ପ୍ରକାଶକ:

ଅସହାୟିନୀ

ବିଷ୍ଣୁଦେବ ପଣ୍ଡା

ପ୍ରାପ୍ତିସ୍ଥାନ —
ଭଗବତୀ ପୁସ୍ତକାଳୟ
ନଂ ୨୭-୨ ଶଶିଭୂଷଣ ଦେ ଷ୍ଟ୍ରୀଟ
କଲିକତା

ରୂପାୟନେ

ଲେଖକ—ଶ୍ରୀ ବିଷ୍ଣୁଦେବ ପଣ୍ଡା

ପ୍ରକାଶକ—ଶ୍ରୀ ସୋମନାଥ ବେହେରା

ରେଖାଙ୍କନ କରିଛନ୍ତି—

ଶ୍ରୀ ଲକ୍ଷ୍ମୀଧର ଦଳାଇ

★ ଶୁଭମୁକ୍ତି—ରାସ ପୂର୍ଣ୍ଣିମା—୧୯୭୦ ★

ମୂଲ୍ୟ—ଦୁଇଟଙ୍କା

ମୁଦ୍ରକ—ଶ୍ରୀବଙ୍କିମ ପ୍ରେସ, କଲିକତା—୧୨

ଉପହାର

ମିଳନ ମଧୁରାତେ···
ଆସିଲ ବନ୍ଧୁ ପ୍ରିୟ
ବିରହ ଚିନ୍ତା ଅନଳେ
କମ୍ପାଇଲାଅ କୁହ ।
ସପନ ସାଥି ଆସ ଗୋ,
ଯୌବନ ଦ୍ୱାର ଖୋଲି
ଚଞ୍ଚଳା—ଚିତ୍ତେ ଛନକ
ବିରହିଣୀ ମୁଁ ହେଲି
ଲାଜୁଆ ଆଖି କୋଣରୁ
ବହିଏ କେତେ ଲୁହ
ଝରକା, ଖୋଲିଚାହିଁଇ
ଦେଖାଅ ବାଟରେ ମୁହଁ
ଭ୍ରମରି ପରଶ ଇଚ୍ଛା···
ରହେ ନୀରବେ ଚାହିଁ
ବସନ୍ତ ଯାଏ ଚାଲି,
···ବିରହ ହେଲି ମୁହିଁ ?

'ମଞ୍ଜୁଶ୍ରୀ'

ଉତ୍ସର୍ଗ

ଯେଉଁମାନେ ସାହିତ୍ୟ ପ୍ରେମି ଯାହାଙ୍କ ଲଗି ମୋର ଏ ଅଦ୍ୟମ ଉତ୍ସାହ, ସେଇ ସୁହୃଦପ୍ରେମି ପାଠକ-ପାଠିକା ଭାଇ ଭଉଣୀଙ୍କ ହାତରେ ମୋର ଏ ଆବେଗଭରା ନୀରସ ପ୍ରାଣର "ଅସହାୟିନୀ"ଟିକୁ ଟେ'ଲଦେଲି ।

...ଅତ ହିନିମାନିନି—ଅସହାୟିନୀଟି ଯଦ ଦେଶ ସେବାରେ ସାମାନ୍ୟ ସ୍ଥାନ ପାଇପାରେ ତେବେ ତାର ଶେଷ ଜୀବନି ବାଢ଼ି ଦେବାକୁ କୁଣ୍ଠାବୋଧ କରିବ ନାହିଁ । ଅଭାଗିର ଭାଗ୍ୟରବି ଉଇଁଲେ ଗଢିବ ଲେଖକର ଅକ୍ଲାନ୍ତ ପରିଶ୍ରମ ସାର୍ଥକ ହେବ । ଇତି ।

ବିଷ୍ଣୁଦେବ

ନୀଳିମା ଆକାଶ ତଳେ......

ଅମୁହାଁ ଅନ୍ଧାର ଘୋଟି ରହିଛି । ଚୁଦ ଚୁଦକିଆ—କାଶତଣ୍ଡି-ଫୁଲପରି, ତାରାପନ୍ତି ଉଙ୍କିମାରୁଛନ୍ତି, ମେଘୁଆ ବାଦଲ ଫାଙ୍କରୁ । ଦ୍ୱିତୀୟାର୍ଦ୍ଧ କେତେବେଳୁ ଲୁଚି ଗଲେଣି ବାରି ହେଉନାହିଁ ?

ସଞ୍ଜୁଆ ଝଡ଼ଟା ଥମି ଗଲେ ମଧ୍ୟ, ଛାତି ଥରାଇଦିଆ ଦମକା ପବନ ଥମି ନାହିଁ । ନିଛାଟିଆ ସରକାରୀ ରାସ୍ତାପରେ ଅଚ୍ୟୁତର ରାଲେ ସାଇକେଲ ଗଡ଼ିଚାଲିଛି ଅଣନିଶ୍ୱାସ ହୋଇ । ପେଡାଲ ଚଳାଇ ଗୋଡ଼ଦି'ଟା ଥକି ପଡ଼ିଲାଣି—ତଥାପି ସେ ବେଗ ବଢ଼ାଇ ଚାଲିଛି, ଆହୁରି ତିନିମାଇଲ ବାଟ ପାର ହେଲେ ଘରେ ପହଞ୍ଚିବ ।

ନିଛାଟିଆ ରାସ୍ତା । ଉପର ଦମକା ଝଡ଼ରେ । ଆଜି ସେ ବହୁତ ଦୂରକୁ ଚାଲି ଯାଇଥିଲା, କଲେରା ଇଞ୍ଜେକ୍ସନ ଦେବାକୁ । ସଞ୍ଜବେଳୁ ଝଡ଼ବରଷା ଆସିବାଯୋଗୁ ବହୁତ ଡେରି ହୋଇ ଗଲା । ଏଣେ ଗ୍ରାମ କମିଟି ତରଫରୁ, ପଞ୍ଚାଅତରେ ଗୋଟାଏ ଲଢ଼େଇଯାଣୀ ହେବାର ଥିଲା କଣ ହେଲା ଠିକ୍ ନାହିଁ ! ବୋଉ ଚିନ୍ତିତ ହୋଇ ପଡ଼ିବେଣି, କେବେ ସେ ଏତେ ରାତି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ରହେନା । ସେଥିଁ

ଭଉଣୀ ହୃନା ଭାଇକୁ ଗ୍ରହିଁ ବସିଥିବ । ଏବେ ଅଜାଡି ଠାପେ, ଭାଙ୍ଗ ସାଙ୍ଗରେ ନଖାଇଲେ ଖାଏନା । ଏଇମିତ କେତେ କଣ ଭାବନାରେ ଛୁଟିଚାଲିଚ ସେ—ଗାଡ଼ହା ଜାଗାଏ ଯାଗାଏ ଅଟକି ଯାଉଛି । ମେଘ ବରଷା ଫଳରେ ଚକାଠା କାଦୁଅ ବିରକ୍ତ ଲାଗୁଚ ଖୁବ୍ ।

କଆବଣ ଗୋହିର ସେପାଖ ଆଡୁ—ଯୁବତୀ କଣ୍ଠର ଚିତ୍କାର ଶୁଭିଲା—

'ମତେ ବଞ୍ଚାଅ·· ଓହୋ, ମରିଗଲି, ଅସହ୍ୟ ଯନ୍ତ୍ରଣା ।

କରୁଣ ଡାକରେ ଚମକିପଡ଼ିଲା ଅରୁପ, ସାଇକେଲ ବେଗ ଥମାଇ କାନ ପାରିଲା । ପୁରୁଷମାନଙ୍କ ନରର ଅଟ୍ଟହାସ, ଆଉ ନାରୀର କରୁଣ ଆର୍ତ୍ତନାଦ ଶୁଣାଯାଉଛି । ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହେଲା ଅରୁପ, କିଏ ଏମାନେ, ଏତେରାତିରେ । ଏଇ ନିଛାଟିଆ ମଶାଣିପାଖ ଜଙ୍ଗଲରେ କଣ କରୁଛନ୍ତି । ଭୂତ ପ୍ରେତ ନୁହେଁତ । ଆଉ କଣି, କେଉଁ ନାରୀପ୍ରତି ଅପବ୍ୟବହାର ଚାଲିଛି ।

ସିଏ ହେଉ ତାର ବା କିଦରକାର ସନ୍ଧାନ ନେବାର—ପୁଣି ଆଗେଇଲା କିନ୍ତୁ ଯାଇ ପାରିଲାନାହିଁ ସେ ! ପୁଣି ସେଇ କଣ୍ଠସ୍ୱର ଭାସି ଆସିଲା— । କରୁଣଭରା ଆର୍ତ୍ତନାଦ ଯେମିତି । କିଏ କେଉଁଠାରେ ଅଛ ରକ୍ଷାକର···ମରିଗଲି ଏ ଗୁଣ୍ଡାଲମାନେ ମତେ ମାରି ପକାଇଲେ··· !

'ଆଗେଇ ପାରିଲା ନାହିଁ । ଦେହରେ ତାର ଗୋଟାଏ ଅଜଣା ଭୟର ଆଲୋକ ଖେଳିଗଲା । ସାଇକେଲରୁ ଓହ୍ଲାଇ ଠିଆହେଲା ସେଇଠି ! ବାରଆଡ଼ରୁ ବାରକଥା ମନରେ ଧକ୍କା ଲାଗି ଉଭାଇ ଗଲା । ପଛ କେରିଅରର ଝାଙ୍କରି ବେଗରୁ ହାତ ଟର୍ଚ୍ଚିକୁ ଆଣି ପକାଇଲା ଜଙ୍ଗଲ ଆଡ଼କୁ, କିନ୍ତୁ ଦେଖି ପାରିଲା ନାହିଁ । ଭାବିଲା ପଳାଇଯିବ କିନ୍ତୁ ଡାକେ ଦ'ଠାକୁ କିଏ ଯେପରି

ଝାଣି ଧରିଲା ପଛରୁ—କଣ ତାର ଉପାୟ ସ୍ଥିର କରି ପାରିଲା ନାହିଁ । ସାଇକେଲଟିକୁ ସେଇଠାରେ ରଖି ହାତରେ ଟର୍ଚ୍ଚଟିନେଇ ଜଙ୍ଗଲ ଆଡ଼କୁ ଆଗେଇଲା । କାହିଁ !...! କିଏ କେଉଁଠି, କାହାରି ପତାନାହିଁ ତେବେ କଣ ସେ ଭୁଲ ଶୁଣିଲା, ଏପରି ଭ୍ରମ ତାର କେବେ ହୁଏନା, ସେ ବିଶ୍ୱ ବିଦ୍ୟାଳୟର ଜଣେ ପାସ୍‌କରା ଡାକ୍ତର, ତା ମୁଣ୍ଡରେ ଏପରି ଭ୍ରମ ହେବ କିପରି । ନୀରବରେ ଗୋଟିଏ ଯାଗାରେ ଠିଆହୋଇ ଗୁରି ଆଡ଼କୁ ଦୃଷ୍ଟି ଫେରାଉ ଥାଏ ।

ଆଖିରେ ତାର ଏକ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ କର ଦୃଶ୍ୟ । କିଆବଣରେ ଗୋହିରି ଭିତରେ ସବୁଜ ଘାସଉପରେ ଲୋଟିପଡ଼ିଛି ଟୋଟିଏ ପୂର୍ଣ୍ଣ ଯୌବନା ତରୁଣୀଟିଏ । ଉନ୍ନତ ବକ୍ଷର ଶୋଭା ହରାଇ ବିପର୍ଯ୍ୟସ୍ତ ଭାବରେ ଲୁଗାଜାମା ଗୁଡ଼ିକ ଛିନଛନ ହୋଇ ଛୁଟିକିପଡ଼ିଛି ଏଣେତେଣେ । ପାଖରେ ତାର କେହିଜଣେ ନାହିଁ । ଆଲୁ-ଲାଇତ କେଶ ରାଜି ଲୋଟିଯାଇଛି ଧରା ଧୂଳିରେ । ଦେହରେ କୌଣସି ଯାଗାରେ ପଇସାଟିର ଅଳଙ୍କାର ନାହିଁ । ସୂତାଖିଅବି ବଳିଗିଲା ଏକବାର ନଗ୍ନତାର ପ୍ରତିଛବି । କିନ୍ତୁ ମୁହଁରେ ତାର ଆତଙ୍କଭରା ଚିହ୍ନ । ତୋଳିହୁଟି ପଡିଛି ଆଖି । ସୁକୋମଳ ଦେହରୁ ବହୁତ କ୍ଷତ ବିକ୍ଷତ ହୋଇ ରକ୍ତର ଧାର ଛୁଟିଛି ।

ନୀରବ ସ୍ଥାଣୁ ପରି ଦଣ୍ଡେ ଠିଆହେଲା ଅରୁପ···ଗୁରିଆଡ଼କୁ ଆଉଥରେ ସତର୍କଦୃଷ୍ଟି ଫେରାଇଲା କେହିନାହିଁ । ଭାବିଲା—ଏତ ମଣାନୁହେଁ, କେହି ନୃଶଂସ ଏଇ ଅସହାୟିନୀଟିର ସର୍ବନାଶକରି ପକାଇ ଯାଇଛି । ଏଠାରେ କିନ୍ତୁ···? କାହିଁକି ?? ଏପରି ସୁକୁମାର ଅବଳାଟିପରେ ଅନ୍ୟାୟ କଲା ???

ଅରୁପର ଭୋକ ଶୋଷ ଉଭାଇ ଗଲା କୁଆଡ଼େ । ମନତାର ବିଦ୍ରୋହକରି ଉଠିଲା । ଏଇ ଅତ୍ୟାଚାରୀ ଅଭଦ୍ର, ଅଶିକ୍ଷିତ ନରପଶୁ

ଲୋକ ଗୁଣ୍ଡାଙ୍କ ପ୍ରତି । ଛି, ଛି, କି ଅଶ୍ଳୀଳ ଏମାନେ କି ନୀଚବୁଦ୍ଧି ଏମାନଙ୍କର ଏମାନେ ହେଉଛନ୍ତି ମନୁଷ୍ୟ ! ଏଇମାନଙ୍କୁନେଇ ଆମ ସମାଜ ଗଢାହେଉଚି କି ନରକର କୀଟ ଏମାନେ ! ମାୟା ମମତା ବୋଲି ଏମାନଙ୍କ ହୃଦୟରେ ଏଣୁମାତ୍ର ସ୍ଥାନ ପାଇନାହିଁ । ଗୋଟିଏ ଅନୂଢା, ଯୁବତୀର ସର୍ବସ୍ୱ ଲୁଣ୍ଠନକରି ଏପରି ଅଶ୍ଳୀଳ ଭାବରେ ମାଡ଼ଦେଇ ଯାଇଛନ୍ତି—ଏମାନେ ମଣିଷ ନା, ନର ରାକ୍ଷସ ?

ଆହତ ଗୁହାଣିରେ ଗୁହାଁଲା ଅରୁପ । ପ୍ରାଣଟା ତା'ର ଆର୍ତ୍ତନାଦ କରି ଉଠିଲା—ନିଜକୁ ଆଉ ସମ୍ଭାଳି ପାରିଲା ନାହିଁ । ଡରଭୟ ଦୂରେଇଗଲା ମନରୁ—ନିର୍ଭୟରେ ଆଗେଇଗଲା ତରୁଣୀଟିର ପାଖକୁ । ବେକ ସନ୍ଧିରେ ବାଁ ହାତକୁ ପୂରାଇ ଟେକି ଧରିଲା ଭୂଇଁରୁ ।

'କଣ ହେଲା ଭଉଣୀ ?

ସମ ବେଦନାର ଆକୁଳ ଗୁହାଣିରେ ଗୁହାଁରି, ପଚାରିଲା ଅରୁପ ।

'ନିରୁତ୍ତର ଯୁବତୀ' !

ଅଜଣା ଭୟରେ ଥରିଗଲା ଛାତି, ହାତଟା ସ୍ଥିର ହୋଇଗଲା ନାକରେ ହାତଦେଇ ଦେଖିଲା କ୍ଷୀଣ ବାୟୁ..., ଆଉ ମୁହୂର୍ତ୍ତକ ଭିତରେ ପ୍ରାଣପକ୍ଷୀ ମାଟିପିଣ୍ଡ ଛାଡ଼ି ଅଲଗା ହୋଇଯିବ । କିନ୍ତୁ... ହାୟ... ! ବିଚାରିର ପରିଚୟ ପାଇ ପାରିଲାନିତ, କିଏ ସେଇ ଦସ୍ୟୁ ଚିହ୍ନି ପାରିଲାନିତ । ହଁ ମରିଯିବ ଯାଉ—ତେବେ ସେ ତାର କର୍ତ୍ତବ୍ୟରୁ ତ୍ରୁଟିକରିବ କାହିଁକି । ଶେଷ ଚେଷ୍ଟା ଥରେ କରି ଦେଖିଲେ କ୍ଷତିତ କିଛିନାହିଁ ? ଆଉ ବିଶେଷ କିଛି ନଭାବି, ତରୁଣିଟିକୁ ଉଠାଇ ଆଣିଲା । ଗୋଟିଏ ଛତର ବରଗଛ ତଳକୁ । ସେଠାରେ ଶୁଆଇଦେଇ ଦଉଡ଼ିଗଲା ନିଜର ସାଇକେଲଟି ପାଖକୁ । ପଛକେରି ଅଲରରେ ଥିବା ଡାକ୍ତରି ଔଷଧ ବେଗ୍‌ଟି ଘେନି ମୁହ-

ଝିଙ୍କ ଭିତରେ ପହଞ୍ଚି, ତନ୍ତନ୍ କରି ପରୀକ୍ଷା କରି କେତେବୁନ୍ଦା ଔଷଧ ତା' ମୁଖ ଭିତରେ ଛୁଆଁଇ ଦେଲା । ତାପରେ ହାତରେ ଦୁଇଟା ଇଞ୍ଜେକ୍ସନ । ନିଜର ବରଷାତି କପଡ଼ାଟିକୁ ତଳେ ପାରି ଦେଇ ସଯତ୍ନରେ ଶୁଆଇ ଦେଲା ତାକୁ । ତାପରେ ଦେହରେ ଥିବା ଗୁଦରଟି ତରୁଣୀଟିକୁ ଘୋଡ଼ାଇଦେଇ ପାଣି ଅନ୍ୱେଷଣ କଲା । ନିକଟରେ ଗୋଟିଏ ବାଲିପୋଖରୀରୁ ପାଣିଆଣି ମୁଣ୍ଡଟିକୁ ଧୋଇଦେଇ ପଟିରେ କେତେକ ପରିମାଣ ଦେଇ ଧୀରେ ଧୀରେ ଦେହରେ ହାତ ବୁଲାଇବାକୁ ଲାଗିଲା ।

ଥଣ୍ଡାଳିଆ ପବନରେ ଦେହରେ କମ୍ପନ ଖେଳି ଯାଉଥାଏ— ନିସ୍ତବ୍ଧ ରାତ୍ରି ଚିରିଆଉ ଶୃଆଳ କୁକୁରଙ୍କର ଚିତ୍କାର ଚିତ୍କାର ନିଶାବାସହୀନ ପକ୍ଷୀମାନଙ୍କର ଭୟାଳୁ ଆର୍ତ୍ତନାଦ ।

ଅଳ୍ପସମୟ ମଧ୍ୟରେ ଯୁବତୀଟି ଆଖି ମେଲି ଚାହିଁଲା—।

ଆନନ୍ଦରେ ଛାତିଟା କୁରୁଳି ଉଠିଲା ଅରୁପର । ସଙ୍କୁଚିତ ଭାବରେ ଟିକେ ଭଦ୍ରତା ଦେଖାଇ ଅଲଗାହୋଇ ବସିଲା ।

ହାତର ଇଶାରାରେ ପାଣିମାଗିଲା ଯୁବତୀଟି । ପାଣି ଦେଲା ଅରୁପ—। ସେତକ ବହୁକଷ୍ଟରେ ପିଇସାରି କିଛିକ୍ଷଣ ଆଖି ବୁଜିଲା ସେ—। ତାପରେ ଉଠି ବସିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କଲା, କିନ୍ତୁ ଉଠିପାରିଲାନି । ବୁଝିପାରିଲା ଅରୁପ, ଖୁବ୍ ଧୀର ଭାବରେ ଧରି ନିଜ ଛାତିକୁ ଆଉଜାଇ ବସାଇଲା ।

ଯୁବତୀଟି କଣ କହିବାକୁ ଯାଇ —କିଛି କହି ପାରିଲା ନାହିଁ । ପିଲାଙ୍କ ପରି ଭେ ଭେ ହୋଇ କାନ୍ଦି ପକାଇଲା । ସମ ବେଦନାରେ ଭରିଗଲା ଅରୁପର ପ୍ରାଣଟା । ସେ ଯୁବତୀଟିର ଅଲରା କେଶଗୁଡ଼ାକୁ ସାଉଁଳାଇ ଦେଇ ସସ୍ନେହରେ ନରମ ଗଳାରେ କହିଲା—ଛି, ଭଉଣୀ କାନ୍ଦନା ! କ'ଣ ହୋଇଛି ତମର କୁହନା !

ଏପରି ଭାବନାରେ ଏଇ ନିର୍ଜନ ସ୍ଥାନରେ ଏଇମିତ ଅଚେତନ ହୋଇ ପଡ଼ିଥିଲ କାହିଁକି ?

"ଚମକି ଉଠିଲା ତରୁଣୀଟି···ଏଁ· ·ମୁଁ ଅଚେତନ ହୋଇ-ଥିଲି ?

—ତାମୁଁ ଜାଣେନା । ମୁଁ ଘରକୁ ଫେରୁଥିଲି ହଠାତ୍ ତମର ଚିତ୍କାର ଶୁଣିବାକୁ ପାଇଲି । ରାସ୍ତାରେ ସାଇକଲଟିକୁ ରଖିଆସି ଖୋଜି ଖୋଜି ଦେଖେତ ତୁମେ, ବିବଶ ଅବସ୍ଥାରେ ଜଙ୍ଗଲରେ ପଡ଼ିଛ ପାଖରେ କେହି ନାହାନ୍ତି ।

ଗମ୍ଭୀର ହେଲା ଯୁବତୀଟି--କ'ଣ ଯେପରି ଭାବିଗଲା ଆକାଶ ପାତାଳ । ଗୋଟାଏ ଦୀର୍ଘ ନିଶ୍ୱାସ ନେଲା ସିଏ । ସମସ୍ତ ବିଷୟ ବୁଝିବାକୁ ତାକୁ ଡେରି ହେଲାନି । କୃତଜ୍ଞତାରେ ପ୍ରାଣଟା ଭରିଗଲା, ଶଙ୍କୁଚିତ୍ତରେ ସଲଜିବସି ଲୋତକ ଭରା ଆଖିରେ ପଚା-ରିଲା—ତାହାହେଲେ ଏ ହତଭାଗିନୀ ପାଇଁ ଆପଣ ଆପଣଙ୍କର ମୂଲ୍ୟବାନ ସମୟକୁ ନଷ୍ଟ କରି ଅକ୍ଳାନ୍ତ ପରିଶ୍ରମରେ ମୋର ପ୍ରାଣ ବଞ୍ଚାଇଛନ୍ତି ! କିନ୍ତୁ— ? କାହିଁକି ! ମୋତେ ବଞ୍ଚାଇଲେ ମରିଥିଲେ ହୁଏତ ଶାନ୍ତି ପାଇଥାନ୍ତି । ଏପରି କଳୁଷିତ ପାପ ଜୀବନ ନେଇ କଳଙ୍କର କଳାଦାଗ ଭରା ମୁହଁକୁ ମୁଁ କିପରି ଦୁନିଆରେ ଦେଖାଇବି ।

ଏପରି ବ୍ୟଥାଭରା କଥାଶୁଣି ଅରୁପ, ସ୍ତମ୍ଭିଭୂତ ହେଲା କେତେ ଆଡ଼ରୁ କେତେ କଥା ଭାବି ନିଜକୁ ଟିକେ ହାଲୁକା କରିନେଇ ନିଜର ହାତ ରୁମାଲରେ ତରୁଣୀଟିର ଆଖିର ଲୁହକୁ ପୋଛିଦେଇ କହିଲା—କାହିଁକି ଭଉଣୀ, କଣ ତମର ଘଟିଛି ମତେ ସବୁକଥା ଗୋଟି ଗୋଟି କରି କୁହନି ! ମୋ ପାଖରେ ଲାଜ କରନି, ଭାବିବ ମୁଁ ତମର ନିଜର ଭାଇ—

—'ତାହାହେଲେ କହିବ ! କିନ୍ତୁ ଏପରି ପାପ କଥା ଗୁଡ଼ାକ କିମିତ ଆପଣଙ୍କ ପରି ମହତବାନ ଦେବତୁଲ୍ୟ ଲୋକ ପାଖରେ ବର୍ଣ୍ଣନା କରିବି—ଛି, ଛି, ମରିଥିଲେ ହୁଏତ ପୋଡ଼ାମୁହିଁ କଲଙ୍କରୁ ତ୍ରାହି ପାଇଥାନ୍ତା । ବଞ୍ଚିକରି କେଉଁ ସରଗ ସୁଖ ଲଭିବ । କହି ପୁଣି କାନ୍ଦିଲା ବାଳିକାଟି ।

ଅରୂପ ତାର ପକେଟରୁ ସିଗାରେଟ୍ କେସ୍‌ଟି ବାହାର କରି ଏତେବେଳକରେ ଖଣ୍ଡିଏ ସିଗାରେଟ୍‌ରେ ଅଗ୍ନି ସଂଯୋଗ କଲା—ଦାରଦାବୋଳା ସ୍ୱରରେ ଥଙ୍ଗ ଥଙ୍ଗ ହୋଇ ସବୁକଥା କହିବାକୁ ବାଳିକାଟି ଆରମ୍ଭ କଲା ।

—ଆଜି, ପଞ୍ଚାମୁଣ୍ଡାଇରେ, ଯାତରା ହେଉଥିବା କଥା ଶୁଣି ଆମ ଗ୍ରାମରୁ ଅନେକ ଲୋକ ଆସୁଥାନ୍ତି । ମୁଁ ମଧ୍ୟ ବାପାଙ୍କୁ କହି ମୋର କେତେଜଣ ସହପାଠିନୀଙ୍କ ସହିତ ଆସି ଥିଲି । ନଡ଼େଇ ଯାତରା ହେବବୋଲି ଅସଙ୍ଖ୍ୟ ଲୋକ ଭିଡ଼ ହୋଇଥିଲେ । ଜନ ଗହଳରେ ଗୋରୁହାଟ ଗଡ଼ିଆଟି ପୁରି ଉଠିଥାଏ । ଠିକ୍ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସମୟରେ ଅଭିନୟ ଆରମ୍ଭ ହେଲା—ଆମେମାନେ ମୁଗ୍‌ଧହୋଇ ଅଭିନୟଟି ଦେଖୁ ଥାଉଁ । କିନ୍ତୁ··ନୟୂତର କ୍ଷୁଡ଼ ବନ୍ଦାନ୍ତରେ ଯେ, ଆକାଶରେ ଅସଙ୍ଖ୍ୟ ମେଘ ଜମାଟ ବାନ୍ଧିଲଣି । ସେଇଆଡ଼କୁ କାହାର ନଜର ନାହିଁ । ହଠାତ୍ ଗୋଟାଏ କମାଣ ଫୁଟିଲାପର ମେଘ ଗରଜନ ହେଲା—କୁହୁଡ଼ାଳିଆ ତୋଫାନ ଖଟଣ୍ଡେ ବହି ଆସିଲା ବ୍ରାହ୍ମଣି ନଈତଳୁ । ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ମୂଷଳ ଧାରରେ ବରସିଲା ମେଘ । ଏତେ ବଡ଼ ଜନ ସଭାଟା ଛିନ୍‌ଛନ୍ନ ହୋଇ ହୋଇଗଲା । ଏପରି ଘଟିବ ବୋଲି ଆଗରୁ କେହି ଜାଣି ନଥିଲେ । ଆତଙ୍କରେ ଲୋକମାନେ ଯିଏ ଯୁଆଡ଼େ ପାରିଲେ ଅନ୍ଧାରରେ ଦଉଡ଼ିଲେ ପାଖ ଲୋକମାନେ ନିଜ ନିଜ ଗ୍ରାମକୁ ଗ୍ଭଲିଗଲେ ।

ଦୂର ଦୂରାନ୍ତ ସ୍ୱଅବୋଧମାନଙ୍କର ସେ'କ୍ଷ ଶୋଚନୀୟ ଅବସ୍ଥା—କହିଲେ ଦେହର ଲୋମ ମୂଳ ସିଡାଇ ଉଠୁଛି । ପିଲଛୁଆଙ୍କର କରୁଣ ଚିତ୍କାର ଗ୍ରାମଟିକୁ କମ୍ପାଇ ଦେଲା । ଯାଗାଟି ରଣଭୂମିପରି ହୋଇ ଉଠିଲା । ମୁଁ, ମୋର ସାଥୀମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟ ହରାଇ ବସିଲି, ମୁହଁକୁ ମୁହଁ ଦିଶୁନଥାଏ ନିପଟ ଅନ୍ଧାର, ଆଖିଖୋଲି ଚୁହିଁ ହେଉନ ବର୍ଷାରେ ଭିଜି ଯାଉଥାଏ । କୁଆପଥର ମାଡ଼ରେ ଦେହ ଖଣ୍ଡିଆ ଖଣ୍ଡିଆ ହୋଇଗଲା । କଣକରିବି ଅଚିହ୍ନା ଜାଗା, ଚିହ୍ନାଲୋକ କଣକୁ ହେଲେ ପାଇଲି ନାହିଁ ! ଭୟ ଓ ଆତଙ୍କରେ ବିପର୍ଯ୍ୟସ୍ତ ହୋଇ ଗୋଟାଏ ମୋଟାଗଛ ତଳେ ଆଶ୍ରୟନେଲି । ତା'ଛଡା ଆଉ ମୋର କିଛି ଉପାୟ ନଥିଲା ।

—ତାପରେ କଣହେଲା । ପଚାରିଲି ଅରୂପ !

ତାପରେ କେତେ ନାରୀ କଣ୍ଠର ଆତଙ୍କ ଭରା ଚିତ୍କାର ମୋ କାନକୁ ଆସି ମିଳାଇ ଯାଉଥାଏ । ମୁଁ ଖାଲି ଭଗବାନଙ୍କୁ ଡାକୁଥାଏ । ହଠାତ୍ ଗୋଟିଏ ଟର୍ଚ୍ଚ ଆଲୁଅ ଆସି ମୋର ମୁହଁରେ ସ୍ଥିର ହୋଇ ପଡିଲା । ମୁଁ ଟିକେ ଚମକି ପଡ଼ିଲି । ତାପରେ ମନରେ ସାହସ ହେଲା କେହି ଲୋକ ହୁଏତ ତାର ଆପଣାର ଲୋକକୁ ଖୋଜୁଚି । କିନ୍ତୁ ! କର୍ମାଗତ ଅଲୁଅଟି ନିକଟକୁ ଆସିଲା । ମୁଁ ଶୁଣିବାକୁ ପାଇଲି ଦୁଇତିନିଜଣ ପୁରୁଷଙ୍କ ଆବାଜ୍ । ପ୍ରଥମରେ ଗୋଟିଏ ଲୋକ ନରମ ଗଳାରେ ମତେ ପଚାରିଲା—

'ଭଉଣୀ, ଆପଣାର ଲୋକ ତମର ମିଳୁନାହାନ୍ତିକି ?'

ମୁଁ କହିଲି ନାହିଁ ଅଜ୍ଞା...,

ତେବେ ମୋ ସାଙ୍ଗରେ ଚାଲିଆସ, ଆମଗ୍ରାମ ସ୍କୁଲ ଘରେ ହଜିଲା ଲୋକଙ୍କ ଲାଗି ଆଶ୍ରୟ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିଛୁ କିଛି ଭୟ କରନା ।

ଆଜି ରାତକ ସେଇଠି ରୁହ ରାତପାହିଲେ ଯାହା ହେବ । ଏପରି ସମୟ ବରଷାର ନିଛାଟିଆ ଜାଗାରେ ଠିଆହୋଇ ଲାଭକଣ !

'ମୁଁ ଭାବିଲି, ସତକଥା ସାରା ରାତି ନିଛାଟିଆ ଜାଗାରେ ଝଡ଼ ବରଷା ଖାଇ କେତେ ବା ଠିଆହେବି । କୁମାରୀ ମୁଁ, କେତେବେଳେ କେଉଁ କଥା, ଏଇ ଭଦ୍ରଲୋକ ସାଥିରେ ଗଲେ ରାତିଟା କଟାଇ ଦେବି ତେଣିକି ସକାଳ ହେଲେ ଘରକୁ ଯିବି ପଛକେ । ଆଉ ଆପତ୍ତି ନକରି ସେଇ ଲୋକକେଇଜଣଙ୍କ ପଛରେ ମୁଁ ପୋଷା ହରିଣ ପରି ତନ୍ତ୍ରତନ୍ତ୍ର ଚାଲିବାକୁ ଲାଗିଲି ।

ମେଘ ବିଜୁଳି ଘଡ଼ଘଡ଼ି କୋଡ଼ ହେଉଥାଏ । କିଛିବାଟ ଯିବାପରେ ଗୋଟାଏ କିଆବଣ ଭିତରେ ପଶିଲାପରି ମୋତେ ଜଣାଗଲା । ଅଜଣା ଭୟରେ ଛାତିଟା ଥରି ଉଠିଲା, ମନରେ କେତେ ଆଉ କେତେ ପାପ ଛୁଇଁଲା—ମୁଁ ପଚାରିଲି—ଭାଇ, ମତେ କେଉଁଠିକି ନେଉଚନ୍ତି !

ଗମ୍ଭୀର ହୋଇ ଉତ୍ତରଦେଲେ ସେମାନେ, ଆମେ ଠିକ୍ ଜାଗାକୁ ନେଉଚୁ ତମେ ଉଚ୍ଚୁନକରି ଚାଲି ଆସ ।

ଆଉ ମୁଁ କିଛି କହି ପାରିଲିନାହିଁ କିନ୍ତୁ ! ମନଟା ଖାଲି ଧାପ ଛୁଇଁଲା । ସତକୁ ସତ କିଛିବାଟ ଯିବାପରେ ସେମାନେ ନିଜର ମନୁଷ୍ୟତାକୁ ହରାଇ ନାନାଦି ନିର୍ଲଜ କଥା କହିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କଲେ । ମୁଁ ପ୍ରମାଦଗଣିଲି କଣକରିବି ରାଗ ହେଲା ଖୁବ୍ କଡା କଡ଼ା ଦିକଥା ଶୁଣାଇ ଦେଲି । ସେମାନେ ମୋ କଥାକୁ ଛାଡ଼ି କଲେନି । ମତେ ଆକ୍ରମଣ କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କଲେ । ସେମାନେ ତିନିଜଣ ଯୁବକ ଆଉ ମୁଁ ଜଣେ ଅବଳା ସବଳା ଜାତି, ତାଙ୍କ ବଳସାଙ୍ଗରେ ମୋର ବଳ ହେବ କିମିତି—ତାଙ୍କ ଗୋଡ଼ହାତ ଧରି କହିଲି ମତେ ଛାଡ଼ି ଦେବାକୁ କିନ୍ତୁ···! ହାୟ··ଭଗବାନ,

ସେମାନଙ୍କ ପିଣ୍ଡ ଯେ ରାକ୍ଷସ ମାଂସରେ ଗଢ଼ା—ଇସ୍ କି ନୃଶଂସ ସେମାନେ । ତାଙ୍କର ପାପ ପୁଣ୍ୟକୁ ବିଚାର ନାହିଁ କି ଧର୍ମା ଧର୍ମକୁ ବିଚାର ନାହିଁ—ଆଜିକାଲି ବଂଶ ସଭାଧ ସଭ୍ୟଯୁଗରେ ଯେ, ନରପଶୁ, ପିଶାଚ ବାସକରୁଚନ୍ତି ଏହା ମୁଁ ସ୍ୱପ୍ନରେ ହେଲେ ଜାଣି ନଥିଲି ଆଜ୍ଞା—।'

ରାଗରେ ଦାନ୍ତରେ ଦାନ୍ତ ଚାପି ଗୋଟାଏ ନିଶ୍ୱାସ ନେଲା ଅରୁପ—ତାପରେ, ଟିକେ ଶାନ୍ତହୋଇ କହିଲା—ଆଚ୍ଛା ଏପରି ତୁମକୁ ମାରି ପକାଇ ଚାଲିଗଲେ କାହିଁକି ?

—ଆଜ୍ଞା ଆପଣ ମୋର ଜୀବନ ଦାତା, ବଡଭାଇ ଦେବତା ତୁଲ୍ୟ । ମୁଁ ଆପଣଙ୍କର ସ୍ନେହ ଭଉଣୀପରି—ଆଉ ବର୍ଣ୍ଣନାକରି କହି ପାରିବିନାହିଁ । ଗୁପ୍ତ ମୋର ଫାଟିଯିବ, ମୁଁ ଅନୁଢ଼ା କୁମାରୀ —ଆତଙ୍କରେ ପଡି ଯେତେ ଚିତ୍କାର କଲି, କେହିହେଲେ ଶୁଣିଲେ ନାହିଁ । ଶେଷରେ ସେମାନଙ୍କ ପାଖରୁ ପରାସ୍ତ ହେଲି । କ୍ଷତ ବିକ୍ଷତ ଅବସ୍ଥାରେ ଜ୍ଞାନଶୂନ୍ୟ ହୋଇ ଲୋଟି ପଡ଼ିଲି—ମାଟିରେ । ତାପରେ ସେମାନେ····· ଛି-ଛି-କି ଅଶ୍ଳୀଳ କଥା । ଆଉ ଅଉ କିଛି—ଜାଣିପାରିଲି ନାହିଁ !

—ହଉ,··ଛାଡ଼ ସେ ଦୁର୍ବଳ ମୁହୂର୍ତ୍ତ କଥାକହି ଲାଭ ନାହିଁ ଚାଲ ମୁଁ ତମ ଘରେ ତମକୁ ପହଁଚାଇ ଦେଇ ଆସିବି ।

ନା, ଭାଇ ! ଘରକୁ ଫେରିବାକୁ ମୋର ମନ କହୁନାହିଁ, ଘରେ ମୋର କେହି ନାହାନ୍ତି । ବୁଢ଼ା ବାପା ଓ ସାନଭାଇଟିଏ । ସେ ଶୁଣିଥିବେ ଯେତେବେଳେ—ମୁଁ ନିରୁଦେଶ ହୋଇଚି, କାନ୍ଦି କାନ୍ଦି ଅନ୍ଧ ପାଲଟି ଯାଇଥିବେ । ଆଉ ମୁଁ ଏପରି କଳଙ୍କ ବୋଝ ନେଇ ପବିତ୍ର ସନାତନ ହିନ୍ଦୁ ଧର୍ମକୁ କଳୁଷିତ କରି କିପରି ଘରକୁ ଯିବି । ଜାତଭାଇ ଜାଣିଲେ ଲଜ୍ଜାରୁ ମରଣ ବାଛିଯିବ । ଆପଣଙ୍କ ପାଖରେ

ମୁଁ ଚିର ଦୁଖୀ, ଆପଣ ମୋର ଅନ୍ତରଭରା ପ୍ରଣାମନେଇ ଫେରି ଯାଆନ୍ତୁ । ମୁଁ ଆତ୍ମହତ୍ୟା କରି ଚିରଶାନ୍ତି ଲଭିବି ।

—"ଛି ପାଗଳି, ଏ କି କଥା, ମଣିଷ ଜାଣି ଜାଣି କେବେ ଭୁଲ୍ ପଥକୁ ଯାଏନା । ଅଜାଣିତରେ ପିଚିଲ ପଥରେ ଗୋଡ଼ ଖସିଗଲେ ତାପାଇଁ ଦୋଷ ନାହିଁ—ତୁମ କଥାବାର୍ତ୍ତାରୁ ମୁଁ ଅନୁମାନ କରୁଛି ତମେ ଜଣେ ଶିକ୍ଷିତା କନ୍ୟା ! ଏତକ ବୁଝୁନା କାହିଁକି ? ଜନ୍ମ ଯେ ଦେଇଛି, ମୃତ୍ୟୁତ ତା'ରି ପାଖରେ, ଆମେତ ନିଜେ ଗୋଟିଏ ମନୁଷ୍ୟକୁ ହାତରେ ତୁଳି କାଦେଇ ଗଢି ପାରୁନଥାଏ । ତେବେ ଗୋଟିଏ ଅମୂଲ୍ୟ ଜୀବନକୁ ନଷ୍ଟକରିବା କିପରି । "ହିନ୍ଦୁ ଧର୍ମରେ ଜୀବହତ୍ୟା ମହାପାପ ଏକଥା କଣ ଭୁଲିଗଲ । ତମେଯଦି ମତେ, ତୁମ ସରଳ ପ୍ରାଣ ଭିତରେ ଗୋଟିଏ ରେଣୁ ପରିମାଣରେ ଭକ୍ତିକରି କି ଭଲପାଅ, ତାହେଲେ ମୋ କଥାମାନି ସବୁକଥାକୁ ପାସୋରି ଦେଇ ଘରକୁ ଫେରିଯାଅ । ତମେ ବୁଝି ପାରିବନି, ଆଜି ଯେପରି ଭାବରେ ମୁଁ ମୋର ମୂଲ୍ୟମାନ ସମୟ ନଷ୍ଟକରି ତମକୁ ବଞ୍ଚାଇଛି । ତମେ ଯଦି ପୁଣି, ଅବୁଝାହୋଇ ମାଟିରେ ମିଶିଯାଅ ତାହେଲେ,

ସାରାଜୀବନ ମୋ ପ୍ରାଣରେ ଗୋଟାଏ ଆତ୍ମସୋଚ ଜମାଟ ବାନ୍ଧି ରହିବ । ତମେ ସୁଖି ହେବ !

—ନା'ଭାଇ ଆପଣ ଦେବତା, ଆପଣଙ୍କୁ ଆଘାତ ଦେବାକୁ ମୁଁ ଚାହେଁନା ତାହାହେଲେ ଏଇ ସପଥ ରହିଲ, ଯେଉଁ ଦିନ ମତେ ଅଣଦେଖା କରିବେ ସେଇଦିନ ମୋର ଜୀବନଦୀପ ନିଭିଯିବ ।

ମୁଁ କଥା ଦେଉଚି, କେବେ ତୁମକୁ ପରକରି ପାରିବି ନାହିଁ ! ଏଇ ଆଜିର ଅଶୁଭ ମୁହୂର୍ତ୍ତ, ଶୁଭ ଲଗ୍ନରେ ପରିଣତ ହେଲା, ତୁ ମୋର ସାନ ଭଉଣୀ ଆଉ ମୁଁ—ତୋର ଭାଇ ।

'କିନ୍ତୁ—? କଣ କହିବାକୁ ଯାଇ ଛେପ ଢୋକିଲା, ଯୁବତୀଟି ।

—କିନ୍ତୁ, ପୁଣି କଣ, !

—ନା, କିଛି ନୁହେଁ !

—କପଟ ନକରି ସତକରି ଖୋଲି କୁହ ।

—ପରେ କହିବି !

ଅଛା, ହଉ ମୁଁ ବଳାଇବିନା ।

ଏତେବେଳକରେ ତରୁଣି ସଳଖ ହୋଇ ବସି ଶଙ୍କୁଚିତରେ ନିଜର ଦେହକୁ ଲକ୍ଷକଲା ଶାଢ଼ି ବ୍ଲାଉଜ ନାହିଁ ! ଧୋତି ଖଣ୍ଡିଏ ଅଣାବଣା ଭାବରେ ପିନ୍ଧିଛି । ଦେହର କେତେକ ଜାଗାରେ ଅଠା-ଅଠାଳିଆ ମଲମ୍ ଗୁଡ଼ାକ ଲାଗିଛି କ୍ଷତ ସ୍ଥାନ ଗୁଡିକ ସାମାନ୍ୟ ଯନ୍ତ୍ରଣା କରୁଥାଏ ନିଜର ମୁଣ୍ଡର ଚିକଣ କେଶେର ଆଲୁଲାଇତ ହୋଇ ମାଟି କାଦୁଅରେ ଜଟାବନ୍ଧା ପରି ଲାଗୁଥାଏ । ଦେହରେ ଖଣ୍ଡିଏହେଲେ ଗହଣା ନାହିଁ । ଦୁର୍ବୃତ୍ତମାନେ ସମସ୍ତ ଅଳଙ୍କାର ଖୋଲିନେଇ ଯାଇଛନ୍ତି ! ପାଖରେ ଜଣେ ଭଦ୍ରଲୋକ, ଇମିତ ତାଙ୍କ ପାଖରେ ବସିଛି, ଭଗବାନ, ମଣିଷ ଜୀବନରେ ପୁଣି ଏଇମିତ ଦୁଃସମୟ ଆସେ ।

ଅରୁପ ଦେଖିଲା ଲାଜକୁଳି ଲତାପରି ମଉଳି ପଡୁଛି ତରୁଣିଟି ଶରମରେ ତଳକୁ ମୁହଁ କରି ଚୁପ୍ହିଁ ବସିଛି । ମାୟା ଲାଗିଲା ଖୁବ୍ କିନ୍ତୁ କଣ କରିବ, ନିଜର ପିନ୍ଧିଲା ଲୁଗାକୁ ଦିନ୍ଧାଇ ଦେଇଛି ତାକୁ । ଗୁଦର ଗଣ୍ଡି ନିଜେ ପିନ୍ଧିଛି । ଆଉତ ପାଖରେ କିଛି ସମ୍ବଳ ନାହିଁ—ଟିକେ ନିରବ ହୋଇ କହିଲା—ଲାଜ କରନି ଭଉଣୀ, ଏଠାରେ ମୋ ଛଡ଼ାତ ଆଉ କେହି ନାହିଁ । ମଣିଷ ବିପଦରେ ପଡ଼ିଲେ ସବୁକିଛି—ଅଙ୍ଗେ ଲିଭାଇବାକୁ ହୁଏ—ଉଠ ଏଇ ପାଖ ପୋଖରୀରୁ ଗୋଡ଼ହାତ ଭଲକରି ଧୋଇ ଆସ ଦେହରେ

କାହୁଅ ଲାଗିଛ । ମୁଁ ଅନେକ ଜାଗା ପୋଛି ଛଡ଼ାଇଛ ଆହୁରି ମଧ୍ୟ ଅନେକ ଜାଗାରେ ରହିଯାଇଛ ଭଉଣୀ ।

—ଅଚ୍ଛା ମୋ ଦେହରେ କଣ ଲୁଗା ନଥିଲା !

—ନା, ମୋର ଲୁଗାଖଣ୍ଡିକ ତୁମକୁ ପିନ୍ଧାଇ ଦେଲି, ଗୁଦରଖଣ୍ଡି ମୁଁ ପିନ୍ଧିଛି ।

ମୋପାଇଁ ଆପଣ ଏତେ କଷ୍ଟସ୍ୱୀକାର କରିଛନ୍ତି, ମୁଁ ଆପଙ୍କ ଉପକାର ଜୀବନରେ ହେଲେ ସୁଝି ପାରିବି ନାହିଁ ଭାଇ ।

—ହଉ, ଥାଉ, ସେକଥା ପରେ ହେବ । ମୋ କଥାମାନି ଯାଅ ନିଜର ଗୋଡ଼ହାତ ଧୋଇଆସ । ତୁମକୁ ଭୋକ ଲାଗିବଣି ମୋ ଟିଫିନ କାରରେ କେତେକ ଖାଦ୍ୟ ଅଛି । ମୋ, ସାନଭଉଣୀ ଟିକୁ ନିଗି ନେଉଥିଲି, ସେତେକ ଖାଇ ଆଗ ସୁସ୍ଥହୋଇ ଘରେ ପହଞ୍ଚ ତାପରେ ସବୁକଥା ମୁଁ ଶୁଣିବି ।

ବୃଥା ଅଭିଯୋଗ ନକରି, ପାଖ ପୋଖରୀରୁ ଦେହହାତ ଧୋଇ ହୋଇ ଲୁଗାଟିକୁ ଭଲଭାବରେ ପିନ୍ଧି ପହଞ୍ଚିଲା ଯୁବତୀଟି । ତାପରେ ଅରୁପ ଖାଦ୍ୟ ବାହାର କଲା— । ଯୁବତୀ, ଅନୁନୟ ଭଙ୍ଗୀରେ କହିଲା—ଖାଦ୍ୟତ ଅନେକ ଅଛି, ମୁଁ ଖାଇବି କିନ୍ତୁ···! ଆପଣ···!

—ମୁଁ ଖାଇବିନି ।

—ତାହେଲେ ମୁଁ ମଧ୍ୟ ଖାଇବିନି ।

—ଆଚ୍ଛା ପାଗଳୀତ ! ହସିଲା ଅରୁପ ।

ତାପରେ, ଉଭୟେ ସାଥିହୋଇ ସେତକ ଖାଇଲେ । ପୋଖରୀରୁ ପାଣିପିଇ ଗଛମୂଳେ ପହଞ୍ଚିଲେ । ତାଙ୍କର ଏଇ ମିଳନକୁ ମୂକସାକ୍ଷୀ ରହିଲା ଛତରୀ ବରଗଛଟି ଗୁଡ଼ି । ଆଗେଇଲେ ଘରକୁ । ଅରୁପ ସାଇକେଲ ଟିକୁ ଧରିଲା, ତରୁଣୀଟି ତା'ପାଖକୁ ଲାଗି ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ଚାଲିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କଲା ।

—ତୁମ ଘରଟା କେଉଁଠି କହିଲ, ଭୁଲି ଗଲି !

—ପାଞ୍ଚ ଗାଁ । ବ୍ରାହ୍ମଣି କୂଳରେ ।

—ବେସ୍‌ଭ ଅନେକ ଗୁଡ଼ାଏ ରାସ୍ତା, ତୁମେତ କଣ ଚାଲି ପାରୁନା ଆସ ମୋ ବେଗ୍‌ସିକୁ, ମୁଁ ହେଣ୍ଡେଲରେ ଝୁଲଉଚି ତୁମେ ପଛକେଇର ଅଲ ସିଟରେ ବସ । ପାରିବତ ?

ମୁଣ୍ଡ ହଲାଇ ଲାଜୁଆ ଢଙ୍ଗରେ ସମ୍ମତ ଜଣାଇଲା ତରୁଣୀଟି । ଅରୁପ ସାଇକଲ୍‌ର ପେଡଲ ଚାପି ବସିପଡ଼ିଲା । ପଛରେ ବସିଲା ଅନୀତା ତାପରେ ଅଙ୍କା ବଙ୍କା ସଡ଼କ ଦେଇ ଗଡ଼ି ଚାଲିଲା ସାଲେ ସାଇକେଲଟି ।

ମେଘ ମେଦୁର ଆକାଶ ପାଙ୍କରୁ ବିଜୁଳି ଲୁଚକାଳି ଖେଳି ଚାଲିଥାଏ—ନିସ୍ପନ୍ଦ ସଡ଼କ ପଥରେ ଧକ୍କା ଲାଗୁଥାଏ । ଶିତଳ ସମିରଣ ।—ସାଇକେଲ୍‌ର ଆଲୁଅ ଲମ୍ବି ପଡୁଛି ଦୂରକୁ । ଚକା ଗଡ଼ି ଚାଲିଛି ଦୂରକୁ-ମନଃଟାମଧ୍ୟ, ଘୂରି ଯାଉଚି କେତେକଣ ଅସରନ୍ତି କଥା ନେଇ ।

"ତୁମ ନାଁ, କଣ ଭଉଣୀ କହିଲନାହଁ !"

—ନାଁ, ପଚାରିଲେ କିମିତ କହନ୍ତି ! ମୋ ନାଁ, ଅନୀତା ।

—ତୁମ ବାପାଙ୍କ ନାଁ,

ଟିକାଏ ଦବିଯାଇଁ ଉତ୍ତର ଦେଲା ଯୁବତୀଟି— ହରିହର ଦାସ ।

—ତୁମ ବାପା କଣ କରନ୍ତି !

ଆଗେ କଲିକତାରେ ରହୁଥିଲେ ବୋଉ ଆଖି ବୁଜିଲା ଦିନ ଠାରୁ ଏଣିକି ଘରେ ରହି ଗୃହପରସ୍ତି କରୁଛନ୍ତି ?

—ତୁମେ କଣ କର ।

—ମୁଁ ସ୍ବାମୀପୁ ଗାର୍ଲ ସ୍କୁଲରେ ପଢୁଥିଲି । ଏଇ ବରଷେ ହେଲା ବାପା ବାରଣ କରିବାରୁ ଘରେ ପଡ଼ିଛି ।

ତୁମ ଭାଇଟି କେତେବଡ଼ ।

ଏଇ ଆଜ୍ଞା ନଅବରଷର ।

ସାଇକେଲଟି ବନ୍ଧ ଉପରକୁ ଉଠିଲାରୁ ହିକେ ଟାଇଆର ସ୍ପ୍ରିଙ୍ଗ୍ କରି ଉଠିଲା । ଅନନ୍ତା ଧକ୍କା ଖାଇଲା; ଅରୁପ ଦେହରେ । ହସିଲା ଅନନ୍ତା ସେ ହସ ଭିତରେ କିପରି କୁହୁକ ଥିଲା କେଜାଣି । ସାଇକେଲର ଗତି ମନ୍ଥର ହୋଇ ଆସିଲା—ଅରୁପ ଚାହିଁଲା ତରୁଣୀଟି ଏକ ଧ୍ୟାନରେ ଚାହିଁ ରହିଚି ତାକୁ । ଆଖି ସହିତ ଆଖିର ବିନିମୟ ଘଟିଲା ।—ଭଦ୍ରତାରେ ମୁହଁବୁଲାଇ ନେଲା ଅରୁପ, ଅତଜ୍ଜି ଗଲା ଅନନ୍ତା ।

—ଆଜ୍ଞା, ଆପଣତ ମୋର ସବୁ ହାଲ ହକତ ଜାଣିଲେ । କିନ୍ତୁ, ଅଭାଗିନୀକୁ ଆପଣଙ୍କର ପରିଚୟତ ଦେଲେ ନାହିଁ !

—ଉଁ...ମୋ, ପରିଚୟ ନେବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରୁଛ ।

ଆପଣ ତମେ ପହଞ୍ଚାଇ ଦେଇ ଅଦୃଶ୍ୟ ହେବେ, ମାତ୍ର ବରଷ ଟରେ ଥରେ ମନ ପକାଇବେ କିନାହିଁ—ପରିଚୟଟା ନଦେଲେ...

ପାଟିର କଥାକୁ ଗୋପାଦେଇ କହିଲା—ଅରୁପ । ମୁଁ ସେପରି ଲୋକ ନୁହେଁ, ଅନି । ମୁଁ ଥରେ ଯାହାକୁ ଭଲପାଏ ଜୀବନ ଥିବା-ଯାଏ ଭୁଲେନି । ତାପାଇଁ ପ୍ରାଣ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବଳି ଦେବାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ଥାଏ । ମୋନା, ଅରୁପ କୁମାର ଆଗୃଆ । ଘର ଅମର ଏଇ ପଟାମୁଣ୍ଡାଇରେ ।

—ଆପଣ ଏଇ ବରଷ ଡାକ୍ତର ପାସ କରିଛନ୍ତି ପରି—

—ହଁ...। ତୁମେ କିମିତି ଜାଣିଲ ।

ମୁଁ କାଗଜରେ ଆପଣଙ୍କର ପରୀକ୍ଷା ଫଳର କୃତିତ୍ୱ ବିବରଣୀ ପଢିଥିଲି ।

ହସିଲ, ଅରୁପ । ବେଶତ ଏଥର ଚିହ୍ନିଲ, ନାଇଁଚ ଦାଖ

ହୋଇ ଗଲଣି ଏଥର ଓହ୍ଲାଇଲେ । ରାତ ମଧ୍ୟ ପାହି ଆସିଲଣି ଏଇକ୍ଷଣି ଚାରଟା, ଆଉ କିଛିକ୍ଷଣ ପରେ ଘଣ୍ଟିଆ ଘାଟ ଛାଡ଼ିବ । ତୁମେ ଘରକୁ ଚାଲିଯିବ, କାଲି ରାତସାରା ତମର ପାଖରେ କଟିଲା । ମତେ ଏଥର ଛୁଟିଦିଅ ।

ପିଲାଙ୍କପରି କାନ୍ଦକାନ୍ଦ ହୋଇ ଅରୂପକୁ କୁଣ୍ଢାଇ ଧରି କହିଲା ଅନିତା—ନା, ମୁଁ ଆପଣଙ୍କୁ ଛାଡ଼ିପାରିବି ନାହିଁ । ଆପଣ ଯଦି ମୋ କଥାକୁ ଏଡ଼ାଇ ଚାଲି ଯାଆନ୍ତି ତେବେ ସତକହୁଛି ଏଇ ନଈକୁ ଡେଇଁ ପଡ଼ି ପ୍ରାଣ ହରାଇ ଦେବି ।

—ଆରେ ପାଗଳି । ମତେ ପୁଣି ଘରକୁ ଯିବାକୁ ହେବତ । ବାପା କାଲିଠାରୁ ବିରକ୍ତ ହେଉଥିବେ । ବୋଉ ମଧ୍ୟ ଖୁବ୍ ଚିନ୍ତିତା ହୋଇଥିବ ସାନ ଭଉଣୀଟି ଅଖିଆ ଅପିଆ ଅଭିମାନରେ ଶୋଇ-ଥିବ । ଏଣେ ସରକାରୀ କାମ ଆଜି ଗୋଟାଏ ଅନ୍ୟ ଗ୍ରାମକୁ ଯିବାକୁ ହେବ—କଲେରା ଇଞ୍ଜେକ୍ସନ ଦେବାକୁ । ଆସି ରାତତ ପାହିଲା, ନଈ ପାରହେଲେ ଘର । ମୁଁ କଣ ପୁଣି ଆସିବିନାକି ! ଏଇଥିପାଇଁ ପାଗଳି ହୁଅନ୍ତିଟା କାନ୍ଦୁଛ—ଛି, ମୋ କଥାମାନ । ମତେ ଏଥର ଛୁଟିଦିଅ ।

"—ମୁଁ କଣ ଆପଣଙ୍କର କିଛିନୁହେଁ ! ମୁଁ ତମର କଣ ଯେ; ମୋଠାରେ କେଉଁ ମାୟା ଅଛି—ପରଝିଅ ମଲାନା ହେଗ କାହାରେ ବାହାରେ ଗଲା । ହଉ ତାହାହେଲେ ଯାଅ । ମୁଁ କେଉଁଥିପାଇଁ ବଳାଇବି । ହତଭାଗିନୀ; ନୀଚ ଜାତର ଗରିବ ଝିଅ ମୁଁ । ଆପଣ ବଡ଼ଲୋକ—!

ଛାତିକୁ ଆଉଜାଇ ନେଇ କହିଲା ଅରୂପ । ତମେ ପ୍ରକୃତରେ ଏକ ପାଗଳି । ମୁଁ କଣ କହିଲି ତମେ କଣ ବୁଝିଲ । ତମ

ନାରୀ ଜାତ ଏମନ୍ତ ସାମାନ୍ୟ କଥାରେ ଭାଙ୍ଗୀ ପଡନ୍ତି କାହିଁକି ମୁଁ ବୁଝି ପାରୁନାହିଁ ?

ପ୍ରଭାତର ସୀତଳ ସମୀର ବହିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଘାଟିଆ ତାର ଘାଟ ତରଣିକୁ ଲଗାଇଲା କୂଳରେ । ଅରୁପ, ଅନିତାକୁ ଘାଟ ପାଖରେ ବସାଇ ସାଇକେଲଟି ଧରି ଠିଆହେଲା ।

କଥା ଛଳରେ ଆଖିତାର କେତେଥର ଅନିତାର ଭସାଣିଆ ଚାହାଣୀ ସହିତ ମିଶି—ଫେରି ଆସିଛି—ଅନିତା ସଙ୍କୋଚରେ ପଲକ ପକାଇ ବାଆଁରେଇ ତଳକୁ ଚାହିଁଛି । ଅରୁପ, ଅଜଣା ଆଶାର ଭିତରେ ଯୁବତୀଟିର ରୂପର ତୁଳନା କରି ଭାବ ଗମ୍ଭୀର ହୋଇ ଉଠିଥିଲା ।

ନାଉରୀ, ନାଆବାହିଲା ଆର ପାରିକୁ ! ଅରୁପ ଏକୁଟିଆ ସାଇକଲର ସିଟ୍‌ପରେ ବସି ପଛକୁ ଚାହିଁ ଚାହିଁ ଗଡ଼ାଇ ଦେଲା ଚକାକୁ । କିନ୍ତୁ ମନଟା କେଜାଣି କାହିଁକି ପଡ଼ି ରହିଲା, ଅନିତା ପାଖରେ—ସ୍ୱଭକ ସାଥିରେ ଯେପରି ତାର ମନକୁ ଚୋରିକରି ନେଇଛି ସିଏ । କେବଳ ଜଡ଼ ପିଣ୍ଡଟିକୁ ଘୋଷାରି ନେଇଛି ଘରକୁ କର୍ତ୍ତବ୍ୟକୁ ଆଗେ ଚାହିଁ । ତାର ମାନସ ମୁକୁର ତଳେ ଅନିତାର ଗୋଲାପ ସୁଲଭ ଆନନର ପ୍ରତିବିମ୍ବ ସେତିକି ଭାବରେ ଫୁଟି ଦିଶୁଛି—ଭାବନାର ଅସରନ୍ତି ବୋଝ ମୁଣ୍ଡରେ ! ଚାହିଁଲା ଥରକୁ ଥର ପୁଣି ପଛକୁ । ନାଇଁ ଆଉ ଦେଖା ଯାଉନାହିଁ ?

କିଏ ଜାଣେ ସେତେବେଳକାର ପ୍ରତିଭାବନାର ଛନ୍ଦରେ ଅନିତାର ପ୍ରାଣ କିପରି ବିଚଳିତ ହେଉଥିବ । ଅମୀମାଂସିତ ଦ୍ୱନ୍ଦସଙ୍କୁଳିତ କିପରି ଜାଲ ପକାଇ । ମନମରା ହୋଇ ସରମ ବୋଳା ମୁହଁରେ ଘରେ ପହଞ୍ଚିଥିବ ।

ଧୂଳି ଧୂସରିଆ ଗୋଧୂଳିବେଳା—ପଲ୍ଲୀ ଝିଅ ବୋହୂମାନେ, କାଖରେ କଳସୀ ବସାଇ ବ୍ରାହ୍ମଣୀନଈକୁ ଗଲେଣି ପାଣି ନେବାକୁ । ଚଷା ପୁଅ କସାଖଇରେ ସିଜି ସିଜି, କାନ୍ଧରେ ହଳ ଲଙ୍ଗଳ ନେଇ ବାହୁଡୁଛନ୍ତି ଘରକୁ, ଆଉ ଟିକିକପରେ ସଞ୍ଜ ହେବ । ସନ୍ଧ୍ୟାଆଗମନର ବାର୍ତ୍ତା କହିଯାଉଛନ୍ତି ଦୂର ଚକ୍ର ବାଳତଳେ ଉଡିଯାଉଥିବା ଚକ୍ରବାକ । କୁଆଁରିଆନଈ କୂଳଘାଇ ଖାଇ କୁଳୁକୁଳୁ ନାଦରେ ବହି ଯାଉଛି କେଜାଣି କେଉଁ ଦୂର ଦେଶକୁ ।

ଅରୂପ, ନଈପାରି ହୋଇ ପଶିଲା ପାଖ ଗାଁ ମଉଜାଟି ଭିତରକୁ ହରିହର ଦାସଙ୍କ ଘର ଖୋଜିବାକୁ ଖୁବ୍‌କଷ୍ଟ ହେଲାନାହିଁ । ଗାଁ ମୁଣ୍ଡରେ ତାଙ୍କ ଘର । ବେଶ୍ ସବଳ ଝାଞ୍ଜି ପକାପିଣ୍ଡା ଦାଣ୍ଡରେ ଦୁଇହଳ ବଳଦ ବାନ୍ଧାରୁ ଦେଖିଲେ ଗୋଟିଏ ଘରୁଆ ଖାନଦାନ ଘରବୋଲି ଜଣାଯାଏ । ଦାଣ୍ଡ ପିଣ୍ଡାରେ ଠିଆହୋଇ କବାଟରେ ମୃଦୁ ଆଘାତକଲା ଅରୂପ—

ଭିତରୁ ପରିଚିତ ନାରୀଙ୍କଠାରୁ ପ୍ରଶ୍ନ ଆସିଲା—କିଏ···

—ଚିହ୍ନି ପାରିବନି; ତୁମର ଉପକାରି ବନ୍ଧୁ ଜଣେ !

ଆବେଗଭରା ହୃଦୟରେ ଉଲ୍ଲାସର ଢେଉ ଖେଳାଇ । କବାଟ ଖୋଲିଲା ଅନିତା । ଅରୂପକୁ ଗୋଟିଏ ଛୋଟ ନମସ୍କାର ହୋଇ ପାଛୋଟି ନେଲା ଭିତରକୁ ।

ଅନିତାର ଶୋଇବା ଘରଟି, ଅତି ଆଧୁନିକ ଧରଣର । ଭଲ

ପକା, କାନ୍ଥରେ ସିମେଣ୍ଟ ମିଶ୍ରିତ ଚୂନକାମ ତାପରେ କାଠମାଣ୍ଡୁ ଗୃହର କଡ଼ରେ ଅସଂଖ୍ୟ ଦେବା ଦେବୀଙ୍କର ଆଲବ୍ୟାମ ବନ୍ଧା ଫଟୋ। ଝାଲଣା ପାଖକୁ ହାଲୁକା ଧରଣର ଖଟ ଖଣ୍ଡିଏ, ଅନ୍ୟ କଣକୁ ଆଉ ଗୋଟିଏ ଜାଲଣା ତାରି ପାଖକୁ ଲଗି, ସାଗୁଆନ କାଠର ଖଣ୍ଡେ ଷ୍ଟେଟ ଟେବୁଲ—ହାତକାମ କରା, କନା ଖଣ୍ଡିଏ ବଗ୍ଗ ହୋଇ ଅସଙ୍ଖ୍ୟ ବହି ଥାକ ଲଗିଛି, ତାର ପାଖକୁ ଲଗି ଦୁଇଖଣ୍ଡି କାଲିକଟ ଡିଜାଇନ୍‌ର ଚେୟାର।

ଅରୁପ ପ୍ରଥମେ ଖଣ୍ଡେ ଚେୟାର ଅଧିକାର କରିନେଇ—ଛୋଟ ପଶ୍ନଟିଏ କଲା—ତୁମ ଦେହ କପରଅଛି ?

—ଭଲ ଅଛି !

—ସେ ଷେତ ଦାଗା ଗୁଡ଼ିକରେ ଦରଜ କମିଛ।

—ଖୁବ୍ ବେଶୀ ନୁହେଁ।

—ଦେହର ଯେଉଁ ଚମଗୁଡ଼ା ଛିଡ଼ି ଯାଇଥିଲା, ମୁ ତ ଧରେ ମାଏ ସେଥିରେ ମଲମ ଦେଇ ଥିଲି। ଭଲ ଔଷଧ ସେଦନ ନଥିଲା। ସେଜାଗାଟିକୁ ଆଉଥରେ ମଲମ ଦେଇ ପାରିଥିଲେ ଭଲ ହୋଇ ଆନ୍ତା।

—ନା, ସେ ସେଇମିତ ଭଲ ହୋଇ ଜିବନିକ ?

—ଉଁ, ହୁଁ, ଆସ ମୁଁ ସେଠାରେ ମଲମ ଲଗାଇ ଦଏ।

—ଛି, ଆପଣ ସିନା ଡ଼ାକ୍ତର ମଣିଷ, ଲାଜସରମ କରୁନାହାଁ। କିନ୍ତୁ ମୁଁ କମିତ, ଲାଜ ସରମକୁ ତେଜି କ୍ଷତ ଦାଗଟି ଦେଖାଇବ।

ହସିଲା, ଅରୁପ—ସେତେବେଳେ କିପରି, ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଙ୍ଗରେ ମଲମ ବୋଲଥିଲି—ଲାଜ କୁଆଡେ ଯାଇଥିଲକି ?

ଲାଜରେ ନାଲି ହୋଇଗଲା ଅନିତାର ମୁହଁଟି, ଅରୁପ ଲକ୍ଷ୍ୟ-

କଲା ଗୋଲପି ଶାଢ଼ିଟି ସାଙ୍ଗକୁ ଅରୁଣିମା ଭରା ମୁହଁଟି ବେଶ୍ ମାନୁଥିଲା ।

ଅନିତା—ପାଖ ଚେୟାର ଖଣ୍ଡିକରେ ବସିପଡ଼ି କହିଲା—

—ମଣିଷ, ଅବସ୍ଥାର ବଶବର୍ତ୍ତୀ ହୋଇ ସବୁକିଛି କରେ, ଅରୁପବାବୁ ! ଆମ—ନାରୀ ଜାତି, ପ୍ରାଣ ଗଲେବି, ଲଜ୍ଜାକୁ ଛାଡ଼ି-ପାରେନା। ଲଜ୍ଜା ହେଲା ଆମ ଓଡ଼ିଅଣୀଙ୍କର କୁଳଭୂଷଣ ! ବଳାତ୍କାର ମତେ ଔଷଧଟିକୁ ମୁଁ ଗୋପନରେ ବ୍ୟବହାର କରିବ ।

—ବେଶ୍; ତାହାହେଲେ ମଲମ ନିଅ । ଗମ୍ଭୀର ହେଲା ଅରୁପ ।

ଅନିତାର କଳାକଳା ଢୋଳା ତଳେ ଝଲସି ଉଠିଲା ଦୁଇ ବୁନ୍ଦା ଲୁହ !—ସଜଫୁଟା ଲଲାମ ଉପରେ ଦରଦର ନିର୍ଯ୍ୟାସ ମଉଳା ଫୁଲଟିପରି ମଉଳି ପଡ଼ିଲା ହସରା ମୁହଁ ।···ଏ କ'ଣ ଅନିତାର ଅନ୍ତର ତଳ ତଳିନି ତଟର ଅକୁହା ବେଦନା ? ଅନିତାର ଉପରେ ସାମାନ୍ୟ ରାଗକରି ବଡ଼ ଭୁଲକରିଛି ସେ । ଚେୟାରରୁ ଉଠିପଡ଼ି କହିଲା ଅରୁପ—ମତେ କ୍ଷମାକର ଅନି, ତୁମ ବକ୍ଷର କ୍ଷତ ସ୍ଥଳରେ ମଲମ ପ୍ରଲେପର ଅଧୀରତା ଦେଖାଇ ମୁଁ ବଡ଼ ଭୁଲ କରିଛି ତୁମ ଆଖିରେ ଲୁହ ଆଣିଛି କିନ୍ତୁ·

ଅନିତାର ବୁକୁତଳେ ଯମାଟ ବନ୍ଧା କୋହ । କମ୍ପିତ କଣ୍ଠରେ ଉତ୍ତର ଦେଲା ସେ—ନା ଭାଇ, ମୁଁ ଆପଣଙ୍କ ପରେ ରାଗିନାହିଁ । ଆଖିର ଲୁହ, ଛାତିର କୋହ ଏହିପରି ଆମନାରୀ ଜୀବନରେ ଅନେକଥର ଧକ୍କା ଦେଇ ବିଲୟ ହୁଏ । ଏଗୋଟାଏ ଜନ୍ମଗତ ପନ୍ଥା ଶୋକ ଅଭିମାନ ଆଉ ସରମ ଆମର ଭୂଷଣ ଓଡ଼ିଆଣୀଙ୍କର କୁଳ-ଚରନ । ଏଇ ବିନ୍ଦୁଏ ଲୁହକୁ ଯଦି ଆପଣ ପରୀକ୍ଷା କରିପାରନ୍ତେ । ତାହାହେଲେ ଦେଖନ୍ତେ—ଏଇ ବେଦନାଭରା ବନ୍ଧ ଭିତରେ କିପରି

ନାରୀ ଚରିତ୍ରର ମହାନ ମହନୀୟତା ପବିତ୍ରତା—ନାରୀ ସ୍ନେହଭକ୍ତି ଓ ଭଲ ପାଇବାର ମୋହ ଅଭିଭୂତ ହୋଇଛି ।

—ନୀରବ ହେଲା ଅରୁପ ।

—ମାଲିସ ପ୍ରଲେପ କରିଦେବ ପରା—

—ନାଁ ଥାଉ ।

—ପଦେ କଥାରେ ରାଗିଗଲେ । ଆପଣଙ୍କ ସ୍ନେହ ଖୁବ ହାଲୁକା ଆପଣଙ୍କର ମନ ମଧ୍ୟ ଖୁବ ଦୁର୍ବଳ ଅପଣ ଯେ ଜଣେ ଡାକ୍ତର ଛାତ୍ର—ଏଇମିତ, ଦୁର୍ବଳ ମନ କଲେ ଉତ୍ତୀର୍ଣ୍ଣ ହେବେ କେମିତି !

—ନା, ମୁଁ ରାଗିନାହିଁ ଅନୁ ! କେଉଁଥି ପାଇଁ ରାଗିବି !

—ତେବେ ଆସନ୍ତୁ ! ପରୀକ୍ଷାକରି ଔଷଧଦେଇ ମାଲିସ ପ୍ରଲେପ କରିବେ । ସକାଳୁ ମୋତେ ଜରହେବ ହୋଇଛି; ମୁଣ୍ଡଟା ବିନ୍ଧୁଛି ମଧ୍ୟ କେବଳ ଆପଣଙ୍କ ପଥଚାହିଁ ରହିଛି ନଇଲେ ବିଛଣାଧରି ସାରନ୍ତିଣି । ମୋ ରାଣ, ଆଉ ରାଗନ୍ତୁନି ମୋ ହାତ ଦେଖନ୍ତୁ କମିତି ଜ୍ୱର ଖାଇ ଫୁଟୁଛି କାଲି ବରଷା କାଦୁଅରେ ଲଥ୍ ପଥ୍ ହୋଇ ଆଜି ଦେହ ତଡ଼ାଇ ହେଉନାହିଁ ।

ଜର ହେବାର କଥାଶୁଣି ସନ୍ଦେହରେ ଚାହିଁଲା ଅରୁପ, ପ୍ରାଣଟା ତାର ଆର୍ତ୍ତନାଦ କରି ଉଠିଲା, ଆଉ ବସି ପାରିଲାନି । ପାଖକୁ-ଲାଗିଆସି ପରୀକ୍ଷାକଲା ଅନୀତାକୁ । ଭୀଷଣ ଜର । ଥର୍ମୋମିଟର ବାହାରକରି ଦେଖିଲା, ଶହେ ଦୁଇ । ହାତ ବେଗ୍‌ରୁ ଗୋଟିଏ ଔଷଧ ଶିଶି ଓ ସିରିଞ୍ଜ ବାହାରକରି—ଇଞ୍ଜେକସନଟିଏ ଦେଲା । ତାପରେ, ଖଟରେ ଶୋଇବାକୁ କହିଲା ।

ପିଲାଙ୍କପରି ବିନା ଆପତ୍ତିରେ ଖଟଉପରେ ଶୋଇଲା ଅନୀତା—

—ଗୋଟିଏ ମଲମ ବାହାର କରି ଗତ ରାତ୍ରୀର କ୍ଷତସ୍ଥାନରେ

ବେଶ ଭଲଭାବରେ ଲଗାଇଗଲା ଅରୁପ,—କିଛିକ୍ଷଣ ମାଲିସ୍ କରିବା ପରେ କ୍ଷତସ୍ଥାନ ମାନଙ୍କରେ ସାମାନ୍ୟ ତୁଲାଦେଇ ବ୍ୟାଣ୍ଡେଜ ବାନ୍ଧିଦେଇ ଆସି ଚିଆର ଉପରେ ବସିପଡ଼ିଲା ।—

ଲାଜୁଆ ମୁହଁରୁ ଛପିଲା ହସ ଉକୁଟି ଉଠିଲା ଅନିତାର । ତଳକୁ ଓହ୍ଲାଇ ଆସି କହିଲା—ଏଥର ହେଲାତ ଡାକ୍ତରସାହେବ ? ରୋଗି ଚିକିତ୍ସା ସଇଲାତ ? ହଉ ଏଇଟେ ଦଣ୍ଡେ ବସ ମୁଁ ଠିକେ ଆସୁଚି ।

—ସେ ଦୁଷ୍ଟାମି କଥା ତୁମର । କେଉଁଠିକି ଜିବ ଶୁଣେ ?

—କେଉଁଠିକୁ ଜିବନି ଏଇ ଆରଘରୁ ଆସୁଚି ।

—ହଉ ଯାଅ । ଶୀଘ୍ର ଆସିବ ।

ଉଲ୍ଲାସ ଭରା ମନରେ ଘରୁ ବାହାରିଗଲା ଅନିତା । ପଛକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟକରି ଚାହିଁରହିଲା ଅରୁପ । କି ସୁନ୍ଦର ଏଇ ତରୁଣୀଟିର ବ୍ୟବହାର । କି ସୁନ୍ଦର କଥା ଶୁଣି ହେଲେବି ବଶ୍ୟତା ସ୍ୱୀକାର କରିବ ମନଭୁଲା ରୂପ, ମାଦକଭରା ଚାହାଣୀ । କମନୀୟ ଛଟା, ଗୋଲାପି ରଙ୍ଗ ଶାଢ଼ୀକୁ ନୀଳବନର ବ୍ଲାଉଜ ବେଶ୍ ମାନୁଚି—କାଲିର ଅବସ୍ଥା ପାଖରେ ଆଜିର ଶୋଭା ଯେପରି ଆକାଶ ପାତାଳ ? କିଏ କହିବ ଏଇ ସୁନ୍ଦରୀ ତରୁଣୀ- ଟିର ଉପରେ ନୃଶଂସକାଣ୍ଡ ଘଟି ଥିଲାବୋଲି ।

କେତେବେଳୁ ପଛପଟରେ ଠିଆ ହେଲାଣି ଅନିତା, ସେଆଡ଼କୁ ନଜରନାହିଁ ତାର ସେ ଭାବନାର ଭିତରେ ବୁଡ଼ି ରହିଚି । ଅଧୈର୍ଯ୍ୟ ହୋଇ ସାମାନ୍ୟ ଠେଲି ଦେଇ କହିଲା ଅନିତା—

—କଣ ଗୁଡ଼ାଏ ଭାବୁଚକି ? ଏକଲବ୍ୟରେ ଧ୍ୟାନ ଲାଗିଚି ଯେ । ଟିକେ ଅପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇ ପଛକୁ ଚାହିଁଲା—ଅରୁପ । ହାତରେ ଦୁଇକପ୍ ଚା ଓ କେତେକ ଜଳଖିଆ ଭରା ଗୋଟିଏ କାଚ ଥାଳିଆ ।

—ଏସବୁ କଣ ଅନିତା ? କିଏ ତମକୁ କହିଲା, ଏଇ ଜ୍ୱର ଅବସ୍ଥାରେ—ଏତେ ସବୁ ଯୋଗାଡ଼ କରିବାକୁ ।

—କହିବ, ପୁଣି କିଏ······! ଉପକାରୀ ବନ୍ଧୁ ତସ୍······, ବନ୍ଧୁତା ଭଦ୍ରାମିତ ପୁଣିଅଛୁ ।

—ଓ ତୁମେ, ବନ୍ଧୁତା କୁଟୁମିତା କର ମତେ । କିନ୍ତୁ···। ମୁଁ ତ ସେପରି ଆଶା କରିନି ଅନିତା, ମୁଁ ନିଜର ଭଉଣୀ ପରି ତୁମକୁ ଦେଖୁଚି ତମେ ଏପରି ବେବହାର କରି ଭଲ କରିନା ?

—ମୁଁ କଣ ମନା କଲି । ଏଇ ସାମାନ୍ୟ ଆପ୍ୟାୟନରେ ଏଇମିତ ରାଗୁଛ । ଅଭିମାନରେ ମୁହଁ ଫୁଲାଇ ଠିଆହେଲା ଅନିତା । ହସି ଉଠିଲା ଅରୁପ । ଏତେ ରାଗ ତମଠି ଅଛି ।

—ରଗାଇଲେ ରାଗିବନି !

—ତାହେଲେ ଜଳଯୋଗ କରିବାକୁ ହେବ ।

—ହଁ ଜଳ ଯୋଗ କରିବେ ଯେ ତ, ପୂର୍ବରୁ ଶୁଣନ୍ତୁ । ଆପଣ ଉଚ୍ଚ ବଂଶୀୟ ବ୍ରାହ୍ମଣ ସନ୍ତାନ । ଆଉ ମୁଁ··ସାମାନ୍ୟ ଅସ୍ପୃଶ୍ୟ, ହରିଜନ । ଭଦ୍ରତା ଖାତିରେ ଦେଲସିନା ବୁଝି ବଗୁର—ଦେଖନ୍ତୁ ? ମୋର ଇଚ୍ଛା ନୁହେଁ କାହାରିକୁ ବଳାତ୍କାରରେ ଜାତିପୁଡ଼ାର ସ୍ମୃତିକୁ ଧୋଣ୍ଟି ଦେବାକୁ ।

ନୀରବ ହେଲା ଅରୁପ ।

କେତେ ଆଉରୁ କେତେ କଥା ଖେଳିଗଲା—ମୁଣ୍ଡରେ ଗୋଟାଏ ଚକ୍ରପରି । ତାପରେ କେତେକ ଖାବାର ହାତରେ ଧରି ଚାହିଁଲେ ଅନିତାକୁ—ସେ ଚାହାଣି ଭିତରେ କେତେ କଣ ପ୍ରଶ୍ନବାଚୀ ? ଦବିକି ଉଠିଲା ଅନିତା ସେ ଖାବାର ଦେଇ ଭୁଲ କରିନିତ ।

—ତୁମେ, ମତେ ଭଲପାଅ ଅନି ?

ଛଳ ଛଳ ଆଖିରେ ଚାହିଁଲା ଅନିତା ।

—ଭାଇ······, ଈଶ୍ୱର ଯଦି ଏଇମିତ ଗୋଟାଏ ଶକ୍ତି ଦେଇ ଥାନ୍ତେ—ତାହେଲେ ବୁକୁଚିରି ଦେଖାଇ ଦିଅନ୍ତି, ଭଲ ପାଇବାର

ସ୍ଥାନ କପରେ, ସ୍ୱଚ୍ଛ ନିର୍ମଳ—ଆପଣ କପରେ ମୋ ମାନସ ମୁକୁର ଉତଳେ ପ୍ରତିଛବି ହୋଇ ବସିଛନ୍ତି !

—ମୁଁ ଯାହା କହୁଛି ଦୁଃଖକରନି, ଅନି ! ଏ ମୋର ନିଶ୍ଚିତ ସତକଥା ଈଶ୍ୱରଙ୍କର ସଂସାରରେ ସମସ୍ତେ ରକ୍ତ ମାଂସରେ ଗଢ଼ା, ଆମେ ମନୁଷ୍ୟ, କାହାଠାରେ କି ପାର୍ଥକ୍ୟ ଅଛି । ତେବେ ଆମ ଅନ୍ଧ ସମାଜ ବୁଝେନି । ଆମରି ସମାଜ ଗଢ଼ିଛି ଏଇ ଛୋଟ ବଡ଼ ଉଚ୍ଚ ନିଚ—ଜାତି । ସେ, ମାନଧାତା ଅମଳର ପ୍ରଥା-ସହିତ ଆମର କଣ ଲୋଡ଼ା । ଆମେ ଏଇ ଅଣବିଂଶ ସଭ୍ୟ ଯୁଗର ମଣିଷ । ବର୍ତ୍ତମାନ ଆମର ଆଖି ଖୋଲିଛି ଆମେ ବୁଝିପାରୁଛେ ଜାତିର ପ୍ରଭେଦ—କାରଣହି,ଧ୍ୱଂସୁକ ଅନ୍ଧ ବୁଝାବଣା । ଆଉଦିନେ ଏପରି କଥା ମୋ ପାଖରେ କହି ଦୁଃଖ ଦେବନି ଅନି !

ଭସ୍ମତୁଚ୍ଛିଲା ଅନିତାର ଯାହା ଭାବିଥିଲା ସେଇଆ ଦେଖିଲା ଅରୁପ ଭାଇଙ୍କ କଥାରୁ । ଏଥର ଗୋଟିଏ ଶାନ୍ତିର ନିଶ୍ୱାସ ନେଇ —ପାଖ ଚେୟାରଟିରେ ବସିପଡ଼ି ଅନ୍ୟ ଗୁହା କପଟିକୁ ହାତକୁ ନେଲା ।

—ମୁଁ, କଣ ଏକଲା ଏତେ ଗୁଡ଼ିଏ ଜଳଖିଆ ଖାଇବି ।

—ଏତେ, କଣ, ଏଇତ, କେଇ ଖଣ୍ଡି ମାତ୍ର ।

—ତୁମେ ନିଅ, ଦୁଇଜଣ ମିଳି ଖାଇବା । ଆଜିକା ତୁମମନ ରଖ ଏଇ ଖାବାର ଗୁଡ଼ି ଧରିଲି । କିନ୍ତୁ ! ଅନ୍ୟଦିନେ ଏପରି କଣା ଜଳଖିଆ—ଅଣିବ ନାହିଁ । ଏଇସବୁ କଣା ଦୋକାନ ଜଳଖିଆ ମାନଙ୍କରେ କେତେ ରୋଗ ଜୀବାଣୁ ପରିବ୍ୟାପକ ହୁଅନ୍ତି ଥରେ ଭାବିଚ । ଏଇ ସହରଠାରୁ ମଫସଲ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ—ଦୋକାନ ହୋଟେଲ—ଦଣ୍ଡି ଜଳଖିଆ ପାଇଁ ଆଜି ଆମ ଦେଶରେ ହଜାର-ହଜାର ରୋଗୀ—

ଆଉ ଏଇ ସିନେମା, ଥିଏଟର ଓ ଅଶ୍ଳୀଳ ନଭେଲ ବହି ପାଇଁ ସମାଜ ଅଧପତନରେ । ଚରିତ୍ରକୁ ଜାଣୁ ଜାଣୁ ଆମେ ନଷ୍ଟ ପଥକୁ ନେଉଛେ ।

—କିନ୍ତୁ ! ଏଇ ସବୁକୁ ଯଦି ଲୁପ୍ତକରାଯାଏ, ତେବେ ଡ଼ାକ୍ତର ମାନେ ଚଳିବେ କିମିତି ସିନେମା, ଥିଏଟର ଚଳିବେ କିମିତି ।

—ସେଗୁଡ଼ିକୁ ମଧ୍ୟ ଆମେଇ ଗଢ଼ୁଛୁ । ବର୍ତ୍ତମାନ ଆମ ମନୁଷ୍ୟ ସମାଜ ଏପରି ବିଭ୍ରମରେ ପଡି ଯାଇଛି ଯେ । ଯେଉଁମାନଙ୍କ ତାଙ୍କୁ କରୁଛନ୍ତି ମଣିଷକୁ ଧରି ନେଇଛି । ଚନ୍ଦନ ସୁଗନ୍ଧକୁ ଛାଡ଼ି ଦୁର୍ଗନ୍ଧ ମଇଳାକୁ ଏସ୍ ନେସ୍ ବୋଲି ନାକରେ ବୋଳି ହେଉଛନ୍ତି । କେଉଁଥିରେ ସମାଜ ଗଢିହେବ କହିଲ ଭଲ ? ଏଇ କାଳିରେ ଯେଉଁ ବେପାର ଘଟିଗଲା, ଭାବିଦେଖନି ସେମାନେ ଆମଉପରି ରକ୍ତ ମାସଂରେ ଗଢ଼ା ମଣିଷତ । କପରି ନୃଶଂସ ଭାବରେ ଅଜ୍ଞାନ ପଶୁବୃତ୍ତ ଆଚରଣ କଲେ ସେମାନେ ।

ରୁହା କଣ୍ଠରେ ଶେଷ ଚିରୁକଲଗାଇ । ଉତ୍ତର ଦେଲି— ଅନିତା—ହଁ ଏଇ ଗୁଡ଼ିକ, ଆମ ଦେଶର ଶିକ୍ଷା ଦୀକ୍ଷାର କୋହିଲ ହବାରୁ ।

—ଠିକ୍ କହିଛ ଅନିତା । ଆମ ଦେଶର ଶିକ୍ଷାଦୀକ୍ଷା ଅଭାବ ହେବାରୁ ଆମରି ଭାଇ ଆମରିପ୍ରତି ଏପରି ଅଶ୍ଳୀଳ ଆଚରଣ କରୁଛନ୍ତି । ଏମାନଙ୍କର ପ୍ରଥମ ହେଉଛି ବାପ, ମା,........

— ଗୋଟିଏ ପଲ୍ଲୀଭାଷା ଅମର ମନେଅଛି—

—ପିତାମାତା ସୁକୃତରୁ ପୁତ୍ରହୁଏ ସୁଖି ।

-- ପୁତ୍ରଦ୍ୱାରା ସୁଖିହୁଏ କୁଳଧର୍ମ ରକ୍ଷି ।

—ଦୁଷ୍କୃତ ପିତାମାତାଙ୍କ ପୁତ୍ରହୁଏ ଦୁଃଖି ।

—ବାପମା, ଯେପରି ଚରିତ୍ରରେ ସନ୍ତାନକୁ ଗଢିବେ, ସନ୍ତାନ ମାନେ ସେଇପରି ହେବେ କ୍ରମାନୁସାରେ ପୁଣି ତାଙ୍କ ପୁତ୍ର ପରିବାରକୁ

ସେଇପରି ଆଦର୍ଶ ଚରିତ୍ରରେ ବଢ଼ାଇବେ । ମୂଳ ପିଣ୍ଡି ଯଦି ଠିକ୍ ନାହିଁ—ଉପରର କାହୁଁ ପଲ୍ଲବିତ ହେବ । ବିଶେଷତଃ ଆମ ଦେଶରେ ସଞ୍ଜମତା ନାହିଁ । ପରସ୍ପର ପ୍ରତି ଆକର୍ଷଣ ଶକ୍ତି ନାହିଁ । ଖାଲି ହିଂସା, ରକ୍ତାକ୍ତରେ ଆମ ରକ୍ତ ପ୍ଳାବିତ ହେଉଛି । ଏଇଯେ ଆମର ପବିତ୍ର ଭାରତ ଭୂମି ମୁନିଋଷିମାନଙ୍କ ଆସନ ପୀଠ ଧାର୍ମିକ ସ୍ଥାନ—ପୂର୍ବାଣ ପଢ଼ିଛି—ଆଦିମ ଯୁଗରେ ଆମ ଦେଶମାନଙ୍କରେ । ଗୋଟିଏ ବଡ଼ ଧର୍ମପୀଠ ଥିଲା ପ୍ରତି ଗ୍ରାମେ ଗ୍ରାମେ ଭଗବତପୀଠ । ବର୍ତ୍ତମାନ ତା ପରିବର୍ତ୍ତରେ ବର୍ତ୍ତମାନ ଲାଇବ୍ରେରୀ କ୍ଲବ । ସେତେବେଳେ ସନ୍ଧ୍ୟା ହେଲେ ! ସମସ୍ତେ ଦୁଃଖୀ ଧନୀରୁ ଆସି ଭଗବତ ଚର୍ଚ୍ଚା କରୁଥିଲେ । ଧର୍ମ ଆଲୋଚନା କରୁଥିଲେ ପାଞ୍ଚଭାଇଙ୍କର ଏକତା ଥିଲା—ଜାତିର ଉଚ୍ଚ ନୀଚ ସେମାନେ ବାଛୁନଥିଲେ । ସେମାନେ ଆମଠାରୁ କେତେ ଉଚ୍ଚତାରେ । ଆଉ ଆଜି ଆମେ—ଲାଇବ୍ରେରୀ କ୍ଲବ୍ କରି କଣ କରୁଛୁ···ଯେତେ ସବୁ—ଦୁଷ୍ଟଚରିତ, ଅଶ୍ଳୀଳ ଭାଷାର ନଭେଲ ପଢ଼ୁଛୁ । ଯୁଆଖେଳ ଓ ଚୋରି ବଦମାସୀର ପେଷାକର ବାହାରେ କହି ବୁଲୁଛୁ—ଅହିଂସା ପରମ ଧର୍ମ । ଆମେ ସଭ୍ୟ—ଛୁ, ସଭ୍ୟ ମର୍ଯ୍ୟାଦାକୁ ସତଧିକ୍ ।

ପ୍ରାଚୀନ କାଳରେ ଥିଲି ସନ୍ତାନମାନଙ୍କୁ ନଅବରଷ ହେଲେ, ବିଦ୍ୟା—ଅଧ୍ୟୟନ ଲାଗି ଗୁରୁ ଆଶ୍ରମକୁ ପଠାଉଥିଲେ । ଗୁରୁଙ୍କଠାରୁ ବିଦ୍ୟା ହାସଲ କରି ଏକଉଣି ବରଷରେ ଆସୁଥିଲେ ଘରକୁ । ବାପ ମା, ବିବାହ କରିଦେଇ ଗୃହାଶ୍ରମ ଧର୍ମ ଦେଇ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ—ଆଦି ଭୌତିକ, ଆଦି ଶିକ୍ଷା ଦେଇ, ନିଜର ଆଦର୍ଶରେ ଗଢ଼ୁଥିଲେ । ଫଳରେ ସଞ୍ଜମ ଶକ୍ତି ଓ ବ୍ରହ୍ମଚର୍ଯ୍ୟ ଶକ୍ତି ମଜବୁତ, ସ୍ଥିର ରଖୁଥିଲା ସେମାନଙ୍କର ! ଆଜି ଆମଠାରେ କଣଅଛି ? ଆମେ ସ୍ୱାଧୀନ—ଦେଶକୁ ଅନ୍ଧ କରଣ କରି, ପୁଅଟିଏ ଜନମ ହେଲେ କିପରି 'ଦେ'

ପଇସା ଆଣିବ ସେଇ ଚେଷ୍ଟା କରୁଚେ । ତାର ଜୀବନର ସମସ୍ତ କର୍ତ୍ତବ୍ୟକୁ ଭୁଲିଯାଇ ଆମଜାତି ନିଜ ମୁଣ୍ଡରେ କିଛି ନାହିଁ । ପରକୁ କରଣି କରି ଆମେ ବୋଲାଉଛୁ ପଣ୍ଡିତ ଏଥିରେ ଦେଶ ଓ ସମାଜ— ସବଳ ହେବ କିପରି ।

—ଥାଉ ଥାଉ, ତମେ ଯାହା ଉପଦେଶ ଆରମ୍ଭ କଲଣି, ମତେ ଲେଖିକା ହେବାକୁ ପଡିବ ଦେଖୁଚି । ହସିଲା ଅନିତା ।

ସିଗାରେଟରେ ଅଗ୍ନିସଂଯୋଗ କଲା ଅରୂପ ।

ସେତିକିବେଳେ ବାହାରୁ ଡାକ ଶୁଭିଲା ଲୋ ଅନି ; ଆଉ଼କୁ ଆ । ବାପାଙ୍କ ଡ଼ାକରେ ଅନିତା ବାହାରି ଆସିଲା ଘରୁ ।

...ମା, ସେ ବାବୁ ଆସିବେ ବୋଲି କହୁଥିଲୁ ପରା... ଆସିଥିଲେ କି ।

—ହଁ, ବାପା, ଆସିଛନ୍ତି ।

...କାହାନ୍ତି ।

...ମୋ ଘରେ ।

ବୁଢା, ଆଉ କଥାକୁ ଅପେକ୍ଷା ନକରି ଆନନ୍ଦରେ କୁରୁଳି ଉଠି ପଶିଗଲା ଘର ଭିତରକୁ । ବୁଢାଙ୍କୁ ଦେଖି ଚେୟାରରୁ ଉଠି ଅରୂପ । ହାତ ଯୋଡ଼ି ଉଦ୍ରତା ଭାବରେ ନମସ୍କାରଟିଏ ହେଲା ।

ଆଡାକ୍ ହେଲେ ହରିହରବାବୁ...ସନ୍ଦେହ ଭରା ଚାହାଣିରେ ଥରେ ଚାହିଁଲେ ଅରୂପକୁ ତାପରେ ବସିବାକୁ କହି ନିଜେ ଖଟରେ ଗୋଟିଏ ଧାରକୁ ବସିପଡ଼ି...କହିଲେ...ଆପଣ ବ୍ରାହ୍ମଣ ଛତିସ ବନରେ ରାଜା ମୁଁ ସାମାନ୍ୟ ହରିଜନ ମତେ ହାତଯୋଡ଼ି ଭଲ କରିନାହାନ୍ତି ଅରୂପ ବାବୁ ।

ସାମାନ୍ୟ ହସିଉଠି ଅରୂପ, ଉତ୍ତର ଦେଲା...ଠିକ କହିଚ ମୁଁ ମଉସା, ଆପଣ ବୟୋବୃଦ୍ଧ ମୋର ପିତୃତୁଲ୍ୟ ଦେବତା ସମାନ...

ନରର ଚି ନାରାୟଣ, ନମସ୍କାର କଏ କାହାକୁ କରୁଛି । ଏଥିରେ ଦୋଷ କେଉଁଠି ।

…କିନ୍ତୁ ? ଆପଣ ବ୍ରାହ୍ମଣ ଯେ !

…ହଁ ମୁଁ ବ୍ରାହ୍ମଣ 'ବ୍ରହ୍ମଜାନାତି ବ୍ରାହ୍ମଣ" ଜଏ ବ୍ରହ୍ମକୁ ଚିହ୍ନେ ସେ ବ୍ରାହ୍ମଣ ଆପଣ ଭାଗବତରେ ପଢିଛନ୍ତି ପରା, ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଉଦ୍ଧବଙ୍କୁ ବ୍ରହ୍ମଣ୍ୟ ଚିନ୍ତାରେ ବ୍ରହ୍ମଜ୍ଞାନରେ କହିଛନ୍ତି…

ସକଳ ଘଟେ ମୋ ପରାଣି
ଅନାଦି ପରମ କାରଣ ।

ପ୍ରତେକ ଜୀବ, ନାରାୟଣଙ୍କ ଅଂଶ ଆଉ ପ୍ରତେକ ନାରୀ, ଜନନୀତୁଲ୍ୟ ଜାତି ଅଜାତିର ତୁଚ୍ଛା ମନବୃତ୍ତିରେ ନୀଚ ଧାରଣା ଆଣୁଛନ୍ତି କାହିଁକି ? ଆଉ ମଧ୍ୟ ମୁଁ ଆପଣଙ୍କ ସନ୍ତାନ ସଦୃଶ୍ୟ, ଆଜ୍ଞା ଆପଣ କହିବା ଠିକ୍ ନୁହେଁ । ତୁ ତମେ କହିବା ଯାଗାରେ ଆଜ୍ଞା ଆପଣ କହିଲେ ବେଶି ଶୋଭା ହେବନି…ଆଜ୍ଞା…ତୁ ଆଉ ଏପରି କହି ମତେ ଲଜ୍ୟା ଦେବେନି ।

ଅପ୍ରତିଭ ହୋଇ ପଡ଼ିଲେ ହରିହରବାବୁ । କୃତଜ୍ଞତାରେ ପ୍ରାଣଟା ତାଙ୍କର ଭରି ଉଠିଲା…ଅପଲକ ନେତ୍ରରେ ଚାହିଁ ରହିଲେ ଅରୁପଙ୍କୁ ।

ଅନନ୍ତା ଘର ଭିତରକୁ ପଶିଆସି—କହିଲା…ତୁମେ ଚିହ୍ନି ପାରିନା ବାପା, ଅରୁପ ଭାଇ ଏଯୁଗ ମଣିଷଙ୍କ ଭିତରୁ ବହୁତ ଉଚ୍ଚରେ । ତାଙ୍କର ସେପରି ମନ ବୃତ୍ତି ନୁହେଁ । ନୀଚ ଧାରଣା ମଧ୍ୟ ତାଙ୍କର ନାହିଁ, ଖୁବ ପବିତ୍ର ତାଙ୍କ ମନ, ଖୁବ ସରଳ ତାଙ୍କ ବେବହାର ।

—ତା'ତ ମୁଁ ବୁଝିଁଚି ମା ତୁ, ସକାଳୁ କହିଲି ବେଳୁ ମୁଁ ଚାହିଁଛି

ତାଙ୍କୁ ଏପରି ମହତ ଆଦର୍ଶରେ ବଢ଼ି ନଥିଲେ। ଏପରି ବେବହାର କାହୁଁ ଶିଖନ୍ତା ?

—ତୁମ ବାପା ଅଛନ୍ତି ପରା ଅରୁପ।

—ହଁ, ବାପା ଓ ବୋଉ, ଗୋଟିଏ ସାନ ଭଉଣୀ ଏଇ ତିନିଜଣ ଛଡ଼ା ଆଉ କେହି ନାହାନ୍ତି।

—ମୁଁ ସକାଳେ ଝିଅ ମୁହଁରୁ ତମ ଉପକାର କଥା ଶୁଣି ଖୁବ ଆନନ୍ଦ ହୋଇଚ। ବାବା ମା ଛେଉଣ୍ଡ ଝିଅଟି ମୋର ତାରି ମୁହଁକୁ ଚାହିଁ ସମସ୍ତ ଦୁଃଖ ସ୍ମୃତିକୁ ଭୁଲିଛି। କୋଡପୋଛା ଝିଅଟିଏ, କାଲି ଯେପରି ଘଟିଥିଲା ମୋ ସଂସାର ଶର ଯାଇଥାନ୍ତା—ଭାଗ୍ୟକୁ ତମେ ଥିନା, ବଞ୍ଚାଇଲ ସାରାରାତ ମୁଁ ଚିନ୍ତାରେ ଶୋଇ ପାରିନି। କାନ୍ଦି କାନ୍ଦି ଆଖି ଫୁଲି ଯାଇଚ। ସଖୀକୁ ଝିଅକୁ ପାଇ ପିଣ୍ଡରେ ପ୍ରାଣ ପଶିଲା। ଭଗବାନ ତମର ମଙ୍ଗଳ କରନ୍ତୁ। ଏହିପରି ମହତ ଚରିତ୍ର ଦେଶବାସୀ ଶିଖନ୍ତୁ ତମଠୁ।

—ଛି, ମଉସା, ସେପରି କହି ଲଜ୍ୟା ଦେବେନି। ମନୁଷ୍ୟର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଯାହା ସେଇଆହିଁ କରିଛି ଆଉ ଅଧିକ କଣ କରି ପକା-ଇଲି ମଉସ।

ଅନିକହୁଥିଲା ସଖୀଲେ ନଈକୂଳ ପରଯନ୍ତ ଆସିଲ ଏଠାକୁ ଆସିଲନି କାହିଁକି ? ସୁନ୍ଦର ଖଣ୍ଡିଏ ପିନ୍ଧି ମାଟିକାନ୍ଧୁଅ ଜାମାଦେହରେ ଦେଇ ଅଚକରଭାବରେ ଘରକୁ ଫେରିଲା। କାହିଁକି ଏଠାକୁ ଆସିଲନି ?

—ତାପାଇ କହୁନାହିଁ, ଘରେ ବାପା ବିରକ୍ତହେବେ ମୁଁ ସଖୀକୁ ଆସିଥିଲି ଏପରି ଭାବରେ ସତ ପାହିଲା, ପୁଣି—ସାନ ଭଉଣୀଟି ଏଇମିତ ଅଳଟି ଯେ, ମୋ ସାଥିରେ ନଖାଇଲେ ଖାଇବନି। ବସ୍ତୁର କାଲି ବ୍ରତଠା ଭୋକ ଉପାସରେ ଛଟପଟ ହୋଇଥିବ ପଛକେ

କିନ୍ତୁ ଖାଇ ନଥିବ । ଏତେଣେ ସରକାରୀ କାମ । ଗୁରୁଆଡୁ ଅସୁବିଧା ବୋଲି ଆସିପାରିଲିନା । ଖଟଉପରୁ ଉଠିଯାଇ ଆଲମିରାଟି ଖୋଲିଲେ ହରିହର ବାବୁ । ଗୋଟିଏ ଲୁଗା ଥାକରୁ ଖଣ୍ଡେ ଦାମି ଧୋତି ଓ ଶିଲ୍କ ପାଞ୍ଜାବିଟା ବାହାର କରି । ଅରୁପ ପାଖରେ ଥୋଇ ଦେଇ କହିଲେ—ଏଇଠାକୁ ତମକୁ ପିନ୍ଧିବାକୁ ହେବ !

ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ଭଙ୍ଗୀରେ ଅରୁପ ଗୃହୁଁ ପ୍ରଶ୍ନ କଲା—ଏସବୁ କଣ ମଉସା ଲୁଗାଜାମା ମୋଲଗି କରିବାକୁ ଆପଣଙ୍କୁ କିଏ କହିଲା ?

—କହିବ ପୁଣି କିଏ ବାପ, ଅନ୍ୟ ପାଖରୁ ଶୁଣିଲି ଯେତେବେଳେ ତମେ ନିଜର ପିନ୍ଧିଲା ଲୁଗାଦେଇ ତାର ଲଜ୍ୟା ନିବାରଣ କରିଛ ସେଇ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଆମ ରାହୁତ ଘର ଦୋକାନରୁ ଏକୁ ଆଣି ରଖିଛି । ତମେ ଏକୁ ନପିନ୍ଧିଲେ ମୋ ମନରେ ଖୁବ୍ କଷ୍ଟ ହେବ ।

—କିନ୍ତୁ ? ମଉସା ଏସବୁ କରି ଭଲ କରିନାହାନ୍ତି ଆପଣ ପିତୃତୁଲ୍ୟ କଣଙ୍କା କହିବ ! ଦଅନ୍ତୁ । ଆପଣଙ୍କ ସରଧାପରେ ମୁଁ ଆଘାତ ଦେବନାହିଁ । ଆଉ ଦିନେ ଏପରି କୁଣ୍ଠିତା କରିବେନି । ମୋତେ ଭାବିବେ ଘରପୁଅ ପରି ଆପଣଙ୍କ ପାଖରୁ କାଣିଚୁଏ ସ୍ନେହ ସରଧା ପାଇଲେ ସେଇ ମୋର ଯଥେଷ୍ଟ ହେବ ଆପଣଙ୍କ ଆଶିର୍ବାଦ ମୋର ଜୀବନର ମରୁଭୁମିରେ ଅମୃତବରଷଣ କରିବ । ସାମାନ୍ୟ, ଦାନ ପ୍ରତିଦାନର ବାହାର ଉଦ୍ରାମି ଅଟେଇ ଦନ୍ନଆ, ଗୁହେଁ ଶରଦାନର ବନ୍ଧୁତ୍ୱ ।

ସ୍ନେହର ପୁଲକ ଗଦ୍‌ଗଦ୍ ହୋଇ, ପିତୃହୃଦୟ, ଗର୍ବରେ ଫୁଲି ଉଠିଲା, ହରିବାବୁଙ୍କର ସେ ଉଠିପଡି ଅରୁପକୁ ତାଙ୍କ କୋଳକୁ ଆଉଜେଇ ନେଇ କହିଲେ—ଭଗବାନ ତୁମକୁ ଦୀର୍ଘ ପରମାୟୁ ଦିଅନ୍ତୁ ବାବା, ତମରି ସରଳ ଶାନ୍ତ ଚରିତ୍ର ଶାନ୍ତପିଲା ଆମ ଦେଶରେ କୋଟି କୋଟି ମୁଣ୍ଡ ଟେକି ଉଠନ୍ତୁ !

ବୁଢ଼ାଙ୍କ ସ୍ନେହରେ ଆତ୍ମବିସ୍ମୃତ ହୋଇ ବସିଲା ଅରୂପ । କୃତଜ୍ଞ-ତାରେ ବୁକୁଟା ଭରିଗଲା ଭକ୍ତିଭରେ ମୁଣ୍ଡ ନଇଁଗଲା । ଅନିତା, ଘରୁ ଆସି କହିଲା—ବାପା, ଅରୂପ ଭାଇ କହୁଛନ୍ତି— ଏଇନେ ଘରକୁ ଜିବେ ବୋଲି ।

—ସେ କି କଥା, ରାତି ଆସି ଘଡ଼ିଏ ହେଲାଣି । କାଲି ସକାଳେ ଗଲେ ଗଲା ହେବନି ଅରୂପ ।

—ନା, ମଉଶା, ମୁଁ ପୁଣି ଅନ୍ୟଦିନେ ଆସିବି । ଆଜି ଥାଉ ଲାଲୁ ନାହିଁ କଇକୁଳର ଭାଉଜ ଘର ଗୋଦାମରେ ସାଇକେଲଟି ରଖି ଆସିଛି । ଅଧଘଣ୍ଟାରେ ଚାଲିଜିବି, ତେଣେ ମତେ ଘରେ ଚାହିଁଥିବେ ।

—ହଉ ତମଇଚ୍ଛା, ମୁଁ କିଛି କହି ପାରିବିନି । ତମେ ଅନିତା ପାଖରୁ ବିଦାୟ ନେଇ ଯିବ ମୁଁ ଟିକେ ଗାଁ ଭିତରୁ ଆସୁଚି ବସ ।

ଅରୂପ ଚଉରା ଉପରେ ପୁଣି ବସିଲା । ହରିହର ବାବୁ ଘରୁ ବାହାରି—ଗାଁ ଭିତରକୁ ପଶିଲେ । ଅନିତା ପାଖକୁ ଲାଗି ଠିଆ-ହୋଇ କହିଲେ ତା ହେଲେ ଆଜି କଣ ସତରେ ଜିବେ ।

—ଆଲୋ ପାଗଳି ଆଉ କଣ ମିଛରେ ଯାଆନ୍ତି ।

ଅଭିମାନରେ ମୁହଁ ଭାଁର କରି ଅନିତା କହିଲା—ହଁ ଏ ହତ-ଭାଗି ଗରିବ କୁଡ଼ିଆରେ ଆପଣଙ୍କ ପରି ବଡ଼ଲୋକ କାହିଁକି ରହନ୍ତେ ଏଠାରେ ତମର କିଏ ଅଛନ୍ତି···ହଉ—ଯାଆନ୍ତୁ ।

ହସିଲା, ଅରୂପ, ଅତି ଆଦରରେ ଅନିତାର ଅଧରକୁ ଟେକି ଧରି କହିଲା—ତମେ ଏଡ଼େ ଅବୁଝା ଅଭିମାନିନି । କାଲି ଛୁଟି ପୁଣିତ ପହର ଦିନ ଆସୁଚି—ମୁହଁ ଶୁଖାଇ ରାଗ ଫଣ ଫଣ ହୋଇ ଏଇମିତି ଛଳେଇ କହୁଚୁ କିମିତି !

—ରାତ ଆଠଟା ବାଜିଲାଣି, ଆଜି ମୁଁ ଛୁଟି ନେଉଛି ଭଉଣୀ । ପୁଣି ଆସିବି, ମନରେ ଦୁଃଖ କରନା ।

—ହେଉ—..., ଆପଣଙ୍କ ଦୟା ।

ଆଖିରୁ ଝରଝର ହୋଇ ଗଡ଼ି ପଡ଼ିଲା ଲୁହ, ବାଁ ଅଁରେଇ ପଣନ୍ତରେ ପୋଛି ନେଲା ସେ । ଚାହିଁ ପାରିଲାନି ଅନୁପ ମୁହଁକୁ ଦୃଷ୍ଟି ହେଲା ଆନତ ।

ଚାହାଣିର ନୀରବନମସ୍ୟରେ ବିଦାୟ ନେଲା ଅନୁପ । ନିଜର ଔଷଧ ବେଗ୍‌ଟିକୁ ହାତରେ ଧରି ବାହାରିଲା ଘରୁ । ମନଟା କମିତ ସାଥିଛଡ଼ା ବନ ହରିଣୀ ପରି ଛଟପଟ ହେଉଥାଏ ଗୋଡ ଆଗକୁ ଆଗରେ କର୍ତ୍ତବ୍ୟକୁ ରଖି ରାସ୍ତାକୁ ଆସିଲା, ପଛରୁ ଡାକ ଶୁଭୁଥିଲା ଅନିତା କହୁଚି, ପରଦିନ ନିଶ୍ଚୟ ଆସିବେ ମୋରାଣ ରହିଲା— ଭୁଲିବେ ନାହିଁ । ଆସିବତେ—

ନବ ବସନ୍ତର ଗୁଞ୍ଜନ ଭରା ନିଖର ନିଶି... । ଧରଣୀ ରାଣୀକୁ ନୂତନ ବେଶରେ ସୁଶୋଭିତ କରୁଛି । ତାପିତ ପ୍ରାଣରୁ ବୋହୁଛି ଶାନ୍ତିର ନିଶ୍ୱାସ...ନର ନାରୀଙ୍କ ନୀରସ ମନ ପ୍ରାଣରେ ସରସତାର ଅମନ୍ଦ ନିର୍ଯ୍ୟାସ,—ସମସ୍ତ ନିର୍ଯ୍ୟାତନାକୁ ପାଦରେ ଦଳିଦେଇ ଫୁଲ-ବଧୂ ଯୌବନ ସଳିତା ଜାଳି ଚାହିଁ ବସିଚି ତାର କାନ୍ତ ଭ୍ରମର ପଣିକୁ । ବିରହ ପରେ ଆସୁଛି ମିଳନର ମାଧୁରିମା ।

ରାତିର ପ୍ରଥମ ପ୍ରହର । ଫୁଲ୍‌ଫୁଲିଆ ମଳୟ ପରଶ··ରେ ଦେହ ମନରେ ଖେଳାଇ ଦେଉଚି ପୁଲକତା । ଜୁଆରିଆ ବ୍ରାହ୍ମଣୀ ନଈର ଗୋଟିଏ କୂଳରେ ପାଖାପାଖି ହୋଇ ବସିଛନ୍ତି-ଅରୁପ ଓ ଅନିତା । ଦୁଇଙ୍କର ମନର ଲଗାମ ନାହିଁ; ଭିନ-ଭିନ ଚିନ୍ତାଧାରା ମନର ଉଚ୍ଛୁଳା ଜୁଆର ବ୍ରାହ୍ମଣୀ ସହିତ ସମତାଳ ଦେଇ ଲହଡ଼ି ଭାଙ୍ଗୁଚି । ଅରୂପ ଆତ୍ମ ବିସ୍ମୃତ । ଏଇ ସରଳମତି ପଲ୍ଲୀ ତରୁଣୀ ଅନିତା-ତା, ଆଖି ଆଗରେ ବିଛାଇ ଦେଇଚି ଆଭରଣୀୟା ସପନ ପ୍ରଚ୍ଛେଳି····ରୂପର ପଶରା କି ସରଳ ଶାନ୍ତମତି ସେ, ରୂପ ସାଥିକୁ ଗୁଣବି ଆହୁରି ସୁନ୍ଦର । କି ଲୋଭନୀୟ ଭଙ୍ଗୀ ତା, ମନ ରାଇଜରେ ସୃଷ୍ଟି କରନ୍ତି ଅରାଜକତା । କିଏ କହିବ ଏଇ ଯୁବତୀଟି ଏକ ନିଚ ଜାତିର ଝିଅଟେବୋଲି । ଅସ୍ପର୍ଶର ଲେଶମାତ୍ର ଚିହ୍ନ ନାହିଁ ? ନଜାଣିଲା ଲୋକ ଭାବିବ ଗୋଟିଏ ରାଜକନ୍ୟା ହେବ ପରା··· । ସତେ କେତେ ସୁନ୍ଦର ଏଇ ହରିଜନ ଘର ଝିଅ । ସମସ୍ତ ସୁନ୍ଦରକୁ ଠୁଳକରି ଈଶ୍ୱର ଗଢ଼ିଛନ୍ତି ଏଇ ମର୍ତ୍ତ୍ୟର ବାଳିକାକୁ !! ବେଳେବେଳେ ଧର୍ଯ୍ୟଚ୍ୟୁତ କରି ପକାଉଚି ଅରୂପକୁ, ସେ ତା'ର ସମସ୍ତ ସଂଗ୍ରାମ ଶକ୍ତିକୁ ଏକାଠି କରି ବି ସମ୍ଭାଳି ହେଇପାରୁନି ।

ଦିନକୁ ଦିନ ଯେତେ'ଗଡ଼ ହେଉଚି-ସେତିକି ସୁନ୍ଦର ଦିଶୁଛି ଅନିତା । ଅରୁପର ବେଶଭୂଷା ଦେଖି ଯେତେ ବଡ଼ ସଂଜମି ପୁରୁଷ ହେଲେ ମଧ୍ୟ ହାରମାନିବ ଜୀବନର ମଧୁ-ମୁହୂର୍ତ୍ତି ଲାଗି, ଆତ୍ମବିଳାପ କରି ବସିବ । ପ୍ରକୃତିର ପ୍ରକୃତ ଅଂଶ ଏଇ ପଲ୍ଲୀ-ବାଳିକାଟି !

ଏପରି ଅଘରି ଆ ଅନ୍ତଃନିଶ୍ୱାସ ହେଇ ସିଗାରେଟରେ ଅଗ୍ନି ସଂଯୋଗ କଲା । ଅରୂପ ଚୁମ୍ବିଲା-ଅନିତାକୁ-ସେ ଧ୍ୟାନମଗ୍ନ !! × ×

—ଖୁବ୍ ଧ୍ୟାନମଗ୍ନ ଯେ··· । କହିଲା ଅରୂପ ।

୫-ଅସହାୟିନୀ

—ଏଁ, ଧ୍ୟାନ ଭାଙ୍ଗିଗଲା ଅନିତାର—କଣ କହିଲେ...

—କହୁଚି, ଏଇ ବୟସରେତ ଏଇମିତି ଧ୍ୟାନମଗ୍ନ, ଆଉ କିଛିଦିନ ଗଲେ ହୁଏତ ତପସ୍ୱିନୀ ହୋଇ ବସିବ ।

ହସିଲା ଅନୀତା ।

—ନା, ଭାବୁଥିବ କଣ ! ଏଇ······। ଛେପ ଢୋକିଲା ଥରେ ।

—କୁହନି, ମୋ ରାଣ······

—ଦେଖୁଛନ୍ତି ଉଚ୍ଛୁଳା ନଈର ଉଚ୍ଛଳା ଲହରିଗୁଡ଼ି କିପରି କୂଳରେ ମୁଣ୍ଡପିଟି ମିଳାଇ ଯାଉଛି ।

ସେତ ବହୁ ପୁରାତନ କଥା, ଈଶ୍ୱରଙ୍କର ସର୍ଜନା, ନୂତନତା କ'ଣ ଅଛି ।

ମୁଁ ଭାବୁଚି ଏଇପରି ମୋ, ଜୀବନଟା. ଆଶାର ବେଳାଭୂମିରେ ମୁଣ୍ଡ ପିଟିପିଟି । ହାଃ ହୁତାଶ ହେବନିତ ?

ଗମ୍ଭୀର ହେଲା ଅରୂପ ।

—ଉତ୍ତର ଦେଲେନି ଯେ ।

—ବୁଝିପାରୁନି ମୁଁ···ତୁମ କଥା ଛଳକୁ !

ଆହୁରି ବୁଝାଇ ଦେବାକୁ କହୁଛନ୍ତି !

—ମୁଁ ଅନ୍ତର୍ଯ୍ୟାମି ତ, ନୁହେଁ !

—ମାନେ···, ଅମ ନାରୀ ଜାତି, ଥରକ ପାଇଁ ଯାହାକୁ ଭଲ ପାଏ, ଜୀବନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଭୁଲେନା ଅନାବିଲ ସ୍ନେହରଜ୍ଜୁରେ ବାନ୍ଧି ହୋଇ ରହେ, ପ୍ରଥମ ବନ୍ଧୁଟି ପାଖରେ । କିନ୍ତୁ ସେଇ ପୁରୁଷଟି ଯେବେ ପାଦରେ ଠେଲି ଦେଇ ଅନ୍ୟନାରୀକୁ ଘେନି ଘର ସଂସାର ଗଢ଼େ, ଭଲ ପାଇବାର ପରିଣାମ କିପରି ଘଟେ ଭାବି

...ରୁ ଜନ୍ତ । ପାରବେନି ପ୍ରତ୍ୟେକ ପୁରୁଷ ଏଇପରି ବହୁତ ...ବତୀଙ୍କୁ ଭଲ ପାଅନ୍ତି—ଭଲ ପାଇବା ତାଙ୍କର ଗୋଟିଏ ଦୈନନ୍ଦିନ ...ବ୍ୟବହାର୍ଯ୍ୟ, କିନ୍ତୁ···! ଆମ ନାରୀ ଜାତିର ପରିସ୍ଥିତି ଯେ କିଏ ହୁଏ ...କିପରି ସାରା ଜୀବନଟା ଜଳିପୋଡ଼ିଯାଏ, ସୁଖ ସୋହାଗ ଭିତରେ ...ର ଅଶାନ୍ତିର ଦାବାନଳ ଧୂ ଧୂ ହୋଇ ଜଳେ । ମରୁଭୂମିର ...ନ୍ତରରେ ଠିଆ ହୋଇ କପଟି ଦୀର୍ଘ ନିଶ୍ୱାସ ପକାନ୍ତି—ଥରେ ଯଦି ...ାରୀ ହୃଦୟକୁ ଚିହ୍ନି ପାରନ୍ତେ ତାହାହେଲେ ବୁଝନ୍ତେ ନାରୀ କଦରି ...ହିମା ମତ ।

—ତୁମେ ଭାରି ଭାବ ପ୍ରବଣ—ଅନୀ । ଦିନକୁ ଦିନ ତୁମ ...ଦନା ଶକ୍ତି ଦୂରରୁ ଦୂରାନ୍ତକୁ ଗତି କରୁଛି ଦେଖୁଛି । ଭାଗବତରେ ...ଚ ପରି ଗୋଟିଏ ପଦମାନେ ଅଛି !—"କର କରାଅ ଥାଏ ମୁହିଁ, ...। ବିନୁ ଆନ କେହି ନାହିଁ ।"—ଈଶ୍ୱରଙ୍କର ସଂସାରରେ ମଣିଷ ...ବ ବହୁତ କିନ୍ତୁ ଫଳପାଏ କେଇଟା । ଯେତେବେଳେ ଯାହା ...ବାର ଠିକ ହେବ ତାଲାଗି ଚିନ୍ତିତ ହେବା ମଣିଷର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ...ହିଁ । ତୁମେ ବଡ଼ ନରମ ହୃଦୟ ଯେଣୁ ଦୁନିଆକୁ ଦେଖୁଛ । ...ନିତା । ବିଶ୍ୱାସକର ଚିରଦିନ ଅରୁପ ତୁମର ଆମର ଏଇ ସ୍ନେହର ...ନକୁ କେହି ଅଲଗା କରି ପାରିବନି । ମନକୁ ସବଳ କର ...ଲ ହେଲେ ଭାଙ୍ଗିରୁଜି ପଡ଼ିବ ଯେ ।

ଅନୀତା ପ୍ରାଣଭରି ଫୁଲ ଜାଗି, ଲୋଲୁପ ଗୃହାଣିରେ ଅନାଇଲା ·····ଅରୁପ, ସସ୍ନେହରେ କୋଳକୁ ଆଉଜାଇ ନେଇ ଅଙ୍କି- ...ଲ, ଗୋଟିଏ ସ୍ନେହବୋଳା ଅଧର ପରଶ—।

ଅତି ଆଦରରେ ଗ୍ରହଣ କଲା ଅନୀତା । ଭକ୍ତିଭରେ ମୁଣ୍ଡ ନଇଁ ...ଇ, ଅରୁପର ଚରଣ ଧୂଳିନେଇ ମୁଣ୍ଡରେ ବୋଳି ହେଲା !

ଅନାଡାକୁ ଆହୁରି ନିକଟକୁ ଟାଣିଆଣି, ଛାତିକୁ ଡଲାଇ ନେଇ ମାର୍ଜିତ କବେରିପରେ ହାତ ସଂଗୁଳି, କହିଲା ଅରୁପ—ଭଲ ପାଅ ଭଲ୍କକର କଉଥିରେ ବାଧା ଦେବନି କନୁ—ତରନ୍ତ ଓ ସଞ୍ଜମକୁ ଭୁଲିଯାଅନି ଅଦର୍ଶକୁ ବଞ୍ଚାଇ ରଖ, ଦେଶ ସେବାକର—ସମାଜ ଆମଠାରୁ ଶିଖି ଅନୁକରଣ କରୁ । ଲୋକଙ୍କ ମନରୁ ବୃଥା ଘୃଣା, ହିଂସା ତୁଟିଯାଉ ଏଇ ମୋର ପ୍ରଧାନ ଧାରଣା ।

—ଆପଣ ଏକୁଟିଆ ଜଣ ଏଇ ସମାଜକୁ ଭାଙ୍ଗି ପାରିବେ ।

—ନା, ପାରିବନି । ତଥାପି ଆମର ଆଦର୍ଶରେ ଅମର ଭାଇ ଭଉଣୀ, ଟେଇଁ ଉଠି ଲାଗିପଡ଼ିବେ । ତମେ ଜାଣ, ଆମ ଦେଶରେ କୁସଂସ୍କାର ଅନାବିଳ କମଠ ବାନ୍ଧି ହୋଇ ରହିଚି । ପ୍ରଧାନତଃ ଜାତିଗୌରବ ଦେଖାଇ ବ୍ରାହ୍ମଣ ବଇଚିମ, ଇତ୍ୟାଦି ସ୍ୱାର୍ଥକ୍ୟରକ୍ଷି ନାକଟେକୁ—କୋଟି ୨ ଭାଇ ଭଉଣୀଙ୍କ ପ୍ରାଣ ମାଟିତଳେ ଚାପି ଦହଲ ବିକଳ ହୋଇଛୁ । ତାପରେ ପରସ୍ପର ପ୍ରତି ସ୍ନେହ ସହାନୁଭୂତି ନାହିଁ, ଶିକ୍ଷ ନାହିଁ । କୁହତ ଏଇ ଆମ ବାପ ମା ମାନେ କପର ନିଷ୍ଠୁର, ଯେଉଁ ସନ୍ତାନକୁ ଅନ୍ତପାଡ଼ି ଜନ୍ମ ଦେଇଛନ୍ତି ତାଙ୍କ ମନ ବୁଝୁନାହାନ୍ତି ନିଜର ଜାତି ଓ ଅଭିଜାତ୍ୟର ଦୋହାଇ ଦେଖାଇ ସନ୍ତାନଙ୍କର କପାଳ, ମନ ପ୍ରାଣକୁ ଜାଳିପୋଡ଼ି ଦେଉଛନ୍ତି ସେମାନେ ଯଦି ବୁଝନ୍ତେ—ପୁଅ ଗୋଟିଏ ନୀଚ ଜାତିର ଝିଅକୁ ଭଲପାଇଛି ତାକୁ ଛଡ଼ାଇ ଅନ୍ୟଜାଗାରେ ବାନ୍ଧିଦେଲେ, ଜୀବନରେ ସୁଖି ହୋଇ ପାରିବନି ତାହେଲେ ଆମର ଅବସ୍ଥା ଏପରି ଶୋଚନୀୟ ହୁଅନ୍ତା କାହିଁକି । ଶହ ଶହ ଭାଇ ଭଉଣୀ ଆତ୍ମହତ୍ୟା କରନ୍ତେ କାହିଁକି ! ଆମର ଭଉଣୀ ବେଶ୍ୟାବୃତ୍ତି କରନ୍ତା କେଉଁ ଥିଲାଗି ଆମର ଭାଇ ଗୁଣ୍ଡା ବଦମାସ ଡକାୟତ ସାଜନ୍ତା କାହିଁକି । ଏଇ

ଲାଗି ଲୋକଙ୍କର ଭକ୍ତି ଛୁଟିଯାଉଛି—ପିତୃ ଦାୟିତ୍ୱକୁ ମାନୁ ନାହାନ୍ତି, ଭଗବାନଂକୁ ଗୋଟାଏ ଉପନ୍ୟାସ ବୋଲି ଭାବୁଛନ୍ତି ?

—ହଉ ଅନେକ ରାତି ହୋଇ ଗଲାଣି, ମୁଁ ଆଜି ଆପଣଙ୍କୁ ଛାଡ଼ିବ ନାହିଁ । ମତେ ସବୁଦିନ ଫାଙ୍କିଦେଇ ଚାଲି ଯାଉଛନ୍ତି । ଆଜି ଯାଇପାରିବେନି ।

—ତୁମ ବାପା ଘରେ ନାହାନ୍ତି ମୁଁ ରାତିରେ ରହିଲେ କଥାଟା ଅସୁନ୍ଦର ହେବ ।

—ଅସୁନ୍ଦର କ'ଣ । ଲୋକେ ଯାହା ଭାବିବେ ଭାବନ୍ତୁ ସେଥିରେ ଆମର ନଜର ଦେବା କିଛି ଲୋଡ଼ା ନାହିଁ ।

...ହଉ ତେବେ ଚାଲ ।

ଆକାଶରେ ଭରା ଚାନ୍ଦର ଫେନାଳ ଆଭା, ନଇ ଧାରୁଆ ସ୍ନିଗ୍ଧ ପବନ, ଦେହ ମନରେ ଖେଳି ଯାଉଥିଲା—ଅଜଣା ଆନନ୍ଦ—ଅରୁପ ଓ ଅନିତା ଫେରିଲେ ଘରକୁ ।

ଗାଁ ଭିତରେ କାହାର ସାଡ଼ିଶବ୍ଦ ନାହିଁ । ସମସ୍ତେ ଖାଇପିଇ ଶୋଇଲେଣି ଅନିତା ଘର ଭିତରକୁ ପଶିଲା—ଅରୁପ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ, ଯାଇଁ ଗୋଟିଏ ଚଉକିରେ ବସିଲା । ହରିହରବାବୁ ଦୁଇପ୍ରହରୁ ଯାଇଛନ୍ତି ଜଣେ ବନ୍ଧୁ ଘରକୁ କାଲି ଆସିବେ, ଘରେ ଏକୁଲା ଲା ଅନିତା—ଅରୁପକୁ ପାଇ ମନରେ ତାର ଅସରନ୍ତି ଆନନ୍ଦ ଣରେ କେତେ କଣ ଅଭୋଗା ଆଶା, ଦେହରେ ମାଦକତାର ଙ୍କ—।

—ରାତିରେ ଖାଇବ କଣ ଅନିତା ।

—ପିଠା ହୋଇ ରହିଚି ।

—ଯାଅ ତୁମେ ଖାଇନେବ ।

—ଆପଣ

—ମୁଁ ଖାଇବିନି, ଝିଙ୍କେ ଗୃହା ହେଲେ ଭଲ ହୁଅନ୍ତା ।

ଖାଲି ଗୃହା ।

ହଁ ସେଇ ଯଥେଷ୍ଟ ।

ଆସ୍ତୁ ବସନ୍ତୁ ।

ଅନୀତା ଗୃହା ବସାଇ ଦେଇ ଗୋଟିଏ ଥାଳରେ କେତେ
ପିଠା ଓ ତାଟିଆରେ ଦୁଧ ଦେଇ ପହଞ୍ଚିଲା । ଅରୂପ ପାଖରେ ଥୋ
ଦେଇ, ଗୃହାତକ ଆଣି ଦୁଇଟି କାପରେ ଢାଳିଲା

ଖାଆନ୍ତୁ ଖାଲି ଗୃହା ନାହିଁ ସାମାନ୍ୟ ପିଠା ଖଣ୍ଡେ ଏତକ ଦୁ

ମୁଁ ପର ମନାକଲି ।

ମୁଁ ଯୋର କରୁଛି ମୋ କଥା ରଖିବନି ।

ହସିଲା ଅରୂପ ।

ତୁମକୁ ପାରି ହେବନି । ହଉ ଏଇଠି ବସ ।

କଣ ଆପଣଙ୍କ ସାଥିରେ

ହଁ

କିନ୍ତୁ

କିନ୍ତୁ ଫିନ୍ତୁ ରଖି ଦିଅ । ହାତକୁ ଟାଣି ବସାଇ ଦେଲା ଅରୂ

ଦୁହେଁ ପିଲାଙ୍କପରି ଚନା ଆପତ୍ତରେ ଖାଇ ବସିଲା ଅ

କିଛିକ୍ଷଣ ପରେ ଖାଇବା ପାଇଁ ବଢାଇ ଖାଟ ଉପରେ ବସି
ଅରୂପ ସିଗାରେଟ ଖଣ୍ଡିଏ ଲଗାଇ ଧୂମ୍ର କୁଣ୍ଡଳୀ କରି ଗୃହ
ଅନୀତା ବାରଅଡ଼ରୁ ବାର ଗପ କରି କହିଲା ଆପଣ ଶୋଇବେ

ତୁମେ ଆଗ ଶୋଇପଡ ।

ନା, ଛୁ, ମୁଁ ଶୋଇବ ଆପଣ ବସିରହିବେନା ଆପଣ ଆଗ ଶୁଅନ୍ତୁ ମୁଁ ଗୋଡ଼ ହାତରେ ହାତ ବୁଲାଇ ଦେଇ ତାପରେ ଶୋଇବ ।

ମୋ, ଗୋଡ଼ ହାତରେ କେହି ହାତ ବୁଲାନ୍ତି ନାହିଁ ?

ମୁଁ ବୁଲାଇବ ।

ଅରୂପ ଆଉ କିଛି ପ୍ରତିବାଦ କଲାନାହିଁ ? ସାରାଦିନ ବାହାରେ ଘୁରି ଦେହଟା ବଡ଼ ଆଶକ୍ତ ଲାଗୁଥିଲା । ସେ ଢଳି ପଡିଲା ବିଛଣାକୁ ।

ଅନୀତା ପାଦଧୂଳିକୁ ମୁଣ୍ଡରେ ଛୁଆଁଇ ଗୋଡ ଦ'ଟାକୁ ଆସ୍ତେ ଆସ୍ତେ ଟାଣିନେଇ ହାତବୁଲେଇବାକୁ ବସିଲା । ଅରୂପ ବାଧା ଦେଲନି ଆଖିବୁଜି ନୀରବରେ ଶୋଇ ପଡ଼ିଲା,—ଅନୀତା ସେଇମିତ ବସିଥାଏ କେତେ କଣ ଅନନ୍ତ ଭାବନା ଉଙ୍କିମାରି ଖେଳାଇ ଯାଉଥାଏ । ଗୋଟାଏ ଅବୋଗା ଆଶାରେ ଦେହର ଅବସନ୍ନତା ଆସୁଥାଏ, ନିଦରେ ପଲକ ଓଜନିଆ ହେଲାଣି ବହଳ ନିଦକୁ ଠେଲି ପାରୁନି । ନିଦ-ବାଉଳାରେ ଝିଙ୍କଡିବେଳକରେ ଢଳିପଡ଼ିଲା ଅରୂପର କୋଳରେ···

ନିଦ୍ରା ଦେବୀଙ୍କ ସୁକୋମଳ ପରଶରେ ଚେତନା ହତ ଉଭୟେ । ନିଶିର ତୃତୀୟ ପ୍ରହର ସୁଗନ୍ଧ ଭରା ଶମିରଣ··ପଶି ଆସିଲା, ଜାଲଣା ଫାଙ୍କଦେଇ । ଉଭୟେ ଚେତନା ଶୂନ୍ୟ !

ଅସ୍ତଗାମୀ ଚନ୍ଦ୍ରକୁ ଚାହିଁ ଆକାଶ ପାତାଳ ଭାବିଚାଲିଛି ଅରୁପ ଆକାଶରେ ତାର ସଜନୀ ସାଥିରେ ଲୁଚକାଲି ଖେଳ ଚାଲିଛି-ଅଛୁଣ୍ଡା ବାଦଲ ବିଚ୍ଛୁରିତ ଜ୍ୟୋତ୍ସ୍ନା, କ୍ଷଣିକ ଲାଗି ହୋଇଯାଉଛି ମଉଳା କିଛି-ସମୟ ପରେ ରୁପେଲି କିରଣ, ପୁଣି ହସି ଉଠୁଛି ଧରଣୀ ଛାତିରେ ।

ଭାବନାର ଅନ୍ତନାହିଁ । ବାପାଙ୍କ ଠାରୁ ଦାରୁଣ କଟୂକ୍ତି ବଚନ ଶୁଣି ଅପମାନିତ ହୋଇଚି ସେ । ଲାଜରେ ମୁଣ୍ଡଟା ନଇଁ ଯାଉଛିମଧ୍ୟ ଅଭିଜାତ୍ୟର ଠେକ ରଖିବାକୁ ଜାତିର ସମ୍ମାନ ବଂଚାଇ ରଖିବାକୁ ବାପାଙ୍କର କଡ଼ା ଆଇନକାନୁନ । କଣ କରିବ ସେ । ଅନିତା ଯେ ତାର ମନଗହନେ ଅଙ୍କାରି ରାତିର ସ୍ୱପ୍ନ କୁମାରୀ । ତାକୁ କିମିତି ପର କରିବ—ଏଇ ପ୍ରଥମ ଝଡ଼ରେ ଯଦି ସେ ଭାଙ୍ଗିପଡ଼େ । ବିଚାରି ଅସହାୟିନୀ ଅନିତା, କିମିତି କ୍ଳାନ୍ତ ଦମ୍ଭକରି ଚଳନ୍ତା ଜୀବନ ପଥରେ ଆଗେଇବ । ସେ, ଯେ କଥା ଦେଇଚି ଜୀବନ ଥିବାଯାଏ କେବେ ପରକରି ପାରିବନି...। ତେବେ... ତା'ର ଉପାୟ କଣ...ଆଗକୁ ଆଉ ଭାବି ପାରୁନାହିଁ ସେ ।

ପାଞ୍ଚଗାଁର ହରିଜନ ପଲ୍ଲୀରେ ହରିହର ବାବୁଙ୍କ ଘରକୁ ଅବାଧ ଗତି କରିବାରୁ । ପଠାମୁଣ୍ଡାଇର ବ୍ରାହ୍ମଣ ଶାସନରେ ଚାଞ୍ଚଲ୍ୟକର ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଛି । ଅରୁପର ବାପା ଗୋବର୍ଦ୍ଧନ ଆଚାର୍ଯ୍ୟଙ୍କୁ ସମାଜରେ ଅଠେକ ହୋଇଛି ନିଆଁ ପାଣି ବନ୍ଦକରି ଏକ ଘରକିଆ କରିବାକୁ ସାବ୍ୟସ୍ତ ହୋଇଚି ।

ଗୋବର୍ଦ୍ଧନ ବାବୁ, ବହୁତ ତିରସ୍କାର କରି କହୁଛନ୍ତି, ଅରୂପକୁ । ଯଦି ବଂଶ ମର୍ଯ୍ୟାଦା ବଞ୍ଚାଇବାକୁ ହୁଏ, ତେବେ ଏଇ ଅସ୍ପୃଶ୍ୟ ଜାତି ସହିତ ମିଳାମିଶା ଛାଡ଼ିବାକୁ ହେବ । ବ୍ରାହ୍ମଣ ଛତିଶ ବର୍ଣ୍ଣରେ ରାଜା । ପୂର୍ବ ପୁରୁଷମାନେ ଯେଉଁପରି ଚଳି ଆସିଛନ୍ତି ଆମକୁ ସେହି-ପରି ଚଳିବାକୁ ହେବ । ସାମାନ୍ୟ, ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ ଭାଷାଧ୍ୟୟନ କରି, ଜାତିର ଅବମାନନା କରି, ହରିଜନ ଘରେ, ଖିଅପିଆ କରି, ତାରୁଣ୍ୟ-ତାର ଚପଳତାରେ, ଗୋଟାଏ ଅଛୁଆ ଝିଅ ସହିତ ମନମିଳାଇ ଇହପରକାଳ କଳୁଷିତ କଲେ ହେବନାହିଁ । ଏପରି ଯଦି କରି-ବାକୁ ହୁଏ ତେବେ—ଘରେ ସ୍ଥାନନାହିଁ କି ସମାଜରେ ସ୍ଥାନନାହିଁ ।

କଣ କରିବ ଅରୂପ, କେଉଁ ମତକୁ ଧରିବ । ଅନିତାକୁ ଯଦି ସ୍ନେହରୁ ବଞ୍ଚିତ ନକରେ, ବାପ, ମା, ଭାଇବନ୍ଧୁ, ଗ୍ରାମ ସବୁ ଛାଡ଼ିବାକୁ ହେବ । ନଚେତ୍ ଚିରଦିନପାଇଁ ଅନିତା ସହିତ ସମ୍ପର୍କ ତୁଟାଇ-ବାକୁ ହେବ । କେଉଁଟା ତାର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ !!

'ଏଣେ ଗ୍ରାମର ପୋଖରୀତୁଠ ପାଖରୁ ବାଟଚଲା ଲୋକ ପରିଜନ୍ତ ଏଇ ଗୋଟାଏ ଖବର ଗୁଜବ ରଟୁଛି । ଆଗ୍ରହାରର ପୁଅ ଯାଇଁ ମେଲିକ ବସ୍ତିରେ ନାଟ ଲଗାଇଛି—ସେଦିନ ନିଜ କାନରେ ଶୁଣି-ବାକୁ ପାଇଛି । ହରି ପାର୍ବତୀ ପୋଖରୀ କୂଳରେ ମାଇପି ମହଲଙ୍କର ସଭା ଲାଗିଥିଲା—ଗପୁଡ଼ି ଶାମା ମା' କହୁଥିଲା—

—କାଳର ଚଳଣି ବୁଝିଲ, ପାଣି ବ୍ରାହ୍ମଣଙ୍କ ପୀରତି ଲାଗିଛି ଲାଜ ମାଡ଼ୁନାହିଁ ଜାତିକି । ଛି, ଲୋ ଛି••• । ଏ କୁଆଡେ ସହବ ଯୁଗ, ପୋଡଯାଉ ଏ କାଳର ମଣିଷଙ୍କ ବୁଦ୍ଧି । ଚୂଲିକୁ ଯାଉ ସରକାର ଆଇନ ମୁଁ ବୁଝେ କି । ଦେଶ ଗୁରୁଙ୍କ, କଣ ହୋଇ

ଯାଉଚ ଆସି, ଜାତଗଲା, ପତଗଲା ଧରମ କରମ ସବୁଗଲା, ଠାକୁର ଘରେ ଅଛବ ଜାତ ପଶିଲେ, ପାଣି ବ୍ରାହ୍ମଣ ଏକାଠିହେଲେ ଏଇଥି ପାଇଁତ, ଧୋଇ ମରୁଛ ଲଗି ରହିଚ ଖାଇବାବନା, ଆମେ ମରୁଚେ। ଦେଶରୁ, ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଛାଡି, ଅଲଗା ହୋଇଗଲେ—ଏତେ ପାପରେ କି ଶରିର ରହେ।

ଭୁଆଶୁଣିଟିଏ କିଏ ବୁଢ଼ିକୁ ରଗାଇଦେଇ ଛଳେଇ କହିଲା— କା କଥା—କହୁଛୁକି ମାଉସୀ। ତୁତ କିଛି ଜାଣ୍ନା ଖାଲି ପରଘୋଷ ଖୋଲୁ।

—ତାତ ଉଠିଲା— ଶାମା ମା’ ବୁଢ଼ି।

—କଲିକତାରେ ପୁଅଟଣି ପୁଣିଲେ, ସାମା ମା,’ ନାକକୁ ବାସ ନହଟେ, କେଉଁ କଥା ଅଛପା ରହୁଛି। କିଏ କଣ ମୋର ଗାତ୍ରୁଳି ନା-ନିଆଁ ପାଉଁଶ ଲୋ-ମୁଁ ମୋ ଦୁଃଖରେ ରହିଚ, ପାଣି ଢୋକିଏ ପାଇଁ କା’ ଦୁଆରେ ଠିଆ ହେଉଚକି ? ଦେଖିବେ ଦେଖି ଦେଖି ସହି ହୁଏନା, କାହାକୁ କେମିତି ଆକଟି କୁହେ ଏଇତ, ଅମୁକ ଘର ପୁଅଟା, ସବୁବେଳେ ତଳମୁହାଁ। କାଙ୍କପର ବାଟେଗଲେ। କମିତ କିଛି ଜାଣେ ନାହିଁ ? ପଢ଼ିଶୁଣି, କୁଆଡେ ଡାକତର ହୋଇଚ। ବାପ ମା’ଙ୍କର ଗରବ-କହିଲେ ସରୁନାହିଁ। ତେଣେ ସେପାରର ମଲିକ ଘରେ ପଶି, ଗୋଟାଏ—ମଲିକଆଣୀ ଟୋକି ସହିତ ପେରମ ନାଟ ନଚେଇଚ। ବେଳ ବୁଡ଼ିଲେ ସାଇକେଲଟି ଧରି ବାବୁ ଦଉଡ଼ିଲେ ମଲିକ ଘରକୁ। ଜାତରି - ବାଇସ୍କୋପ, କେତେକଣ ଦେଖା, ତାଙ୍କରି ଘରେ ଖିଆପିଆ, ସବୁ। କେଉଁ କଥା ଅଜଣା ରହୁଛି।

—ଛାଡ ମାଉସୀ ପରକଥାରେ ଆମର କଣ ଗଲା।—

-ଛାଡ଼ିବ, କାହାକୁ ଛାଡ଼ିବବା ? ଆମର ଗାଁ ଟୋକାଟା ଏଇମିତି କରିବ ମୁଁ ବଞ୍ଚି ଥାଉଁ ଥାଉଁ ଜଳଜଳ ହୋଇ ଦେଖିବ । ନାକରେ କାଠି ପୁରାଇ ନ ଚିଙ୍କେଇବ ତାହେଲେ ମୋନା, ସାମା, ମା' ନୁହେଁ···??

ହଠାତ୍ ଅରୁପକୁ ଦେଖି ସେମାନେ, ଅଖି ଠରାଠରି ହୋଇ ଚୁପ୍‌ଟି ମାତ୍ର ରହିଲେ । X X X

·····ଦୁଇ ହାତରେ ମୁଣ୍ଡକୁ ଚିପିଧରି, ଦୀର୍ଘନିଶ୍ୱାସଟିଏ ନେଲା ଅରୁପ ।

ସର୍ବୀର ନୀରବତା ଭୟଙ୍କର ବେଳେବେଳେ ବିଲୁଆଙ୍କର ବିକଟ୍ ଚିତ୍କାର ଶୁଭୁଥାଏ । ଗୁରୁଆଡ଼ ନିସବଦ । ରାସ୍ତା ସେପା-ଖରେ-ଝାଉଁ ଗଛରେ ପବନ ଲାଗି ସାଇଁସାଇଁ, ଶବ୍ଦ କରୁଛି । ନିଶୁନ ଘର, ଟେବୁଲପରେ ହାରିକେନଟା ମିଞ୍ଜିମିଞ୍ଜି ହୋଇ ଜଳୁଥାଏ ଆରଘରେ ବାପାବୋଉ ପାଖ ଖଟଟିରେ ଝୁନି, ସାନଭଉଣୀଟି ନିଦ୍ରା ରାଣୀଙ୍କ ଶାନ୍ତିମୟ କୋଳରେ ଆଶ୍ରୟ ନେଇଛନ୍ତି ସମସ୍ତେ···।

ଉଠିପଡ଼ିଲା ଅରୂପ, ଆଗେଇ ଆସିଲା ସାନଭଉଣୀ ଶୋଇଥିବା ଖଟ ପାଖକୁ । ନିଘୋଡ଼ ନିଦରେ ଶୋଇଛି ସେ ! ବଗୁର କେତେ ଭଲପାଏ ନନାକୁ ତାର ଦଣ୍ଡେ ନଦେଖିଲେ 'ସମ୍ଭାଳି ହୋଇ ପାରେନା । ସାଥିରେ ନଖାଇଲେ ମନମାନେନାହିଁ ! କେତେ ସ୍ନେହ, କେତେ ଭକ୍ତି, ଏଇ ଛୋଟ ବାଳିକାର ଚପଳ ମନରେ । ଭଗବାନ ଝୁନିକୁ, ସୁଖ ଶାନ୍ତିରେ ମଣିଷ କର । କେତେ ମତେ ସେ ଭଲପାଏ କିନ୍ତୁ—! ହତଭାଗାମୁଁ କଣ୍ଟ ଦେଇ ପାରିନି ତାକୁ ! କାଲି ରାତି ପାହିଲେ ନିଦ ବାଉଳାରେ ଉଠି ଯେତେବେଳେ

ଦେଖିବ ନନା ତାର ନାହିଁ କେତେ·ନ କାନ୍ଦବ ! ଆଖିର ଲୁହରେ ପିଲଟି କି ବିକଳ ନହେବ !

ଦୀର୍ଘ ନିଶ୍ୱାସ ନେଲ ଅରୁପ

"ନା, ସବୁ ମାୟାତାକୁ ତୁଟାଇବାକୁ ହେବ । ନଚେତ୍ ମଣିଷ ପରି ମଣିଷ ହୋଇ ପାରିବନି । ସମାଜ ଶିକ୍ଷା ପାଇପାରିବନି । କଷ୍ଟରେ ତୃପ୍ତିମିଳନ୍ତା । ଶକ୍ତକଲା ମନକୁ ଗମ୍ଭୀର କଲା ଯୁକ୍ତିକୁ । ଆଦରର ଭଉଣୀର ଶୁଭ୍ର ଗାଲରେ ସ୍ନେହର ବୋକଟିଏ ଦେଇ ବାହାରି ଆସିଲା ଘରୁ ।

ଗୃହଅଡକୁ ଚତୁରଦୃଷ୍ଟି ଖେଳାଇ କବାଟ ମେଲାକଲା ! ରାତି ପ୍ରାୟ, ପାହି ଆସୁଚି ! ଗାଁମୁଣ୍ଡର କେଉଠି ଘରେ ଚୁଡ଼ା କୁଟାର ଶବ୍ଦ କାନରେ ଲଗିଲ ଆଉ ଡେରିକଲେ ହେବନାହିଁ । ବାପ ମା,ଙ୍କୁ ବୁଝାଇ ଫଳ ଯେଉଁଠି କଷ୍ଟ ନାହିଁ ସେଠାରେ ରହି କଉକାମ, ଶେଷରେ ଗୋଟାଏ ଭଦ୍ୟାହ ନାଉଁର ପ୍ରବଚନା ହେବ-ସିନା ସାଇକଲଟିକୁ ବାହାର କରି ରାସ୍ତାକୁ ଆସିଲା । ବାରଅଡ଼ରୁ ବାରକଥା ଭାବି । ଛୁଟାଇଦେଲା ଚାଲେ ସାଇକେଲ······,

ଅଲ୍ପ କେଇଦିନର ବ୍ୟବଧାନରେ । ଅଭିମାନଭରା ମନ ଓଜନିଆ ଆଶା ନେଇ ରାତିରେ ନିଦ ହେଉନାହିଁ ଅନିତାକୁ । ଭାବନାର ସ୍ୱପ୍ନ ପ୍ରହେଳିକରେ ଘୂରି ବୁଲି, ରାତି ନପାହୁଣୁ ଉଠି ପଡନ୍ତି ସେ । ନିଜନର ନିତ୍ୟକର୍ମ ସାରି । ବାପାଙ୍କ ଲାଗି ଗୁହାର ଯୋଗାଡ଼

କରୁଛନ୍ତି । ବାହାରୁ ସାଇକଲର ଘଣ୍ଟି ଆବାଜରେ ଛାତିର ଭିତ୍ତି ଚମକି ଉଠିଲା । ଆତ୍ମବିସ୍ମୃତ ହୋଇ ଛୁଟିଗଲା ସଦର ଦରଜା ପାଖକୁ । ଦେଖିଲା ସାଇକେଲରୁ ଓହ୍ଲାଉଛି ଅରୁପ ।

ଆନନ୍ଦରେ ନାଚି ଉଠିଲା ଛାତି ତାର । ପରକ୍ଷଣରେ ଦବକିଗଲା ମଧ୍ୟ, ଏତେ ଭୋରରୁ ହଠାତ୍ କାହିଁକି । କେବେତ ଏଇମିତି ଆସନ୍ତି ନାହିଁ । ଧାଙ୍ଗରେ ଔଷଧ ବେଗ୍ ପରିବର୍ତ୍ତେ ହାତ ଚମଡ଼ା ସୁଟକେସ ଆଉ କଣ· ····। ଆଗକୁ କିଛି ଭାବି ପାରିଲା ନାହିଁ ! ସନ୍ଦେହ ଭରା ଆଖିଦୁଇଟି ଘୁରି ଆସିଲା ପାଦଠାରୁ କପାଳ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ । କେଇ-ଦିନ ହେଲା ନଆସିବା କଥା ମନେପଡ଼ି—ଦାରୁଣ ଅଭିମାନ ଜମାଟ ବାନ୍ଧିଲା ମଧ୍ୟ ।

ନିଜକୁ ଯଥା ସମ୍ଭବ ଆୟତ୍ତ କରି, ଜୋର ସହିତ ସାମାନ୍ୟ ହସ ଫୁଟାଇ ଅରୁପ କହିଲା—ଆରେ···, ଏଇମିତି ହୁଣ୍ଡିଙ୍କ ପରି ଚାହିଁଛ କଣ, ଖୁବ୍ ରାଗିଛ ନୁହେଁ ?—ହଉ, ସୁଟକେସଟା ଧର ଘରକୁ ନିଅ । ମଉସା ନାହାନ୍ତିକି ?

—ଅଛନ୍ତି

ଏଇ ଛୋଟିଆ ଉତ୍ତରଟିଏ ଦେଇ ସୁଟକେସଟି ହାତରେ ନେଇ ଘରଭିତରକୁ ଗଲା···ଅନିତା ।

ଅରୁପ ମେଲାଘରେ ସାଇକେଲଟିକୁ ଚାବିଦେଇ । ଅନିତା ଘର ଭିତରକୁ ଯାଇ ଚୟାରଟି ଉପରେ ବସିଲା । ଅନିତା ଘର ଭିତରେ ସୁଟକେସ ରଖି ବାହାରି ଯାଇଥିଲା । ହରିହର ବାବୁ କଣ ଗୋଟାଏ କାମରେ ଯିବେବୋଲି ଭୋରରୁ ଉଠି ସ୍ନାହାନ ସାରି; ଚାହା ଖାଇବା ତାଡ଼ନାରେ ଅନିତାକୁ ଡାକିଡାକି ପଶି ଆସୁଥିଲେ ଘରକୁ ମେଲାରେ ହଠାତ୍ ସାଇକେଲକୁ ଦେଖି ଥମିଗଲେ:—

—ଆରେ ପୁଅ ମୋର ଆସିଛି କି ଅନି ?

—ହଁ ସେଇଘରେ ଅଛନ୍ତି ।

ଆଉ ପ୍ରଶ୍ନ ନକରି ଘରଭିତରକୁ ପଶିଗଲେ ହରିହର ବାବୁ । ଅରୁପ ଭଦ୍ରତାରେ ଉଠୁଥିଲା । ବାଧାଦେଲେ—ବସବସ ଉଠିଲେ କାହିଁକି ?

—ଏତେ ଦିନକରେ ଆମକଥା ମନେ ପଡ଼ିଲା ।

—ନାଇଁ ଅଙ୍କଲ ରେଗୁଲାର ଭାବେ ଆସିବାକୁ କାହୁଁ ? ବିଶେଷ ଅସୁବିଧା ହେତୁରୁ ଆସି ହୁଏନି ତେବେ ଖୁବ୍ ବେଶିଦିନ ହୋଇନାହିଁ ପ୍ରାୟ ପନ୍ଦରଦିନ ତଳେ ଆସିଥିଲି ।

—ତାହା ବାବା ଆସିଥିଲ । ତମକୁ ଦିନେନ ଦେଖିଲେ ଗୋଟାଏ ବର୍ଷପରି ମନେହୁଏ । ମୋ ତେ ପନ୍ଦର ଦିନ କମ୍ ହୋଇନି । କିନ୍ତୁ..., ଆଜି ଏତେ ବେଳୁ ହଠାତ୍ କଟକକୁ ଯିବ ବୋଧେ ।

—ହଁ, ଯିବ ତେବେ କେତେଦିନେ ଫେରିବି କହି ହେଉନି । ସେଇଥି ଲାଗି ଆଜି ଦେଖୁ ଗୁଲି ଆସିଲି । କାଲି ଏଠାରୁ ଗାଡ଼ିରେ ଉଠିବାକୁ ହେବ ।—ସେ କଥା ଇମିତି କଟକକୁ ଯିବ ।

କଣ କହିବାକୁ ଯାଇଁ ଚୋକ ଗିଳିଲା ଅରୁପ । କଥା ଭୁଲାଇ କହିଲା, କଟକ ଯାଉଛି—ଆମ ଡାକ୍ତର କାମରେ ।

ତାହେଲେ କାଲି ପରଜନ୍ତ ଏଇଠି ରୁହ ।

ମୁଣ୍ଡ ହଲାଇ ସମ୍ମତି ଜଣାଇଲା ଅରୁପ । ଚାହା ନେଇ ପହଞ୍ଚିଲା । ଅନିତା ଗୋଟିଏ କାପ୍, ଅରୁପ ପାଖରେ ଆଉ ବାପାଙ୍କ ପାଖରେ ଗୋଟିଏ ଗିଲାସରେ ଦେଇ ଠିଆ ହେଲା ।

ଅନିତା ଆଡ଼କୁ ମୁହଁ ଫେରାଇ ଅରୂପ କହିଲା—ମୁଁ ଦାନ୍ତ ଘଷିନାହିଁ ଅନି !

—ସେ କିକଥା ଅସ୍ବାଚ୍ଛନ୍ଦ୍ୟ ହେଲେ ହରିହର ବାବୁ । ଘରେ କଣ କିଛି ଅଳପ ତକରାର ହୋଇଛିକି ?

ନା, ସେମିତ କିଛି ନୁହେଁ !

ଅନିତା ସଙ୍ଗେସଙ୍ଗେ ଟାଳେପାଣି ପାତ୍ରଟିଏ ଓ ଗୁଣ୍ଡାଖୁ ଆଣି ଦେଖାଇ କହିଲା—ଆଜ୍ଞା ଦାନ୍ତଟା ଘଷି ପକାନ୍ତୁ ।

ଅରୂପ ଆପତ୍ତି ନକରି ମୁହଁଧୋଇ ଦାନ୍ତଘଷି ଗୃହାରେ ଚାରୁଙ୍କ ଲଗାଇଲାରୁ । ହରିହର ବାବୁ ଉଠିପଡ଼ି କହିଲେ ମୁଁ ଟିକେ ଆସେ ଅନି ! ଭାଇଲାଗି କିଛି ଜଳଖିଆ ବନ୍ଦୋବସ୍ତ କରି ଶୋଷାଇ ବାସ କରିବୁ । ମୋ ଆସିବା ଯଦି ଡେରି ହୁଏ ଦୁଇଜଣ—ଖାଇ ନେବ । ଅରୂପ ପ୍ରତି ଦୃଷ୍ଟି ନିକ୍ଷେପ କରି କହିଲେ—ଜବାନି କିନ୍ତୁ ବାବା ସମାରଣ ରହିଲା ।

ହରିହର ବାବୁ ଘରୁ ବାହାରି ଗଲେ ।

ଅନିତା ପଛକୁ ଅସ୍ପ ସନ୍ଦେହ ସୂଚକ ଭଙ୍ଗୀରେ ଗୃହିଁ ପଚାରିଲା —କଣ ଅପଟଙ୍କର ହୋଇଛି କୁହନି । ପନ୍ଦର ଦିନ ହେଲା ଅଟରେ ରହିଲେ ଆସୁନଥିଲେ ଆଜି ହଠାତ୍ ରାତି ନପାହୁଣୁ ସୁଟକେସ ପକେଟ ନେଇ ନିଦରୁ ଉଠି ଘରୁ ଅସୁଛନ୍ତି । ପୁଣି କଣ କଥାକୁ ଯିବେ । କାରଣ କଣ ...ମୋ ରାଣ ଭାଇ ସତକୁହନ୍ତୁ...?

—ନା ହେବ କଣ; କିଛି ହୋଇନି ।

ଅଭିମାନରେ ମୁହଁଭାରି କଲା ଅନିତା । ତାହେଲେ କହିବେନି ମୁଁ ଆପଣଙ୍କର କଣ କି ! କେଉଁ ମାୟାମମତା ଅଛି । ମାୟା ମମତା

ଥିଲେ ପନ୍ଦର ଦିନ ହେଲା ଦେଖା ଦରଶନ ମିଳୁନାହିଁ ! ! ହଇଁ କପଟ କରି ଯାଉଛନ୍ତି ଯାଆନ୍ତୁ—ମତେ କାହିଁକି କହିବେ ମୁଁ ଆପଣଙ୍କର······! !

—ଅନୀତା···, ପାଟିରେ ହାତ ଚାପ ଦେଲା ଅରୂପ ।

ଅନୀତା ଆଖିରେ ଛଳ ଛଳ ଲୁହ, ଅଭିମାନ ଭରା ମନରେ ଅସରନ୍ତି କୋହ । ଅଜଣା ସନ୍ଦେହରେ କାନ୍ଦି ପକାଇଲା ସେ ।

ଅରୂପ ଉଠିପଡ଼ି ଛାତିରେ ଜାକିନେଲା ତାକୁ । ବେଦନାହତ ପ୍ରାଣଟା ତାର ଆର୍ତ୍ତନାଦ କରି ଉଠିଲା, ରୁମାଲରେ, ଅନୀତାର ଆଖି ଦୁଇଟିକୁ ପୋଛି ଦେଇ ପ୍ରବୋଧନା ଦେବାକୁ ଯାଇ ନିଜ ଆଖିରୁ ଖସିପଡ଼ିଲା ଦୁଇବୁନ୍ଦ ବେଦନାହତ ଅଶ୍ରୁ । ଚମକି ପଡ଼ିଲା ଅନୀତା, ଦମକି ଗଲା ତାର ଛାତି ।

—ଓ, ଆପଣ କାନ୍ଦୁଛନ୍ତି, ଅରୂପ ଭାଇ··· । କ୍ଷମା କରନ୍ତୁ ମତେ ମୁଁ ପାପାଣୀ, ନ ଜାଣି କଟୁକଥା ଦପଦ କହି ଦେଇଛି । ଆପଣଙ୍କ ଗୋଡତଳେ ପଡୁଛି, କ୍ଷମା କରନ୍ତୁ । ଆଉ ଦିନେ ଏଇମିତି କଥା ମୋ ମୁହଁରୁ ଶୁଣିବାକୁ ପାଇବେନି । ପୋଡ଼ାମୁହାଁ ମଲି ନାହିଁ, ଆପଣଙ୍କ ଆଖିରୁ ଲୁହ ଖସାଇଲି । ମୋର ଏଇ ସାମାନ୍ୟ ଅପରାଧକୁ··· । ବାଷ୍ପରୁଦ୍ଧ ହୋଇଗଲା କଣ୍ଠ, ଆଖିରୁ ଗଡ଼ି ପଡ଼ିଲା ଅବିରତ ଲୁହର ଧାର । ଲୋଟି ପଡ଼ିଲା, ଅରୂପର ଶ୍ରୀଚରଣ ତଳେ । ଲୋଟେଣି ପାରି ପରି ।

ଧୀରେ ଧୀରେ ଦୁଇଟି ବାହୁଲତାକୁ ଧରି ଟେକି ନେଲା ଅରୂପ, ଗୋଟିଏ ସ୍ନେହଭୋଳା ବାଉଳିଆ ଚୁମା ଆଙ୍କିଦେଇ କହିଲା —ଆରେ ପାଗଳି, ମୁଁ କଣ, ଏଇ ସାମାନ୍ୟ କଥାକୁ ରାଗୁଛି । ଏଇମିତି ଅଧୈର୍ଯ୍ୟ ହୋଇ ଗୋଡ଼ତଳେ ଲୋଟୁଛି କାହିଁକି ?

—ମୋ କଥାରେ ଆଘାତ ପାଇ ନାହାନ୍ତି, ?ଆପଣଙ୍କ ଆଖିରୁ ଲୁହ ଖସିଲା କାହିଁକି ?

—ତୁମେ ଲୁହ ଖସାଇ କାନ୍ଦପାର । ମୁଁ ପାରେ ନା । ଏକି କଥା ।

—ଆପଣ ହେଲେ ପୁରୁଷ । ଆଉ ମୁଁ ଅବଳା ଦୁର୍ବଳା ଜାତି ।

—ତା ନୁହେଁ, ଅନି । ଯେଉଁଠି ଭଲ ପାଇବାର ମୋହ ଥାଏ—ସେଇଠି, ଦୁଃଖ ବଳାପର ତାଡ଼ନା ବେଶି । ମିଳନ ପରେ ବିରହ । ସୁଖ ପରେ ଦୁଃଖ । ଏତ ନିୟତିର ନୃତ୍ୟ ନିୟମିତ ଖେଳ । ଆଚ୍ଛା ସେ, ପରର କଥା । ତୁମେ ଥାଅ ମୁଁ ଆସୁଛି

—ବାପା ପରା ମନା କରିଗଲେ । ଆଜି ଏଇଠି ରହିବେ ।

—ଗୋଟାଏ ପୁରୁଷ ଓ ସ୍ତ୍ରୀ ରହିଲେ । କେହି କିଛି ଭାବିବେନି ?

ଅନିତା ଖିଲ ଖିଲ ହୋଇ ହସି ଉଠିଲା ।

—ମୋର ଯେ, ବାପା ! ତାଙ୍କର ସେମିତି ସନ୍ଦେହଭରା ମନ ନୁହେଁ । ଆପଣତ ଦେଖୁଛନ୍ତି । ବାହାର କଥାରେ ଆମର କଣ ଅଛି ।

ଶରତ ପଶି ଆସିଲା ଘର ଭିତରକୁ । ଅରୁପକୁ ଦେଖି କୁରୁଳି ଉଠିଲା ସେ; ଦଉଡ଼ି ଯାଇ କୋଳକୁ ଡେଇଁ ପଡ଼ି ପଚାରିଲା— ଆପଣ କେତେବେଳୁ ଆସିଲେଣି ଭାଇ ।

—ମୁଁ ତ ଅନେକବେଳୁ ଆସିଲିଣି । ତୁ କୁଆଡେ ଯାଇଥିଲୁକି ।

—ମୁଁ ପରା ନିଦରୁ ଉଠି ଫୁଲ ଆଣିବାକୁ ଯାଇଥିଲି ।

—ଫୁଲ ତମର କଣ ହୁଏ କି ।

—ଅପା, ପଳା, ଲୁଜ ଗାଧୋଇ ଆସି, ଠାକୁଲଚୁଙ୍ଗୀ କଲେ ! ହେଇ ଆସୁନା ଦେଖିବ, ସେଇ କନରେ । ଲଧାକୃଷ୍ଣ ଫଡ ଆଉ ତମଲ ଫଡ ଅଛୁ,—କେତେ ଫୁଲ, ଝୁଲଚ ତାଠେଇଁ ।

—ଫଟେନା··· ଅରୁପ ମୁହଁ ଫେରାଇ ଅଲମାର ସେପାଖ କଣକୁ ଗୃହଁଲ, ଗୋଟିଏ ରାଧାମାଧବ ଫଟ, ଆଉ ଗୋଟିଏ ତାର ଫଟ, ଫୁଲମାଲ ଚନ୍ଦନରେ ଫଟଟି ଫରପୁର । ଅନୀତାକୁ ଗୃହଁ । ଫିକ୍ କର ହସି ଦେଲ ।

ଲଜରେ ସଢିଗଲ ଅନୀତା ଛୋଟ ଭାଇଟିକୁ ପାଖକୁ ଟାଣି ଆଣି କଅଁଳ ଗାଲରେ ଛୋଟ ଗୃପୁଡ଼ାଟିଏ ଥାପି ଦେଇ କହିଲ—ଦୁଷ୍ଟ ଟା ପେଟରେ ଟିକେ କଥା ରହିବନି ।

ବାଧା ଦେଲ ଅରୁପ, ଏ କଣ··ଅନୀତା ଶରତକୁ ମାରୁଛ ! ଶରତ ସତେଇ ଉଠି, ନାଲିଶି ଜଣାଇଲା ଦେଖୁଛ ଭାଇ—। ଅପା ଖାଲି ମତେ ମାରୁଛି ।

ସ୍ନେହଭୋଳରେ ଶରତକୁ କୋଳକୁ ନେଇ ଗୋଟିଏ ଚୁମା ଖାଇଲା—ଅନୀତା ତାପରେ ଶରତକୁ ଓହ୍ଲାଇ ଦେଇ ଲାଜର ଚୃହାଣିରେ ଥରେ ଅରୁପକୁ ଗୃହଁ ଶୁଣାଇ ଦେଇ ଗୃଲଗଲା—ଆଜ ପଢ଼ିବାକୁ ଯିବୁନି ଶରତ । ଭାଇ ପାଖରେ ଥାଅ, ମୁଁ ଯାଉଛି ବେଷେଇର ବନ୍ଦୋବସ୍ତ କରିବ, ଜଳଖିଆ ଯୋଗାଡ଼ କରିବ । ତେ ଦୁ ଜଣ ବସି ଗପସପ ହୁଅ ।

ଅନୀତା ଚାଲିଗଲାରୁ ଅରୁପ ଚଅରରେ ବସି ପାଖରେ ଶରତକୁ ବସାଇ କେତେ କଣ ମନଭୁଲା କଥା ଚପି ଚାଲିଲ—। ସେ ପିଲା ଖୁବ ସ୍ନେହ କରେ । ବିଶେଷ ତ ନିଜର ଭଉଣୀ ଟୁନିକୁ ପିମ

ଭଲ ପାଏ ସେଇପରି ଅନିତାର ଭାଇ ଶରତକୁ ଏକା ଆସନରେ ଥୋଇ ସ୍ନେହ ସରଧାର ଭଣ୍ଡାର ଖୋଲି ରଖେ । ଶରତ ତାର ଅରୁପ ଭାଇ କୁ ପାଇଲେ ଭୋକ ଶୋଷକୁ ଭୁଲିଯାଏ । କେତେଅଡୁ କେତେ କଥା ଗୁଲୁଗୁଲୁ କହି, ଅସ୍ଥିର କରି ପକାଏ । ଅରୁପ ବିରକ୍ତ ହୁଏ ନା । ଅଧିକ ସ୍ନେହରେ ଛାତିରେ ଜାବୁଡ଼ି ଧରି— ସ୍ନେହ ମମତାବୋଳା ଚୁମା ଥାପି ଦିଏ । ଆନନ୍ଦରେ କୁରୁଳି ଉଠେ ଅଜ୍ଞାନ ବାଳକଟି । ସରଗ ଚାନ୍ଦ ହାତରେ ପାଇଲା ପରି ଲଗାମ ରହେନା ତା ଚପଳ ମନରେ ।

ପାଖରେ ଲାଗି ରହିଛି କେତେ କଣ ବହିର ଥାକ । ଗୋଟିଏ ବହିକୁ ଟାଣି ଆଣି ଖେଲାଇ ଦେଖିଲା ଅରୁପ । ନୂତନ ପ୍ରକାଶ ପାଇଛି । "ଆସିଲ ସତେ ପ୍ରୀୟ ?" ବେଶ ସୁନ୍ଦର ନାମ । ଏ ବହି ପାଇଲା କମିତ—'ହିଅର ଆତଙ୍କ ଭରା ବେଦନା ଜଡ଼ିଭୁତ ରଚନା ମରମାହତ ଚରମପଦ କାହାଣୀ ସାହିତ୍ୟ ଖୋଲାଇ ଗଲା ପୃଷ୍ଠା ପରେ ପୃଷ୍ଠା—ଗୋଟିଏ ବିରହୀଣୀ ମିଶି, ତାର ପ୍ରିୟତମଙ୍କ ପାଖକୁ ବିରହ ବିଦ୍ଧୁରା ପ୍ରାଣ ଉସାଇ ତା କଥାକୁ କଲମ ମୁନରେ ଚସଣ କରିଛନ୍ତି ଉଷ...ଙ୍କ ମର୍ମସ୍ପର୍ଶୀ କବିତାଟି କେଇଧାଡ଼ି ମୁଖସ୍ତ କରିଗଲା ମଧ୍ୟ ପୁଣି ଓଲଟାଇଗଲା କେତେ ପୃଷ୍ଠା । ହଠାତ୍ ଗୋଟିଏ ଭାଞ୍ଜକରା ଚିଟି ଆଖିରେ ପଡ଼ିଲା । ତୋଳି ଧରିଲା ହାତରେ । ଉପରେ କେଇଧାଡ଼ି ଅକ୍ଷର—

ଏ ପତ୍ର ପ୍ରାପ୍ତି—

"ଅରୁପ କୁମାର ଆଚାର୍ଯ୍ୟ"

ପଟ୍ଟାମୁଣ୍ଡାଇ (ବିଦ୍ୟା ନିବାସ)

ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହେଲା ଅରୂପ, ନିଜର ନାଁକୁ ଦେଖିବଦ୍ୟା ନିବାସ ତାର ଲାଇବ୍ରେରୀ ଘର । ତାହେଲେ ଅନୀତା କଣ ଚିଠି ଲେଖିଥିଲା ଦେବା ଲାଗି ! ହେବ ପରା… ଆଶା କଲା ପଢିବାକୁ !!

ବହିଟିକୁ ଥୋଇ ଚିଠିର ଭାଙ୍ଗ ଖୋଲି ପକାଇଲା—ଶରତ, ଅଳିଞ୍ଚ କରିବ ବୋଲି ପକେଟରେ ହାତ ପୁରାଇ କେଇଟି ଲେବେନ-ଚୁସ ବାହାର କରି ଧରାଇ ଦେଲା ହାତରେ । ଶରତ ସେତକ ପାଇ ଆନନ୍ଦରେ ହାତପାତ ନେଇ ଅନ୍ୟ ଚେୟାରରେ ବସି ପାଟିରେ ନେଇ ପକାଇ ଚୁଚୁମିଲା । ନିର୍ବୋଧ ବାଳକ ସାମାନ୍ୟ ଦୁଇଟି ପଇସାର ଜିନିଷରେ ମନତାର ଭରିଗଲା ଅସୀମ ଆନନ୍ଦରେ । ଅରୂପ ଏଥର ଚିଠିଟିକୁ ଖୋଲି ପଢିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କଲା । ଲେଖାଥିଲା—

ବ୍ରାହ୍ମଣୀ କୂଳର ନିର୍ମଳ ପଲ୍ଲୀ
ନିର୍ଜନ ରବି—ଦୁଇଟା

ଶିର ପୂଜନୀୟ,

ଦେବତା ମୋର, ସାଦରେ ପ୍ରଣାମ ଗ୍ରହଣ କରିବେ ।

ଅଛବ ଝିଅ ବୋଲି ଘୃଣାକରି ପତ୍ରଟାକୁ ଫିଙ୍ଗି ଦେବନି । ଏଇ ପତ୍ର ମୋର ଅନ୍ଧାର ଜୀବନର ଆଲୋକ ପ୍ରଦୀପ । ଆପଣ ବଡ଼ ନିଷ୍ଠୁର । ଅରୂପ ଭଳି ଗୋଟାଏ ପାଷାଣରେ ଗଢିଛନ୍ତି । ଆପଣଙ୍କୁ

ଦିନେ ନଦେଖିଲେ କିପରି ଯେ ମୋ ପ୍ରାଣଟା ଆର୍ତ୍ତନାଦ କରେ ତା ତୁ ଏତ ବୁଝି ପାରିବେ ନାହିଁ । ଅଧୈର୍ଯ୍ୟ ହେଇ ଉଠିଲା ମନରେ ଆଜି ଚିଠି ଖଣ୍ଡିକ ଆପଣଙ୍କ ପାଖକୁ ଲେଖିବାକୁ ଅସୀମ ସାହାସ କରିଛି । କ୍ଷମା ଦେବେ । ରାଗିବେ ନାହିଁ । —କଣ ଯେ ସମ୍ବୋଧନ କରି ପଠିବି ଲେଖିବି ଖୋଜି ପାଇଲି ନାହିଁ ଭାଷା ? ଭାଇ ବୋଲି ପବରେ ସମ୍ବୋଧିବାକୁ ମନ ବଳିଲାନି । ଆପଣ ଯେ ମୋର... ପହିଲି ଜୀବନର ଆରାଧ୍ୟ ଦେବତା । ଜୀବ ଦାନ ଦେଇଛନ୍ତି ! ଉପକାରୀ ବନ୍ଧୁ ପରି... ସେଦିନ ଆପଣ କହିଥିଲେ । ତୁମେ ସମ୍ବୋଧନ କରିବାକୁ ଏତେଦିନ କରି ପାରି ନଥିଲି ଆଜି କାହିଁକି ତୁମେ—? ସମ୍ବୋଧନଟି ଖୁବ ମୂଲ୍ୟବାନ ମତେ ଲାଗୁଛି ! ସତେ ଯେମିତ ଏହାର ଭିତରେ କେତେ ସାଇତା ମଧୁରସା ବାନ୍ଧ ରହିଚ ; ସେଇଯୋଗୁ ଲେଖିଲି ତୁମେ......।

ଏଇ ଦୀର୍ଘ କେତେ ଦିନର ବେବଧାନରେ ବୁଝି ପାରୁଛି ଭଲ ପାଇବାର ଅମୋହ ନିଶା କିପରି ମୂଲ୍ୟବାନ । ମେଘଦୂତର ଯକ୍ଷ-କନ୍ୟା ବିରହ ବିଧୂରା ନାରୀ—ଏଇ ପୂଣ୍ୟତୋୟା ବ୍ରାହ୍ମଣୀ କୂଳରେ ଥାଇ ଗୁହିଁ ରହିଚ ତମରି ପଥକୁ । ଦିନଟି ବାରି ପାଇଟିରେ କଟି ଗଲେ ମଧ୍ୟ—ନିଃଶୂନ ରାତିକି ; ମୋ ପକ୍ଷରେ ଦୁର୍ବିବହ ସମୟ ହୋଇ ଉଠୁଚି । ମନରେ ସ୍ଥିରତା ରହୁନାହିଁ ? ଆଖିକି ନିଦ ଆସୁନାହିଁ । ଘରଟା କିପରି ଲୌହ ପିଞ୍ଜରା ପରି ଲାଗୁଛି । ଝରକା ବାଟେ ଗୁହିଁ ରହୁଚି ଉଛୁଳା ନଈର ତରଙ୍ଗ ରାଶିକୁ ; ଲହଡ଼ା ଭାଙ୍ଗୁଚି କେତେ କଣ ଅସରନ୍ତି ଭାବନା......। ଗୁନ୍ଦନଡ଼ୀ ଲ! ଖୋଲା ଆକାଶକୁ ଗୁହିଁ ଦୀର୍ଘ ନିଶ୍ୱାସ ଛୁଟି ଯାଉଛି ମୋଏ।

—ଉପକାଶ୍ରି ବନ୍ଧୁ ମୋର୍···! ତ୍ରୁଟି ଧାରିବନି ହୁଏ ତ ! ଏଇ ଝରି ମନ ନେଇ ଚିଠିଲେଖି ବସି, ଘଣ୍ଟାଏ ମୋର କିପରି ଥରି··ଉଠୁଚି ।

× × ×

ଆଖିରେ ଜକେଇ ଆସୁଛି ଜମାଟ ବନ୍ଧା ତତଲ ଲୁହ । ପାଖରେ ଥିଲେ ଦେଖନ୍ତ କିପରି ଲୁହ ଟୋପାଟୋପା ଗଡ଼ି କାଗଜ ଭେଦିଯାଉଛି । ସ୍ୱପନରେ ଥରେ ଆଶା କରି ନଥିଲି । ତୁମେ ଏମିତ ନିର୍ମମ ହେବ ବୋଲି କାହିଁକି ମୋର ଏତେ ଭାବନା···? କାହା ଲାଗି ମମତା କୁହୁଡ଼ି ପହିଁ ଦୂର ଦିଗ୍‌ବଳୟ ଆଡକୁ ଚାହିଁ ରହୁଚି··??

—ସତେ କଣ ବଦଳି ଗଲ । ମନରୁ ପାଶୋରି ଦେଇ ଦୂରେଇ ରହିଲ ଥରେ ମାତ୍ର···ଭଲିଲଣି ।

କିମିତ ମୁଁ ତୁମକୁ ଛାଡି ଜୀବନ ଧରି ବଂଚି ରହିବି । ସତ କହୁଚି ଏ ଚିଠିର ଉତ୍ତର ନଦେଲେ—ଆତ୍ମହତ୍ୟା କରିବି···? ତୁମ ନିଷ୍ଠୁରତାକୁ ସହି ପାରିବି ନାହିଁ ?

ମୋ ସ୍ଥିତି ଦେଖି ଭଲ ନଥିଲେ ଚିଠି ପାଇ ଉତ୍ତର ଦେବ ; ନଇଲେ ସାକ୍ଷାତ ଦେଇ ଅଭାଗିନୀକୁ ବଞ୍ଚାଇବ । ମୁଁ ମଲେବି, ମୋ ଉପରେ କଣ ମୋଟେ ଲୋଭ ନାହିଁ ।

ସେଦିନ ପରା କହୁଥିଲ ଜୀବନରେ ମତେ ପର କରିବନି । ଆଜି କଣ ସେକଥା ଭୁଲିଗଲ । ପୁରୁଷ ମନ ଇମିତ ହାଲୁକା ମନ । ମନଭୁଲୁଣିଆ କେତେକଥା କହନ୍ତି ? ତୁମେମାନ ସେଇ ଜାତିର ମଣିଷ ।

"ବାପା ତମର କଥା ପ୍ରାୟ ପଚ୍ଛରି ବ୍ୟସ୍ତ ହେଉଛନ୍ତି । ପୁଅଟା ଦେହ ପ" ଭଲ ନାହିଁ ବୋଧେ ଆସି ପାରୁନି । କଣ ହେଲା କେବେ ତ ଇମିତ ରହେନାହିଁ ?

ସାନଭାଇ ଶରତ, ବେଳେ ବେଳେ ଅଜଟ ଧରି କାନ୍ଦୁଛି ରୁପ-ଭାଇ କୁଆଲେ··· । ମୁଁ ତାଙ୍କ କଡକୁ ଯିବିପରା, ଅପା ମତେ ନେଇ ଗୁଲେ, ଇତ୍ୟାଦି । ସତେ ଅବୁଝା ପିଲାଟି କେତେ ସ୍ନେହ ମାୟା ତମରଠେଁ—ତମେ କଣ, ଯାଦୁ ନଗରୀରୁ କମିୟା ଶିଖିଛ କି ??

—କେବେ ଆସୁଛ···? ଆସିବନି···? ନ ଆସିଲେ ଏ ମୋର ଶେଷ ପତ୍ର ! ଆଉ ଦେଖିବାକୁ ପାଇବନି ହତଭାଗିନୀକୁ । କଣ କହୁଛ—? ଆସିବତ···? ମୋ ରାଣ···ତୁମ ସାନ ଭଉଣୀ,, ତୁକୁ ରାଣ ଦେଲି କପରି ଲୋଭ ଦେଖିବ ! ରାଗିଲ କି—? ଟିକେ ରାଗିବନି । ଆପଣା ଟବାଲି ଏଇମିତ ଲେଖୁଛି ପରା ! ତମେ କଣ ବୁଝୁନା ଯେ ଯାହାକୁ ଭଲପାଏ; ତା ପାଖରୁ ସାମାନ୍ୟ ଆଘାତ ପାଇଲେ କପରି ବେଦନାହତ ହୁଏ ।

ନିଶ୍ଚୟ ଆସିବ ଆଜି ରବିବାର କାଲି ସୋମବାର ଦଶଟା ଡାକରେ ମୋର ଜଣେ ସାଙ୍ଗପିଲା ମଞ୍ଜୁଲା ହାତରେ ଡାକଘରକୁ ଚିଠିଟି ପଠାଇ ଦେବ । ପରଦିନ ତୁମେ ଏ ଚିଠିଟି ପାଇବ ପଡିସାରି ରାଗି ଉଠିବ ନିଶ୍ଚୟ; ଭାଇ ଭଉଣୀ ସମ୍ବୋଧନକୁ କିଛି ନକରି ମନର ଅବୁଝା କଥା କେତେ କହି ଯାଇଚି ! କ୍ଷମା ଦେବ, ତୁମକୁ ପ୍ରଥମ ଦେଖା ଦିନରୁ ମୋର ହୃଦୟ ମନ୍ଦିରରେ ବସାଇ ମାନସ କୁସୁମ ଦେଇ ଆରାଧନା କରି ଆସୁଚି । ବାପାଙ୍କର ଏଇ ! ଟିକେ ଖୁବ ରାଗୁଥିବ ରାଗ ତୁମକୁ ରଗାଇବାକୁ ମୋର ମଧ ଖୁବ ଇଚ୍ଛା ।

—ହେଉ, ଅଜ୍ଞ ଏତକରେ ଥାଉ । ଅବୁହା କଥା କେତେକ ରହିଗଲା ପରେ କେବେ ଜାଣିବେ । ଆଉ ଲେଖିବାକୁ କଲମ ଚାଲୁନି । ଚିଠିଟି ମଧ୍ୟ ବହୁତ ବଡ଼ ହୋଇ ଯାଉଚି । ମୋର ପିଲ ଦିନରୁ କୋଣାଏ ଅସହ୍ୟତା ଆଖିରେ ଭରି ଗଲାଣି ବହଳ ନିଦ । ବିଦାୟ ନେଇଲି, ଆଉ ସବୁ ପରେ—ନମସ୍ତେ !

ତୁମର

ସ୍ନେହର ଅଜାତା

"ତୁମର ପାଇଁ କବିତାଟିଏ ଲେଖିଲି—

—ମୋ ମନ ଦେବତା ହୃଦୟ ସବିତା
ଭୁଲିଗଲ କେଉଁ ପରି
ତୁମରି ବିହୁନେ ଦିବସ ରଜନୀ
ମରୁଥାଏ ଝୁରି ଝୁରି ।
ତୁମେ କି ନଜାଣ ସ୍ନେହ କି ଦରବ
ପାଷାଣେ ଗଢିଛ ଛାତି
ଆଖିର ଲହରେ ଗଡେ ଅଶ୍ରୁ ନଦୀ
ପରିଚଣେ ଲଗଇ ଭିତ ।

× × ×

ପହିଲି ଦେଖାରେ କହିଥିଲ ତୁମେ !
ପର କରିବନି କେବେ
ଅଚିହ୍ନା ସୁହାଗ ପରଶି ଦେଇଣ
ନିଷ୍ଠୁର ହେଉଛ ଏବେ

ମୋ ଯୁବତୀ ହୃଦେ ମିଳନର ଝଡ଼
                ବୁହାଇ ଦେଲ ଥରେଇ
ବାହୁ ବେଷ୍ଟନରେ ଆବଦ୍ଧ କରିଛ
                ପ୍ରେମ ସୁଆଦ ଧରେଇ ।
ଭୁଲିଯାଅ ତୁମେ ନ ଭୁଲିବି ମୁଁ ତ—
                ଗଢ଼ିବି ପ୍ରୀତି ମିନାର
ବିରହର ଝଡ଼ ବହୁ ପଛେ ଯେତେ
                ଜପୁଥିବି ଗୁରୁକ୍ଷର ।

ଅରୁପର ମୁଖମଣ୍ଡଳଟି ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ହୋଇ ଉଠିଲା । ତାର ଆଶା ନଥିଲା ଅନିତା ଏପରି ଭାବପ୍ରବଣ ଚିଠି ଲେଖିପାରେ ବୋଲି ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହେଲା ମଧ୍ୟ, ହଠାତ ବଦଳି ଗଲା କିପରି ସେ ।' ବୟସ ପନ୍ଦରରୁ ବେଶି ହେବନାହିଁ ମାତ୍ର କେଇଟି ଦିନର ବ୍ୟବଧାନରେ ଏପରି ଉତଲା ହୋଇଚି ଏ ବୋଧହୁଏ ନାରୀ ଜାତିର ଦୁର୍ବଳତା— ଏତେ ହଠାତ୍ ଏପରି ଅଧୀର ହୋଇ ପଡିଲେ, ଚଳିବ ନାହିଁ । ମାୟା ଲାଗିଲା ଖୁବ୍···ଆହା, ବିଚାରି କିପରି ପ୍ରାଣଦେଇ ଭଲ ପାଇଛି ଏତେ ସ୍ନେହ ଏତେ ଭଲପାଇବା, ବାର ବାର କରି ଗଣି ପକାଇଛି, ଆସିବାକୁ ଏପରି ଭାବରେ ଚିଠିଟି ଲେଖିବ ବୋଲି, କ୍ଷମା ମାଗିଛି । ହସମାଡିଲା·····, କି ପାଗଳି ଟାଏ ।

ତେବେ ଚିଠିଟି ଆଜି ପଠାଇ ଥାଆନ୍ତା,—ହଉ, ସେହିପରି ସମ୍ବନ୍ଧ ଓ ସେହିପରି ଅଜାଡତ, ଭଲପାଇବାର ପବିତ୍ରତା ଥାଉ, ବର୍ତ୍ତମାନତ ମୋର ସ୍ଥିରତା ନାହିଁ, ମୋର ଗନ୍ତବ୍ୟ ପଥ କେଉଁଟି । ଜାଣିନାହିଁ, ବିଚାରି ସରଳା ମତି, ବାଳିକାଟି ମନରେ ଆଘାତ ଦେବା

ଠିକ୍ ନୁହେଁ । ଚିଠିଟିକୁ ପକେଟରେ ରଖି, ବହିଟିକୁ ଯଥାସ୍ଥାନରେ ଥୋଇ ଦେଲା । ଶିତେଇ ଉଠିଲା ପ୍ରାଣଟା ଏପର ଅବଚ୍ଛେଦ ସ୍ନେହ ଦିସାଣି ପାଖରେ କପର, ଦାରୁଣ ଖବରଟି ପ୍ରକାଶ କରିବ ! ଯେ, ଘରଛାଡ଼ି ଦୂରେଇ ଯାଉଛି, କେବେ ଫେରିବ କହି ହେଉ-ନାହିଁ । ଦୀର୍ଘନିଶ୍ୱାସ ନେଲା.....।

ପଛରେ ଜଳଖିଆ ଥାଳିଟି ନେଇ ଠିଆହେଲା ଅନିତା, ଅରୂପ ଆଖିର ଅମାନିଆ ଲୁହକୁ ଖୁବ୍ ସତର୍କରେ ସମ୍ଭାଳି ନେଇ, ଚାହିଁଲା, ଅନିତାକୁ...।

ସେ ଚାହାଣି ଭିତରେ ଥିଲା ଅସଂଖ୍ୟ ପ୍ରଶ୍ନ ନାଚ.. ...?

"ଦବକି ଗଲା ଅନିତା, ମନର ଭାବକୁ ଚାପି, ।

କିନ୍ତୁ ନଜଣିଲାପରି ଅରୂପ କହିଲା, ଆରେ ବାବା, କଣ ଥାଳିଏ ଲୁଚି କରି ସାରିଲଣି ।

ଖାଇବା ଲୋଭରେ କୁଣ୍ଡଳି ଉଠି, ତେଇଁ ପଡ଼ିଲା ଶରତ ଅପା ମୁଁ ଖାଇବି ରୂପ ଭାଇ ଏତେ ଖାଇ ପାରିବ କନ ?

ଅନିତା ହସିଲା—

ଅରୂପ ନହସି ରହି ପାରିଲାନି । କୋଳକୁ ତାକୁ ଆଉଜେଇ କହିଲା—ଆ, ଏଇଠି ବଅସ, ତୁ ଯେତେ ଖାଇ ପାରିବୁ, ମୋ ସାଙ୍ଗରେ ଖା—।

ବାଧା ଦେଲା ଅନିତା—, ନା, ସେ ଅଲଗା ଖାଉ, ବଡ଼ ଅସନା ଝିଏ ବର୍ତ୍ତମାନ ଚକଟି ମଳି ସାରିଦେବ ।

ହଉ ତୁଆଡେ଼ଲିକ ବସୁ, ତମେ ମଧ୍ୟ..ଆସ । ମୁଁ ସକାଳେ ଏତେ ଗୁଡ଼ାଏ କଣ ଖାଇ ପାରିବି, ତମେତ, ଏକବାର ବେଙ୍ଗଲ ଷ୍ଟାଇଲ୍ ହୋଇ ଉଠିଲଣି ଲୁଚି, ଆଳୁ ସନ୍ତୁଳା.....।

ଅନୀତାର ଓଠଲୁପି ଅଧର ପଟଳରୁ ଝରି ପଡ଼ିଲା ଦରଫୁଟା ହସ ଲଜ୍ଜାଭରା ଆଖିପତା ନଇଁଗଲା ତଳକୁ, କହିଲା ସେ—ନା, ତୁମେ ଖାଅ...ମୁଁ ଏଇନେ ଖାଇବିନି ?

ଶାସନଭଙ୍ଗୀରେ କହିଲା ଅରୂପ—ଫାଜିଲାମି ଥାଉ ବସିଲ ଆଗେ, ନଇଲେ ମୁଁ ଉଠିଯିବ ।

ବାଧ୍ୟହୋଇ ବସିଲା ଅନୀତା, ଅରୂପ ତା ପାଖରେ ଖଣ୍ଡେ ଓ ଶରତ ପାଖରେ ଖଣ୍ଡେ ଲୁଚି ଘୁଞ୍ଚାଇ ଦେଇ ନିଜେ ଖାଇବାକୁ ଆରମ୍ଭ କଲା ।

ଫିକ୍ କରି ହସି ଉଠିଲା ଅନୀତା ।

× × ×

ରାତିରେ ସମସ୍ତ କାମ ସରିବା ପରେ, ବାପା ଓ ଶରତ ଶୋଇ ପଡ଼ିବାରୁ ଅରୂପ, ପାଖକୁ ଗଲା ଅନୀତା—ପ୍ରଥମେ ଖଟ ପାଖରେ ଠିଆହେଲା, ମନରେ ଉଦ୍‌ବେଳିତ କାମନା, ଦେହରେ ସିରସିରି ଶିହରଣ...।

ଅରୂପକୁ ନିଦ ନହେଲେ ମଧ୍ୟ, ଆଖି ବୁଜି ଶୋଇ ରହିଲା ଅନୀତାର ମନ ବୁଝିବାକୁ, ବାଆଁ ଚରେଇ ଘୁଙ୍ଗୁଡ଼ି ମାରିଲା ସେ ।

ଖଟର ଗୋଟିଏ ଧାରକୁ ବସିଲା ଅନୀତା । ଅରୂପର ପାଦତଳେ ଭକ୍ତିଭରା ପ୍ରଣାମଟିଏ ଜଣାଇଲା । ତାପରେ ଧୀରେ ଧୀରେ ପାଦ ଦୁଇଟିକୁ ଟାଣିନେଲା ପାଖକୁ—ଖୁବ ସନ୍ତର୍ପଣରେ ମୋଡ଼ିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କଲା...।

ଗୋଟିଏ ଅନୂଢ଼ା ଯୁବତୀର କୋମଳ ହାତ ପରଶ ପାଇ ଶିହାଇ ଉଠିଲା ଅରୂପର ଦେହ ସାରା...! ଗୁଡ଼ାଏ ଥର ଉଠିଲା । ନିଜକୁ ଆୟତ୍ତ କରି ନେଇ କହିଲା—

—ଅନ୍ନା···ଏ କଟ, ତୁମ୍ଭେ ଶୋଇବ ଯାଅ ।

—ତମେ ଯଗ୍ ଏଇନେ ନିଘୋଡ଼ ନିଦରେ ଶୋଇଥିଲ !

—ମୁଁ ଯଗ୍ ତୁମ ମନ ବଡ଼ୁଥିଲ ?

—କାହିଁକି, ମୁଁ କଣ ଚୋରଣୀ, ଧନ ଦୌଲତ ଚୋର କର ନେଉଥିଲି ।

—ତା, ନହେଁ—? ଯାହା ଦେଖିବାର ଥିଲା ଦେଖିଲି । ରାତ କେତେ ହେଲଣି !

—ଏଇ, ଦଶଟା ହେବ ।

—ମଉଷା କଣ, ଶୋଇଲେଣି !

—ଅନେକ ବେଳୁ ।

—ତୁମେ ଶୋଇଲନି !

—ମୁଁ ଏତେ ସଅଳ ଶୋଏ ନା ।

—କଣ କର ।

—ବହି ପଢ଼େ, ଶିଲେଇ କରେ ।

—ଆଜି କଲନି ।

—ତମେ ଅଛ ଯଗ୍···।

ଅରୁପ ଆଖିପତା କୁଞ୍ଚିତ କରି, କିଛିକ୍ଷଣ ସେହିଆଡେ ଚାହିଁ ଅଖି ବୁଜିଲା, ମନରେ ଅସଂଖ୍ୟ ଭାବନା ନିଜର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ପଣ— କଣ, କିପରି ଜୀବନ ଯାତ୍ରା କରିବ—ଏହିପରି ଅନନ୍ତ ଭାବନା ଭିତରେ—ବୁଡ଼ିରହି ଆଉ, ହୁଁ ଚୁଁ ଶବ୍ଦ କରିନି । କେତେବେଳେ ନିଦ୍ରାରାଣୀଙ୍କ ସୁକୋମଳ କୋଳରେ ଆଶ୍ରୟ ନେଇଛି ।

କିନ୍ତୁ ଅନିତା···ସେହିପରି ଗୋଡ଼ ଦୁଇଟିକୁ ମୋଡୁଥାଏ । ପବନ ତାକୁ ଅଡ଼ିର ହାଲୁକା ଧରି ଯାଇଥାଏ ତାର କଅଁଳ ମନଟି

ଲୋଭନୀୟ ଦୃଷ୍ଟିରେ ଚାହିଁ ରହୁଥାଏ, ଅରୂପର ଚିକଣ ଚିବୁକକୁ । ଶତେ କେଡ଼େ ସୁନ୍ଦର ଅରୂପ—ଯେତେ ଦେଖିଲେ ବି ଆଶା ତୁଟୁନି ତାର । ମରମଥିବା ଶିହରଣ,···ପ୍ରାଣରେ ଭଲ ପାଇବାର ମୋହ—ଆତ୍ମହରା ହୋଇ ପଡ଼ିଲା—ବିରକ୍ତ ଲାଗିଲା ମଧ୍ୟ, —ଅରୂପର ସଂଯମି ଶକ୍ତିକୁ ଦେଖି । ଏପରି ପାଷାଣରେ ଗଢା ସ୍ୱାଙ୍କ ଛାତି । ଏକଣ ବୁଝନ୍ତି ନା, ମୋ ଯୁବତୀ ପ୍ରାଣ କଣ ଚାହେଁ ?

ବହଳ ନିଦରେ ଆଖିପତା ଭାରି ହୋଇ ଆସୁଚି । ଅଳସ ହାଇରେ ଦେହଟା ଅବଶ ଲାଗିଲା । ଅପୂରନ୍ତ ଆଶା ଆକାଙ୍କ୍ଷାରେ ସ୍ୱପ୍ନ ହେଇ ଖେଳୁଥିଲା ତୋଳାଇଲା ଭିତରେ । ସମ୍ଭାଳି ପାରିଲା ନାହିଁ । ନିଦୁଆ ଆଖିକୁ ବୁଜିଦେଇ ଢଳି ପଡ଼ିଲା ଅରୂପ କୋଳକୁ ।

ବାହାରେ ବିଚ୍ଛୁରିତ ଜ୍ୟୋତ୍ସ୍ନା, ଶିତଳିଆ ପବନ ଝୁଙ୍କେ ପଶି ଆସିଲା ଘର ଭିତରକୁ···।

ବାପାଙ୍କ ଡାକରେ, ନିଦ ଭାଙ୍ଗିଗଲା ଅନିତାର । ଆଖି ମଳି ମଳି ଉଠି ପଡ଼ିଲା ସେ । ଅସଜଡ଼ା କେଶବାସକୁ ସଜାଡି ନେଇ ଚାହିଁଲା ବାହାରକୁ କେଢେବେଳୁ ରାତି ପାହି ଅନେକ ଦିନ ହୋଇ ଗଲାଣି । ଘର କବାଟ ଆଉଜା ହୋଇଚି, ବିଛଣାରେ ଅରୂପ ନାହାଁ । ଉଠି ଆସିଲା ବାହାରକୁ । ବାପା ପଚାରିଲେ—ଅରୂପ କୁଆଡ଼େ ଗଲାକି, ମା ।

—ମୁଁ ଜାଣିଲି କମିତ ।

—କାହିଁ ସାଇକେଲତ ନାହିଁ । ସଦର ଖୋଲାଥିଲା, ଏତେ ଭୋରୁ କାହାରିକୁ ନ ଡାକି ଗଲା କମିତ । ତୋତେ କିଛି କହିନି ସେ ।

ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହେଲା ଅନିତା । ପ୍ରଶ୍ନ ସୂଚକ ଭଙ୍ଗୀରେ ଗୃହ ଉତ୍ତର ଦେଲା···ନାତ ମତେ କିଛି କହି ନାହାନ୍ତି । ଅଜଣା ସନ୍ଦେହରେ ଭରିଗଲା—ପ୍ରାଣଟା । ବାପାଙ୍କୁ କିଛି ନ କହି ପଶିଲି ଶୋଇବା ଘରକୁ । ହାତ ସୁଟକେଶଟା ନାହିଁ । ବିଛଣାପରେ ଖଣ୍ଡେ ନୀଳରଙ୍ଗର କାଗଜ ଉଠାଇଲି ଅନିତା,—ତା ଭିତରେ ମୋଡ଼ା ଚିଠି ଖଣ୍ଡେ । ଅଜଣା ଭୟରେ ଛାତିଟା ଥରି ଉଠିଲା । ଚିଠିଟି ଖୋଲି ଆଖି ବୁଲାଇଲି ।—

ଚିରକଲ୍ୟାଣୀ ମୋର···,

ବୁକୁତଳର ଅଫୁରନ୍ତ ସ୍ନେହ ନେବ । ନିଦ ଭାଙ୍ଗିଲେ ବିଛଣାରୁ କେତେବେଳେ ଉଠିବ ଜାଣିନି । ମତେ ନଦେଖି ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ନିଶ୍ଚୟ ହେବ । ଏଇ ଚିଠିଖଣ୍ଡେ ଲେଖି ରଖିଗଲି—ଭାବିବନି, ଚିନ୍ତା ହେବନି, ମନରେ ଦୁଃଖ କରିବନି । ତୁମପରି ସରଳ ମନ ଝିଅଟି ପାଖରେ ଗୋଟାଏ ନିଦାରୁଣ କଥା କହି ଆଘାତ କରିବାକୁ ମୋର ମନ ବଳିଲା ନାହିଁ । ବିବେକ ବାଧା ଦେଲା ତେଣୁ କରି ଗୋପନରେ ଚାଲି ଯାଉଛି । କେଉଁଠିକୁ ଯିବି, ସ୍ଥିର କରିନାହିଁ ? ତେବେ, ମନେରଖ ରାଣୀ,···ଜୀବନ ଥିବାଯାଏ ତମକୁ ଭୁଲି ପାରିବିନି । ତୁମେ ମୋର ମାନସ ରାଣୀ—ଅମର ଅବାଧ ମିଳାମିଶାକୁ ନେଇ ଗୋଟାଏ

ବିଗାଡି ଗୁଜବ ଉଠିଛି । ଅମକୁ ହିଂସ୍ରକ ସମାଜ ଅଡକ ରଖିକରି ରଖିଛି । ଚେଷ୍ଟାକରି ବାପାଙ୍କ ପାଟରୁ ତିରସ୍କାର ଶୁଣୁଚି ବହୁତ । ଗାଁରେ ମୁହଁ ଦେଖାଇବାର ଉପାୟ ନାହିଁ । ମୁଁ ପ୍ରାଣପଣେ ଦେଇ ଚେଷ୍ଟା କରୁଥିଲି, ବାପ, ମା'ଙ୍କ ମନରୁ ନୀଚ ଧାରଣାକୁ ପୋଛି ଦେବାକୁ, କିନ୍ତୁ ସେ ରାକ୍ଷସୀ ନୀତି ସମାଜ ଶୃଙ୍ଖଳକୁ ଖସାଇ ପାରିଲି ନାହିଁ । ଧନକୁ ଧନ ଦୁର୍ନାମ ଉଠୁଚି । ତୁମ ନାଁରେ ନିନ୍ଦା ସହିଲେ ମୋ ଛାତି ଫାଟିଯାଏ । ନିରୁପାୟ ମୁଁ କିଛିଦିନ ଲାଗି ନିଜକୁ ଲୁଚାଦେଇ ଦୂରେଇ ଯାଉଚି । ଯେଉଁଠି ରହେ ପରେ ଜଣାଇବି । ନିଜର କର୍ତ୍ତବ୍ୟକୁ ସ୍ଥିରକରି ଫେରିବି ।

ଭାବିଥିଲି ତୁମକୁ କହି ମଉସାଙ୍କ ପାଖରୁ ବିଦାୟ ନେଇ ଯିବାକୁ । କିନ୍ତୁ ତୁମର ଉପନ୍ୟାସ ଭିତରେ ମୋ ନାମ ଚିଠିଟିକୁ ପାଇ କହିବାକୁ ସାହାସ ହଜିଗଲା । ସେ ଚିଠିଟିକୁ ଅତି ଆଦରେ ସାଇତି ରଖିଲି । ଆଉ ମଧ୍ୟ ତୁମର ସେଇ ଫ୍ଲୋଟ ଫଟୋଟିକୁ ମୁଁ ନେଇ ଯାଉଚି । ବଡ଼ ଧରଣର ବଢାଇ କରି ମୋ ପାଖରେ ରଖିବି ସେଇ ହେବ ମୋର ଅଶାନ୍ତ ପ୍ରାଣର ମନଭୁଲା ଛବି । ସେଇଥିକୁ ଦେଖି ଦୁଃଖ ପାଶୋରିବି ମୁଁ ।

କାନ୍ଦିବ ନାହିଁ ମୋ ରାଣ ରହିଲା । ମନରେ ଦୁଃଖ ରଖିଲେ ଭାଙ୍ଗି ପଡ଼ିବ । ଠାକୁରଙ୍କୁ ଡାକ, ମୋର ଆଶା ସଫଳ ହେଉ । ଏଇ ଅନ୍ଧ ସମାଜ ଚକ୍ଷୁ ପାଇ ଦେଖନ୍ତୁ ମୁକ୍ତିର ଆଲୋକ । ଲିଭିଯାଉ ଏଇ ଘୃଣ୍ୟ ଜାତିର ଆବିଳତାକୁ...

ଅନ୍ୟ ଚିଠିଟିକୁ ବାପାଙ୍କୁ ଦେବ, ଶରତ ଲାଗି ଚିନ୍ତା କରି ପାରିଲି ନାହିଁ । ସେ କେତେ ମତେ ଭଲ ପାଏ । ତାକୁ କହି-

ଇବ ନାହିଁ । ତା ପାଇଁ ଚିରଆଶୀର୍ବାଦ ଦେଇ ଯାଉଚି । ତୁମର ନିଦବାଉଳାଆ-ସୁପ୍ତ ଲଲାଟ ଉପ୍ରିକାପରେ ଶେଷଥର ପାଇଁ ଅରିଲ । ଅଧରକୁ ଥାପି ଦେଇଗଲି । ମଉସାଙ୍କୁ ନମସ୍କାର ରହିଲା । ସ୍ୱତ ପାହି ଆସୁଚି- ମୁଁ ବିଦାୟ ନେଲି···। ମୋରାଣି, ମନକୁ ଦୁର୍ବଳ କରିବାର ବେଳ ନୁହେଁ । ମିଳନ ପରେ ବିରହର ଅଙ୍କ ପଡ଼ିଲା । ନୈରାଶ୍ୟର ଝଡ଼ ବୋହି ଆସିଲା; ସବୁ ଘାତପାତ ସହିନେବାକୁ ହେବ । ଆଜ ଏବୁ ପରେ·····ବିଦାୟ—।

ତୁମର

ସ୍ନେହର ପିପାସୁ—

"........"

ମୂର୍ଚ୍ଛା ଘୁରିଗଲା, କୁମ୍ଭାର ଚକାପରି ଘାତରେ କିଏ ଯେପରି ମୁନିଆଁ ଶାବଳ ଭୁସିଦେଲା—ଦିବା ଆଲୋକରେ ବି ପୃଥିବୀ ଅନ୍ଧକାର ହୋଇଗଲା । ସମ୍ଭାଳି ପାରିଲା ନାହିଁ କୋହକୁ । ଖଟ ଉପରକୁ ଢଳି ପଡ଼ି—ଚିତ୍କାର କରି କାନ୍ଦି ଉଠିଲା ଅନୀତା···।

ଝିଅର କାନ୍ଦଣା ଶୁଣି ଚମକି ପଡ଼ିଲେ ହରିହର ବାବୁ । ଘର ଭିତରକୁ ପଶିଯାଇ ପଚାରିଲେ--କଣ ହୋଇଚି ମା--କଣ ଦେଖିଲୁକି କାନ୍ଦୁଚୁ କାହିଁକି !

ଅନୀତାର କଣ୍ଠ ବାଷ୍ପ ରୁଦ୍ଧ ହୋଇଗଲା । କହି ପାରିଲାନି,—ନିଜର ଚିଠିଟିକୁ ଛପାଇ ରଖି, ବାପାଙ୍କ ନାମ ଚିଠିଟିକୁ ବଢ଼ାଇ ଦେଲା—ସନ୍ଦେହ ଭରା ମନରେ ଚିଠିଟିକୁ ହାତରେ ଧରି ବାହାରି

ଆସି ପଡ଼ିଗଲେ । ନାକପୁଡ଼ାରୁ ଦୀର୍ଘ ନିଶ୍ୱାସ ବାହାରି ଆସିଲା···। ମୁଣ୍ଡରେ ହାତ ଦେଇ ଥକ୍କାମାରି ବସି ପଡ଼ିଲେ ସେଇଠି । ଆକାଶଟା ଯେପରି ଲଦି ହୋଇ ପଡ଼ିଲା ମୁଣ୍ଡ ଉପରେ ।

× × ×

ଦୀର୍ଘ ନିଶ୍ୱାସ ନେଲେ—ଗୋବର୍ଦ୍ଧନ ବାବୁ ରାଗ ଓ ଘୃଣାରେ ମନଟା ତାତି ଉଠିଲେବି, ବାତ୍ସଲ୍ୟ ସ୍ନେହରେ ପିତୃ ହୃଦୟ ତାଙ୍କର କାନ୍ଦି ଉଠିଲା । କେତେ ଆଶା ଭରସା କରିଥିଲେ, ଅରୁପକୁ । ଆଖିବୁଜି ଅଜସ୍ର ପଇସା ଖରଚ କରିଛନ୍ତି ମଧ୍ୟ—ପୁଅ ଦାଣ୍ଡରେ ସୁନାମ କରିବାକୁ, କିନ୍ତୁ,·····ଏକଣ ହେଲା । ଗୋଟାଏ ଦମକା ଝଡ଼ରେ ସବୁ ଓଲଟ ପାଲଟ ହୋଇଗଲା ।

ଆଜିକି କହିଥିଲେ ସେ ତିରସ୍କାର କରିଥିଲେ ମଧ୍ୟ ନିଜ ବଂଶର ମର୍ଯ୍ୟାଦା, ଲୋକଅପବାଦକୁ ଚାହିଁ । ପ୍ରାଣଟାତ ବୁଝେନି;—ବୁଝାଇ ଥିଲେ ମଧ୍ୟ ସାମାନ୍ୟ ହରିଜନ ଝିଅଟି ମାୟାରେ ପଡ଼ି ଭବିଷ୍ୟତକୁ ଅନ୍ଧାର କରନ୍ତି ବାପ । କେତେ ଉଚ୍ଚ ବ୍ରାହ୍ମଣ ଶାସନରୁ, ଧନୀଘରୁ ସମ୍ବନ୍ଧ ଆସୁଚି । ଅବୁଝା ହୁଅନ୍ତି । ନିଜର ସମ୍ମାନକୁ ବଞ୍ଚାଇ ଭୁଲ ପଥରୁ ଉଠିଆ—।

ସରଳ ମନର ସରସ କଥାଟିକୁ ବୁଝିଲନି ଥରେ । ଗୋଟାଏ ବୃଥା ଅଭିମାନରେ ଗୋଡ଼ କାଟି ପଳାଇଲା—ରାଗ ଓ ଅଭିମାନରେ ମନଟା ବସେଇ ଉଠିଲା । ଯାଉ କୁଲାଙ୍ଗାର ହତଭାଗା, ନିଜର କର୍ମଫଳ ଭୋଗୁ । ଅବୁଝା ହୋଇ ଯାଇଚି ଯେପରି, ହା-ହତାଶରେ ଦିନ ନେବ । କି ପୁଅ କାହାର, କାହିଁକି ସେ—ଗାଁ ଠାରୁ ଜାତି ଭାଇଙ୍କ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅପମାନ ସହିବେ ।

ତାହୁନି କାନ୍ଦିଲେ କମଳା ଦେବୀ । ଜନନୀ ସେ ଜଠରରେ ସନ୍ତାନକୁ, ଦଶମାସ ଧରିଛନ୍ତି । ମାତୃ ହୃଦୟଟା ଫାଟି ଚାଲିଲା—

ମାଟିରେ ମୁଣ୍ଡ କୋଡ଼ିହୋଇ ପାଗଳଙ୍କପରି—ଅତିଶୋକ କଲେ—ଅରୁପରେ ତୁ ଏଇମିତି, ଏକଜିଦିଆ,—ସାମାନ୍ୟ କଥାରେ କାହିଁକି କିଛି ନକହି—ଚାଲି ଗଲୁରେ—। କାହାକୁ ଚାହିଁ ଦିନ ଖର-ବରେ---। ଇଙ୍କୁଣି ଧନମୋର କଉଠି ରହିବୁ ।

ଗ୍ରାମର ଭେତେ ମାଇପେ, ଆସି ଜୁଣ୍ଡ ହେଲେ, ଆଚାର୍ଯ୍ୟଙ୍କ ଦୁଆରେ । ବିମଳା ଦେବୀଙ୍କୁ ବୁଝାଇବାକୁ । ସାଧ୍ୟ ଅନୁଯାୟୀ ଚେଷ୍ଟା କଲେ । କିନ୍ତୁ···! ସମ୍ଭାଳି ପାରିଲେ ନାହିଁ ତାଙ୍କୁ । ନନା ଘରୁ ପଳାଇଛି ଶୁଣି, ମୁଣ୍ଡ ପିଟିଦେଲା ସେ । କଅଁଳ ମନରେ ତାର ବେଦନାରେ ଭରିଗଲା ବାପ; ମା ଠାରୁ ନନାକୁ ତାର ପ୍ରାଣ-ଦେଇ ଭଲ ପାଏ । ଯିଏ ଯେତେ ବୁଝାଇଲେ ବି, ଶାନ୍ତ କରି ପାରିଲେ ନାହିଁ ତାକୁ ।

ଅଦିନର ଝଡ଼ପରି ଶୋକର ଲହରୀ ଖେଳିଗଲା ଆଚାର୍ଯ୍ୟଙ୍କ ଘରେ ।

ମନରେ ଦୁଃଖ ଅଭିମାନ ନେଇ ଥରେହେଲେ ଅରୁପକୁ ଖୋଜି-ଲେନି, ଗୋବର୍ଦ୍ଧନ ବାବୁ । କର୍ମକୁ ଆଦରି ପଡ଼ି ରହିଲେ ।

ହରିହର ବାବୁ ଆଉ ଗୋବର୍ଦ୍ଧନ ବାବୁ, ଦୁଇଜଣଙ୍କ ସଂସାରରେ ଶୋକର ସମସ୍ପର୍ଶୀ ମୂର୍ଚ୍ଛନାରେ, ଦାରୁଣତର ଦୁଃଖ ବଳି ପଡ଼ିଲା ।—ବନ୍ଧୁବାନ୍ଧବ ଘର ଠାରୁ-ସହର ବଜାର ସର୍ବତ୍ର ଖୋଜି ଗଲେ—-କିନ୍ତୁ, ଅରୁପର ସନ୍ଧାନ କେହି କହି ପାରିଲେ ନାହିଁ ।

କାହାରି ପାଖରେ—ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଠିକଣା, ଅରୁପ ଦେଇନି, ସେ—ତାର ଗନ୍ତବ୍ୟ ପଥଧରି—ଆଗେଇ ଯାଇଛି । ଆଶା ରଖିନି ପୁଣି ଏଇ ଜନ୍ମଭୂଇଁକୁ ଫେରିବାକୁ ।

ଏପରି, ଅନ୍ଧ ସମାଜରେ ବାସ କରିବାକୁ ତାର ମନ ଚାହେଁନା ପ୍ରାଣରେ ତାର ତିକ୍ତତା ଲାଗିଛି, ଆଘାତ ପାଇଛି ଖୁବ୍ । ଦୂରେଇ ଯାଇଛି ନୂତନ, ସମାଜ ଗଢ଼ିବା ଆଶାରେ ।

ମଣିଷ ଜୀବନରେ, ଇମିତ ଏକ ଦୁର୍ବଳ ସମୟ ଆସି ପହଞ୍ଚେ ଯେ ବାଧ୍ୟହୋଇ । ବୁଦ୍ଧି ବିବେକ ହରାଇ, ସ୍ନେହ ଶରଧାକୁ ପୋଡ଼ି ଜାଳି—ଦୂରେଇ ଯାଏ ବହୁତ ଦୂରକୁ । ଅତୀତର ସମସ୍ତ ସ୍ମୃତିକୁ ପୋଛି ପକାଏ ମନ ଡାଏରିରୁ । ଭବିଷ୍ୟତକୁ ଆଗରେ ଠିଆକରି ନୂତନ ଆଶାନେଇ ଗୋଡ଼ ପକାଏ ଆଗକୁ ।

ଅରୁପ ବେଦନା ଜର୍ଜରିତ ହୋଇ ଗୁରୁତର ମନସ୍ତାପରେ ସାଇକେଲଟିକୁ ବିକି କରି ପହଞ୍ଚିଲା କଲିକତାରେ । ମହାନଗରୀର ବିରାଟ ଜନ କୋଳାହଳ, ଚଳଚଞ୍ଚଳ ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟତା ମନକୁ ଛୁଇଁଲାନି କିନ୍ତୁ, ରାସ୍ତାର ଫୁଟପାଥରେ ବୁଲୁବୁଲୁ ହଠାତ୍ ନଜରପଡ଼ିଲା ଗୋଟିଏ —ଇଂରେଜୀ ଖବର କାଗଜରେ । ମନଯୋଗ ଦେଇ ପଢ଼ିଲା— ଭାରତୀୟ ଛାତ୍ରମାନଙ୍କୁ, କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ସରକାର ବିଲାତ ପଠାଉଛନ୍ତି । ଉଚ୍ଚଶିକ୍ଷା ଲାଭ କରିବାକୁ—ଡାକ୍ତରି, ଇଞ୍ଜିନିୟାରିଂ, ବିଜ୍ଞାନ ଏହିପରି ବିଭିନ୍ନ ମତରେ । ମୁହଁଟା ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ହୋଇ ଉଠିଲା ତାର । ସେଇଦିନ ଦିଲ୍ଲୀ ଏକ୍ସପ୍ରେସ ଯୋଗେ ନୟାଦିଲ୍ଲୀରେ ପହଞ୍ଚିଲା । ବିଦେଶୀ ପ୍ରେରଣ ଛାତ୍ର କେନ୍ଦ୍ରକୁ ଯାଇ ନିଜର ଡାକ୍ତରି- ସାର୍ଟିଫିକେଟ ଦେଖାଇ । ବଣ୍ଡ୍ ଦସ୍ତଖତକଲା, ବିଲେତ ଯିବାକୁ ସରକାର ତର- ଫରୁ ସାର୍ଟିଫିକେଟ ଦେଖି ଖୁସିହୋଇ, ଅରୁପକୁ ରଖିଲେ । ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଦିନରେ ପ୍ଲେନ ଯୋଗେ, ବିଲାତରେ ଛାତ୍ରମାନେ ପହଞ୍ଚିଲେ ।

'ସହରର ବିଖ୍ୟାତ ପଲ୍ଲୀ, ଭାରତୀୟ ଛାତ୍ରାବାସ (ବେଲ୍‌ଓ୍ୟାଟାର ସ୍କୟାର୍) ରେ ରହି ଶିକ୍ଷାଳୟରେ ଭର୍ତ୍ତି ହେଲେ ସମସ୍ତେ-ଅରୁପ ବି । ଦୂରରୁ ବିଲାତପର ସହରକୁ ଆସି ପ୍ରାଶ୍ଚାତ୍ୟ ଦେଶବାସୀଙ୍କ

ସହିତ ମିଳ, ନଗ୍ନରୂପ ମହିଳାମାନଙ୍କ ରୂପଲାବଣ୍ୟକୁ ଚାହିଁ ଚକିତ ହେଲେ ମଧ୍ୟ ମନର ଅବସାଦ ମେଣ୍ଟିଲା ନାହିଁ ଅରୁପର । ଆଖି ଆଗରେ ଭାସି ଚାଲିଲା ଅନିତାର ଛଳଛଳ ଆଖି ହସହସ ମୁହାଁ ଲାଜୁଆ ଢଙ୍ଗୀ ବହି ଖୋଲିବସିଲେ, ଅକ୍ଷର ଦିଶେନା । ଆଖି ଝାପ୍‌ସାମାର ମିନତିଭରା ମୁହଁଟି ଫୁଟି ଉଠେ । ରାତିରେ ଶୋଇ ପାରେନା ସପନ ପୁରୀରେ ପହଞ୍ଚେ ! ମନକୁ ଯେତେ ଆୟତ୍ତ କଲେ ବି ଅଣଆୟତ୍ତ ହୁଏ ।

ସବୁବେଳେ ବିରସ ଭାବ, ବନ୍ଧୁ ମହଲରେ ମନଖୋଲା ହସ ବା ମନଖୋଲା କଥା ହୋଇ ପାରେନା । ଅନିତାର ସେଇ ପ୍ରେମ-ବୋଳା ଚିଠିକୁ ଥରଥର କରି ପଢ଼େ ସେଇଥିରୁ ଖୁବ୍ ଆନନ୍ଦ ପାଏ । ଛୋଟିଆ ଫଟୋଟିକୁ ବାହାର କରି ଛାତିପରେ ଚାପିଧରି, ସ୍ନେହର ଚୁମ୍ବନ ଥାପି ଦିଏ......।

ଏହିପରି ଦିନପରେ ଦିନ ବିତେ । ଚିଠି ଖଣ୍ଡିଏ ଲେଖିବ ଭାବି ଲେଖି ପାରେନା—କିନ୍ତୁ ଦିନକର ଗୋଟିଏ—ଚାନ୍ଦନୀଢଳା ରାତିରେ—ରାଗ—ରଞ୍ଜିତହୋଇ । ପାଗଳଙ୍କ ପରି ପତ୍ର ଖଣ୍ଡିଏ ଲେଖେ:—

ବେଲ୍‌ଓ୍ୟାଟର ରୁମ୍‌ସ୍
ପ୍ରାଶ୍ଚାତ୍ୟ, ସଭ୍ୟନଗର
ବିଲାତ୍

ସ୍ୱପ୍ନର କୁମାରୀ ମୋର,

ଅଫୁରନ୍ତ ସ୍ନେହ ଢାଳିଦେଲି । ଆଜି, ହିନ୍ଦୁ ସମାଜ, ଭାରତ ଭୂମିକୁ ଛାଡ଼ି ସାତ ସମୁଦ୍ର ପାରହୋଇ । ବିଲାତରେ ପହଞ୍ଚିଛି ଏଠାରେ ଡାକ୍ତରୀ ପଢୁଛି, ପୁଣି ସରକାରଙ୍କର ପ୍ରଚୁର ସାହାଯ୍ୟ ପାଉଛି । ଭାବୁଛି କେଉଁଠି ପ୍ରାଇଭେଟ ଟିଉସନ୍ ଚାଲୁ କରିବି । ସେ ଯାହା

ହେଉ ମନଟା ମୋଟେ ସ୍ଥିର ହେଉନାହିଁ ? ଏତେ ଦିନଙ୍କରେ ଅନୁଭବ କର ପାରୁଛି, ଭଲ ପାଇବାର ସ୍ନେହ, ମାୟା ମମତା ଭିତରେ କମିତକା ବିରହର କୁହୁଳାଣିଆଁ ଜଳଉଠେ ତୁମର । ଛଠିଟିକୁ ଘେଟି ପ୍ରଥମେ ରଚିଥିଲ । କିନ୍ତୁ ଆଜି ସେ ମନ ମୋର ନାହିଁ । ଧନକୁ ଅସଂଖ୍ୟଥର ସେଇଚିଠିଟି ମୋର, ମାଠ୍ୟ ହୋଇଛି ଯେତେ ପଢ଼ିଲେ ତେତକ ନୂଆରୂପ । ଫୁଟି ଉଠୁଛି । ସେଇ ଗ୍ଲୋଟ ଫଟଟକୁ ଚାହିଁ, ମନର ଛାପ ଲାଘବ କରୁଛି ।

ମୋ ବିହୁନରେ ଖୁବ୍ ବ୍ୟଥିତ ହୋଇଥିବ ତୁମେ । କିନ୍ତୁ କଣ କରିବ ଉପାୟ ଶୂନ୍ୟ ମୁଁ । ଆମର ରକ୍ଷଣଶୀଳ ସମାଜର କଡ଼ା ଆଇନ । ଓ ଅବୁଝା ଜାତୀୟ ଗର୍ବ, ସହି ପାରିଲିନି ବାଧ୍ୟହୋଇ ପଳାଇ ଆସିଲି । ଏଠାରୁ ଭଲ ମରଣରେ, ପାଶ କରି ପାରିଲେ ପୁଣି ଭାରତର ଭୂମିକୁ ଫେରିବି । ସରକାରଙ୍କ ଆନୁକୂଲ୍ୟରେ ଉଚ୍ଚଧରଣର ଚାକରୀ ମିଳିବ । ତାପରେ ତୁମକୁ ମୋ ପାଖକୁ ଅଣିବି । କିନ୍ତୁ ଏଇନେ; ସମସ୍ତ ଝଡ଼ ଝଞ୍ଜାକୁ ସହି, ଛାତିକୁ ପଥର କରି ପଡ଼ିରହ ମୋ, ରାଣୀଟି ପରି··, ମନରେ ଦୁଃଖ କରନି । ଦୁର୍ବଳତାରେ ଭାଙ୍ଗି ପଡ଼ିବନି ମୋ ରାଣୀ—; ମୋପରେ ସ୍ନେହ ଥିଲେ । ମୋ କଥାକୁ ମାନିବ; ସେଇ ଶୁଭ ମୁହୂର୍ତ୍ତକୁ ଚାହିଁ ଅଭଶାର ଥିବ ! ବୁଝିଲ···। ମଉସାଙ୍କୁ ମୋର ଭକ୍ତିଭରା ନମସ୍କାର ଜଣାଇବ । ଶରତକୁ ଆଶୀର୍ବାଦ ଦେଲି । ଶେଷରେ ତୁମେ ମୋର ଆଶିଷ୍ୟ· ·; ନେବ । ବିଦେଶରୁ ପତ୍ର ଯାଉଛି; ଦେରିହେଉ କଲନାହିଁ ପୁଣି ପତ୍ର ଲେଖିବ । ପତ୍ରପାଇ ପତ୍ର ଦେବ, ଭୁଲିବନାହିଁ ? ଇତି,

ତୁମର

ଦୂରଦେଶୀ·····,

ଅରୁଣ କୁମାର

'କବିତାଟିଏ ଲେଖିଲି—!"

ସ୍ନେହମୟୀ ମୋର ସ୍ନେହର ପତ୍ରଟି
ପାଇ, ଉତ୍ତର ଲେଖିବ ।
ଚାତକ ପରିଏ ଚାହିଁ ରହିଲି ମୁଁ
ନିରାଶେ ପରାଣ ଯିବ ।
ସତେ, ରାଣୀ ମୋର ପରତେ ନଥିଲା
ଏତେ ଦାନଦେବ ବୋଲି
ସବୁ ସମରପି ଦେଇଛ ମତେ ଗୋ
ଭଣ୍ଡାରକୁ କରି ଖାଲି ।
ଛଳଛଳ ଆଖି ରହିଅଛି ଲାଖି
ଗୋପନ ମରମ ତଳେ
ସଦା ସରବଦା ଝୁରମରେ ମୁଁ'ତ
ତୁମରି ପ୍ରେମ ବନ୍ଧୁଲେ ।
ସ୍ୱପନେ ସ୍ୱପନେ ତୁମକୁ ଦେଖଇ
ନିତରାତି; ବାହୁ ଫାନ୍ଦେ
ଆତୁର ପରାଣି ବ୍ୟଥିତ ମନମୋଁ
କାନ୍ଦଇ ମିଳନ ଛନ୍ଦେ ।
ଲାଜିଁରି ପରଶେ··· ଧାଇଁରି ଯାଅଇ
ଶିହରିଣ ଅଙ୍ଗଲତା
ଅଜଣା ବାହୁକୁ ଥାପଇ ଛାତରେ
ଅଯଲେ ଜୁଡ଼ଇ ସତା ।
ଆକାଶରେ ଜହ୍ନ ଗଲିଲେ କୁମୁଦ
ପବନ ଭାବ କମରି
ହୃଦେ ଅଛି ବୋଲି ନଯିବ ଗୋ ଭୁଲି
ମୁଁ ପରା···ଅଟେ ତୁମରି·····।

"ତୁମରି···ମୁଁ

"ଏପରି ଗଠଟି ପାଇଁ ଅବେଗଭରା ମନରେ କେତେଥର ପଢି-ଗଲି ଅନିତା—କବିତାକୁ ପଢି, ଆନନ୍ଦ ହେଲା ଖୁବ୍—ବିରହ ବ୍ୟଥିତ ପ୍ରାଣଟା କ୍ଷଣିକପାଇଁ ଶୀତଳ ହେଲ—କିନ୍ତୁ· · . ଅରୁପ ବିଲାତ ଯିବା-କଥା ଶୁଣି—ଆଖି ଚୁଲିଗଲା ଆକାଶ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ—ପାଇଲା ନାହିଁ· · ·! ଫେରିଆସିଲା ତଳକୁ । ମନରେ ଭାବିଲା—

—ଲୋକେ କଟକ କଲିକତା ଗଲେ ମନେପଡ଼େନା ଘରକୁ ଆସିବାକୁ । ଏ ପୁଣି· · ·। ସମୁଦ୍ର ପାରିହୋଇ ବିଲାତରେ ପଢୁଛନ୍ତି ? ସେଠାରେ କେତେ ରୂପସୀ, ଅନୁଢ଼ା, ଯୁବତୀ, । ଆମ ଦେଶପରି ସେମାନେତ ଲଜ୍ୟାଶୀଳା ନୁହଁନ୍ତି । ସେ ସଭ୍ୟଦେଶ । ଅସଭ୍ୟଙ୍କ-ପରି ଅଧାଉଲଗ୍ନ ହୋଇ ପୁରୁଷ କାନ୍ଧରେ ହାତ ପକାଇ ଚୁଲନ୍ତି । ଅରୁପଭାଇ ଯଦି· · · · ·, ଆଗକୁ ଭାବି ପାରିଲାନି । ନିଜ ମନ ନିଜକୁ ସାନ୍ତ୍ୱନା ଦେଲା—ନା, ସେ ସେମିତି ମଣିଷ—ନୁହଁନ୍ତି—ତାଙ୍କର ବଳ ଅଛି—ବୁଦ୍ଧି ଅଛି । ସେ କେତେ ଭଲ ପାଆନ୍ତି ତାକୁ । ଏତକ ସ୍ନେହ ସୋହାଗକୁ ତୁଟାଇ ପାରିବେନି ସେ । ହଉ· · · ଜୀବନରେ ଉନ୍ନତ ପଥରେ ଯାଉଛନ୍ତି । ଯାଆନ୍ତୁ; ଠାକୁରେ ତାଙ୍କର ଆଶା ପୂର୍ଣ୍ଣ କରନ୍ତୁ !! ଆମ ନାରୀଜାତି ସିନା ସାମାନ୍ୟ କଥାରେ ଅଧିର ହୋଇ ଭାଙ୍ଗିପଡନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ପୁରୁଷ ସେ ତାର ଜୀବନପଥର ସୁଗମ ସ୍ଥାନ ସ୍ଥିର ନକଲେ ମର୍ତ୍ତ୍ୟମୟ ସଂସାର ବାନ୍ଧିବ କିମିତି ।

'ନିଜକୁ ହାଲୁକା କରିନେଲା ଅନିତା ।

ଚିଠିଟିକୁ ଗୋଟିଏ ସ୍ନେହବୋଳା ବୋଳଦେଇ ସାଇତି ରଖିଲା ଟେବୁଲତଳେ । ଅରୁପର ଫଟୋଟିକୁ ଚୁହିଁ ? ଭକ୍ତିଭରେ ମୁଣ୍ଡିଆ ମାରିଲା । ତାପରେ—ବାହାରକୁ ଯାଇ ବାପାଙ୍କ ପାଖରେ ଏଇ ଶୁଭ ସମ୍ବାଦଟି ଦେଇ ଉତ୍ତର ଅପେକ୍ଷାରେ ଠିଆହୋଇ ରହିଲା ।

ଖାଟ୍ରରେ ଆଉଁଠାଏ ତେଜାଡ଼ିଲେ ହରିହର ବାବୁ । ଅରୁପ ଗଲା ଦିନରୁ କମର ତାଙ୍କର ଭାଙ୍ଗି ପଡ଼ିଚି, ପିତୃହୃଦୟଟା ଆର୍ତ୍ତନାଦକରି-ବ୍ୟାକୁଳ ହୋଇଉଠୁ ପୁଚ୍ଛିଲେ—ଝିଅର ମୁହଁକୁ ?

"କେଇଟି ଦିନରେ ଅଧେ ହୋଇ ଗଲୁଣି ଝିଅ ! ସବୁବେଳେ କାନ୍ଦ କାନ୍ଦ ଭାବ । ଲୁଗାପଟା ପିନ୍ଧାର ତାତ୍ପର୍ଯ୍ୟ ନାହିଁ । ମୁଣ୍ଡରେ ତେଲ ଲାଗୁଟେ ଯାଉନା । ନୁଖୁରା କେଶଗୁଡ଼ିକ ଫୁରୁଫୁରୁ ହୋଇ ଉଡୁଛି···ବୁଝି ପାରିଲେ—କପରି ମରମତଳେ ଆଘାତ୍ ପାଉଛି ଅନିତା—। ପାଖକୁ ଡାକିଲେ—ଅପୂରନ୍ତ ସ୍ନେହରେ; କୋଳକୁ ଆଉଜେଇ ନେଇ, ମୁଣ୍ଡରେ ହାତ ବୁଲାଇ ଦେଇ ଦୀରଦବୋଲା ନିଶ୍ୱାସଟିଏ ପକାଇଲେ । କଣ କହିବାକୁ ଯାଇ, କଣ୍ଠ ବାଷ୍ପରୁଦ୍ଧ ହୋଇଗଲା—ଅକୁହା କଥା, ଅଟକିଗଲା ଗଳାରେ ।

ଅନିତା ବୁଝିଲା ବାପାଙ୍କ ମନ—ନିଜକୁ ହାଲୁକାକରି ସାମାନ୍ୟ ଉଜ୍ଜ୍ୱଳତା ମୁହଁରେ ଖେଳାଇ । କହିଲା—ବାପା···ତମେ, ଆମ ହରିଜନ ପଲ୍ଲୀସମିତିରେ ମତେ ଗୋଟାଏ ସଭ୍ୟ କରିଦିଅ । ନାରୀ ମହଲରେ । ମୁଁ ପୁଣି ପଢ଼ିବି···?

—ବେଶ୍ ମା, ତୁ ଯେଉଁଥିରେ ଖୁସି ହେବୁ ମୋର ଆପତ୍ତି ନାହିଁ ।

—ସତେ, ଦେଖନ୍ତୁନି କପରି ଏଇ ଆମରି ଜାତିଟା ଶହଦିନ ପୋଖରୀତୁଠ ଘଷା ପଥର ପରି ଲାଞ୍ଛିତହୋଇ ମାନବତାକୁ ଭୁଲି ପଙ୍ଗୁସାଜି ରହି ଆସୁଛି । ଆଉକଣ ଅବସାନ ହେବନାହିଁ ?

—ହଁ ମା, ହେବ ଯେ କିନ୍ତୁ, ସେପରି ଶିକ୍ଷା ଆମ ଦେଶରେ ନାହିଁ ? ସରକାର ଆଇନ ଜାରିକଲେ ମଧ୍ୟ ବାକ୍ୟବୀର ସଭିଏଁ । କର୍ମବୀର କେତେଜଣ—ପାଟିର କଥାକୁ ଯଦି କାମରେ ପରିଣତ

କରନ୍ତେ—ତେବେ ଆଉ ଚିନ୍ତା କଣ ଥିଲା।—ତୁନାର ଓଡ଼ିଶା ଆମର ସୁନାରେ ପରିଣତ ହୁଅନ୍ତା।

ନୀରବ ହେଲା ଅନିତା, ମନେ ମନେ ତାର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ପଥର ସନ୍ଧାନକରି ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ଆଲୋକ ଦେଖିବାକୁ ପାଇଲା। ଭକ୍ତିଭରେ ଅଦୃଷ୍ଟ ବିଗ୍ରହଙ୍କୁ ପ୍ରଣତି ଜଣାଇ ଲାଗିପଡ଼ିଲା ତାର ନିତ୍ୟ ନିୟମିତ ଗୃହ ପାଇଟିରେ।

ଟିକ ଘୂରିଲେ ଅଙ୍କ ଘୂରେ···। ଦିନ ବିତିଲେ ସପ୍ତାହ ଅନେକ ମାସ ପରେ ପରେ ବର୍ଷ ପହଞ୍ଚେ—ଏହାପରେ ଅତୀତ କାଳରୁ ଯୁଗ ଯୁଗାନ୍ତର। ଗଡ଼ି ଆସୁଛି—ଈଶ୍ୱରଙ୍କର ବୈଚିତ୍ର୍ୟତା ଦୁନିଆଁରେ କେତେକଣ ଅଦଳ ବଦଳ ହୁଏ—ଧନୀ ହୁଏ ଗରିବ। ଗରିବ ହୁଏ ମହାଜନ।

ସମୟର ସ୍ରୋତକୁ କେହି ଅଟକାଇ ପାରେନି, ସେ ତାର— ସରିତ ଉଜାଣି ତେଉପରି ବହିଗଲେ···। ଏହା ମଧ୍ୟରେ କେତେ ସୁଖଦୁଃଖର ଅଭାବ ଅଭିଯୋଗକୁ ଗର୍ଭରେ ପୂରାଇ ଗଡ଼ି ଯାଇଛି— କେତେଟି ବର୍ଷ ସବୁକିଛି ଅଦଳ ବଦଳ ହୋଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ—

—ବଦଳି ନାହାନ୍ତି ବିମଳା ଦେବୀ। ଅରୁପପରି ପୁଅ, ତାଙ୍କ ଆଘାତ ଦେଇଛି, କେତେ ସ୍ନେହ ଆଦରରେ ବଢ଼ାଇଥିଲେ ତାକୁ। ଥରକ ପାଇଁ ସେ ମୁହଁକୁ ଚାହିଁଲା ନାହିଁ! ଏଇମିତି ଅଭିମାନରେ ଆତ୍ମଗୋପନ କରି ରହିଲା। ଭାବିଭାବି ରୋଗିଣୀ ହେଲେଣି। ଯେଉଁଠି ବସୁଛନ୍ତି ସେଇଟି, ଡାକିଲେ ଉତ୍ତର ଦିଅନ୍ତି ନାହିଁ!

ନୀରବରେ ବିଛଣାରେ ଶୋଇ ଆଖିରୁ ଲୁହ ଗଡ଼ାନ୍ତି କେତେ ଆଶା ଭରସା କରିଥିଲେ ସେ । ପୁଅକୁ ବାହା କରିବେ, ଭଲ ବୋହୂଟିଏ ପାଖକୁ ଆଣି ନିଜର ଆଦର୍ଶରେ ଗଢ଼ିଦେଇ ଯିବେ । ଏଇ ଗୃହର ଲକ୍ଷ୍ମୀ ହେବ ସେ । ପୁଅର ସୁଖ ସଂସାର ଦେଖି, ନାତି ନାତୁଣୀଙ୍କୁ କୋଳରେ ଧରି ଆଖି ବୁଜିବେ ।

କିନ୍ତୁ, ଏ କଣ ହେଲା ଅଦୃଷ୍ଟ! ଘାତଚକ୍ରରେ ସବୁ ପୋଡ଼ି-ଜଳି ପାଉଁଶ ହୋଇଯାଇଛି । ଜୀବନକୁ ଆଉ ଭରସା ନାହିଁ ? ମରିଗଲେ ହୁଏତ ଶାନ୍ତିରେ ରୁହନ୍ତେ । କିନ୍ତୁ କିପରି ମରିବେ, ଝିଅଟି ଯେ ପାଖରେ—କେତେ ସେବା ସେ କରୁଛି, କେତେ ବୁଝାଇ କହୁଛି ବିଜ୍ଞପରି—ଆଖିରୁ ଲୁହ ପୋଛି ଦେଉଛି ମଧ୍ୟ…ନା ମରି ପାରିବେନି । ଦୀର୍ଘଦିନକୁ ଚାହିଁ ବଞ୍ଚି ରହିବେ । ସତେକଣ ଅରୂପ । ମନ ବଦଳିବ ନାହିଁ, ମାତୃ ବକ୍ଷର ଅନନ୍ତ ସ୍ନେହ ଆକର୍ଷଣ କରି ଆଣିବନି । ବୋଉ ବୋଲି ଡାକି କୋଳକୁ ଆସି-ବନି—ନା—ସେ ଦାରୁଣ ମନସ୍ତାପରେ ଘାରୁ ଯାଇଛି । ଏଇ ହିଂସୁକ ସମାଜରେ ରହିବାକୁ ମନ ତାର ତୁଟି ଯାଇଛି । ପୋଡ଼ିଯାଉ ଏ ଆର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ଭ୍ରାନ୍ତ । ଜଳିଯାଉ ଆମର ଅନ୍ଧ ବୁଝାମଣା, ମଣିଷ ମଣିଷକୁ ପୁଣି ଘୃଣା କରେ—ଛି, କି କଦାକାର ମନବୃତ୍ତି ଆମର ।

ବାପ ଘର କରଣ ଲୋକ ବୋଲି ସମ୍ମାନରେ ଜଗି ଦପଦପ କଡ଼ା କଥା କହିଥିଲେ ଅରୂପଙ୍କୁ । ତେବେ କାହିଁ ତାଙ୍କର ସେ ମନବୃତ୍ତି ନିଜେ ତ ଚୂରି ହେଉଛନ୍ତି ପ୍ରତାପୀ ଲୋକ ବୋଲି ମୁହଁ ଖୋଲି କହୁ ନାହାନ୍ତି ସିନା—ମୁହଁ ଗମ୍ଭୀରତା ଓ ବିରକ୍ତି ଭାବରୁ ଜଣାପଡ଼ୁଛି । ପ୍ରାଣରେ କେତେଦୂର ଆଘାତ ପାଇଛନ୍ତି । ଝିଅଟା ବେଳେ ବେଳେ କି ବିକଳ ହୋଇ କାନ୍ଦୁଛି—ତେର ବରଷର ଝିଅ ହେଲଣି;—ସ୍କୁଲରେ ପଢୁଛି । ତଥାପି ନନାଠାରୁ ତାର ସ୍ନେହ

ଶରଧା ପାଇନାହିଁ ତାହାର ଯେଉଁ ଝିଅଟିକୁ ଭଲ ପାଇଥିଲା ସେ— ତାର ଅବସ୍ଥା କଣ ହୋଇଥିବ କେତେ କାନ୍ଦୁ ନଥିବ ସେ, ଆଖିର ତାର ତତଲ ଲୁହ ଖସି, ଜାଳିଦେବ ଏଇ ସମାଜକୁ । ଦୀର୍ଘ-ନିଶ୍ୱାସ ନେଲେ ବିମଳା ଦେବୀ...।

ସନ୍ଧ୍ୟା ଗଡ଼ି ଗଲଣି, ଘରଟା ଅନ୍ଧାର । ଜଳନ୍ତା ହାରିକେନଟାକୁ ଥୋଇ ଦେଇଗଲା—ଅଳକା । ସୁନ୍ଦର, ଭଲନା, ଅଳକା । ରୂପ-ଗୁଣରେ ଯେପରି ବୁଦ୍ଧିବଳରେ ମଧ୍ୟ ସେଇପରି ! ତାର ଭକ୍ତି ସ୍ନେହରେ ବିମଳାଦେବୀ ବିଭୋରହୋଇ ଯାଅନ୍ତି ପାଖକୁ ଡାକିଲେ ଝିଅକୁ ।

ଅଳକା ପିଠି ପାଖରେ ବସିପଡ଼ି ଦେହ ମୁଣ୍ଡରେ ହାତ ବୁଲାଇ ଦେଇ କହିଲା—କ'ଣ ବୋଉ...।

—ମା, ପଢ଼ା ଶୁଣା କରିବୁନି ?

—ହଁ, ତୋ ଦେହତ ଭଲ ନାହିଁ ? ମୁଁ ଦି'ଟା ରନ୍ଧିସାରେ ରାତିରେ ପଢିବି ।

—ନା ମା, ମୁଁ ମତେ ପଚେଇ ଦାନା ବସାଇ ଦେବି । ତୁ ଯା ପଢ଼ିବୁ ।

ଛି ମୁଁ ପାଠବଜାଙ୍କ ତୁ ପେଟରେ କାହିଁକି ଉଠିବୁ ।

ସ୍ନେହରେ କୋଳକୁ ଆଉଜେଇ ନେଲେ ବିମଳା ଦେବୀ— ଆଖିରୁ ତାଙ୍କର ଧାରଧାର ହୋଇ ଲୁହ ବୋହିଗଲା ।

ଶାସନ ଭଙ୍ଗୀରେ ଅଭିମାନ ଭଙ୍ଗୀକରି ଅଳକା କହିଲା—ମୁଁ ଟିକେ ମନା କରୁଛି ବୋଉ ତୁ କାନ୍ଦିବୁନି, ତୁଣି କାନ୍ଦିଲୁ । ନନାଙ୍କର ଅମଙ୍ଗଳ ହେବ ଯେ, ତୁ ପରା ମା ମଙ୍ଗଳ କାମନା କରିବା ତୋର ପ୍ରଧାନ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ । ହଉ ତୁ ଇମିତି ଯଦି କାନ୍ଦିବୁ ଆଉ ମୁଁ କଥା ଦେବିନାହିଁ ?

—ନାରେ ମା। ମୁଁ ଆଉ କାନ୍ଦିବିନି। ମନଟା ବୁଝୁନାହିଁ। ଆମମାନଙ୍କ ଲୁହ ବହି ଯାଉଛି କଣ କରିବି।

—ତୁ ଯଦି ମନକୁ ଶକ୍ତ ନକରୁ, କିମିତି ଚଳିବୁ। ଅଳକା ଆଖିରୁ ଲୁହ ଝରାଇ ଆସିଲା।

ବିମଳାଦେବୀ, ନିଜକୁ ସାନ୍ତ୍ୱନା ଦେଇ ଝିଅ ଗାଲରେ ସ୍ନେହ ଚୁମାଟିଏ ବୋଲିଦେଲେ।

ମନ ଆନନ୍ଦରେ ଅଳକା ଯାଏ ବୋଝାଇ କରିବାକୁ। କଅଁଳମନଟି ତାର ଲେଟି ପଡୁଛି ମାତୃ ସେବାରେ। ଅନେକରାତି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବହି ଖୋଲାଇ ପଢେ। ନନାଙ୍କ ପରି ବିଦ୍ୱାନ ହେବାକୁ ଇଚ୍ଛା-ତାର ଚଲୁ ପଢ଼ି ଅଶକ୍ତ ଲାଗିଲା ସେଇଠି ଢଳି ପଡ଼େ···। ରାତି ପାଏ ନିଦରୁ ଉଠି ବୋଉକୁ ଡାକେ। ବାପାଙ୍କଲାଗି ଗୁହାଟିକେ ବସାଏ ପୁଣି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସମୟରେ ସ୍କୁଲକୁ ଯାଏ—ମନରେ ତାର ଅଦମ୍ୟ ଉତ୍ସାହ···। ଗାଁରେ ଲୋକେ ତାର ସ୍ନେହ ସରଳତାରେ ଖୁସି ହୁଅନ୍ତି। ସମସ୍ତେ କହନ୍ତି ଠିକ୍ ଏ ଅନୁପ ଘର ପଡିବ। ଠିକ୍ ଭାଇପରି ସରଳ ମନା ଏ କିନ୍ତୁ ଭାଇପରି ଅମାନିଆ ହେଲେ ସବୁ ସରିବ।

ଅଳକା ଶୁଣେ ସବୁ-ବୁଝେ-ଦରକଳିକା ବାଳିକା ସେ ଦେହରେ ଯୌବନ କାଉଁରି ପରଶ ଲାଗିନାହିଁ। ମନରୁ ଚଞ୍ଚଳତା ଯାଇ ନାହିଁ। ପିଲାଳିଆ ଢଙ୍ଗ ଏବେବି ରହିଛି। ବେଶ୍ ସୁନ୍ଦର ଉଜଳ ରୂପତାର। ବାଟଚଲା ଲୋକେ ଦଣ୍ଡେ ଚାହିଁ ରହନ୍ତି। ପୁରୁଷ ଆଖି ସହିତ ଆଖି ମିଶିଲେ ଦେହର କପର ଶିର ଶିର ହୁଏ। କେଜାଣି କାହିଁକି ଲାଜେ ଲାଏ ନୁବ୍। ମୁହଁକୁ ଚାହିଁ ପାରେନା। ଅବଶ ଆଖି ପତା ଦୁଇଟି ନଇଁଯାଏ ତଳକୁ। ମନ ପାହାଡ଼ର ଉହାଡ଼ ତଳେ ନିଜକୁ ଲୁଚାଇ ଦିଏ। ଉତଳା ବୟସ—ଖୋଲା

ମନ ପ୍ରତିଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱ କରି ଉଠେ । ଦେହରୁ ଝାଳ କଣ୍ଟି ଯାଏ—ଅଳ୍ପ ବୟସରେ ପକ୍ୱତାର ପହିଲ ପରଶ··· । ବୋଲି ବୁଝି ପାରେନା; ବରଞ୍ଚ ହୁଏ ଝୁର । ଅଧୀରତା ହୋଇ' ବିଛଣାରେ ଶୋଇପଡେ । × ×

'ଦିନକର ଅରୂପ ଗୋଟିଏ ପତ୍ର ବହିରୁ ଅନିତାର ଠିକଣା ପାଇ ମୁହଁଟା ତାର ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ହୋଇ ଉଠେ । ବାପ, ମା'ଙ୍କ ଅଜଣାରେ ଚିଠିଟିଏ ଲେଖେ:—

ମାନନୀୟା ଭଉଣୀ !

ମୋର ପ୍ରଣାମ ନେବେ ।

ହଠାତ୍ ମୋର ଏ ପିଲାଳିଆ ଚିଠିଟି ପାଇ—ହୁଏତ ଖୁବ୍ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହେବେ । ଚିଠି ଦେବାଲାଗି ବହୁଦିନଧରି ଚେଷ୍ଟା କରୁଛି, କିନ୍ତୁ, ଆପଣଙ୍କର ଠିକଣାଟି କାହାପାଖରୁ ପାଇବି ? ସୌଭାଗ୍ୟବଶତଃ ନନାଙ୍କ ବହିରୁ ଠିକଣାଟି ପାଇ ଲୁଚି ଲୁଚି ଚିଠିଟି ଲେଖୁଛି । କଣ ସମ୍ବୋଧନ କରିବି ଖୋଜି ପାଇଲିନି । ବହୁତ ଭାବି ଏହିପରି ଲେଖିଲି । କ୍ଷମା କରିବେ । ଆପଣଙ୍କର ସମସ୍ତ କଥା ମୁଁ ଶୁଣିଛି । ଆପଣଙ୍କୁ ଦେଖିବାକୁ ମୋର ଆଶା ବଳବତୀ ହେଲାମଧ୍ୟ, କେଉଁଠି କିପରି ଦେଖିବି । ସେ ସୌଭାଗ୍ୟ ହେବ କେବେ ଜାଣିନାହିଁ । ନନା, ଗଲାଦିନରୁ ମୋ ମନଟା ଭଲନାହିଁ । ବୋଉ ଭାବିହୋଇ ବିଛଣା ଧରିଛି । ବାପାମଧ୍ୟ ଗମ୍ଭୀର । ଆପଣ ଯେ, ମର୍ମାହତ ହୋଇ ନଥିବେ ସେକଥା-କହିପାରୁନି-କିନ୍ତୁ···କଣ କରିବା ଭାଇ···ଆମ ନାରୀ ଜନମଟା ଖାଲି ସହିବାଲାଗି, ଇମିତି ହନ୍ତସନ୍ତ ହୋଇ ମରିବା-ଲାଗି ।

ମୁଁ ଏ ଅନ୍ଧ ସମାଜକୁ ମଧ୍ୟ ଘୃଣା କରେ । ମୋର ଜାତି ବିଚାର ନାହିଁ । କେବେଯେ ଆମ ଦେଶରୁ ଏ କୁସଂସ୍କାର ଘୁଞ୍ଚିବ । ଈଶ୍ୱର ଜାଣନ୍ତି ? ଆପଣଙ୍କ ନନାମୋର ପ୍ରାଣଦେଇ ଭଲ ପାଉଛନ୍ତି ।

ସେଇଥି ପାଇଁ ଏ ଚିଠିଟି ଲେଖିଲି ଭଉଣୀ । ନନାଙ୍କର କୌଣସି ଠିକଣା ଜାଣିଥିଲେ, ଦୟାକରି ପଠାଇବେ । ମୋ'ସଣି, ନନାଙ୍କ ଉପରେ ଲେଭଥିଲେ ମୋ ପାଖକୁ ଚିଠିର ଉତ୍ତର ଦେବେ । ଘର ଠିକଣାରେ ଦେବେନି—ବାପା ଯିମିତ ନଜାଣନ୍ତି । ମୋର ଜଣେ ବନ୍ଧୁଙ୍କ ଠିକଣା ଦେଲି—ପରେ ସବୁ କହିବି- ରହିଲି । ଇତି ।

କୁମାରୀ ଅଲକା ଆଗୃଆ
କ୍ୟା—ମଞ୍ଜୁଲା ଚୌଧୁରୀ
ପଟ୍ଟାମୁଣ୍ଡାଇ

•••••••

"ଚିଠି ସହିତ ଏଇ କବିତାଟି ଉପହାର ଦେଲି ।"

ନିରୋଳା କୁଟୀରେ ମୁଁ ଗୋ···
ଚନ୍ଦନୀ ଢଳା ରାତେ
ଉଦାସ ପବନ ବହେ ।
କେଉଁ ଦୂର ଦେଶୁ ଆସେ···
ବିରହ ବଂଶୀ ସ୍ୱର
ଆକୁଳେ ଡେରେଣ୍ଟି ଗୁହେଁ ।
କିଏସେ ସପନ ଦେଖି···
ଛୁଉ ମୋ ଦେଏ ଥରାଇ
ପରଶେ ଜାଗେ ପୁଲକ ।
ଅଳପ ବୟସୀ ମୁଁ'ତ···
ନବୁଝେ ମରମ କଥା
ସରମେ ଢାଳେ ପଲକ ।

ଇତି—ସ୍ନେହ ପିପାସୀ ।

ଚିଠିଟିକୁ ଯତ୍ନରେ ଖାଞ୍ଜାକର ସ୍ଯୁଟକେସ ଭିତରେ ଲୁଚାଇ ରଖି, ସ୍କୁଲକୁ ବାହାରି ଗଲା—ପୋଷ୍ଟ ଅଫିସରୁ ନୀଳରଙ୍ଗର ଖାମଟିଏ କିଣି ଚିଠିଟି ଭର୍ତ୍ତିକରି ,ଉପରେ ଇଂରାଜୀ ଠିକଣା ଲେଖି ଚିଠିଟିକୁ ପକାଇଦେଲା ଲେଟର ବାକ୍ସରେ ।

ଉଦାସଭରା ମନରେ—ଗାର୍ଲସ୍ ସ୍କୁଲରେ ପହଞ୍ଚି ନିଜର କ୍ଲାସରେ ପଢ଼ାରେ ମନଯୋଗ ଦେଲା—କିନ୍ତୁ ମନଟା ମୋଟେ ବସୁ ନଥାଏ ସେ ଯେପରି ଚିଠି ସାଥିରେ ମନକୁ ପଠାଇ ଦେଇଛି ଅଜିତା ପାଖକୁ —ସେ ପ୍ରଥମେ ପଢ଼ି ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହେବେ—ଏଇମିତିକା ଅନାବନା ଚିଠିଟା ପଢ଼ି ହୁଏତ ହସିବେ । ଉତ୍ତର କେବେ ଦେବେ କିଏ ଜାଣେ ତାର ଅଡ଼ୁଆ ବାରକଥା ମନରେ ଉଙ୍କିମାରି ମିଳାଇ ଯାଉଥାଏ । ଦିନେ ଗଲା, ଦୁଇଦିନ ଗଲା, ଚାରିଦିନ ଗଲାପରେ ଖଣ୍ଡିଏ ପାଇଲା ।—ଅଳକା ମନଟା କୁତୁହଳି ଉଠିଲା ତାର, କେହି ଦେଖିବେ ବୋଲି ରାତିରେ ଶୋଇବାକୁ ଯାଇ ଭିତରୁ କବାଟ ବନ୍ଦକରି—ଖୁବ୍ ସତର୍କତାରେ ଉଦ୍ଭବ୍ ହୋଇ ପଢ଼ିଲା—

ସ୍ନେହର ନୂନି !

ତମ ହାତଲେଖା ଚିଠିଟି ପାଇ ଖୁବ୍ ଆନନ୍ଦ ହେଲି । ଲେଖା ଗୁଡ଼ିକ ଭାରି ଭଲ ଲାଗିଲା ପଢ଼ିବାକୁ । ତମେ କେଉଁଦିନ ଏତେ ବଡ଼ ହୋଇ ଏପରି ଲେଖି ପଢ଼ି ଜାଣିଲଣି ମୋର ଧାରଣା ନଥିଲା ତମ ନନାଙ୍କ ପାଖରୁ ସବୁ ଶୁଣିଚି ତମ କଥା । ସେ କହନ୍ତି ତମେ ତାଙ୍କର ନେଲବସର୍ଆ ଠିକ କରଦେଇ । ତାଙ୍କର ପାଖରୁ "ନୂନି ନାଁଟି ଶୁଣିଥିଲି । ସେ ଏଇ ନାଁଟିକୁ ଖୁବ୍ ଭଲ ପାଆନ୍ତି । ସେଇଥି ପାଇଁ ମୁଁ ସେଇ ମଧୁରବୋଲା ନାଁଟିକୁ ଭୁଲିନି, ଆଜି ଚିଠି ଲେଖିବସିଲି । ମନେ ପଡ଼ିଲା—ନୂନିବୋଲି ଲେଖିଲି । ରାଗିବନି ।

ମୋର ଆଶା ନଥିଲା ଯେ ତୁମେ ଏ ହତଭାଗିନୀ ଭଉଣୀଟି ପାଖକୁ

ଚିଠିଟିଏ ଲେଖିବ—ଖୁବ୍ ସୁଆଣୀ ତୁମେ, ଖୁବ୍ ସରଳ ମନ ତୁମର କେମିତି ଭଉଣୀବୋଲି ସମ୍ବୋଧନ କରିପାରିଲ । ଯାହା ଶୁଣିଥିଲି ଆଜି ଏଇ ଚିଠିରୁ ବୁଝିଲି ବାସ୍ତବରେ ଭ୍ରାତୃଭକ୍ତି ତୁମର ଖୁବ୍ ଦୃଢ଼ତର ।

ଭଉଣୀ···, ଦିନ ପରେ ଦିନ ବିତୁଛି । ହଜିଲା ଦିନର ଚିହ୍ନିଲା ସ୍ମୃତିକୁ ମନ ମୁକୁର ତଳେ ସୁନା ଅକ୍ଷରରେ ଲେଖି ମରୀଚିକାର ଆଶା ପୋଷଣକରି ଦୂରଦିଗବଳୟ ଆଡ଼କୁଚାହିଁ ଦୀର୍ଘ-ନିଶ୍ୱାସ ନେବାଛଡ଼ା ମୋର କିଛି ଆୟତ୍ତ ନାହିଁ ? ଜାଣିନି··· ଏଇ ଆଶାର ମରୀଚିକା ପଛରେ ଧାଇଁ ଶେଷରେ ମରୁଭୂମିରେ ଠିଆ-ହୋଇ ଦୀର୍ଘନିଶ୍ୱାସ ନେବାକୁ ହୁଏତ ପଡ଼ିବ ।

ଅଚ୍ଛୁଆ ମୁଁ, ଜାତିର କଳଙ୍କ ଆର୍ଯ୍ୟସମାଜରଘୃଣାବସ୍ତୁ ସମସ୍ତଙ୍କର ଝେଣ୍ଟୁଲ । ଏଇ ଅବହେଳିତା ଜୀବନ ନେଇ ଆଜି ଆମର ଜାତି ଶହ ଶହ ନିର୍ଯ୍ୟାତିତ ହେଉଛନ୍ତି । ଏପରିକି ଆତ୍ମଘାତ କରି ଚିର ମୁକ୍ତି ଲଭୁଛନ୍ତି ମଧ୍ୟ । ଅଭିସମ୍ପାଦିତ ଜୀବନ ଦେଇ ଆମକୁ ଭଗ-ବାନ୍ ଗଢ଼ିଛନ୍ତି ? ଆମପରି ଗୋଟାଏ ଜୀବ ପଶୁଠାରୁ ହୀନ । ପଶୁର ସମ୍ମାନ ଅଛି । ତାକୁ ଆଦର କରି ଲୋକେ ପୋଷନ୍ତି ।

କିନ୍ତୁ ଆମେ···କାହାରି ଛୁଇଁ ମାଡ଼ିଲେ ଲୋକେ ଅପବିତ୍ର ଅଶୁଚି ହୁଅନ୍ତି—ପଶୁଠାରୁ ହୀନ । ଛି, ଏମିତିକା ଜୀବନ ଥିବା ନଥିବା ସମାନ । ଦୁର୍ଲ୍ଲଭ ମାନବ ଜୀବନ ପାଇ ବି ଆମର ଶାନ୍ତି ନାହିଁ ।

ମୋ ମନକଥା ଜାଣିବାକୁ ଚାହିଁଛ । ନାରୀ ମନକଥା ନାରୀ ବୁଝେ । ତୁମେ ପିଲା । ତଥାପି ଆବେଗ ମନକୁ ମଉଳାଇବାକୁ ମୋର ଇଚ୍ଛା ନୁହେଁ ମୁଁ କାହାରି ମନରେ ଦୁଃଖ ଦେଖିଲେ ପ୍ରାଣଟା ମୋର କାନ୍ଦଉଠେ । ଭଲ ପାଇବାର ଅମେ.ହଜାଗା ଭିତରେଯେ

କ ମାଧୁରୀମା ଅଛି ହୁଏତ ବୁଝି ନଥିବ । ପହିଲି ଯୌବନରେ କାହାରି ପରଶ ଛୁଇଁଲେ ଦେହମନ ଅଣଆୟତ୍ତ ହୁଏ-ଜଣେ ଅଜଣା ଅଚହ୍ନା ସାଥିକୁ ବାଛିନିଏ ଆପଣାର କରି । ଆଜି ମୁଁ ଅନୁଭବ କରୁଛି, ଭଲ ପାଇବାର ମୋହ କେମିତି—? ରାତିରେ ଆଖିକୁ ନିଦ ଆସୁନାହିଁ । ଗୁନ୍ଦନୀତଳା ରାତିଟା ମୋ ପକ୍ଷରେ ବିଷସମ ହୋଇ ଉଠୁଛି । ପାହାନ୍ତିଆ ବାଉଳା ପବନରେ ଅବଶ ହେଉଚି ଦେହ । ଛାତି ଭିତରେ ଖେଳିଯାଉଛି ଅସହ୍ୟ ସ୍ପନ୍ଦନ !

ସତେ······ଭାଇ, ସେ଼ଦିନଗୁଡ଼ିକ ମୋ ଜୀବନରେ ଦେଖା ଦେଇଥିଲା ସ୍ୱପ୍ନପ୍ରହେଳିପରି···! ଭଲପାଇବାର ଭିତରେ ବିଚ୍ଛେଦ ଯନ୍ତ୍ରଣା—ନଆସିଲେ ବିରହର ଅନୁଭୂତ ନକଲେ—ତାର ମୂଲ୍ୟ ଜଣାହୁଏନି, 'ପ୍ରେମ କ ଦରବ' ଶିକ୍ଷି ହୁଏନା ।

ଆଉ ଅଧିକ ରଞ୍ଜିତ କରିଲେ, ଅସଭ୍ୟତା ପ୍ରକାଶ ପାଇବ । ତୁମେ ଅରୂପ ବାବୁଙ୍କ ଠିକଣା ଜାଣିବାକୁ ଚାହିଁଛ । କିନ୍ତୁ ? ଜାଣିଥିଲେ ବି କହିବାକୁ ମୋର ଉପାୟନାହିଁ ? ସେ ଶପଥ କରାଇ-ଛନ୍ତି ମୋତେ । ମୋର ଯଦି କିଛି ହୁଅନ୍ତି ତେବେ ତୁମର ପରି, ବଡ଼ଭାଇ, କିମିତି ତାଙ୍କ ଶପଥକୁ ଏଡ଼ି କହିବି···? ପାରିଲିନାହିଁ ନିରୁପାୟ ମୁଁ···। ତେବେ ଏତିକି ଜାଣିଥାଅ ଭାରତ ଭୂଇଁରେ ସେ ନାହାଁନ୍ତି, ଉଚ୍ଚଶିକ୍ଷା ଲଭିବାକୁ ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ ଦେଶରେ ଅଛନ୍ତି— କେବେ ଫେରିବେ, କହି ନାହାଁନ୍ତି । କେଇଖଣ୍ଡି ଚିଠି ମୁଁ ପାଇଛି । ଭଲରେ ଅଛନ୍ତି ସେ, କାଲିରେ ତାଙ୍କ ପାଖକୁ ଚିଠି ଲେଖିବି । ସେଥିରେ ତୁମ କଥାମଧ୍ୟ ଦୁ'ପଦ ଦେବି । ଏତିକିରେ ଖୁସିହୁଅ ଭଉଣୀ ଆଉ ବଳାଅ ନାହିଁ ?

ଆଉ ଅଧିକ କଣ ଲେଖନ୍ତି, ଶେଷରେ ମୋର ସ୍ନେହବୋଳାଏ ଶୁଭାଶିଷ ନେବ···ଆଉ ମଧ୍ୟ·······ନା, ଥାଉ । ଇତି ।

ତୁମର
ହତଭାଗିନୀ—ଭଉଣୀ
'.........'

ଚିଠିଟି ପଢିସାରି ଆତ୍ମବିଭୋର ହୋଇଗଲା ଅଳକା । ଥରଥରକରି ଅନେକଥର ପଢିଗଲା—କି ସୁନ୍ଦର ମନକଥା ପାଖରୁ, ନିଜକଥା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଲେଖିଛନ୍ତି—ଖୁବ୍ ବିଦୂଷିଣୀ । କିଏ କହିବ ହରିଜନ ଘର ଝିଅବୋଲି । ଏଇଥିପାଇଁ ନନା ଭଲ ପାଇଥିଲେ । ନୋଇଲେ ଏତେ ଦୂରରେ ଇମିତ ବାନ୍ଧିହୋଇ ଯାଇଥାନ୍ତେ କିମିତ । ଏପରି ତରୁଣୀଟି ପ୍ରାଣରେ ଆଘାତ ଦେବାକୁ ନନାଙ୍କର ମନ ବଳିଲା କିମିତି ଆହା—ବିଚାରି ଖୁବ୍ ଦୁଃଖରେ ଦିନ କାଟୁଛି ।

ସମ ବେଦନାରେ ସ୍ତମ୍ଭିତ ହେଲା ସେ, ଅନୁପ ଶିକ୍ଷାଲାଭ କରିବାକୁ—ଭାରତଭୂଇଁରୁ ପ୍ରାଶ୍ଚାତ୍ୟ ଦେଶକୁ ଯାଉଛି । ଅଜଣା ଆନନ୍ଦରେ ମୁହଁଟା ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ହୋଇଗଲା । ଏତେଦିନକରେ ଏଇ ଅପରିଚିତ ତରୁଣୀଟି ସହିତ ପତ୍ରାଳାପ କରିପାରିବ । ଟେବଲରେ ଛାତି ଫୁଲି ଉଠିଲା ତାର ଚିଠିଟିକୁ ନିଜର ହାତ ବାକ୍ସରେ ଲୁଚାଇ ରଖିଲା—ନଷ୍ଟ କରିବାକୁ ମନ ବଳିଲା ନାହିଁ ?

ଗୋଟାଏ ଅଭେଗା ଅଣାଟରେ ଦେହଟା କମିଉ,କସ୍‌ମସ୍ ହେଲା ଆଖିକୁ ବୁଜ ଶୋଇପଡ଼ିଲା-ବିଛଣାରେ—? ନିଦ୍ରାରାଣୀ ଧୀରେ ଧୀରେ ହୁଲାଇ ଆସିଲେ । ଆଖିର ପଲକ ପକାଇଲା ସେ—

ନିଜର ବୁଦ୍ଧିବଳରେ କେଇଖଣ୍ଡି ମଉଜାରେ ସୁନାମ ପାଇଛି ଅନିତା । ଅରୂପ ଦେଶଛାଡ଼ି ଗଲା ଦିନଠାରୁ, ସେ ନୂତନ ଶକ୍ତିର ପ୍ରେରଣାରେ—ସ୍ୱାଧୀନ ଚେତନାନେଇ ଆଗେଇଯାଇଛି । ବହୁତ ଦୂରକୁ, ପଲ୍ଲୀମଙ୍ଗଳ ସମିତିଠାରୁ 'ହରିଜନ ସେବାୟତନ ନାରୀଶିକ୍ଷା ଅନୁଷ୍ଠାନ' ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ତାର ସୁଖ୍ୟାତି । ସଦାବେଳେ ମନରେ ତାର ଅସୀମଭାବନା—ଦେଶକପର ଏଇ ଅବଲମ୍ବାକୁ ଭୁଲିବ ? ଲୋକେ ଜାଣନ୍ତୁ ! ସମସ୍ତେ ଏକଭାଇ—ମନୁଷ୍ୟମାନେ ମନୁଷ୍ୟତା ପାଆନ୍ତୁ !! ଭେଦାଭେଦ, ମିଛ ଛୋଟବଡ଼ର ଆସ୍ଫାଳନକୁ ମନରୁ ପୋଛି ଗଢ଼ନ୍ତୁ ମାନବ ଗୋଟାଏ ସମାଜ ।

ସମସ୍ତେ ଗୋଟିଏ ମାଆର ସନ୍ତାନ, ଗୋଟିଏ ଛାଞ୍ଚରେ ଦେହ-ଗଢ଼ା ସମସ୍ତଙ୍କ ଦେହରେ ରକ୍ତମାଂସ ଅଛି,—ସମସ୍ତେ ଈଶ୍ୱରଙ୍କ ଶକ୍ତିନେଇ ମର୍ତ୍ତ୍ୟଧାମକୁ ଆସିଛନ୍ତି । ଦେଶରେ ସମସ୍ତଙ୍କର ଅଧିକାର ।

ଏହିପରି ଆଦର୍ଶ ଦେଖି ଶହଶହ ଶିକ୍ଷିତ ଯୁବକ ଯୁବତୀ ଧନ୍ୟବାଦ ଦେଉଛନ୍ତି । ଦରିଦ୍ର ନାରାୟଣ ସେବା ଓ ଅନାଥା ମାନଙ୍କୁ ଆଶ୍ରୟ ଦେବାପାଇଁ ବାପାଙ୍କୁ କହି ନିଜର ଜମିରୁ କେତେକ ଅଂଶରେ ଗୋଟାଏ ବଡ ଘର ତୋଳାଇଛି । ସରକାର ତରଫରୁ ସାହାଯ୍ୟ ପାଇଛିମଧ୍ୟ—ଲୋକେ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହେଉଛନ୍ତି ! ଏଇ ଅଳପ ବୟସୀ ବାଳିକାଟିର ପେଟରେ ଏତେ ଗୁଣଥିଲା ! ଖତଗଦାରେ ପଦ୍ମଫୁଟିଲା ! ତାରି—ଶିକ୍ଷାବଳରେ ସେଠାକାର ପଲ୍ଲୀ ନାରୀ ଅନୁଷ୍ଠାନଟି ବହୁତ ଅଗେଇ ପାରିଛି । ତେବେ କେତେକ ହିଂସୁକ ପରରକ୍ତଖିଆ

କୁକୁର କହିଲେ ଅତ୍ୟୁକ୍ତି ହେବନାହିଁ ? ସେହିମାନେ ନାନାଦି କୁତ୍ସାରଟନାକରି ନିରୀହ ବାଳିକାଟିର କଳଙ୍କିତ ନାମକୁ କରିବାକୁ ନିଜର ଅଭିଯାତ୍ୟ ଦେଖାଇବାରେ ଲାଗି ପଡିଛନ୍ତି ?

ବାସ୍ତବରେ ଗଭୀର ଚିନ୍ତାକରି ଦେଖିଲେ—ଦୁଃଖରେ ପ୍ରାଣ ଥରିଉଠେ । କି ଅବୁଝା ଆମ ସମାଜ । ହାୟ,—ନିଜେ ନିଜେ କଣ ଅନୁଭୂତି ଆଣିପାରୁନା ! !—ଆମରି ଭାଇମାନେ କାଳକାଳଧରି ନିର୍ଯ୍ୟାତନା ଭୋଗି ଆସୁଛନ୍ତି । ଆମେ ହସୁଛେ—କି ଲାଜକଥା କି ଅଶୋଭନୀୟ କାହାଣୀ । କୌଣସି ଦେଶରେ ଏପରି ନାହିଁ ।

ଏଇ ଭାରତ ପୁଣ୍ୟଭୂମିରେ ପାପର କଦାଚାରରେ ସରିଗଲାଣି—କେବଳ ଉପଯୁକ୍ତ ଶିକ୍ଷାଲାଗି । ଲୋକଙ୍କର ହିତାହିତ ବିଚାର ନାହିଁ । ଚରିତ୍ର କାହାକୁ କହନ୍ତି ଜଣାନାହିଁ ? ଯୌବନର ମତ ଗର୍ବରେ ଦୁଇଅକ୍ଷରପଢି ଧରାକୁ ସରା ମନେକରି ନାନାଦି କଦର୍ଯ୍ୟ କାମରେ ବୁଡ଼ି ରହୁଛନ୍ତି ।—ବିବେକ, ଜ୍ଞାନ, ଧର୍ମ, ସଞ୍ଜମ ସବୁ ଲୋପ ପାଉଛି ଏଇତ ଆମରି ଆଖିଆଗରେ । ଚିନ୍, ରୁଷ୍, ଆମେରିକା ଇତ୍ୟାଦି ମହାଦେଶ ମାନଙ୍କରେତ ଏପରି ମନବୃତି ନାହିଁ ? ସେମାନେ ଧନରେ, ଜ୍ଞାନ, ବିଜ୍ଞାନରେ କେତେ ଉପରେ । କାହିଁକି—?!

ଏସବୁ ଯଦି ଆମେମାନେ ବୁଝି ପାରନ୍ତୁ ? ତେବେ ଏପରି ହିନସ୍ତାହୋଇ ପେଟଲାଗି ପରଦ୍ୱାରେ ହାତପାତି ଚଳନ୍ତୁନାହିଁ ? ଆମ ଜାତି—ବିଶେଷତ ଓଡ଼ିଆ ଆଜି ଲାଞ୍ଛିତ—ହୋଇ, ଆଖିମଲି କାନ୍ଦୁଛନ୍ତି ।—ଯେଉଁ ଦେଶର ଇତିହାସ କୁହେ ସୌଦାଗର ନଗରୀ, ସେଇଦେଶ ଆଜି ଚିର କାଙ୍ଗାଳ—ମରୁଡ଼ି ଦୁର୍ଭିକ୍ଷରେ ହାହାକାର କରୁଛି ।

ଆମେ ସଭ୍ୟ, ଦେଶର ଉନ୍ନତି କରୁଛୁ । କିନ୍ତୁ ଜାତିର ଉନ୍ନତି

ଭବିଷ୍ୟତର ସଦ୍‌ଗତି କରୁନାହୁଁ ? ଈଶ୍ବର ଆମ ପାଖରେ--ଗୋଟାଏ ଉପସଂହାର । ଆମ ପିତା, ପିତାମହ ଥିଲେ କ'ଣ, ଆମେ ହୋଇ ହେଲୁ କଣ-ପୁଣି ଆମର ସନ୍ତାନ ସନ୍ତତି ହେବେ କଣ—ଥରେ ହେଲେ କେହି ଭାବୁଛନ୍ତି କି ?

ନିଜ ମନକୁ ମନ ପ୍ରଶ୍ନଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱକରି ଅନିତା ଲେକ୍‌ଚର ଦେଇଯାଏ କେତେକଣ—ସୁଖ ଦୁଃଖ ଅଭାବ ଅଭିଯୋଗ ସବୁ ଛାତିପାତି ସହିଗଲେ ନିଷ୍କଳ ବସୁମାତା ପରେ ।

ଶରତ ଟିକେ ଡାକ୍ତର ହୋଇ ଉଠିଲଣି । ଚତୁର୍ଥ ଶ୍ରେଣୀରେ ପଢୁଛି । ଖୁବ୍ ଗୁଲାଇ ଚତୁର ଦିଶେସେ । ସମସ୍ତେ ତାକୁ ଭଲ ପାଆନ୍ତି । ସ୍କୁଲରେ ମାଷ୍ଟ୍ରମାନେ ସୁଖ୍ୟାତି କରନ୍ତି । ପ୍ରତ୍ୟେକ ବର୍ଷ ପରୀକ୍ଷାରେ ଉଭିଜନରଖି ପାଶକରେ କେବେହେଲେ ଫେଲ ହୁଏନି । ବୀଣାପାଣିଙ୍କ ବରପୁତ୍ରପରି ମନଦେଇ ସେ ପଢ଼େ ଆଉମଧ୍ୟ ସେ ଘରେ ତାର ଅପାଠହୃତ ମିଳାମିଶି କାମଦାମ କରେ ।

ହରହରବାବୁ ଏସବୁ ଦେଖି ଖୁବ୍ ଖୁସି ହୁଅନ୍ତି—ମାତୃହରା ଏଇ ଦୁଇଟି ଶିଶୁଙ୍କ ମୁହଁକୁ ଗୁହଁ-ସମସ୍ତ ଦୁଃଖ କଷ୍ଟକୁ ଭୁଲି ଯାଆନ୍ତି । କିନ୍ତୁ —ବେଳେ ବେଳେ ଖୁବ୍ ବିଚଳିତ ହୋଇପଡ଼ନ୍ତି । ଅଳ୍ପପଲଗି—।

ଅନିତା ସକାଳୁ ନିଜର ଘରକାମ ସାରି—ସଙ୍ଘ ସମିତି ନେଇ ଛୁଟେ ଗଡହେଲୁରୁ ଘରକୁ ଫେରେ । ବାପାଙ୍କ ଖବର ବୁଝେ । ଜ୍ୟେଷ୍ଠଭାଇଟିର ଅଳି ଅଝଟ ଶୁଣେ, ଖୋଇଦଏ, ମା'ପରି ଶୁଆଇଦଏ ଶରତର ସମସ୍ତ ଅଭାବ ଅଭିଯୋଗ ଅଳି ଏଇ ଭଉଣୀଟି ପାଖରେ ଦିନେହେଲେ ବୋଉକୁ ତାର ଖୋଜି ନାହିଁ ? ଅନିତାକୁ ପ୍ରାଣ-ଦେଇ ଭଲପାଏ ।

ସମସ୍ତ ଧନ୍ଦାରୁ ଅବସର ନେଇ ନିଜର ଶିକ୍ଷାଲାଗି ବେଶ୍ ଦାମି

ଦାମି ବହି ପଢ଼େ ଅନିତା ।—ସ୍ୱପ୍ନରେ ଲ୍ୟାଣ୍ଡସ୍କାପ ଗଢ଼ିଲେଦେଖେ ଅରୂପପାଖକୁ । ବିଶ୍ରାମ ସେ ଖୋଜେନା—କର୍ମଭିଡ଼ ଭିତରେ ଅହରହ ଡୁବିରହି ପରମ ଶାନ୍ତି ପାଏ ଯେପରି ।

"କିନ୍ତୁ—?"

"ଏଇ; କିନ୍ତୁ···? ପାଖରେ ସ୍ପଷ୍ଟତା ଥରଉଠେ ତାର ! ମୁଣ୍ଡରେ ଲଦିହୋଇ ପଡ଼େ ଭାବନାର ବିରାଟବୋଝ । ମରମ ତଳେ ଜମାଟବନ୍ଧା କୋହଟି ଦୁର୍ବଳକରି ପକାଏ ତାକୁ ! ଆଖି ଆଗରେ ଝଲ୍‌କିଯାଏ ଅରୂପର ସୁନ୍ଦର ମୁହଁ । ନିଷ୍ଠୋଳ ଆଖି ! ମନଟା ଅଧୀର ହୋଇଯାଏ—। କେଇଦିନ ହେଲା ଅରୂପର ଚିଠି ପାଉନାହିଁ—!!

ହଜାରଥର ନିୟମ ପକାଇ ଲେଖିଲଣି ମାତ୍ର ଉତ୍ତର ନାହିଁ । ତେବେ କଣ ତାଙ୍କର ଦେହ ଭଲନାହିଁ ! ବିଦେଶ ଜାଗାରେ ଅସୁସ୍ଥ ହେଲେ କିଏ ଦେଖିବ । ମାଇପି ମନଟି ବିକଳ ହୁଏ, ଭଗବାନଙ୍କୁ ଅଶେଷ ପ୍ରାର୍ଥନା ଜଣାଏ । ଠାକୁରେ ସେ ଯେପରି ଅସୁସ୍ଥ ନହୁନ୍ତୁ । ସୁସ୍ଥ ସବଳ ରହି ହସିଖେଳି ଫେରନ୍ତୁ ! ତାଙ୍କର ସମସ୍ତ ରୋଗ ବଇରାଗ ମତେ ଝାଡ଼ି ଦିଅନ୍ତୁ—ଅବୁଝାମନ ବୁଝେନି । ଅଜଣା ସନ୍ଦେହରେ ମୁଣ୍ଡ ଘାଇଁ ଘାଇଁ ଦିଏ । ଅଉ ତେବେକଣ— ଆଗକୁ ଭାବି ପାରେନା—ଛି କାହିଁକି ପାପକଥାଗୁଡ଼ା ମନକୁ ଆସୁଚି !

ପୁଣି ଭାବେ ପ୍ରାଶ୍ଚାତ୍ୟ ଦେଶର କେତେକ ବହି ପଢ଼ିଛି ସେଠାକାର ଝିଅଗୁଡ଼ିକ ସ୍ୱାଧୀନ, ନିଜ ଇଚ୍ଛାରେ ଲଭ୍‌ମ୍ୟାରେଜ କରନ୍ତି । ବିଶେଷତଃ ଭାରତୀୟ ଛାତ୍ରମାନଙ୍କୁ କବଳ କରି ନିଅନ୍ତି । ଆମଦେଶ ପୁରୁଷମାନେ ସେମାନଙ୍କର ସଭ୍ୟତା ଓ ରୂପସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟତାରେ ମୁଗ୍‌ଧହୋଇ ପ୍ରେମରେ ପଡ଼ନ୍ତି । ତେବେକଣ ଏ—ନା ନା କଦାପି ହୋଇପାରେନା ସେପରି ମନବୃତ୍ତି ତାଙ୍କର ନୁହେଁ ।

ଏପରି ସଞ୍ଜମ ସୁଚରିତ୍ର ପୁରୁଷ ହୋଇ କିମିତି କଦାଚାରର ନିତକୁ ଯିବେନି । ତାଙ୍କର ବିବେକ ଅଛି । ବୁଝିବାର ଶକ୍ତି ରହିଛି । ସେ ପ୍ରାଣରୁ ବଳି ମତେ ଭଲପାଆନ୍ତି ସତ୍ତାରେ ହୁଏତ ଖୁବ୍‌ବ୍ୟସ୍ତ ସେପାଇଁ ଚିଠିଦେଇ ପାରୁନାହାନ୍ତି ! ଯେତିକି ଭାବେ ଭାବନାର ବେଗ ବଢେ । ଚାରିଆଡ଼େ ଅନ୍ଧକାର ଦେଖାଯାଏ କେତେଦିନ ଏଇମିତି ସେ ଉତଳ ବିକଳ ହୋଇ ବଞ୍ଚି ରହିବ ? କେତେଦିନ ଏଇମିତି ସନ୍ତୁଳିହୋଇ ବିରହ ଅନୁତାପରେ ଦହଗଞ୍ଜ ହେଉଥିବ । ଯଦି ସେ ଘରକୁ ନଫେରନ୍ତି···ତେବେ ! ହନ୍ତସନ୍ତିଆ ଜୀବନ ବଞ୍ଚି-ବସି କି ଲାଭ ? ମନ ମନ୍ଦିରକୁ ମୁକୁଳା ରଖି ଦେବତାର ନୀରାଜନା କରି କେତେଦିନ ଚାହିଁବ ? ଭାବି ପାରେନା···ଅସହ୍ୟ ବେଦ-ନାରେ କାନ୍ଦଉଠି ଦୁର୍ବଳ ଦେହକୁ ଲୋଟାଇଦିଏ ଖଟ ଉପରେ । କୋମଳ ତକିଆ ସନ୍ଧିରେ ମୁହଁକୁ ଗୁଞ୍ଜିଦେଇ ଆଖିରୁ ଲୁହ ଗଡ଼ାଏ ତୁଳାର ତକିଆଟା ଓଦାହୁଏ ମନର କୋହ ଥମେନା—ରାତ୍ରିର ନୀରବତା ଯେପରି ଉପହାସ କରେ ।

ସ୍ଥିରହୋଇ ଶୋଇ ପାରେନା କବାଟଖୋଲି ଅଗଣାକୁ ଆସେ ଆକାଶରେ ଭରାଚାନ୍ଦ ପିଚକାରି ମାରୁଛି—ଅସଂଖ୍ୟ ତାରାମାନେ ଉଙ୍କି-ମାରୁଛନ୍ତି । ଛୋଟ ଛୋଟ ବାଦଲ—ଭାସି ଯାଉଛି ଦୂରରୁ ଦୂରା-ନ୍ତକୁ···, ସିତଳିଆ ପବନରେ—ଦେହଟା ଶିହରି ହୋଇ ଶିହରଣ ଟେଳେ ଅଳସ ହାଇଅସେ···। ସବୁ ଯିମିତି ବିଷପରି ଲାଗେ । ଦୂର ଚକ୍ରବାଳକୁ ଚାହିଁ ଦୀର୍ଘନିଶ୍ୱାସ ନିଏ·····! ମନର ଅକୁହା କଥା ଗୁମୁରି ଉଠିଲେ ମଧ୍ୟ କାହାରି ପାଖରେ ଖୋଲି କହି ପାରେନା!···, ଆଖିରେ ବହଳ ନିଦ ଜମାଟ ବାନ୍ଧିଲେ ଚୁପ୍‌ହୋଇ ଶୋଇପଡ଼େ—ରାତିପାହେ—ପୁଣି ନିଜର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ପଥରେ ଆଗେଇ ଚାଲେ ।

ପାଞ୍ଚବର୍ଷ ପରେ ଅରୁପ ଫେରିଛି ନିଜର ଜନ୍ମଭୂମି, ଭାରତ ଭୂଇଁକୁ ବିଲାତରେ କୃତିତ୍ୱନେଇ ଉଚ୍ଚଧରଣର ପାଶ୍ କରି ଆସିଛିବୋଲି ଭାରତୀୟ ପତ୍ର ପତ୍ରିକାରେ ତାର ପ୍ରସଂସା ଛୁଟିକି ପଡ଼ୁଛି ଦେଶ ଦେଶାନ୍ତର । ସରକାରଙ୍କ ତରଫରୁ ଉଚ୍ଚଧରଣର ଚାକିରୀ ପାଇଛି ବନାରସର ବିଖ୍ୟାତ ନାମୀ ହସ୍‌ପିଟାଲରେ ।

ଅରୁପର ମନରେ ଅସୀମ ଆନନ୍ଦ ଶ୍ରମତାର ସାର୍ଥକ ହୋଇଛି ବିଦେଶୀ ବିଦ୍ୟାରେ ହଜାର ହଜାର ନିରିହ ଜନସେବା ସେ କରିବ । ଏହାଠାରୁ ବଳି ଭାଗ୍ୟ ଆଉ କଣଅଛି ।

ହସ୍‌ପିଟାଲର ବିଖ୍ୟାତନାମା ଡାକ୍ତର ଓ ନର୍ସମାନଙ୍କ ସହିତ ତାର ଅସୀମ ବନ୍ଧୁତ୍ୱ ଘନେଇ ଉଠୁଛି । ଭଲଭଲଘର ସନ୍ତାନମାନେ ଶରଣାପନ୍ନ ନେଉଛନ୍ତି ଆସି—ଶିକ୍ଷା ନିମିତ୍ତରେ ।

ଉଚ୍ଚବଂଶର ଅଭିଜାତ୍ୟ ଶ୍ରେଣୀୟ ଶିକ୍ଷିତାଛାତ୍ରୀମାନେ ମନ୍ଦରେ ଗୋଡ଼ାଇଛନ୍ତି···କେତେକଣ ବିବାହ ପ୍ରସଙ୍ଗ କାନରେ ବାଜୁଛି । କେଉଁଥିରେ ଲକ୍ଷନାହିଁ ଅରୁପର । ଯେତେ ସଭ୍ୟ ରୂପଧୀ ସ୍ୱର୍ଗର ଅପସରୀ ହେଲେବି—ଅନିତା ତୁଳନାରେ କେହି ନୁହଁନ୍ତି ? ଅରୁପ ଯେତେ ଉଚ୍ଚସ୍ଥାନ ପାଇଲେବି ଅନିତାକୁ ଭୁଲିନାହିଁ ? ତା'ରିଗି ଏତେ ସମ୍ମାନ ତା'ରିପାଇଁ ଦୂରଦେଶରେ । ସାମାନ୍ୟ ଧନ ଲୋଭରେ ରୂପପୀପାସାରେ ଭାସିଯାଇ ପ୍ରାଣର ପ୍ରିୟସୀକୁ ପର କରିବ ? ନା କଦାପିନୁହେଁ ନିଜକୁ ଖୁବ୍ ସତର୍କରେ ରଖି ସମସ୍ତଙ୍କ ସହିତ ମିଳି ଚଳେ ।

କିନ୍ତୁ ମିଷ୍ଟ୍ରେସ୍ ସେନଗୁପ୍ତାଙ୍କ, ଅବାଧ ମିଳାମିଶା- ଓ ଅପୁରନ୍ତ ସ୍ନେହ ଭିତରେ । ବେଳେବେଳେ ଝରିଯାଏ ଯୁବକମନ ଶୀହରି ଉଠେ—ବିରହ ତୁରପ୍ରାଣ—। ଭୋକିଲା ମନଟା ଚଞ୍ଚଳ ହୁଏ । ତଥାପି ନିଜକୁ ସମ୍ଭାଳିନେଇ କହିଦିଏ—

—ଆପଣ ମୋ ସହିତ ଏପରି ବ୍ୟବହାର କରିବେନି ମିଷ୍ଟ୍ରେସ୍ ।

ହସି ଉଠନ୍ତି ସେନଗୁପ୍ତା ।

—ଏତେ ଷ୍ଟ୍ରିକ୍ଟ୍ ହେବା ଠିକ୍ ନୁହଁ ମାଷ୍ଟ୍ରର୍ ଆଗ୍ରୀଂ ।

ଟିକେ ଗମ୍ଭୀରହୋଇ ଅରୁପ କୁହେ—କିନ୍ତୁ···ଆପଣ ସଭ୍ୟ, ଶିକ୍ଷିତ ଅଭିଜାତ୍ୟ ବଂଶର—ଝିଅ । ସାମାନ୍ୟ ଗୋଟାଏ ଚଞ୍ଚଳତାରେ ମୋ ସହିତ ଇମିତ ହେବା କଣ ଠିକ୍ ?

ଲାଜେଇ ଯାଆନ୍ତି—ମିଷ୍ଟ୍ରେସ୍ ସେନଗୁପ୍ତା । ଭଦ୍ରାମି ଖାତିରରେ ଅଭିମାନଭରା ମନନେଇ ବାହାରି ଯାଆନ୍ତି—ରୁମ୍‌ରୁ ।

"ଦୀର୍ଘନିଶ୍ୱାସ ନିଏ ଅରୁପ···। ବୁଝିପାରେ, ସେନ୍‌ଗୁପ୍ତାଙ୍କ ମନକୁ । ତା'କଥାରେ ଆଘାତପାଇଲେ ସେ । କିନ୍ତୁ ଏପରି ଯୌବନର ମତଗନ୍ଧରେ ସ୍ନାନ, କୁଲ ପାନ—ହିତାହିତ ଜ୍ଞାନହରାଇ ଉତଳା ହୋଇ ପିଚ୍ଛିଳ ପଥରେ ପାଦ ପକାଇବା ଠିକ୍ ନୁହେଁ ?"

ଏଇସବୁ ଭଦ୍ର ସମାଜ ଭିତରୁ ମନଟାତାର ଛୁଟିଯାଏ । ସେ— ଦେଖେ—ସଭ୍ୟଜଗତର ଭଦ୍ରପରିବାରରେ ନିହାତ କଦାଗ୍ରହନୀତ ଘୃଣାରେ ଦେହଟା ବିଷେଇ ଯାଏ ।

ବହୁଦିନ ପରେ ଭାରତକୁ ଫେରି ବାପା ମାଆ, ସାନଭଉଣୀ, ଝୁନୁ, ଅଣିତା, ଶରତ ମଉସା ସବୁ ମନେପଡ଼ନ୍ତି—ପ୍ରାଣଟା ବେଳେ ବେଳେ ବ୍ୟାକୁଳ ହୋଇଯାଏ । ଭାବେ ଥରେ ବୁଲି ଆସିବ । କିନ୍ତୁ ଦୁଃଖ ଅଭିମାନରେ—ଯିବାକୁ ମନ ଅଗାଏନା—ଲଜ୍ଜା ଓ ମାଡ଼େ

ଉପରେ ଯାଇ ଗାଁ ଭୂଇଁରେ ମୁହଁ ଦେଖାଇବ । କିନ୍ତୁ ଲୋକେ କଣ କହିବ । ନା ସେ ଯିବନି ।

"କିନ୍ତୁ ଅନିତା···କଥାଭାବି ଆଖିରୁ ନିଅାଁହୁଲା ଜଳିଲାଠେ ଆହା···ବିଚାରି କି ମନ ସନ୍ତାପରେ ଥିବ । ପ୍ରାୟ ବରଷେ ହେଲା ମୁଁ ଖବର ଦେଇନି । ହତାଶ ହୋଇ ପଡ଼ିଥିବ । ସରଳ ମନଟା ତାର ବ୍ୟଥାରେ ଭରିଉଠିବ ନିଶ୍ଚୟ··· । ଏହିପରି ଭାବନାରେ ବସିଛି ସେ—ମୁଣ୍ଡ ଉପରେ ସୁଦର୍ଶନ ଚକ୍ରପରି ଘୂରି ଚାଲିଛି—ଇଲେକ୍ଟ୍ରିକ୍ ଫ୍ୟାଏ । ପରଦା ସେପାଖରୁ ପିଅନର କଣ୍ଠସ୍ୱର ଶୁଭିଲା—ଚିଠିଅଛି ସାର୍··· ।

ଚମକିପଡ଼ିଲା ଅରୁପ —ଚିଠି···!! ଭିତରକୁ ଆସ— ।

ପିଅନ ଭିତରକୁ ଆସି ଚିଠିଟି ବଢ଼ାଇଦେଇ କହିଲା—ସାର୍, ଠିକଣାଟା ଭୁଲ ଅଛିବୋଲି ଚିଟିଟି ଅଫିସରେ ଦୁଇଦିନ ହେଲା ପଡିଥିଲା ।

ଚାହିଁଲା ଅରୁପ, ନୀଳରଙ୍ଗର ଖାମଟି ପଛରେ ଗୋଟିଏ ଗୋଲାପ-ଫୁଲ ଅଙ୍କା ପରିଚିତ ସ୍ୱାକ୍ଷର । ମୁହଁଟେକି କହିଲା—ଏଥର ଯାଇ-ପାର··· ।

ଆଜ୍ଞାଧୀନପରି ପିଅନ ବାହାରିଗଲା—ଝୁମ୍ ଝୁ । ଅରୁପ ଚିଟି-ଟିକୁ ଖୋଲି ଆବେଗଭରା ମନରେ ପଢି ବସିଲା—

ନିଶୁନ ସ୍ମୃତି

ମାନନୀୟ··· ଶଯ୍ୟାକକ୍ଷ"

ବିଖ୍ୟାତନାମା ଡାକ୍ତରବାବୁ !

ତମେ ଆଜି ବିଦେଶୀ ବିଦ୍ୟାରେ ହଜାର ହଜାର ନରନାରୀଙ୍କ ରୋଗ ଆରୋଗ୍ୟ କରୁଛ । ମୋର ମାନସିକ ରୋଗକୁ ଲାଘବ

କରିବନି·····? ମୁଁ କଣ ଏଇପରି ଚିରକାଳ କୁମାରୀହୋଇ ବିରହ ବେଗ ଯନ୍ତଣାରେ ଛଟପଟ ହେଉଥିବ ?

"·····················"

ପ୍ରିୟତମ ମୋର···ରାଗିଲକି···ରାଗ ଝୁବ୍‌ରାଗ···ମତେ ଯିମିତ ଜଳାଇ ପୋଡ଼ାଇ ମାରୁଛ। ମୁଁ ସେଥିପାଇଁ ତମକୁ ରଗାଇବାକୁ ଚାହେଁ। କି ନିଷ୍ଠୁର ମଣିଷ ତୁମେ, ଦୀର୍ଘ ବାଷଠି ମାସପରେ, ସ୍ୱଦେଶକୁ ଫେରିଲ ମଧ୍ୟ ଘରକୁ ଆସିଲ ନାହିଁ? ବରଷେ ହେଲାତ ଚିଠି ଖଣ୍ଡିକରୁତ ବି ବଞ୍ଚିତ କଲ—ଆଜି କଣ ତମ ଇଚ୍ଛା···,ତମର-ଲାଗି ମୋର ଯେମିତକା ଅବସ୍ଥା। ଝରେ ଯଦି ଗଭୀର ଚିନ୍ତାକର ପାରନ୍ତ ତେବେ ବୁଝନ୍ତ। କିନ୍ତୁ, ସେ ମନବୃତ୍ତି ଏଇନେ ତୁମର ନାହିଁ। ପ୍ରାଶ୍ଚାତ୍ୟ ସଭ୍ୟତାରେ ଭୁଲିଯାଇଛ ସବୁ। ଅଶିକ୍ଷିତ ଅଶ୍ଳୀଳ ପଲ୍ଲୀକୁ କାହିଁକିବା ଗୋଡ଼ ପକାଇବ। କେତେ ସୁନ୍ଦରୀ ତରୁଣୀ, ଅଭିଜାତ୍ୟ ବଂଶର—ଝିଅମାନେ ତୁମ ପଛରେ ଧାଇଁଥିବେ। ସେମା-ନଙ୍କୁ ଛାଡ଼ି ସାମାନ୍ୟ ଅଛବ ଝିଅକୁ କାହିଁକି ପଚାରିବ। ହଉ ଭୁଲିଯାଅ···। ଠିକ୍ କରିଛ ଭୁଲିଯାଇ, ମୋପରି ଗୋଟିଏ ହତ-ଭାଗିନୀ ଏଇମିତ ଜଳିପୋଡ଼ି ମରିବା ଭଲ—ଠାକୁରେ ତୁମକୁ ସୁଖରେ ରଖନ୍ତୁ। ଏତେଦିନ ଯାଏ ସ୍ମୃତିର ପୂଜାକରି ଆସୁଥିଲି କିନ୍ତୁ, ଯେଉଁଦିନୁ ଖବର କାଗଜରେ ଶୁଣିଲି ତୁମେ ବନାରସ ହସ-ପିଟାଲରେ ଆସି ରହିଛ—ସରକାରଙ୍କର ସୁଖ୍ୟାତି ଲଭି ଅତୀତର ସମସ୍ତ ସ୍ମୃତିକୁ ଦୁର୍ବଳ ମୁହୂର୍ତ୍ତି ଭାବି—ଘରକୁ ଫେରିଲନି କି ଚିଠି ଖଣ୍ଡିଏ ଦେଲନି; ସେଇଦିନୁ ବୁଝିଛି ତୁମର ମନ, ପ୍ରତ୍ୟେକ ପୁରୁଷଜାତି ଏହିପରି···ଭଲପାଇବା ତାଙ୍କର ଗୋଟାଏ ପ୍ରକୃତିଗତ ଦୋଷ—

ତୁମର ସ୍ନେହପରଶ ଟୁନି, ମୋ ପାଖକୁ ପ୍ରାୟ ଚିଠି ଲେଖୁଛି—ଖବର କାଗଜରେ ତୁମର ସମସ୍ତ ଘଟଣାଜାଣି, ଗୋପନରେ ମୋ ପାଖକୁ ଆସିଥିଲା—ତମର ବୋଉ; ରୋଗ ଶଯ୍ୟାରେ, ବାପାଙ୍କର ମନବୃତ୍ତି-ବଦଳାଇଛି ଏଇବର୍ଷ ମାଇନର ପାସକଲା । ଟୁନି ଖୁବ୍ ସୁନ୍ଦର ଝିଅ, କ୍ଷଣିକଭିତରେ ମନଟାକୁ କିଣିନେଇଛି ମୋର । କେତେଥର କାକୁତି ମିନତି କରି କହୁଚି, ତମକୁ ଆସିବାକୁ ଭୟରେ ଚିଠି ଦେଉନି କିନ୍ତୁ, ମତେ କହିଁଯାଇଛି ରାଣନ୍ଧୁମ ପକାଇ ।

ଶରତ ଏଇନେ ଅଷ୍ଟମ ଶ୍ରେଣୀରେ ପଢୁଛି, ଅନେକ ବଡ଼ ସେ ହୋଇ ଗଲାଣି, କିନ୍ତୁ ତୁମକୁ ଭୁଲିନାହିଁ—ସେ ଦିନେ ବାପାଙ୍କ ପାଖରେ କହୁଥିଲା ବନାରସଯାଇ ତମକୁ ଧରି ଆଣିବାକୁ । ତାର ସାହାସଦେଖି ମତେ ହସ ମାଡ଼ିଲା—ବାପା କେତେଦିନହେଲା, ରୋଗ ଶଯ୍ୟାରେ, ତମେ ଗଲାଦିନରୁ ସେପହର ଚିନ୍ତାଥିଲେ କିନ୍ତୁ ହଠାତ୍ ଏଇ ପନ୍ଦରଦିନ ହେବ ଘରୁ ଉଠି ନାହାନ୍ତି । ଡାକ୍ତରମାନେ କହୁଛନ୍ତି 'ବ୍ଲଡ଼ପ୍ରେସର" ଧରିଛି କଣ କରିବି ବୁଦ୍ଧିମୋର ଶୂନ୍ୟ··· ନିରୁପାୟ ମୁଁ . ବାପା କିପରି ଭଲହେବେ । ଭାବିପାରୁନି, ଚାରିଆଡ ମତେ ଅନ୍ଧକାର ଦିଶୁଛି ।

ତୁମକୁ କହିବାକଣ ହେବ ! ଭାବିଥିଲି ଆଉ ଚିଠିଦେବିନି, କିନ୍ତୁ ବାପାଙ୍କ ଅନୁରୋଧରେ ଚିଠି ଲେଖିଲି । ସେ ଚାହାନ୍ତି ଥରେ ଦେଖିବାକୁ । ଜାଣିନି ବାପାଙ୍କ ଅନ୍ତେ ମୋର କି ଦୂରବସ୍ଥା ଘଟିବ ? ଜୀବନପ୍ରତି ମୋର ଆଶାନାହିଁ—କିନ୍ତୁ ବିଚରା ଏଇ ଶରତଟି ନିର-ମାଖିହୋଇ ବୁଲିବ । ଯାହାହେଉ—ମୁଁ ସପଥ କରୁଚି ଏଇ ଚିଠିରେ ତମେଯଦି ନଆସ କି ଉତ୍ତର ନଦିଅ; ତାହାହେଲେ—ଏଇ ବ୍ରାହ୍ମଣୀ ନଦୀରେ ମୋର ହେବ ଶଲିଲସମାଧୀ । କେବେଯଦି ଫେରି—ଶୁଣି-ବାକୁ ପାଇବ । ଏଇଥିରୁ ସମସ୍ତ ଖବର ବୁଝି କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେବ ।

ଆଜ ଲେଖି ପାରୁନ ପାଖଘରେ ବାପା କରୁଣ ଚିତ୍କାର ତୋଳୁଛନ୍ତି ।
ଶରତ ଯାଇଛନ୍ତି ଡାକ୍ତରଙ୍କୁ ଆଣିବାକୁ । ଏଇମୋର ଶେଷଚିଠି—
ବିଦାୟ ନେଲି·····।

ନମସ୍ତେ—ଇତି ।

ତୁମର
ସ୍ନେହଁରୁବଞ୍ଚିତା
“ହତଭାଗିନୀ··············”

“ତୁମରଲାଗି ଗୋଟିଏ କବିତା ଲେଖି ରଖିଥିଲି । ଆଜ ତାହାଁକୁ ମୋ ପାଖରେ ରହିବ,—ପଠାଉଛି ।”

ମୋ ହୃଦମନ୍ଦିର ମନଦେବତା ଗୋ,
ଦାସୀ ଅଟେ ମୁହିଁ ପର
ସୁନ୍ଦର ପୀରତି ଲାଗି କୁମୁଦିନୀ
ଝୁରିମରେ ଯୁଗ ସାରା ।
ଦୂର ଚକ୍ରବାଳ ତଳେ ଗୁଡକାମୀ
ଗୁହିଁ ଛି ଚକୋର ପଣ
ଅଷ୍ଟାଇନ ପ୍ରାଣେ ପଶ୍ୱାଶ ଲଭଇ
ଢୋଇଣ ବେଦନା ହତ ।
ଜଳ ବନ୍ଧନରେ ମୀନ ବଞ୍ଚେ କାହିଁ ;
ପ୍ରୀୟାତେଜ ବଞ୍ଚେ ପ୍ରୀୟ
ଚିର ବିରହିଣୀ ପ୍ରେମ ନ ମନାସି
କେଉଁଠି ହୋଇଛ ଥୟ ।
କାନନ କୁସୁମ ପରିଏ ଝଡ଼ିଚ
ନାଶି ସୌରଭ ସମ୍ଭାର

କେତେ ବାସି ହୁଏ ସଜଗୁନ୍ଥା ଫୁଲ
ଆଖିଲୁହ କରି ସାର ।
ଦିନପରେ ରାତି ଦିଏ ହୃଦେଭିତି
ଭିତରେ ସପନ ଦେଖି
ସପନ କୁମାର, ରାଇଙ୍କେ ଭ୍ରମର
ଘୁରିବୁଲେ ମନଦୁଃଖେ ।
ପହିଲି ପରଶେ କହିଲ କଥାଟି
ଏବେ ଗଲୁ ପାଶୋରିଲ
ସେ ଶୁଭ ଲଗନ ମିଳନରେ ପୋଥି
ଥରେହେଲେ ନଦେଖିଲ ।
କହିଥିଲ ପରା•• କେବେ ଭୁଲିବନି
ମାନିବନି ଝାଡ଼ବାଡ଼
ପାହାଡ଼ ହୋଇଲେ ଠେଲିଦେବ ପାଦେ
ପିରତି କରିଣ ଗାଢ଼େ ।
ଏକାକାଲ ବନ୍ଧୁ ବିପରିତ ହେଲ
ପଣ କରିଥିବା କଥା
ଦିବା ଜୀବନକୁ କନ୍ଦାଇ ମାନୁଛ
ହୋଇଣ ଏଡ଼େ ସଭ୍ୟତା ।
ବଦାୟୁ—ଶ୍ରୀଯୁ ତମେସୁ

ଚିଠି ଓ କବିତାଟି ପଢିସାରି ଆତ୍ମବିଭୋର ହୋଇଗଲ ଅରୁପ ଅତୀତର ସମସ୍ତ ଇତିହାସ—ନାଚିଗଲା ଆଖି ଆଗରେ । କାଳିପ ଲଗୁଛି—ପୂର୍ଣ୍ଣତିଥ୍ୟା ବ୍ରାହ୍ମଣୀ କୂଳର ବାଲୁକାପରେ ବସି ସପ କରି କହିଥିଲ ଜୀବନ ପଥରେ ଯେତେ ଝଡ଼ ଝଞ୍ଜା ଆସିଲେ ମୋତେ ପର କରି ପାରିବନି । ଦୁନିଆର ଶକ୍ତି ପ୍ରତିବନ୍ଧ

ହେଉଥିଲମଧ୍ୟ । ଆମରକିଛି କରିପାରିବନି । କିନ୍ତୁ—? କାହିଁକି
ସେ କଥା ରଖି ପାରିଲୁ କଉଁଠି ?

ବାପ, ମା, ସିନା ଖୋଜିଲେନି । ବଂଶର ମର୍ଯ୍ୟାଦାକୁ ଗୁହିଁ•••
ସାତପରର କଲେ—ଅନାତାତ ପର କରିନି,—ମୋର ଲଗି ଜୀବନ-
ଟାକୁ ହନ୍ତସନ୍ତ କରି ଦୀର୍ଘଦିନ ଧରି ଚାହିଁ ବସିଛ । ମୁଁ କି ନିର୍ମମ
ନିଷ୍ଠୁରତା କରିଛ ।

—ବ୍ୟଥାଭରା ନିଶ୍ୱାସଟିଏ ନେଲ—।

ଭାବନାର ରଙ୍ଗିଡରେ ପେଟକୁ ଭାତ ଗଲନାହିଁ । ବତି-
ଟିକୁ ଲିଭାଇ ଦେଇ ଶୋଇ ପଡ଼ିଲା—ବିଛଣାରେ—।

ସନ୍ଧାରଘର ଭିତରେ ଦେଖି ହୁଡୁ ପାଇଲା । ସେଇ ପରିଚିତ
ମୁହଁଟି ଛଳଛଳ ଆଖି ଢଳଢଳ ତନୁ । ଶ୍ରୀହୀନ ଦେହ । ମୁକୁଳିତ
କେଶ—ଭେଷଭୂଷାର ପରିପାଟି ନାହିଁ—କାକୁତି ମିନତି ହୋଇ
କହୁଛ—ତମେ—ଇମିତି ମଣିତନା ଅରୁପଭାଇ । ଛାତିକୁ ପଥର
କରି ରହିଛ । ବଡ ନିଷ୍ଠୁର ତୁମେ—? ଛ'ବର୍ଷ ବିତିବାକୁ
ଲାଗିଲା, ଇମିତି ଦେଶ ଦେଶାନ୍ତର ବୁଲି ମତେ କନ୍ଦାଉଛ—ଚାଲ;
ଫେରିଚାଲ—? ମୋର୍ ମୁଁ ମରେତ—। ବାପା ମୃତ୍ୟୁ ବିଛଣାରେ
ତୁମକୁ ଚାହିଁଛନ୍ତି ତୁମେ ଜୀବନି ?

ଅରୁପର ପ୍ରାଣଟା ବ୍ୟାକୁଳ ହୋଇଗଲା ।

"ଗୋଟାଏ ବିଭ୍ରମରେ ବିବେକ ଶୂନ୍ୟ ହୋଇ ଚିତ୍କାର କରି
କହିଲା—କିଏ•••ଅନ୍ନା ? ତୁମେ ଆସିଛ ! ଆସିଲ—ମୋ ପାଖକୁ
ଆସ ? ମୁଁ ତୁମ ଉପରେ ଅମାନୁଷିକ ଅବିଚାର କରିଛି । ମତେ
କ୍ଷମାଦିଅ । ତୁମ ଶାସ୍ତିକୁ, ମୁଣ୍ଡ ପାତିନେବି । ଆସିବନି—
ଅଭିମାନ କରିଛ ଧର୍—? ହଉ ଅପରାଧର ମୁଣି କ୍ଷମାଅଛି ?
ହସୁଛ—। ମୋର ଅବସ୍ଥା ଦେଖି—ହସୁଛ । ହସ, ପ୍ରାଣଭରି ହସ !

ମୁଁ ତୁମ ହସୁସ୍ତ ମୁହଁକୁ ଖୁବ୍ ଭଲପାଏ । କାନ୍ଦଲଯେ—ମୋ କଥାରେ ରାଗିଲପରି—! ଛି—କାନ୍ଦନି ଆଉ କାନ୍ଦିବାର ଦିନ-ନାହିଁ । ଶାନ୍ତିଦିନ ଆସିଛି ପରା·······"

‘..............’

ଗୋଟିଏ ପ୍ରଳାପଭାରେ ଉଠିପଡ଼ିଲା ଅରୂପ, ବେଡ୍ ସୁଇଚ୍‌ଟିକୁ ଜାଳି ଆଲୋକ କରିପକାଇଲା ଘରକୁ । ଶୂନ୍ୟଘର ଭ୍ରମ କଟିଗଲା । ବିଚଳିତ ହେଲା ମନ । ପ୍ରାଣଟା ଉଠିଲା ବିକଳ ହୋଇ ଆର୍ତ୍ତନାଦ କଲା । ଆଲୁଅ ଲିଭାଇ ପୁଣି ଶୋଇଲା ସେ—। ନିଦ୍ରା ରାଣୀଙ୍କ ସୁକୋମଳ ପରଶରେ ଆଖି ବୁଜିଲା ସେ । ପାହାନ୍ତିଆ ଶୀତଳ ପବନରେ ଭାସିଲା ସ୍ୱପ୍ନ ପ୍ରହେଳି—,ନୀରସ ମନ ପ୍ରାଣରେ ସରସତା ଢେଉ—ଖେଳିଲା—

‘ ସ୍ୱପ୍ନକଥା— ’

ଏକ କଳ୍ପନା ପୁରୀରେ ସେ ନିରୋଳା ଆକାଶ ତଳେ ବିଛୁରି ଜ୍ୟୋତ୍ସ୍ନା । ମଳମଳ ସୁଗନ୍ଧ ପବନରେ ମନରେ ଜାଗୁଛି ଉନ୍ମାଦନା ପ୍ରାଣରେ ଅପୂରନ୍ତ ଆନନ୍ଦ. ସାମନାରେ—କୁଳୁ କୁଳୁ ନିନାଦରେ ସ୍ଫଟିକ ପୁଲ୍ଲଇ ଉଚ୍ଛଳା ନଈଟି ବହିଯାଉଛି ଅଙ୍କାବଙ୍କା ବାଟଦେଇ ତା'ର କୂଳରେ ନାନା ଜାତିର କୁସୁମ ଶ୍ରେଣୀକା । ଗୋଟିଏ ବାଳି ଚଟାରେ ରୁମାଲ ବିଛାଇ ବସିଛି ଅରୂପ ତା'ରି କୋଳକୁ ଲେଟିପଡ଼ି ଆଭରଣିଯୁ ଅନିତା—ଉଭୟଙ୍କ ମନରେ ପୁଲକଭରା ନିର୍ଝର କେତେ ମନଖୋଲା କଥାହୋଇ ହାସ ପରିହାସରେ ତନ୍ମୟ ହେଉ ଛନ୍ତି ? ଉତ୍ତେଜନାର ଅତିକାଙ୍କ୍ଷିତରେ ଅନିତାର ବର୍ତ୍ତୁଳ ଅଧରରେ ଅରୂପ ଆଙ୍କିଦେଲା ମଧୁବୋଳା ଚୁମ୍ବନ—।

ଅନିତା ଚିତ୍କରି ହସିଉଠିଲା—

ସରମରେ ଗୋଲପି ହୋଇଗଲା ତାର ମୁହଁ । ଅଭିମାନରେ ଅଧରଟି ଆସି କହିଲା—

—ତୁମେ, ଭାରି ଦୁଷ୍ଟ...।

ବାହୁ ବେଷ୍ଟନିରେ ଆବଦ୍ଧକରି ନେଲା ଅରୁପ । ଚିକ୍କଣ ବେଣୀରେ ସଜଫୁଟା ଗୋଲାପଟିଏ ଗୁଞ୍ଜିଦେଇ, ଆଙ୍କିଗଲା ଅଜସ୍ର ଚୁମ୍ବନ— ?

ପ୍ରେମପାଗଳୀ ଲେଟି ପଡ଼ିଲା ସେଇଠି·

ତାପରେ...!.....ତାପରେ...!!

"................"

ନିଦ ଭାଙ୍ଗିଗଲା ଅରୁପର, ଶୀତଲାଗିଲା ଦେହକୁ ଫିକା ପଡ଼ିଗଲା ମନଟା । ଉଠିପଡ଼ି ବାହାରକୁ ଆସି ଦେଖିଲା ଆଉ ରାତିନାହିଁ !!

ପ୍ରଭାତ ଅବକାଶରେ ଗୁରନ୍ଧଗ ଚହଟି 'ଉଡ଼ିଶା' ଅନ୍ତ୍ରାଳୟ ଯବନରେ ପଲ୍ଲୀବାସୀଙ୍କୁ କରୁଛନ୍ତି ଜାଗରତ । ସୁପ୍ତ ଜନତା ତଳପ ତେଜି ଉଠିଲେଣି । ସଂସାର ସ୍ରୋତରେ କର୍ମତରୀ ବାହିବାକୁ ଧାଇଁଛନ୍ତି ସମସ୍ତେ ।

ପ୍ରଥମ ବସ୍ ପହଞ୍ଚିଲା ପଞ୍ଚାମୁଣ୍ଡାଇରେ । କୁଲି ଓ ରିକ୍‌ସାବାଲା-ମାନେ ଭିଡ଼ ଜମାଇଦେଲେ—ଯାତ୍ରୀ ବହିବାକୁ । ହାତପତା ମାଗୁଣିମାନେ ହାତପତାଇ ଗୁଲିଲେ—ବାବୁ, ଭଗବାନ ମଙ୍ଗଳ କରିବେ—ଏଇସାଟିଏ ଦେଇଯାଅ ।

ଗାଡିରୁ ଓହ୍ଲାଇଲା ଅରୁପ । ଅନେତାର ଶେଷ ଚଠିଟି ଆଜି ତାକୁ ଟାଣିଆଣିଛି ଗ୍ରାମ ମାଟିକୁ । ଘରକୁ ଯିବାକୁ ମନଆଗେଇଲା ନାହିଁ ? ସିଧାସଳଖ ଚାଲିଲା ପାଞ୍ଚଗାଁକୁ—ସୁଟ୍‌କେସ ଓ ବେଡ଼ିଙ୍ଗ୍‌ଟିକୁ —କୁଲି ମୁଣ୍ଡାଇ ଚାଲିଲା ପଛରେ ।

ଭାଦ୍ରବ ମାସର ଟାଣୁଆ ଖରାରେ ଦେହରୁ ଗମ୍ ଗମ୍ ହୋଇ ଝାଳ ବୋହି ଯାଉଥାଏ । ବହୁ ଦିନରୁ ବାଟଚଲେ ନଥିବାରୁ, ଟିକେ କ୍ଳାନ୍ତ ଲାଗୁଥାଏ ମଧ୍ୟ ।

ଠିକ୍ ଟାଣ ଗାଧୁଆବେଳକୁ ବ୍ରାହ୍ମଣୀ ନଈ କୂଳରେ ପହଞ୍ଚିଲା । ନଈରେ ଅମାପ ଜୁଆର ଲହଡ଼ାଭଉଁରି ଖେଳୁଛି । ଘାଟ ଡଙ୍ଗାଟା ସେପାଖରୁ ଛାଡ଼ୁଛି ନାଉରୀ—ମୁହଁରେ ତାର ସଙ୍ଗୀ ତାର ମୁର୍ଚ୍ଛନା

କୁଲିଟି ମାଲ ଓହ୍ଲାଇ ଠିଆହେଲା । ଡଙ୍ଗାଟି କୂଳରେ ଲାଗିବାରୁ କୁଲି ସମବେତ ଅରୁପ ଉଠି ବସିଲେ । ନାଉରୀ ସେପାଖ ଘାଟରେ ନେଇ ଡଙ୍ଗା ଲଗାଇ ତାର ପାଉଣାଟି ନେଲା ।

ଟିକେ ଚୂନପତର ଦଳିବାକୁ ଲାଗି—ପଚାରିଲା ବାବୁ, କେତେଦୂର ଯିବେ ?

—ଏଇ ପାଞ୍ଚ ଗାଁକୁ ।

‘—କା’ ଘରକୁ ?’

“—ହରିହର ଦାସଙ୍କ—”

ଅଖିବୁଜିଲା ନାଉରୀ ।—ଆପଣଙ୍କ ନାମଟା ଆଜ୍ଞା—

—ମୋ, ନା’ ଅରୁପ କୁମାର ।

ଡାକ୍ତର ବାବୁ......, ନମସ୍କାରଟିଏ ଜଣାଇଲା ନାଉରୀ ।

ଅରୁପ ଆଉ କଥାକୁ ଅପେକ୍ଷା ନକରି, ଚାଲିଲା ଗ୍ରାମ ଭିତରକୁ । ମନରେ ତାର ଅସୀମ ଆନନ୍ଦ...ବାହାର ଦେଶରେ ବୁଲିବୁଲି ମଫସଲର ଏଇ ଛୋଟ ପଲ୍ଲୀଟି ବେଶ୍ ମନୋରମ ଦିଶୁଛି । ଝିଅ

ବୋହୁମାନେ ମୁଣ୍ଡରେ ଓଢ଼ଣା ଦେଇ ଅପସରି ଯାଉଛନ୍ତି । ପିଲ-ଛୁଆ ଗୁଡ଼ ଧୂଳି ଧୂସର ହୋଇ ଛୁଟି ଆସୁଛନ୍ତି ରାସ୍ତା ଉପରକୁ ।

ଏକମୁହାଁ ହୋଇ ସାଇକଲରେ ଛୁଟିଛି ଶରତ, ଆଖିରେ ତାର ଛଳଛଳ ଲୁହ । ଚପଳ ମନରେ ଅସୀମ ବେଦନା । ବାପାଙ୍କର ରୋଗ ବିଛଣାରେ ପଡ଼ି ଚିତ୍କାର କରୁଛନ୍ତି, ଘରେ ଭଉଣୀଟି କାନ୍ଦ ଗଡୁଛି । ଗ୍ରାମରେ ଡାକ୍ତର ନାହାନ୍ତି ବୋଲି—ଟାଉନକୁ ଯାଉଛି ଭଲ ଡାକ୍ତର ଆଣିବାକୁ । ମାତୃହରା ସନ୍ତାନ ସେ ବାପାଙ୍କ ସ୍ନେହ ମମତାରେ ଆଜଯାଏ ବଞ୍ଚି ଆସିଛି । କିନ୍ତୁ—ବାପଯଦି ଆଜି ଆଖି ବୁଜନ୍ତି···ଆଗକୁ ଆଉ ଭାବି ପାରୁନାହିଁ !

ରାସ୍ତା ଉପରେ ଜଣେ ପ୍ୟାଣ୍ଟ କୋଟ୍ ପିନ୍ଧା ଭଦ୍ରଲୋକ, ପଛରେ ଜଣେ ମାଲଧାରି କୁଲିକୁ ଦେଖି ଭାବିଲା—ଏମାନେ କଉଁଠିକୁ ଯିବେ ? କମିଗଲା ସାଇକଲ୍‌ର ତୀବ୍ରଗତି—ସାମନା ସାମନି ହେଲା ଶରତ । ଭଲକରି ଚିହ୍ନି ପାରିଲା ନାହିଁ ଅରୂପକୁ । କିମିତି ଚିହ୍ନବ ଦୀର୍ଘ ଛ'ବର୍ଷ ପରେ ବିଲାତରୁ ଫେରିଛି ସେ—ଚେହେରା ଅନେକ ବଦଳିଛି । ଶରତ ମଧ୍ୟ ସେଇ ପିଲାବେଳେ ଦେଖିଥିଲା । ସେବି କେଡୁଟିଏ ହୋଇ ଗଲାଣି ।

ଅରୂପ ଚୁହିଁଲା ପିଲାଟିକୁ, ଚିହ୍ନିଲା ପରି ଲାଗିଲା । କେଉଁଠି ଯିମିତି ଦେଖିଛି ଇଚ୍ଛାହେଲା ପଚାରିବ ! କିନ୍ତୁ ବିବେକ ବାଧା ଦେଲା ବାଟଭାଙ୍ଗି ଚାଲି ଯାଉଥିଲା ସେ ।

—କେତେଦୂର ଯିବେ ଆଜ୍ଞା ?—

—ଏଇ, ହରିହର ବାବୁଙ୍କ ଘରକୁ । ଅଟକିଗଲା ଅରୂପ ।

ଅବାକ୍ ହେଲା ଶରତ—ପାଦଠାରୁ କପାଳ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଘୁରିଗଲା ତାର ସନ୍ଧାନୀ ଆଖି—ମୁହଁକୁ ଭଲଭାବରେ ଲକ୍ଷ୍ୟକରି ଚିହ୍ନିଲା ତାର ଅତି ଆଦରର ଅରୂପଭାଇ—। ସାଇକେଲ୍‌ଟିକୁ

ଚଲେ ରଖିଦେଇ ପ୍ରଣାମ କଲ ବେଦନା ବାଷ୍ପ କଣ୍ଠରେ ଚିତ୍କାର କରି ଉଠିଲା ସେ ।—

—ଆରେ—ଅରୂପ ଭାଇ ?

ଏତେବେଳକେ ଅରୂପ ଶରତକୁ ଚିହ୍ନି ନେଲା । କୁଣ୍ଢାଇ ପକାଇଲା । ବାପା କିପରି ଅଛନ୍ତି ଶରତ ?

—ବଞ୍ଚିବେ ବୋଲି ଆଶା ନାହିଁ ! ବହୁ କଷ୍ଟରେ କଥାଟା ବାହାରିଲା ଶରତର ତୁଣ୍ଡରୁ ।

—କେଉଁଠିକୁ ଯାଉଥିଲୁ ?

ଡାକ୍ତରଙ୍କ ପାଖକୁ ।

—ହେଉ ଡାକ୍ତର ଡାକି ଆଉ ଲାଭ ନାହିଁ । ତୁ କୁଲିକୁ ସଙ୍ଗରେ ଧରି ପଛରେ ଆସୁଥା; ମୁଁ ସାଇକେଲ୍‌ନେଇ ଆଗରେ ଯାଉଛି ।

× × ×

ଅତି ମାତ୍ରାରେ ବଢ଼ି ଚାଲିଛି ବ୍ଲଡ୍‌ପ୍ରେସର । ଛଟପଟ ହେଉଛନ୍ତି ହରିହର ବାବୁ ବେଳେ ବେଳେ, ଅସ୍ୱାସ୍ତିଭରା ବିକଳ ଚିତ୍କାରକରି ଶଶ୍ମାନ ଘରର ସ୍ତବ୍ଧତା ଥରାଇ ଦେଉଛନ୍ତି ? ଆଉସେ ବଞ୍ଚିବେ ନାହିଁ । ଆରପାରିର ଡାକରା ଆସି ନିକଟ ହେଲାଣି । ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କର ସଜଳ ମୁହଁଟି ଭାସି ଯାଉଛି ଆଖିରେ । ସେ ଯେମିତି ହାତ ଇଶାରାରେ ଡାକୁଛନ୍ତି—ଆସ ଦେବତା, ଏକଲା ମତେ ଭଲ ଲାଗୁ-ନାହିଁ । ତମେ ଆସ ସାଥିହୋଇ ରହିବା । ଏ ସଂସାର ମୋହରୁ ଦୂରେଇ ଆସ···?

ଦୀର୍ଘ ନିଶ୍ୱାସ ନେଲେ ହରିହର ବାବୁ । ନିଶ୍ଚୟ ସେ ଯିବେ ଆଉ ସେ ଏପରି ଅଭିସମ୍ପାଦିତ ଜୀବନ ନେଇ ଦୁନିଆର ଅମାନୁସିକ ଅତ୍ୟାଚାର ସହ୍ୟକରି ପାରିବେନା । କିନ୍ତୁ—ଏଇ ଅନାଥା ସନ୍ତାନ

ଦୁଇଟିକୁ କାହା ହାତରେ ଟେକିଲେ । କିଏ ତାଙ୍କ ମନଯାଣି ତଭ୍ୱ ବୁଝିବ । କିଏ ଦେଖିବ ତାଙ୍କୁ । କାହା ପାଖରେ ଏମାନେ ଚଳିବେ—କେତେ ଭରସା ଥିଲା ଅରୂପକୁ । ସେ ବଡ଼ ଲୋକର ପୁଅ । ଭୁଲ ଧାରଣା ତାଙ୍କର- ତାପ୍ରର ଗୋଟାଏ ଅସ୍ପର୍ଶ ଜାତର ନଗନ୍ୟ ସାଥିରେ ଅରୂପର କି ସମ୍ବନ୍ଧ···! ଚିରଦିନ ଏଇ ଜାତ ପାଇ ଆସୁଛନ୍ତି ପଦାଘାତ କାହିଁକି ତାଙ୍କର ବୃଥାଆଶା ?? ମନ ବୁଝେନା ପ୍ରାଣଟା ଚାହେଁ ଥରେମାଏ ଅନ୍ତିମ କାଳରେ [ଦେଖିବାକୁ ପାଖରେ ବସିଛନ୍ତି ଅନିତା । ଛଳଛଳ ଆଖି । ବିଚାରି···ଅପ୍ରାଣ ପଣେ ଚେଷ୍ଟା କରୁଚି । ବୁଡା ବାପର ପ୍ରାଣ ରଖିବାକୁ ହାଯୁରେ ପାଗଳି X ବୁଢ଼ାପେ, ଅପେଷ୍ଠ ପଥର ଯାତ୍ରୀ···!

ଅବସ ହାତଟିକୁ ଅନିତାର ଅଲଗା କେଶପରେ ପକାଇ ସାଉଁ-ଳାଇ ଦେଲେ । ସ୍ନେହ ଭୋଳରେ ଟାଣି ଆଣିଲେ ପାଖକୁ । ଆଖିରୁ ଲୁହପୋଛିଦେଇ କହିଲେ—ମା, ବାନ୍ଧୁଛୁ କାଆନ୍ଦେନା ମା' ମୁଁ ତୋର ଆଖିର ଲୁହକୁ ଗୁହିଁଲେ ଛାତି ଫାଟି ପଡ଼େ ଏଇ ରୋଗ ଯନ୍ତ୍ରଣାରେ ଆଉ ମତେ କଷ୍ଟ ଦଏନା । ଈଶ୍ୱର ତମକୁ ଭରସା କିଛି ଅଭାବ ନାହିଁ ଯାହା ରଖିଦେଇ ଯାଉଛି, ସେଇଥିରେ ଜୀବନ ଯାପନ କରିବ ।· ଭକ ଦେଇଥିଲେ ଭକ ମିଳେ । ଜୀବନରେ ମୁଁ କାହାର ଅନିଷ୍ଟ କରିନି ତ ଭୋକ ଶୋଷକୁ ଫେରାଇବ ଭଗବାନ ଅଛନ୍ତି । ମର ଜଗତ ଏ. ଜନ୍ମମରଣ. ଲଗି ରହିଛି । ଅଧୀର ହେଲେ କଣହେବ···।

ଭୋ କିନା କାନ୍ଦ ପକାଇଲା ଅନିତା—। ବାପାଙ୍କ ଛାତିରେ ହାତ ଦେଇ କହିଲା—ବାପା —ସେକଥା କୁହନା ବାପା । ମତେ ଆଗେ ମାରି ପକାଅ ପଛକେ ମୁଁ ସେପରି ଦୃଶ୍ୟଦେଖି ଜୀବନ ରଖି ପାରିବ ନାହିଁ ?

ନିଜକୁ ସମ୍ଭାଳିନେଇ କଥା ଘୁରାଇ ପ୍ରଶ୍ନକଲେ ହରିହରବାବୁ । ଶରତର ଫେରିନି ?

—ନା··· । ବିକଳ ସ୍ୱରରେ ଉତ୍ତରଦେଲା ଅନିତା ।

—ଅରୁପର ଚିଠି ଆସିନି ?

—ନା— ।

ଅରୁପ ଇମିତ ବଦଳିଗଲା ଥରେହେଲେ ମନ କଲାନାହିଁ ବୁଢ଼ାକୁ । ମୁଁ ତାକୁ ପ୍ରାଣରୁବଳି ସ୍ନେହକରେ । ସେ ଇମିତ ନିଷ୍ଠୁରତା ହେଲା । ନାରେ ମା—ସେ ଠିକ୍ ଆସିବ । ମୋ ମନ କହୁଚି ସେ, ନିଷ୍ଠୁର ହେବନି ?

—ମୁଁ ଭାବୁଚି ଖବର କାଗଜ ଠିକଣାରେତ ଚିଠଦେଲି ପାଇଲେକି ନାହିଁ—'

—ହଁ, ସେ ଠିକ୍ ପାଇଛି । ତୋ ଚିଠିକି ପାଇବନି ?

—କିନ୍ତୁ···। ତାଙ୍କ ସାଥିରେ ଆମର କି ସମ୍ପର୍କ ।

—ବହୁତ କିଛି—, ମୁଁ ଜାଣେ ତାକୁ ନଦେଖିଲେ ଏ ପ୍ରାଣ-ବାୟୁ ଯିବନାହିଁ ତାରି ପଥକୁ ଚାହିଁ ବସିଛି ମୁଁ । ଜୀବନର ସାଇତା ବାସନା ଅକୁହା କଥା—ତା'ର ପାଖରେ କହିବ । ସେଇ ଶୁଣିବ ସେଇ ବୁଝିବ ତାର ମର୍ମ—,

ମୁଣ୍ଡ ପାଖରେ କେତେବେଳୁ ଠିଆ ହେଲଣି ଅରୁପ । କରୁଣ ଭରା ଦୃଶ୍ୟଗୁଡ଼ ଦେଖିଦେଖି ଛାତିତାର ଫାଟି ପଡ଼ୁଛି ସମ୍ଭାଳ ପାରୁନି ନିଜକୁ । ଧିକାର କରୁଛି ମଧ୍ୟ । ଅନୁତାପ ଵ କରୁଛି । ସାହାସ ହେଉନି ତୁଣ୍ଡ ଖୋଲିବାକୁ ?

ପଛରେ ପହଞ୍ଚିଲା ଶରତ । କୁଲି ମୁଣ୍ଡରୁ ମାଲ ଓହ୍ଲାଇ । ପଶି ଆସିଲା ଘାଇ ଭିତରକୁ । ଦୁଆର ମୁହଁରେ ଅରୁପକୁ ଦେଖି ଶଙ୍କି ପଡ଼ିଲା—ବଡ଼ ପାଟିରେ ଡାକ ଛାଡ଼ିଲା—ଅପା—ଅପା ତୁ

କୁଆଡ଼େ ଗଲୁକି ? ଅରେ··· କେତେବେଳୁ ଆସି ଭାଇ ଠିଆ ହେଲେଣି । ଆସମ୍, ଭାଇ ଇମିତ ଠିଆହେଲ କାହିଁକି—?

ଚମକି ପଡ଼ିଲା ଅନିତା—ଗୋଟାଏ ଖିଆଲରେ ଉଠି ଆସୁଥିଲା ସେ ବାହାରକୁ । ଜାଇ ପାରିଲା ନାହିଁ ? ଘର ଦୁଆର ମୁହଁରେ ନବାଗତ ଯୁବକ ଜଣେ, ଭଲକରି ଚିହ୍ନି ନହେଲେ ମଧ୍ୟ ଚିହ୍ନିଲା ସେ । ଆବାକ୍‌ହେଲା କେବଳ ଅବାକ୍ ହୋଇ ଚୁହିଁ ରହିଲା ବଲବଲ କରି ।

ଚୁହାଣି ଭିତରେ ଥିଲା କେତେକଥା ଅମିମାଂସିତ ପ୍ରଶ୍ନବାଚୀ, ଅଭିମାନର ଦାରୁଣତା । ଦବକିଗଲା ଅରୁପ, ମନଟାଭାରି ବିଦ୍ରୋହ କରି ଉଠିଲା । ତା'ରିଲାଗି ଏଇ ପଲ୍ଲୀ ତରୁଣୀଟିର ଆଜି ଏଇପରି ଅବସ୍ଥା, ଦେହରେ କେଇଖଣ୍ଡି ଅସ୍ଥିମାତ୍ର ଅଛି । ଆଗରୁପ ନାହିଁ ଆଗପରି ଚାଞ୍ଚଲ୍ୟତା ନାହିଁ ?

—ଆରେ ଦୁଣ୍ଡିଙ୍କପରି ଚୁହିଁ ରହିଲୁ କଣ ଅପା । ଗୋଡ଼ ଧୋଇବାକୁ ଟୋଟାଏ ପାଣି ଦେ । ବାହାରେ ମାଲ୍ ଗୁଡ଼ାକ ପଡ଼ିଛି ମୁଁ ଘରକୁ ଆଣିବି । କୁଲିଟା ବସିଛି ଯେ । ତା'ର ପାଉଣା ନେବ । ମୋ ଜାମା ପକେଟରୁ ଦି'ଟା ଟଙ୍କା ଆଣ ।

ଚେତା ପଶିଲା ଅନିତା ପ୍ରାଣରେ, ବିଜଡ଼ିତ ଅଭିମାନ ରୁଦ୍ଧ ହୋଇଗଲା ଭିତରେ, ଅମାନିଆ କୋହରେ ଆଖିକୁ ଓଦାକରି ଦେଲ ପଣନ୍ତକାନିକୁ ବେକରେ ଗୁଡ଼ାଇ ପ୍ରଣାମ ହେଲ ଆସି ।

ଅରୁପ ନିଜକୁ ସମ୍ଭାଳି ପାରିଲନାହିଁ । କାନ୍ଦ ପକାଇଲ ସେ । ଅନିତାର ଦୁଇବାହୁକୁ ଟେକିଧଇଲ । ସ୍ନେହରେ ଆଶ୍ଳେଷଣ କରିନେଇ ରୁମାଲରେ ଆଖିର ଲୁହକୁ ପୋଛି ଦେଲ । ଭିତରକୁ ଚାଲାଇନେଇ ପିଠିକୁ ଆଉଁସି ଗଲ ।

ଏଇ ମନଭୂଲ ମିଳନକୁ ପ୍ରାଣଭରି ଦେଖୁଥିଲେ ହରିହର ବାବୁ । ଆନନ୍ଦରେ ଛାତି ତାଙ୍କର କୁରୁଳି ଉଠିଲା । ଦେହରେ ପୁଲକ ଜାଗିଲା । ଆଖି ବୁଜିଲେ ପାଖକୁ ଡାକିଲେ—ଅପ୍ରତିଭ ହେଲା ଅରୂପ । ସରମରେ ଶଢ଼ିଗଲା ଅନୀତା । ତରବରରେ ପାଣିନୋଟାଏ ଆଣିବାକୁ ବାହାରିଗଲା ବାଆଁ ରେଇ ହୋଇ ।

ଅରୂପ କୁଲିକୁ ପାଉଣା ଦେବାଲାଗି ପକେଟରୁ ପାଞ୍ଚଟଙ୍କାର ନୋଟଟିଏ କାଢି ଶରତକୁ ଦେଲା । ତାପରେ ଗୋଡ଼ରୁ ଯୋତା ଖୋଲି, ବୁଢାଙ୍କ ଖଟଧାରରେ ବସି ଡାକିଲା ମଉସା— ।

"ବଅସେ ବାପ ।"

—ଦେହ କପରି ଅଛି ?

—ଛାତିଟା ଯନ୍ତ୍ରଣା ହେଉଛି, ମୁଣ୍ଡଟା ପାଗଳଙ୍କପରି ଘୁରି ଯାଉଛି ।

—ଠିକ୍ ଅଛି ଚିନ୍ତା କରନ୍ତୁନି । ମୁଁ ନିଜେ ଚିକିତ୍ସା କରିବି ।

—କାହିଁକି ବାପ, କଷ୍ଟ ସହିବ ମିଛୁଟାରେ । ମୋର ନିଦାନ-ସମୟ ଆସି ହୋଇଗଲାଣି ମୁଁ ରହି ପାରିବିନି । ଏ ମୋ'ର ଶେଷ ସମୟ— ।

ନୋଟାଏ ପାଣିଆଣି ଠିଆହେଲା ଅନୀତା—ଆସନ୍ତୁ, ଆଗ ଗୋଡ଼ଟା ଧୋଇ ପକାଇବ । ଏତେବାଟରୁ ଆସିଲେଣି ।

—ସେ ପରେ ହେବ, ମୋ ଚମଡା ସୁଟ୍‌କେଶଟା ଏଠାକୁ ଆଣିଲ ।

ଆପତ୍ତି କଲାନି ଅନୀତା, ପାଣନୋଟାଟକୁ ସେଇଠି ଥୋଇ ସୁଟକେସଟା ଆଣି ପାଖରେ ଥୋଇଲା ।

—ଟୋପାଏ ଗରମପାଣି କର । ଶରତ କୁଆଡେ଼ଗଲା ?

—ତା ଗୋଡକଣ ତଳେ ଲାଗୁଛି । ସେ ପରା ଗଲାଣି ନଈକୁ

ମାଛ ଧରିବାକୁ । ହସିଦେଇ କହିଲା ଅରୁପ । ହେଉ ପ୍ରୟୋଜନ ନାହିଁ ।

ସୁଟ୍‌କେସରୁ କେତେକ ଔଷଧ ଓ ଚିକିତ୍ସା ଯନ୍ତ୍ରପାତି ବାହାର କରି ଆସିଲା ଖଟ ପାଖକୁ ।

ହରିହରବାବୁ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହେଲେ ବିଜ୍ଞାନ ଯନ୍ତ୍ରକୁ ଦେଖି । ସେ ଅନେକ ଡାକ୍ତରଙ୍କ ପାଖରୁ ଔଷଧ ବ୍ୟବହାର କଲେଣି—କିଏ ଯଦି ନାଲିପାଣି ଟୋପାଏ ଦେଲେତ କିଏ ଇନଜେକ୍‌ସନଟାଏ ଦିଅନ୍ତି । ନୀରବରେ ଚୁହିଁ ରହିଲେ ।

ଅରୁପ ବିଲାତି କାଇଦାରେ ଆଇସ୍ ବେଗ୍‌ରେ ଗରମପାଣିଭରି ମୁଣ୍ଡତଳେ ଦେଲା । ତାପରେ ବିଲାତି ଯନ୍ତ୍ର କେତେକ ଛାତିରେ ବସାଇ ବ୍ଲଡ୍‌ପ୍ରେସର ଷ୍ଟେଟିସ୍କୋପ ଦେଖିବାକୁ ଲାଗିଲା । ମିନିଟ୍ ପାଞ୍ଚ ପରୀକ୍ଷାପରେ ମୁହଁରୂଡାର, ବିନ୍ଦୁ ବିନ୍ଦୁ ଶ୍ରମବିନ୍ଦୁ ଜକାଇଆସିଲା, ମୁହଁଟା ମଉଳିଗଲା—ରୋଗିର ଆସି ଶେଷ ସମୟ ହେଲାଣିରେ···। ଆଗରୁ ହାତ ଦେଇଥିଲେ ହୁଏତ ରଖି ପାରିଥାନ୍ତା କିନ୍ତୁ, ଅନ୍ତିମ କାଳରେ ଚିକିତ୍ସାକରି କି ଫଳ ହେବ । ତଥାପି ଗୋଟାଏ ଇନଜେକ୍‌ସନ ଦେଲା । ବୋତଲ ଧରଣି, ଗୋଟାଏ ସିଲେଣ୍ଡର ହାଥରେ ରବରନଳି ଲଗାଇ ନାଶା ରନ୍ଧ୍ରରେ ଦେଇ, କହିଲା ଅକ୍ସିଜେନ୍ ନକର ବର୍ତ୍ତମାନ ପକ୍କା ଘଣ୍ଟାଏ ଶୋଇ ପଡ଼ନ୍ତୁ । ତାପରେ ଟିକେ ଆରାମ ପାଇବେ ।

ଏଇ ଧରଣର ଡାକ୍ତର ହେଲା ଅରୁପ । ସେଥିଲାଗି ପ୍ରତିବାଦ କଲେନି ହରିହରବାବୁ । ଆଖିବୁଜି ଶୋଇ ରହିଲେ । ଅରୁପ ବାହାରକୁ ଆସିଲା । ବାହାରେ ପିଲାଛୁଆ ପାଖରୁ ଆରମ୍ଭକରି, ଅନେକ ଲୋକମାନେ ଆସି ଭିଡ଼ ଜମେଇଲେଣି ଅରୁପକୁ ଦେଖିବାକୁ । ବିଲାତରୁ ଫେରିଛି ଅରୁପ—ଦେଖିବାକୁ ଗୋଟିଏ ବିଲାତି ସାହେବ

ପର । ସମସ୍ତେ ତାର ରୂପଦେଖି ଅବାକ୍ ହେଉଛନ୍ତି ? ଅନିତାକୁ ତାର ସାଥିମାନେ ଥଟ୍ଟା ପରିହାସକରି କେତେରକମର ଗଳ୍ପରିକଥା କହୁଛନ୍ତି ? ଲଜରେ ଗଢ଼ି ଯାଉଛନ୍ତି ଅନିତା—ମୁହଁଟେକି ପାରୁନାହିଁ । ଦେହରେତାର ଅଜଣା ଆନନ୍ଦ । ହାତରେ କାମ ଲାଗି ରହିଚ । ଦଣ୍ଡେ ଫୁରୁସତ ନାହିଁ ଠିଆହେବାକୁ ।

ଶରତ ଗୋଟାଏ ରୋହିମାଛ କେଉଁଠୁ ଆଣି ପହଞ୍ଚାଇ ଡାକ ଛାଡ଼ୁଛନ୍ତି —ଅପା ଲୋ···ପା, ଶିଘ୍ର ଆସିବୁଟି ! ମାଛଟା ଦେଉଛନ୍ତି ଏ ଯାକୁ ଭଲକରି ର’ନ୍ଧେ । ବିଲେତ ଡାକ୍ତର ଖାଇବେ ପରା···।

ଅନୁପ ନିଜର କୋଟ ପ୍ୟାଣ୍ଟ ଖୋଲି, ଗଞ୍ଜେ ନାଇଲନ୍ ଲୁଙ୍ଗି ଓ ହାତକଟାଗେଞ୍ଜି ଦେହରେ ଦେଇ ବାହାରି ଆସିଲା ଘରୁ । ଶରତ ପାଟିଶୁଣି ଅଗଣାରେ ଠିଆହେଲା—ଅନିତାକୁ କଣେଇ ଚାହିଁ ଶରତକୁ ଧମକଦେଇ କହିଲା—ପାଟିକରନି ଶରତ । ମଉସା ଶୋଇଛନ୍ତି, ନିଦ ଭାଙ୍ଗିଯିବ । ମାଛ ପଡିଥାଉ ଏଠାକୁ ଆ’ ।

ଭୟ ଭୟ ହୋଇ ଚୋରଙ୍କପରି ପାଖକୁ ଆସିଲା ଶରତ । ଅନୁପର ଏପରି ବେଶଦେଖି ତାଟକା ଲାଗିଲା ।

ଅନୁପର ସମବୟସୀ ଲୋକମାନେ ଆସି ଆଳାପ ଜମେଇ ବସିଲେ ସମସ୍ତଙ୍କ ମୁହଁରେ ଅନିତାର ପ୍ରଶଂସା । ଅନୁପ ଆତ୍ମଗର୍ବରେ ଫୁଲି ଉଠୁଥିଲା ।

ସଞ୍ଜୁଆ ମାଳୁ ଅନ୍ଧାର । ଠାକୁରାଣୀଙ୍କ ମନ୍ଦିରରୁ ଆରତୀର ଶବ୍ଦ ଶୁଭୁଛି । ତୁଳସୀମୂଳେ ସଞ୍ଜଦୀପଟି ଜାଳି ଦେଲେ ଝିଅବୋହୂମାନେ

ମୁଣ୍ଡ ନୁଆଁଇ ମନର ବେଦନା ଜଣାଇ ଜୁହାର ହେଲେ । ନଈ କୁଳସ୍ଥ ଶିତଳ ପବନ ବହିଆସି, ମନପ୍ରାଣରେ ଶିତଳତା ପରଶ ଦେଉଥାଏ ।

ଅରୁପ ଯାଇଥିଲା ଅନିତାର କର୍ମ ବିଚକ୍ଷଣତାର—ଅନାଥାଶ୍ରମ ଓ ପଲ୍ଲୀମାନଙ୍କ ସମିତ ନାରୀ ଶିକ୍ଷା ସଦନ ଗୁଡ଼ିକୁ ବୁଲିବାକୁ । ବେଶ ଆନନ୍ଦ ହେଲା ଦେଖି । ସମସ୍ତେ ଅନିତାର ଗୁଣ ଗାରିମାକୁ ପ୍ରସଂସାକରି କହିଲେ ତାକୁ । ସନ୍ଧ୍ୟାଅନ୍ଧାର ହୋଇ ଆସିବାରୁ ଘରକୁ ଫେରିଲେ । ଅନିତା ତାର ଘର ପୂଜାମାସ୍ତ ପଟଟି ପାଖରେ ବସି ଧୂପ ଦୀପାଳି ଜାଳି ମନ ଆନନ୍ଦରେ, ପ୍ରଣତି ଜଣାଉଛି । ଗୋଡ଼ ଚିପି ପଛରେ ଠିଆହେଲା ଅରୁପ ।

ଅନିତା ଉଠିପଡ଼ି ପଛକୁ ଚାହିଁ, ଚମକି ପଡ଼ିଲା ଲାଜରେ ମୁହଁଟାର ମଉଳିଗଲା । ମୁହଁକୁ ଚାହିଁ ପାରିଲା ନାହିଁ । ଅପ୍ରତିଭରେ ପଳାଇ ଯାଇଥିଲା ଘରୁ । ବାଧାଦେଲା ଅରୁପ, ତା ବାମ ହାତଟିକୁ ଚିପିଧରି ଅଟକାଇ ନେଲା—ଶୁଣ—?

—କ'ଣ କି, ଛାଡ଼ ଦଅମ, ଶରତ ଏଇନେ ଆସିବ ପରା ।—

—ଆସୁ..., ତମେ 'ମୋ ସହିତ ଭଲକରି କଥା କହୁନା । ପାଖରେ ଦେଖିଲେ ଲାଜ ଲାଜ ହୋଇ ଚାଲି ଯାଉଚ କାହିଁକି ? ମୋପରେ ଖୁବ୍ ରାଗିଛ ନୁହେଁ ?—

—ନା,ମ ରାଗିବି ନାହିଁ ? ରୁଦ୍ଧ ଅଭିମାନ ଗୁମୁରି ଉଠିଲା ଅନିତାର ପ୍ରାଣଟା ।

ଅନ୍ତରଭରା ସ୍ନେହ, ଅସୀମଭକ୍ତି, ମୁହଁରେ ଅଭିମାନର ପ୍ରତିଛବି—ବିଚକ୍ଷଣା ଏ ନାରୀଜାତି ।

—ତୁମେ ବୁଝିବନି, ଅନି । ବିଦେଶରୁ ଆସିବାଯେ କେତେ କଷ୍ଟକର । କେତେ ଅସୁବିଧା । ଚାକିରୀ ଜୀବନରେ ଆହୁରି

କଠିନ ସମସ୍ୟାର ସମ୍ମୁଖୀନ ହେବାକୁ ହୁଏ, ଏପରିକି ଗଟେ ଖଣ୍ଡିଏ ଦେବାକୁ ସମୟ ହୁଏନା ।

—ଅନିତା ନିରବ ।—

ଅରୁପକୁ ଖୁବ୍ ବାଧିଲା । ସେ, ଅନୁର୍ ପାଖକୁ ଟାଣିନେଇ କହିଲା—ମତେ—କ୍ଷମା କରିବନି ରାଣୀ—,

ସାମାନ୍ୟ ବନ୍ଧନରେ ତରଳିଗଲା ଅନିତାର୍ ଯୁବତୀପ୍ରାଣ ଧୀର-ସ୍ୱରେ କହିଲା—ତମ ପୁରୁଷ ଜାତଟା ଇମିତ, ପାଖରେ ଥିଲେ ଗୋଟାପଣେ ହୋଇ ରହନ୍ତି । ଦୂରକୁ ଗଲେ ମନେ ପକାନ୍ତି ନାହିଁ । ହଉ ଥାଉ ମୋ ମନରେ ରାଗ ନାହିଁ···, ମୋତେ ଗୁଡ଼ିଲ ବାପା ସେ ଘରେ । ଶରତ ଏଇନେ ଆସିଯିବ ଣ୍ଟି· ·, ତୁମେ ବିଦେଶରେ ବୁଲି ବଡ଼ ଅସଭ୍ୟ ହେଲଣି ?

ସେତିକିବେଳେ ହରିହରବାବୁଙ୍କର ଜୀର୍ଣ୍ଣ କଣ୍ଠରୁ ଅସ୍ତ ବ୍ୟସ୍ତ ତାର ଆଭାସ ଆସିଲା—

—ଓହୋ···ଭଗବାନ···। ରେ ଅନି···ମା, ଟିକେ ଇଆଡ଼କୁ ଆ ।

ତରବର ହୋଇ ଛୁଟି ଆସିଲା ଅନିତା ।

—ମା, ଟୋପାଏ ପାଣି ଦେ, ତଣ୍ଟିଟା କାହିଁକି ଅଠାହୋଇ ଯାଉଛି ।

ଅନିତା ପାଣିଆଣି ଦେଲା ପାଟିରେ । ଢୋକ ଗିଲିଲେ ବାପା । ଅରୁପ ପୁନରାୟ ଆସି ପରୀକ୍ଷା କଲା—ବ୍ଲଡ୍ପ୍ରେସର ବଢି ଚାଲିଛି । ରକ୍ତର ତୀବ୍ରଚଳାଚଳ । ଷ୍ଟେଥସ୍କୋପ୍ ଲଗାଇଲା ଛାତିରେ । ଜୀବନ ଶକ୍ତିର ବିଦ୍ୟୁତକ୍ ସ୍ପନ୍ଦନ ଚଞ୍ଚଳା ହେଲା ଟିକେ ।

ଅତି ବିକଳହୋଇ ଛଟପଟ ହେଲେ ହରିହର ବାବୁ—ପ୍ରଳାପ କଲେ ମଧ୍ୟ । ପୁଣି ସ୍ଥିର ହୋଇ ଆଖିବୁଜିଲେ—କଣ ଚିନ୍ତା

କରିଗଲେ···, ଉଠିବାକୁ ଚେଷ୍ଟାକଲେ, ପାରିଲେନି । ଅନିତା ଉଠାଇ ବସାଇଲା । ଶରତ ଦଉଡ଼ଆପି ହାଓ୍ବା କରିବାକୁ ଲାଗିଲା । ଅରୁପର ପାଟିରେ କଥାନାହିଁ । ସେ ତାର ପ୍ରାଣଦେଇ ଚିକିତ୍ସା କରି ଚାଲିଛି । ବନାରସ୍ ହସ୍ପିଟାଲରୁ ଯେତେ ଔଷଧ ଆଣିଥିଲା ସେଥିମଧ୍ୟରୁ ବାଛି ବାଛି କେତୋଟି ଇଞ୍ଜେକ୍ସନ ଓ କେତୋଟି ବଟିକା ଖୁଆଇ ଦେଲା—କିନ୍ତୁ···, ସବୁ ବୃଥା । ପ୍ରାଣୀର ମରଣ ଆସି ପହଞ୍ଚିଲେ କେଉଁ ଡାକ୍ତର ବଇଦ ରଖିବେ କାହାର ଶକ୍ତିଅଛି ସେ ଅପେକ୍ଷା ବାହାରୁ ପ୍ରାଣିକୁ ଫେରାଇବ ।

ନାକପୁଡ଼ାଦେଇ ରକ୍ତ ପଡିଲା ମେଞ୍ଚାଏ । କାଠ ହୋଇଗଲା ଅନିତା । ଚିତ୍କାରକରି ଡାକିଲା—ବାପା···ବାପା···,

ପାଟି ଖିନ୍ନମାରିଗଲା କିନ୍ତୁ ବାପା ଅଜ୍ଞାନ । କାନ୍ଦପକାଇଲା ଶରତ । ଅରୁପକୁ କୁଣ୍ଢାଇ ପକାଇ ବିକଳହୋଇ କହି ଉଠିଲା— ବାପାଙ୍କୁ ବଞ୍ଚାଅ ଅରୁପଭାଇ । ତମେପରା ବିଜ୍ଞାନ ଦର୍ଶୀ ଡାକ୍ତର ।

—ବାପ·········।

ଗମ୍ଭୀର ହେଲା ଅରୂପ । କାରଣ ସେ ଜାଣି ସାରିଲାଣି । ଆଉ ରୋଗିକୁ ରଖି ହେବନାହିଁ ? ପ୍ରାଣଟା ତାର କାନ୍ଦଉଠିଲେବି ଡାକ୍ତରୀ କରି କଠିଣ ମନଟା ନିଶ୍ଚଳ ଗମ୍ଭୀର ଥାଏ ।

ଚେତନା ଫେରିଲା ହରିହର ବାବୁଙ୍କର । ଆଖିରୁ ଦି'ଟୋପା ଲୁହ ଖସି ପଡ଼ିଲା । ଆଖି ବୁଲାଇଲେ ଗୃହ ଆଡକୁ । ମୁଣ୍ଡ ପାଖରେ ଶରତ ବସି ହାଓ୍ବା କରୁଛି । ପିଠି ଆଉଁସୁଛି ଅନିତା, ଅରୁପ ଗମ୍ଭୀରହୋଇ ବସିଛି ପାଖକୁ । ପୁଣି ଘୂରିଗଲା ଆଖି···, ସ୍ଥିର ହେଲା, ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କର ଗୋଟିଏ ଫଟଉପରେ ।

ଆଖି ବୁଜିଲେ କଣ ଚିନ୍ତାକଲେ···ହାତ ଠାରିଲେ ଅରୂପ, ଆହୁରି ପାଖକୁ ଆସିବାକୁ ! ଅରୁପ ଲାଗିଆସିଲା ଦେହ ପାଖକୁ !

ରୁଗ୍‌ଣ ହାତଟିକୁ ଟେକି ତା ମୁଣ୍ଡରେ ବୁଲାଇ ଥଙ୍ଗଥଙ୍ଗ ହୋଇ କହିଲେ—ହରିହରବାବୁ ।

—ବାବା ମୋର•••ଆଜି ଚିର ବିଦାୟର ଦିନ ! କେତେ ଆଶା ଆବଶ୍ୟକତା ମନରେ ଥିଲା । ସବୁ ସବୁ ରହିଗଲା—କିଛି କରି ପାରିଲି ନାହିଁ । ବହୁଦିନ ହେଲା ଖୋଜୁଥିଲି ତମକୁ ଆଜି ପାଖରେ ପାଇଛି ଏଇ ମୋର ଦୁର୍ବ ଶୁଭ୍ରତ । ଏଇ ମାତୃହରା ସନ୍ତାନ ଦୁଇଟି ମୋର । ମୋ ଅନ୍ତେ ବାର ହିନସ୍ତା ହେବେ—କିଏ ତାଙ୍କୁ ଦେଖିବ । ମୁଁ ଜାଣେ ତମ ମନ, ଅତ୍ୟନ୍ତ ପବିତ୍ର । ତମେ ଅନିତାକୁ ପ୍ରୀତିଦେଇ ଭଲପାଅ । ଶରତକୁ ନିଜର ସାନଭାଇ ଠାରୁ ସ୍ନେହକର । ମୋର ଆଶା—ଥିଲା, ତୁମର ସୁଖ ସଂସାର ଦେଖି ଖୁସିହେବାକୁ । ପାରିଲି ନା—ପର ପାରିରେ ଥାଇ ଦେଖିବି—ମନରେ ଘୃଣା କରିବନି—ଅସ୍ପୃଶ୍ୟ ଝିଅବୋଲି । ତମରି ହାତରେ ମୋର ଅତି ଆଦରର ଝିଅଟିକୁ ଦେଇ ଯାଉଛି । ଏତେଦିନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଭାଇଭଉଣୀପରି ଥିଲ କିନ୍ତୁ•••, ଆଜିଠାରୁ ସ୍ୱାମୀ-ସ୍ତ୍ରୀ•••, ତୁମେ•••, ଗ୍ରହଣ କରି ଦେଖିବ, ଭବିଷ୍ୟତ ଆଲୋକମୟ ହୋଇ ଉଠିବ ।

ତୁମର ଆଦର୍ଶ ଅଛି ତୁମର ଆଦର୍ଶରେ ତୁମରିଠାରୁ ଶିଖି ନୂତନ ଜଗତ ସୃଷ୍ଟି ହେବ । ଆମ ଦେଶରୁ ଏଇ ଘୃଣା ବିକାରୁ ଶିଘ୍ର ଉଠିଯିବ । ଏ ମୋର ଅନ୍ତିମ କାଳର କଥା—।

ଆଖି ବୁଜିଲେ ହରିହର ବାବୁ । ଅରୁପର ଆଖିରୁ ଲୁହ ଗଡ଼ିଲା, ଶରତ ଭେ ଭେ ହୋଇ କାନ୍ଦି ଉଠିଲା । ମୁଣ୍ଡ ପିଟିଦେଲା ଅନିତା•••ବିକଳ କାନ୍ଦଣାରେ । ଜମାହୋଇ ପଡ଼ିଲେ ପଡ଼ିଶାମାନେ । ସମସ୍ତେ ଅବାକ୍ କାହାରି ମୁହଁରେ କଥାନାହିଁ ×?

ଶେଷଥର ପାଇଁ ଆଖି ଖୋଲିଲେ ହରିହରବାବୁ । ଅନିତାକୁ

ପାଖକୁ ଟାଣିନେଲେ ସ୍ନେହରେ କପାଳରେ ହାତ ବୁଲାଇଲେ । ଥିର ଥିର କରି କହିଲେ ଉପରି କାନ୍ଥ ଠଣାରେ ଗୋଟିଏ ଡବାରେ ଠାକୁରାଣୀଙ୍କ ସିନ୍ଦୁର ଅଛି ମୋ ପାଖକୁ ଆଣ ।

ସିନ୍ଦୁରଡବା ଆଣି ଥୋଇଲା ଅରୂପ । ହରିହର ବାବୁ କହିଲେ ଗୋଟିଏ ସିନ୍ଦୁରଟିପା ଅନିତାର କପାଳରେ ଲଗାଅ ।

ନୀରବଧାରଣାପରି ସିନ୍ଦୁର ବିନ୍ଦୁଟିଏ ଥାପିଦେଲା, ଅନିତାର ସୀମନ୍ତରେ ।

ଦୁର୍ବଳ ହାତଟିକୁ ତୋଳିଦେଲେ ହରିହର ବାବୁ, ଅନିତାର ମୁଣ୍ଡରେ, ଶାଢ଼ି ବେଢ଼ଟିକୁ ବହୁକଷ୍ଟରେ ଟାଣିଦେଲେ । ମୁହଁଟା ଖୁବ୍ ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ହୋଇ ଉଠିଲା । କମରରୁ ଗୋଟିଏ ଚାବି ବାହାର କରି ଅରୂପର ହାତକୁ ଦେଲେ—ଏଇଟା ସିନ୍ଦୁକ ଚାବି । ସିନ୍ଦୁକ ଖୋଲିଲେ ସବୁ ବୁଝି ପାରିବ । ଆଉ କହି ପାରୁନି— ଆଜି ମୋର ଶୁଭଦିନ···।

ଅରୂପ ଓ ଅନିତାର ହାତରେ ହାତକୁ ମିଳାଇ ଦେଇ, ଢଳି ପଡିଲେ—ହରିହର ବାବୁ ।

ଆଖି ଓ ପାଟିଦେଇ ଝଲକାଏ ରକ୍ତ ପିଚ୍କି ଉଠିଲା—ଚମକି-ପଡ଼ିଲା ଅରୂପ । ଅବୁଝା ମନଟାକୁ ନେଇ ଇଞ୍ଜେକ୍ସନ କଲାମଧ୍ୟ— କିନ୍ତୁ, ସେତେବେଳକୁ ସବୁ ଶେଷ ।

ବାହୁନି କାନ୍ଦିଉଠିଲା ଅନିତା—କୁଆଡେ଼ ଯାଉଛ ବାପା ମତେ ତମ ସାଙ୍ଗରେ ନିଅ ଏ କ'ଣ କଲ । ଶୋକ ସମୁଦ୍ରରେ ଭସାଇ ଦେଇ ଚାଲିଗଲ ଏତେ ସ୍ନେହ ମାୟା ପାସୋରିଦେଲ ମନରୁ ।······

ତଳେ ଗଡ଼ିଗଲା ଶରୀର । ବିକଳ କାନ୍ଦଣାଟାର ଶୁଣି ଘରଟା

ଫାଟି ପଡ଼ିଲା ଅରୂପର । ଏତେବଡ଼ ଧର୍ଯ୍ୟଧର ହୋଇମଧ୍ୟ କାନ୍ଦି ପକାଇଲା ।

ପାଗଳଙ୍କପରି କାନ୍ଦୁଥାଏ ଅନୀତା । ଯିଏ ଯେତେ ବୁଝାଇଲେ ସୁଧା ତାର ଶାନ୍ତନା ଆସୁନାହିଁ । ସେହିପରି କାନ୍ଦି କାନ୍ଦି ମୁଣ୍ଡଟାକୁ ଚଉକଳରେ ପିଟିଦେଲା ରକ୍ତ ବୋହିଗଲା—ଜ୍ଞାନଶୂନ୍ୟ ହୋଇ ପଡ଼ିଗଲା ସେଇଠି ।

ସ୍ତମ୍ଭିଭୂତହୋଇ ବସିଥିଲା ଅରୂପ । ଘର ଭିତରେ ମଇପଙ୍କର ପ୍ରଚୁର ଭିଡ଼ । ହଠାତ୍ ତାର ଚେତାପଶିଲା—ଚାହିଁଲା ଅନୀତା ତଳେ ଲୋଟି ଗଡୁଛି । ମୁଣ୍ଡରୁ ରକ୍ତର ସ୍ରୋତ ବହି ପିନ୍ଧିଲାଲୁଗା ରକ୍ତ ହେଲାଣି । ତତ୍ପରହୋଇ ଉଠିପଡିଲା । ଅଲ୍‌ଗାଗ୍ଧକରି ଟେକିନେଲା ଅନୀତାକୁ । ସେପାଖ ଘରକୁ ନେଇ ଖଟଉପରେ ଶୁଆଇଦେଲା । ବିପଦ ପରେ ବିପଦ, ନିଜକୁ ସବଳ କଲା ଟିକ୍ । କ୍ଷତ ଯାଗାରେ ବେଣ୍ଡେଜ୍‌ଟାଏ କରି, ଦୁଇଜଣ ସ୍ତ୍ରୀଲୋକଙ୍କୁ ତାଙ୍କ ଶୁଶ୍ରୂଷା କରିବାକୁ କହିଲା । ଶରତକୁ କୋଳକୁ ନେଇ ଲୁହ ପୋଛିଦେଇ ବୁଝାଇ ସୁଝାଇ ଚୁପ୍‌କଲା । ଶବ ସଂସ୍କାରଲାଗି ବ୍ୟବସ୍ଥା କରି ବସିଲା—ଗ୍ରାମଲୋକମାନେ ହାହାକାର କଲେ, ସମସ୍ତଙ୍କ ଆଖିରେ ଲୁହ କେତେବଡ଼ ଉପକାରୀ ଲୋକଟି ଖସିଗଲା ।

ଶବ ସତ୍କାର ଲାଗି ବିଶେଷ ଅସୁବିଧା ହେଲାନାହିଁ ରାତି ବେଶି ହୋଇ ନଥାଏ ପଲ୍ଲୀମଙ୍ଗଳ ସମିତି ଓ ଅନାଥାଶ୍ରମ ଲୋକମିଳି ସବୁ ଘେନିଗଲେ, ଅରୂପ ନିଜେ ସତ୍କାର କଲା ।

ଶ୍ମଶାନରୁ ଫେରିଲା ବେଳକୁ ରାତି ପ୍ରାୟ ତିନି ପ୍ରହର ଘରେ କେତେଜଣ ବୁଢ଼ି ମାଇପେ ଅନୀତାକୁ ଜଗିବସିଥାନ୍ତି । ଶରତ ନୀରବରେ ବସିଛି ତାଙ୍କପାଖରେ । ଅନିତାର ଚେତା ଫେରିନାହିଁ । ଅରୂପ ପଶିଲା ଘର ଭିତରକୁ । କିପରି ଭୟଙ୍କରିଆ ଲାଗିଲା ତାକୁ

ସୁକାମା, କହିଲା—ବାପ, ଭଲବେଳରେ ତମେ ଆସି ପହଞ୍ଚି ଥିଲ, ନଇଲେ—ବଚରା ଭାସି ଯାଇଥାନ୍ତେ । ହଁ—ତମେସବୁ ଖାଇବ କଣ ? ଘରେତ ରନ୍ଧାବଢ଼ା ହେଇନାହିଁ ।

—ନାଇଁରେ ବାପ ଖାଇବାର ଦରକାର ନାହିଁ ବରଂ ଶରତକୁ ଦି'ଟା ଯଦିକଣ ଖୁଆଇ ପାରନ୍ତ ଭଲ ହୁଅନ୍ତା—ମୁଁ ଅନିତାକୁ ଗୋଟିଏ ଇଞ୍ଜେକ୍‌ସନ ଦେବି । ଚେତା ଫେରିଲେ ପୁଣିଯଦି ଚିତ୍କାର କରେ ତାହାହେଲେ ଉପୁର ଆଶଙ୍କା ଅଛି । ମୋର ଖାଇବା କଛି ଦରକାର ନାହିଁ ?

ସୁକା ମା, ବହୁତ ବୁଝାଇଲା ଶରତକୁ କିନ୍ତୁ ଶରତ ଖାଇଲାନି । ଅରୁପ ଗୋଟିଏ ଇଞ୍ଜେକ୍‌ସନ ଦେଇ ସ୍ତମିତ ଅନିତା ପାଖରେ ବସି ରହିଲା । ଭାବନାର ପାହାଡ ଲଦିହୋଇ ପଡୁଥାଏ ମୁଣ୍ଡରେ । ତାର କର୍ତ୍ତବ୍ୟକଣ ! ସନ୍ଧାନ କରି ଚାଲିଥାଏ—ଖିଅ ପାଉନି ।

"......................"

ଚେତନାପାଇ ଉଠି ବସିଲାଣି ଅନିତା । ପ୍ରାଣରେ ତାର ଆଘାତ ଲାଗିଲେବି ମନରେ ସବଳ ଆଣି ଭାଇଟିକୁ ଆଦର ଯତ୍ନନେବା ଅରୁପର ଖବର ବୁଝିବାକୁ ଲାଗି ପଡ଼ିଛି । ମୁଣ୍ଡର କ୍ଷତଦାଗ ଆଜି-ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବି ଶୁଖିନାହିଁ । ପିତୃଶୋକବି ଭୁଲିନାହିଁ ? ଏ ତାର ଭାଙ୍ଗି ପଡ଼ିବାର ବେଳନୁହେଁ ? ସେ ଯଦି ଶୋକସନ୍ତାପରେ କାତର ନାଗିହୁଏ ବିଚରା ଛୋଟ ଭାଇଟି କାହା ମୁହଁକୁ ଚାହିଁ ଠିଆ ହେବ । ଅରୁପ କମିତ ଚଳିବ । କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ପଥକୁ ଆଗରେ ନେଇ ଠିଆ ହୋଇଛି ସେ ।

ଅରୁପ ସିନ୍ଦୁକ ଖୋଲି ଦେଖେ, ସୁନାରୁପା ପ୍ରାୟ ହଜାରେ ଟଙ୍କାର ଅଛି । ନଗଦ ପାଞ୍ଚଶହଟଙ୍କା ଆଉ ଜମି ବାଡ଼ିର କାଗଜପତ୍ର ସବୁ ଅଛି ଅରୁପ ନା'ରେ ରେଜେଷ୍ଟ୍ରୀ ।—ଗୋଟାଏ ପୋଷ୍ଟଅଫିସ

ବହି, ସେଥିରେ ତିନିହଜାର ଟଙ୍କା ଅନିତା ନାମରେ ଜମାଅଛି ।
ଆଉ ଖଣ୍ଡେ ଉତ୍କଳନାମା ପତ୍ର—

ଚିଠିଟି ପଢ଼ିଲା ଅରୁପ । ବୁଝିଲା ସବୁ । କିଯ୍ୟାକର୍ମ ନିଜ ହାତରେ ବଢ଼ାଇଲା । କିନ୍ତୁ, ଭାବି ସ୍ଥିରକରି ପାରିଲାନାହିଁ— କିପରି ଏଇ ଭାଇ ଭଉଣୀ ଦୁଇଟିଙ୍କୁ ଏତେ ଦୂରରେ ଛାଡ଼ି ସେ ବନାରସ ଯିବ କାହାକୁ ନେଇ ଚଳିବେ ଏମାନେ । କାହା ପାଖରେ ମନକଥା ଖୋଲି କହିବେ । କିଏ ଯତ୍ନାଙ୍କୁ ସାହାହେବ ? ତାର ଆଉରୁ ତାରକଥା ଭାବି ସ୍ଥିର କଲା—ଗ୍ରାମର କେତେଜଣ ମୁଖିଆ ଲୋକଙ୍କୁ ତାଙ୍କ ଘରର ସମସ୍ତ ଦାୟିତ୍ୱଦେଇ । ପଲ୍ଲୀମଙ୍ଗଳ ସମିତି ଓ ନାରୀ ଶିକ୍ଷାୟତନରୁ ବିଦାୟନେଇ, ବାହାରିଲା ସୁଦୂର ବନାରସ ସହରକୁ ।

ଏଇ ଛୋଟ ପଲ୍ଲୀଟିରୁ ମାୟା ତୁଟାଇ ଦୂର ସହରକୁ ଯିବାକୁ କିପରି କଷ୍ଟ ବୋଧହେଲା ଅନିତାକୁ । ଏଇ ଜନ୍ମମାଟି ତା ପାଖରେ ସ୍ୱର୍ଗ, କିନ୍ତୁ···ଯାହା ହାତରେ ବାପା ତାକୁ ଛାଡ଼ିଦେଇ ଗଲେ । ସେଇ ତାର ସ୍ୱାମୀ ଦେବତା, ତାକୁନେଇ ଭବିଷ୍ୟତ ଜୀବନକୁ ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣମୟକରି ଗଢ଼ିବ । ସେଇ ତାର ଇହ ପରକାଳର ସାଥି । କଥା ଭାଙ୍ଗିଲା ନାହିଁ । ଛୋଟ ଭାଇଟିର ହାତଧରି କର୍ତ୍ତବ୍ୟକୁ ଆଗରେ ରଖି ବାହାରି ପଡ଼ିଲା ଘରୁ ।

ଭାରତରେ ଆଦ୍ୟସହର ବନାରସ । ମଧ୍ୟ ପ୍ରଦେଶର ଏଇ ସୁବର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରସିଦ୍ଧ ବାରାଣସି ପୁଣ୍ୟ ସ୍ଥାନଟିରେ କୋଟି କୋଟି ଲୋକଙ୍କର

ବାସସ୍ଥାନ । ତାହାର ମଝିରେ କୁଳୁ କୁଳୁ ନିନାଦରେ ବହି ଯାଇଛି ପୁଣ୍ୟତୋୟା ଭାଗିରଥି । ତଟେତଟରେ ଅସଂଖ୍ୟତୀର୍ଥ । ଦାନ-ବୀର ହରିଶ୍ଚନ୍ଦ୍ରଙ୍କ ମହା ଶ୍ମଶାନ । ସତୀକୁଣ୍ଡ—ମଣିକର୍ଣ୍ଣିକା ଦଶାଶ୍ୱମେଧ । ଅସଂଖ୍ୟ ସ୍ମୃତି ସ୍ତୁପ ବିଦ୍ୟମାନ ଅଛି । କାଶି ବିଶ୍ୱନାଥଙ୍କ ମହା ମହିମା ବିସ୍ତାରିତ ଆଜି ବି ହେଉଛି । ଜଗତ୍‌ଗୁରୁ ଶଙ୍କରାଚାର୍ଯ୍ୟଙ୍କ ଆଶ୍ରମ ! କେତେକଣ ଅସୁମାରୀ କୀର୍ତ୍ତିସ୍ଥଳ । ଇତିହାସର ପ୍ରଧାନ ସ୍ଥାନଟି ଏଇ ସହର ।

ବେଶ୍ ଆନନ୍ଦ ଅନୁଭବ କରୁଛନ୍ତି ଅନିତା ଆଉ ଶରତ । ଅରୁପ ଆସି ବାବୁଲାଲ ରୋଡ଼ର ଗୋଟିଏ ଏକ ମହଲା କୋଠି ଭଡ଼ା-ନେଇ ରହିଛି । ବିଶ୍ୱନାଥ ମନ୍ଦିରକୁ, ଖୁବ୍ ନିକଟ ନହେଲେବି ଦୂର ସେମିତି ନୁହେଁ । ସକାଳୁ ଗଙ୍ଗାରୁ ଗାଧୋଇ ଆସି ବିଶ୍ୱନାଥଙ୍କ ଦର୍ଶନକରି ବେଶ୍ ତୃପ୍ତି ପାଉଛି ଅନିତା ।

ଶରତ, ଭାରତ ସେବାଶ୍ରମ ନିକଟସ୍ଥ ଗୋଟିଏ ସ୍କୁଲରେ ପଢୁଛି । ଅରୁପ ମେଡ଼ିକାଲ ତରଫରୁ ଗୋଟିଏ କାରପାଇ, ସେଇଥିରେ ଯିବା ଆସିବା କରୁଛି । ଖୁବ୍ ଅସୁବିଧା ତାକୁ ହେଉନି ଜେନେରାଲ ମେଡିକାଲରେ, ତାର ଖୁବ୍ ସୁଖ୍ୟାତି । ବେତନ ଆଶାତିତ ଭାବେ ମିଳୁଛି । ରୁଗ୍‌ଣମାନଙ୍କ ପାଖରୁ ଘରେଇ ରୋଜଗାର ରହିଛି । ପଇସାର ଅଭାବନାହିଁ ।

ଦିନପରେ ଦିନ ବହିଗଲିବା ସାଥିରେ ବଦଲି ଗଲାଣି ଅନିତା । ଆଗପରି ରୁପନାହିଁ କି ବେଶଭୂଷା ନାହିଁ । ଏଇନେ ସହରର ସଭ୍ୟତା ମଳୟ ପରଶରେ, ବନାରସୀ ଶାଢୀ ମଖମଲ ବ୍ଲାଉଜ, ଗୋଡ଼ରେ ହାଇହିଲ ସେଣ୍ଡେଲ, ବେକରେ ସୁନାହାର, ହାତରେ ଦୁଇପଟଲେଖାଁ ସୁନା କାଚ, ମୁଣ୍ଡରେ ସରୁ ଓଢ଼ଣା, ସୀମନ୍ତରେ ସତୀ ସିନ୍ଦୁର । ଗୋଟିଏ ଭଦ୍ରଆଶୁଣି ହୋଇ ଉଠିଛି ।

ଠିକ୍ ସ୍ୱାମୀପରି ସେବା କରୁଛି ଅରୂପକୁ । ଜନନୀପରି ସ୍ନେହ ତାର ଶରତ ଉପରେ । ସ୍ତନପାନ୍ଥୁଣ୍ଡି ଉଠେ, ନିଜର ନିତ୍ୟକର୍ମସାରି ଗୃହ୍ନା ଜଳଖିଆ ତିଆରିକରେ । ଶରତ ଓ ଅରୁପକୁ ପାଖରେ ବସାଇ ଖାଇବାକୁ ଦିଏ, ଅରୁପ ଖାଇ ଅଫିସକୁ ଯାଏ । ଶରତ ଇସ୍କୁଲକୁ ଯାଏ । ପୁଣି ବ୍ୟଞ୍ଜନାରେ ଲାଗିଯାଏ । ଘରେ ଏକୁଟିଆ ରହେ ଅନିତା ।

ଏଇ ମୂହୁର୍ତ୍ତିଟି ତା ପାଖରେ ଅସହ୍ୟଣୀୟ ହୋଇଉଠେ । ଭଲଭଲ ବହି ପଢ଼େ । ଘରକୁ ସଫାକରି ସଜାଏ । ଶରତର ଜାମା ପ୍ୟାଣ୍ଟ ସଫାକରି ସୁଖାଇ ରଖେ । ଘରମଧରେ ଏଇତାର କାମ, କାମଟି ଶେଷ ହୋଇଗଲେ ମନଟା ବିଚଳିତ ଲାଗେ, ସଦାବେଳେ ଗୃହିଁ ରହିଥାଏ କେତେବେଳେ ଆସିବେ ସେମାନେ । ଅରୁପ ଫେଡ଼ି-ଧନ ସଅଳ ଫେରେ ଶରତକୁ ଗାଡ଼ିରେ ବସାଇ ନେଇଆସେ । ଗାଡ଼ିର ହ'ର୍ଣ୍ଣ ଶୁଣି ଛୁଟିଆସେ ଅନିତା—ଅରୁପକୁ ଦେଖିଲେ ଆନ-ନ୍ଦରେ ଛାତିଟା କୁରୁଳିଉଠେ । ଲାଜମାଡ଼େ ଖୁବ୍···ମୁହଁକୁ ଗୃହିଁ ପାରେନା ଗୃହ୍ନା ଜଳଖିଆ ଦିଏ ଭଲମନ୍ଦ ଦୁଃଖସୁଖ ହୁଏ । ସ୍ୱାମୀର ବ୍ୟଞ୍ଜନା କରେ । ଖାଇ ପି, ଶରତ ଶୋଇପଡ଼େ ତା ଘରେ । ଅରୁପ ସେହିପରି ବିଛଣାରେ ଗଡ଼ିଲେଇ ପଡ଼ିଥାଏ, ଅନିତା ଘରକାମ ସାରି ଗୋଡ଼ ଚିପି ୨ ପହଞ୍ଚେ ଅରୁପ ପାଖରେ, ଗୋଡ଼ର ଧୂଳି ମୁଣ୍ଡରେ ମାରେ । ଭକ୍ତିଭରେ ପ୍ରଣାମଟିଏ ହୋଇ । ଗୋଡ଼ମୋଡ଼ି ବସେ ଅରୁପ ଖିଲଖିଲ ହୋଇ ହସିଉଠେ ।

ଲାଜରେ ମଉଳି ପଡ଼େ ଅନିତା । ଚମ୍ପା ଫୁଲିଆ ମୁହଁଟି ତାର ଗୋଲାପି ଆଭା ହୁଏ । ଅଭିମାନ ଭରା ସ୍ୱରରେ କୁହେ—ତମେ ଭାରି ଇଏ···; ସେ ଘରେ ପରା ଶରତ ଶୋଇଛି । ଏମିତପଦ ହସ, ମୁଁ ପଳାଇବି ବାହାରକୁ ।···

ଲଜ୍ୟା ଅବନତା ବଧୂଙ୍କୁ, ଅଳ୍ପ ଖାଣଏ ଘୁଞ୍ଚ ଉପରକୁ । ଆଦରରେ—ସରୁ ଓଠଟିକୁ ଟେକିଧରି କହେ—

—କଗୋ, ଫିକବଧୂ ! ଅଭିମାନ କରୁଛକ ?

—ଇସ୍ ତମେ ଭାରି ଦୁଷ୍ଟ । ଅପସରି ଆସେ ଅନିତା ।

—ମୁଁ ଦେଖୁଚ, ଦନସାତ ତୁମର କାମର ଅବସର ନାହିଁ । କେତେବେଳେ ଅନ୍ନପୂର୍ଣ୍ଣାଡ, କେତେବେଳେ ଭୈରବୀ । ଇମିତ ସବୁବେଳେ ଲାଗି ରହିଲେ ଅସୁସ୍ଥ ହେବଯେ, ଗୋଟିଏ ଗୃହଦାସୀ ରଖିଲେ ହୁଅନ୍ତାନି ?

ଊଁ, ହୁଁ । ପରଲୋକ କଣ ନିଜଘର କାମକରିବେ । ଘର କାମ କଣ ମତେ ବଳାଉଚକ ।

—ତା'ତ ବଳାଉନା ଯେ, କିନ୍ତୁ··· ରାଣୀ···

—ଅଲ୍ପ ଆମେକଣ ଚିରଦନ ଏଇମିତ ରହିବା

—ସେକଥା ଭାବୁଚ କାହିଁକ ?

—ତମେହିନା ପଇସାଚିନ୍ତା; ସୁନାମ ଚିନ୍ତାରେ ରହିଲ—ମୁଁ ସେ ବାହାରର ଗୃହଆଡ଼କୁ ନଜର ଫେରାଉଚ—ଆଜ ଶରତ ପଢ଼ୁଚ କାଲ ସଖାଳେ ଉଇଅରଣର ଶିକ୍ଷିତ ହୋଇଉଠିବ । ଗୃହକର୍ତ୍ତା ହବବ ସଂସାରହୋଇ ସାନଭାଇପରି ଠିଆହେବ ପାଖକୁ !

—ସେ ଚିନ୍ତା ତମକୁ ଲାଗୁଚି କାହିଁକ ? ଶରତଲାଗି ମୋର ସମସ୍ତ ଶକ୍ତି ଦେଇ ଲଢିବ । ତାର ଭବିଷ୍ୟତଲାଗି ତୁମକୁ ଭାବିବାକୁ ହେବନାହିଁ । ମଉସାଙ୍କର ଗଚ୍ଛିତ ଧନରେ ମୋର ପ୍ରୟୋଜନ ନାହିଁ । ସେ ଜମିବାଡ଼ ସମସ୍ତ ଦରିଦ୍ର ନାରାୟଣଙ୍କ ଲାଗି ଦାନକରି ଦେଇଚ —ସୁନା ରୁପା ସବୁ ତୁମର—ବ୍ୟାଙ୍କଟଙ୍କା ଶରତର, ତାପରେ ମୋର ସଞ୍ଚିତ ଧନମଧ୍ୟ ତୁମ ଭାଇଭଉଣୀଙ୍କର ।

ଅରୁପ ମୁହଁରୁ ଏପରି କଥାଶୁଣି ଅନିତା ଟିକେ ଚିନ୍ତିତା ହେଲା । ବାର ଆଡ଼ରୁ ବାରକଥା ଖେଳିଗଲା ତାର ମୁଣ୍ଡରେ । ନିଜରତ ଆଉ କେହି ନାହାଁନ୍ତି । ଅରୁପହିଁ ତାର ସମସ୍ତ···ତାଙ୍କର ବାପା, ମାଆ, ଓ ସ୍ନେହ ଭଉଣୀଟି କି ମନ ସନ୍ତାପରେ ଦିନ କାଟୁ ନଥିବେ । ବାପ ମାଆ ସନ୍ତାନଟିଏ ଜନ୍ମଦେଲେ କେତେ ଆଶାକରି ଥାଆନ୍ତି—କିନ୍ତୁ ଅରୁପବାବୁ···କଲେକଜଣ··ମୋ'ରଲାଗି ସବୁ ଭୁଲିଛନ୍ତି ! ସେମାନଙ୍କର ତତଲା ନିଶ୍ୱାସରେ ମୁଁ ବଞ୍ଚିପାରିବତ ? ଇମିତକା ବାରି ଭାବନାରେ ମନଟା ଅସ୍ଥିରହୋଇ ଗଲେସୁଧା ମୁହଁଖୋଲି କହି ପାରେନା କିଛି । ଅରୁପ ମଧ୍ୟ ବେଳେବେଳେ ଭାବଗମ୍ଭୀର ହୁଏ । ଅତୀତର ସମସ୍ତ କଥା ଚେଇଁଉଠେ ପ୍ରାଣରେ ବାପା, ମଆ, ଭଉଣୀ ସମସ୍ତେ ଆସି ଆଖି ଆଗରେ ଭାସିଯାଆନ୍ତି । ବିଚଳିତହୋଇ ବ୍ୟଥା ଭରା ନିଶ୍ୱାସଟିଏ ନିଏ ।

ହସଖୁସି ଆନନ୍ଦ ଭିତରେ ଦିନଗୁଡ଼ିକ ବହିଗଲେ ପରସ୍ପର ପ୍ରତି ସ୍ନେହ ସରଧା ବାନ୍ଧିହୋଇ ରୁହେ । ସତେ ଯିମିତ ଗୋଟିଏ ବୃନ୍ତରେ ଦୁଇଟି ଫୁଲ ! ଲୋକ ଦେଖାଣିଆ ବିବାହ ନହେଲେ ମଧ୍ୟ ଭଲ ପାଇବାର ମୋହିନୀ ନିଶା ଭିତରେ ଗୋଟାଏ ଶୂନ୍ୟପରି ଦୁହିଁଙ୍କର ନୀରବତ୍ୟ ମିଳନହୁଏ—ପ୍ରେମର ନିଡ଼ଘାତ ସ୍ୱର୍ଗୀୟ ସୁଖ ଲଭନ୍ତି ।

"...................."

ଖୁବ୍ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୁଏ ଅରୁପ । ଏଇ ପଲ୍ଲୀ ବାଳିକାଟିର ସ୍ନେହ ଶ୍ରଦ୍ଧା-ଭକ୍ତି ଭଲପାଇବାର ଅଫୁରନ୍ତ ପ୍ରେମ ଗୋଟିଏ ଯାଦୁ ନଗରରେ ପହଁଚିଏ-ତାକୁ ବେଳେବେଳେ ମନ୍ତ୍ର ମୁଗ୍ଧ ହେଲାପରି ଲୋଭିଲା ଆଖିରେ ଚାହିଁରହେ—ଅନିତା ମୁହଁକୁ ।, ବାସ୍ତବରେ ଗୁଣିଆଖରେ ଗୁଣର ମୂଲ୍ୟ ବଢ଼େ । ଏଇ ସ୍ନେହ ସଂସାରଟିକୁ କି ସୁନ୍ଦର ଭାବରେ

ସଜାଇ ରଖିଚ ସେ ! କାହାର ସେବା ଯତ୍ନରେ ଟିକିଏ ହେଲେ ତ୍ରୁଟି ନାହିଁ । ଇମିତ ଯୋଗି ଭିକାରୀ ମଧ୍ୟ ନିଅଶା ହୋଇ ଦୁଆରୁ ଫେରୁ ନାହାନ୍ତି । ଗରିବ ଭୋକି ରୋଗିଙ୍କ ଲାଗି ଅନିତାର ପ୍ରାଣ କାନ୍ଦେ ପର ଦୁଃଖରେ ଛାତି ଫାଟିଯାଏ ତାର । ସମସ୍ତଙ୍କ ଘରେ ପ୍ରାଣଢାଳା ସ୍ନେହ । ଏତେ କାମ ଭିତରେ ନିଜେ ମଧ୍ୟ ପୁଣି ପଢୁଛି ଅତୀତର ସମସ୍ତ କଥାକୁ ମନରୁ ପକାଇ ଦେଇଛି ଦୁହେଁ—ସ୍ୱାମୀ ସୁଖରେ ସୁଖି ସ୍ୱାମୀ ଦୁଃଖରେ ଦୁଃଖି । ସାନଭାଇଙ୍କୁ ଦଣ୍ଡେ ନଦେଖିଲେ ଆଖିରେ ତାର ଲୁହ ଝରେ କି ମହିମାମୟୀ ଏଇ ନାରୀ ।

—ସମୟ ଗଡ଼ିଯାଏ । ଜୀବନ ବାଟରେ ଯୌବନର ରଙ୍ଗୀନ ଦିନ କେତେକ ବିତିଗଲେ ଦାମ୍ପତ୍ୟ ଜୀବନ ଭିତରେ ଅନୁଭୂତ ହୁଏ—ଗୋଟିଏ ବିରାଟ ଅଭାବ ! ସ୍ୱାମୀ ସ୍ତ୍ରୀ ପ୍ରାଣଭରି ଅନୁତାପ କରନ୍ତି । ଦୁନିଆ ଦାଣ୍ଡରେ ଆଖି ବୁଲିଲେ—ପ୍ରତ୍ୟେକ ଦମ୍ପତି କୋଳରେ ଗୋଟିଏ ଲେଖାଏଁ ରକ୍ତ କଣିକା ଶିଶୁ—ପ୍ରଣୟର ସ୍ମୃତି ଚିହ୍ନ ! ପ୍ରାଣଟା ବିକଳ ହୁଏ, ଭଗବାନଙ୍କ ପାଖରେ ଅସଂଖ୍ୟ ପ୍ରାର୍ଥନା ଜଣାନ୍ତି—ସେଇ ଚିର ଅଭାବର ମନସ୍ତାପରେ ଆଖିରୁ ଲୁହ ଝରେ ! ସଂସାର ଶୂନ୍ୟପରି ଲାଗେ !! ଜୀବନଟା ତୁଚ୍ଛ ବୋଲି ମଣନ୍ତି ? କଣହେବ ଧନ ସମ୍ପତ୍ତି ? କେଉଁ କାମରେ ଲାଗି ସ୍ୱନାମ ଐଶ୍ୱର୍ଯ୍ୟ ? କୋଳରେ ରକ୍ତମାଉଁସର ଟିକି ଜଣେଇଟିଏ ପାଇଲେ—ପ୍ରତ୍ୟେକ ଦମ୍ପତି ଗର୍ବରେ ଫୁଲି ଉଠନ୍ତି । ଯେତେ ଅଭାବ ଅନାଟନ ଧକ୍କା ଦେଲେ ମଧ୍ୟ—ଚିନ୍ତା ରହେନା, ସଦ୍ୟଜାତ ଶିଶୁଟିର କଅଁଳ ଗାଲରେ ସ୍ନେହର ବୋକଟିଏ ଦେଇ ସ୍ୱର୍ଗସୁଖ ଉପଲବ୍ଧି କରନ୍ତି ।

ଇମିତ ଏକ ଅଭାବରେ ପ୍ରାଣଟା ଯେତେବେଳେ ଅଧୀରହୋଇ ଉଠୁଥିଲା—କୋଳ ଉଜ୍ଜଳ କରି ପ୍ରବେଶିଲା ଏକ ଚନ୍ଦ୍ର ବଦନଦୀପ୍ତ ଆଲୋକ ପ୍ରଦୀପ ଶିଶୁ…, ଆଉ ଗର୍ବରେ ନାଚି ଉଠିଲା ଅନିତାର

ମନେଛି—ଚିର ବିସ୍ମୃତ ହେଲା ଅରୂପ । ଶରତର ଆନନ୍ଦର ସୀମା ରହିଲା ନାହିଁ । ସ୍ନେହ ସଂସାରଟିକୁ ହସାଇବାକୁ ନୂଆ ଅତିଥି ଆସିଛି— ଅଭ୍ୟର୍ଥନା କରିବେ ସେ ଶିଶୁଟିର ଭବିଷ୍ୟତକୁ ସୁନାର ସ୍ୱପ୍ନରେ ଗଢ଼ି ତୋଳିବେ—କୁତବ୍‌ମିନାର । ସେଇ ହେବ ଦାମ୍ପତ୍ୟ ଜୀବନର ଚିର ସ୍ମୃତିପୀଠ ।

"————————"

ଲଭ ମ୍ୟାରେଜ ଭିତରେ କଅଁଳ ଶିଶୁଟିକୁ ପାଇ ଆତ୍ମ ଅଧୀର ହୋଇ ଉଠିଲେ ଅରୂପ ଓ ଅନିତା । ସ୍ନେହ ପୁଅଟିକୁ କୋଳରେ ନେଇ କେତେ ଗେଲ କରନ୍ତି ତାର ନାଲିଆ ଅଧରରେ ଚୋଳି ଦଅନ୍ତି ପ୍ରାଣଭରି ଚୋକା । ଶିଶୁଟି କାନ୍ଦିଉଠେ ବାପ-ମାଆ ହସିହସି ଗଡ଼ିଯାନ୍ତି । ଦିନସାରି ଅରୂପ ଘରେ ରହେନାହିଁ । ଶରତ ମଧ୍ୟ କଲେଜରେ ପଢ଼େ । ଅନିତା ଏକୁଟିଆ ସ୍ନେହ ପିଲାଟିକୁ ନେଇ ବେଶ୍ ଆନନ୍ଦରେ ଦିନ କାଟେ । ସ୍ୱାମୀ ଅଫିସରୁ ଫେରିଲେ ତାଙ୍କ କୋଳରେ ପୁଅକୁ ଦେଇ ଘର ଧନ୍ଦାରେ ଲାଗେ । ଶରତର କମ୍ ଆନନ୍ଦ ହୁଏନାହିଁ । ଇମିତି ହସ ଖେଳରେ ଦିନ ଗଡ଼ିଗଲେ ।

ଏହା ଭିତରେ ବହୁଦିନ ଗତ ହୋଇ ଯାଇଛି । ଶରତର ମଟ୍ରିକ ପରୀକ୍ଷାପରେ—ଅରୂପ ତାକୁ ପଠାଇ ଦେଇଛି ଓଡ଼ିଶାକୁ କଟକ ସହରରେ ରହି ପଢୁଛି । ରହୁଛି ବସାଘରେ ଅରୂପର ଜଣେ ଅନ୍ତରଙ୍ଗ ବନ୍ଧୁ, ଦେଖାଶୁଣା କରୁଛନ୍ତି ।

ସେଇ ବସାର ପାଖ କୋଠିରେ ଏକ ସୁନ୍ଦର ତରୁଣୀ ସହିତ ପ୍ରଥମ ପରିଚୟ ହୋଇଛି ତାର, । ଏକା କ୍ଲାସରେ ପଢ଼େ, ଯିବାଆସିବା ପ୍ରାୟ ଏକ ସାଥିରେ ହୁଏ—କେଜାଣି କାହିଁକି ଦୁହିଁଙ୍କ ଭିତରେ କୁମାର ବସନ୍ତର ମୃଦୁ ଜାଦୁକାର ପରଶ ହେଲପରି—ପରସ୍ପରପ୍ରତି ଅଜଣାରେ ଆଶାରେ ପ୍ରଲୁବ୍ଧ ହୋଇଛନ୍ତି । ସେଇ ବିମୁଗ୍ଧା ତରୁଣୀଟି ଆଜେ ଅଧୀର ନୟନରେ ଗୃହିଁରହେ ଶରତ । ଭୋକିଲା ପ୍ରାଣଟା ତାର ଉହଲା ବିକଳ ହୁଏ କିନ୍ତୁ ମୁହିଁଖୋଲି କହି ପାରେନା କିଛି । ଶରତର ମନ ଭାବକୁ ଲକ୍ଷକରେ ତରୁଣୀଟି ସବୁ ବୁଝେ ଲଜ୍ଜୁରିହୁଏ ମଧ୍ୟ ଆଖି ସହିତ ଆଖି ମିଳାଇ ପୀରତି ଇଶାରା ବେଦନାରେ ମୁଣ୍ଡ ନୂଆଏଁ । ଇମିତି ସଙ୍କେତରେ ଦୁହିଁଙ୍କ ମନର ମିଳନଟା ହୋଇଯାଏ । ଦୁହିଁଙ୍କ ଭିତରେ ଗୋଟାଏ ଅଜଣା ସ୍ନେହିଁ ଓ ଭଲପାଇବାର ଆସ୍ତି ଜମାଟ ବାନ୍ଧେ ।

ସେ ତରୁଣୀଟି ଆଉ କେହି ନୁହେଁ, ଅରୁପର ସାନଭଉଣୀ 'ଟୁନି' ଭଲ ନାଁ ତାର ଅଳକା । ବାପାଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶରେ କଟକ ସହରରେ ମାମୁଁଙ୍କ ପାଖରେ ରହି ପଢୁଛି ।

ଯୌବନ କୁଞ୍ଜରେ ଧସ୍‌ଲା ମଳୟ ପରଶିଲେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଯୁବକ ଯୁବତୀ ବେପରୁଆ ହୁଅନ୍ତି । ଜଣେ ଅଜଣା ଅଚିହ୍ନା ବନ୍ଧୁଲାଗି ପ୍ରାଣଟା ତାର ଉହଲବିକଳ ହୁଏ—ମନଲାଖି ସାଥିଟିଏ ପାଇଁ ଜୀବନକୁ ଧନ୍ୟ ମନେ କରନ୍ତି ? ଅଳକା ଆଜି ନବ ଯୌବନା ଯୁବତୀ—ଶରତ ମଧ୍ୟ ଉପଯୁକ୍ତ ଯୁବକ । ରୁପରେ ଯେପରି ଗୁଣରେବି ସେହିପରି । ସେଥିଲାଗି ଉଭୟଙ୍କର ଖୁବ୍ ମିଳାମିଶା, ଶରତ, ଅଳକାକୁ ଯେପରି ଭଲପାଏ, ଅଳକା ମଧ୍ୟ ସେହିପରି ଶରତକୁ ଭଲପାଏ—ଦୁହିଁଙ୍କର ବନ୍ଧୁତ୍ୱ ଖୁବ୍ ଘନେଇ ଆସିଛି । ସିନେମା, ଥିଏଟରପାଖରୁ କଠଯୋଡ଼ି

କୂଳର ସନ୍ଧ୍ୟା ଭ୍ରମଣ ମଧ୍ୟ ବାଦ୍ ଯାଉନାହିଁ । କେବେକିମିତ ଶରତକୁ ସାଥିରେ ନେଇଯାଏ ମାମୁଁଙ୍କ କୋଠିକୁ, କିନ୍ତୁ, ଭୁଲ୍‌ରେ କେବେହେଲେ ପରିଚୟ ପଦାରେ ପଡ଼ି ହୋଇ ନାହାନ୍ତି । ଭରା ଯୌବନର ଅମୋଘ ନିଶାରେ ଅସ୍ୱାଭାବିକତା ସୃଷ୍ଟି କରାଇଛି ଦେହ ମନରେ । ନୂତନ ଆଶାରେ ଉତ୍ତଳା ହୋଇଯାଇଛନ୍ତି ଉଭୟେ ।

ତେଣେ ବନାଉସର ଅନ୍ନପୂର୍ଣ୍ଣା କୁଟିରେ ଥାଇ ଅରୁପ ଓ ଅନିତା ଚିନ୍ତିତ ହୁଅନ୍ତି—ଶରତର ନିୟମିତ ଚିଠିପତ୍ର ନପାଇ । ମନରେ ତାଙ୍କର ଅଜଣା ଭୟ ଉଙ୍କିମାରେ । ବାପ, ମା ନାହିଁ ଏଇ ଅସହାୟିନୀ ଅନିତାର କେବଳ ଭାଇଟି, ସେ ଆଜି ଏତେ ଦୂରରେ କେଉଁଠି ପୁଣି ରହୁଛି । ତାର ଏପରିକା ଅଣ ହେଲାକୁ ସହି ପାରେନା—ଦାରୁଣ ବେଦନାଭରା କଣ୍ଠରେ ଅରୁପ ପାଖରେ କୁହେ—ମୁଁ ତମକୁ ମନା-କଲି ଶରତକୁ ବହୁତ ଦୂରକୁ ପଠାଇବନାହିଁ ? ମୋ କଥାତ ମାନିଲ ନାହିଁ—ଏକୁଟିଆ ଭାଇମୋର ସେଠାରେ କିମିତ ଅଛି, ଦେହ ତାର ଭଲ ଅଛିକିନାହିଁ, କାହିଁ ନିୟମିତ ଚିଠିପତ୍ର ଦେଉନାହିଁ ? !

ଅରୁପ ହସିଦେଇ କହିଲ ।—

"ତମେ ଗୋଟିଏ ପାଗଳି ଅନି । ସବୁଦିନ ତମର ଅଧୀର ମନ ଶରତ କଣ କ'ଣ ପିଲା ହୋଇଛି ! ତା'ର ବୁଦ୍ଧି ହୋଇଛି କଲେଜରେ ପଢ଼ୁଛି—ସେ ପଢ଼ାରେତ ସଦାବେଳେ ମନଦିଏ ତମ-ପାଖକୁ ଚିଠି ଲେଖିବ କେତେବେଳେ । ଏଠି ଥିଲାବେଳେ କଥର ସଦାସର୍ବଦା ପଢ଼ିବସେ ବାହାରକୁ ଟିକେବୁଲିଯାଏନି । ମୁଁ ପ୍ରତ୍ୟେକ ମାସରେତ ଟଙ୍କା ପଠାଉଛି ତା'ର କଣ ଆଉ ଅସୁବିଧା ହେଉଥିବ । ଉପରେ ପରୀକ୍ଷା ଅଛି, ପରୀକ୍ଷା ଶେଷକରି ଆସିବ । ଏପରି ଅଧୀର ହୋଇ ଲଭ କ'ଣଅଛି ।

ଏହିପରି ଅନିତାକୁ ବୁଝାଇଦେଲେ ମଧ୍ୟ—ନିଜ ମନରେ ଖିଟିକା

ଲାଗେ—କାରଣ ଏଇନେ ମାସ ହେବ ଶରତର ଚିଠିପତ୍ର ହାବ-ଭାବରୁ କମିଗଲା ଜଣା ପଡ଼ୁଚି ।—ତେବେ କଣ୍ଟୁ-ମାୟାଜାଲରେ ପଡ଼ନାହିଁ ସେ !

ଏହାପରେ ସ୍ୱାମି-ସ୍ତ୍ରୀ ଦୁଇଜଣ ଆଳାପ ଅଭିଯୋଗ ହୁଅନ୍ତି । ଦିନପରେ ଦିନବିତେ, ସପ୍ତାହପରେ କ୍ରମେ କ୍ରମେ ମାସ ହୁଏ, ଏହି ମାସ ଶେଷରେ ପରୀକ୍ଷାଫଳ ବାହାରିବ ଶରତ ପରୀକ୍ଷାରେ ପ୍ରଥମସ୍ଥାନ ଅଧୀକାର କରିଛି । ତୃତୀୟସ୍ଥାନ ନେଇଚି ଅଲକା । ଆନନ୍ଦରେ ଅଧୀର ହୋଇ ପଡ଼ିଲେ ଅରୁପ ଓ ଅନିତା—ସେଦିନ ବିଶ୍ୱନାଥଙ୍କ ପାଖରେ ଦୁଧ ଲହୁଣୀ ଘର୍ଷଣ କଲେ । ଭିକାରୀମାନଙ୍କୁ ପେଟଭରି ଖାଇବାକୁ ଦେଲେ । କିନ୍ତୁ·· ଏଇ ଅଲକା ନାଁ'ଟିକୁ କାଗଜରୁ ପଢି ସନ୍ଦେହ ହେଲା ଅରୁପ—କିଏ ଏଇ ତରୁଣୀଟି ?

ସୁଖର ଚାଞ୍ଚଲ୍ୟ ଭିତରେ ଦୁଃଖର ଅଦିନୀୟା କଳାମେଘ ଖଣ୍ଡେ ଘୋଟିଆସେ, କେଳକାଳ ଜାଣି ଚନ୍ଦ୍ରାର ଝଡ଼ ସୃଷ୍ଟି କରେ । ଅତୀତ ଓ ଭବିଷ୍ୟତକୁ ଗୁହେଁ ଅରୁପ ।—ନିପଟ ଅନ୍ଧକାର, ମୁଣ୍ଡିଟା ତା'ର ଘୂରିଯାଏ କୁମ୍ଭାର ଚକପରି—ତିନିମାସହେବ ଶରତର କୌଣସି ଖବର ଅନ୍ତର ନାହିଁ । ଏବେ ଏକମାସହେଲା ଟଙ୍କା ଚିଠି ଚିଠି ପଠାଇଲେ ଫେରିଆସୁଚି । ଅତି ବେଦନାରେ ଅନିତାର ଛାତିଟା ଫାଟି ପଡ଼ିଲା—କାନ୍ଦିକାନ୍ଦି ଆଖି ଫୁଲିଲା—ଅରୁପ ମଧ୍ୟ ଅବାକ୍ ହୋଇଗଲା । ଏପରି ସ୍ଥଳରେ କଣ କରିବ ସେ, ବୁଝି ବିଚାରି ପାରିଲାନାହିଁ । କର୍ମସ୍ଥଳରୁ ଅବସର ନେଇ କଲମାଟି ପାଖରୁ କଟକସହର ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଖୋଜିଲା କେହି ତାର ଖବର କହି ପାରିଲେନି । ନୀରଶ ହେଲା ସେ—କେବଳ କଲେଜର କେତେଜଣ ଛାତ୍ର କହିଲେ ଶରତ ଗୋଟିଏ ଯୁବତୀକୁ ନେଇ କଉଁଠି ପଳାଇଚି ।

ତେବେ ଗଲା ସେ କୁଆଡ଼କୁ ?

ଏପରି କଥା ଶୁଣି ବସିଛି ଭାବନାରେ ଭାଙ୍ଗିପଡ଼ିଲା ଅରୁପ । ସ୍ୱାମୀଙ୍କର ଇମିତକା ଗମ୍ଭୀର ଭାବଦେଖି ଅତି ବିକଳରେ ପାଗଳଙ୍କ ପରି ଅନିତା—ପଗ୍ଦରେ—କିଗୋ, ଇମିତ ମୁହଁ ଭାବିକରି ରହିଛ କାହିଁକି ? ଶରତର କ'ଣ ହୋଇଛି କହୁନା କାହିଁକି ? ମୋ,ରଣ ମୁଁ ମରେଛି ସତକରି କୁହ, ଶରତ ଏହିକ୍ଷଣି କେଉଁଠି ଅଛି । ବାପ, ମା ତାର କେହି ନାହାଁନ୍ତି । ତମେଇ ତାର ସମସ୍ତ—ମୁଁ ତାକୁ ନ ଦେଖିଲେ ବଞ୍ଚିପାରିବି ନାହିଁ ?

ଚନ୍ଦ୍ରାଭସ୍ତ ଦୀର୍ଘ ନିଶ୍ୱାସ ନିଏ ଅରୁପ ।

ଅନିତାକୁ ନିଜ ଛାତି ଉପରକୁ ଆଉଜାଇ ନେଇ ତାର ଆଖି ଲୁହକୁ ନିଜ ରୁମାଲରେ ପୋଛିଦେଇ ଥରିଲା କଣ୍ଠରେ କହେ— ସବୁ କପାଳ ଦୋଷ ଅନି—ମଣିଷର ହାତ କିଛି ନାହିଁ ! ନିଜର ସ୍ନେହ ଭାଇଠାରୁ ଅଧିକ ପ୍ରାଣଦେଇ ଭଲପାଏ ତାକୁ କିନ୍ତୁ ହତଭାଗା— ଛମାସ ହେଲା କଲେଜରୁ ନାମ କଟାଇ ଦେଇ, କେଉଁଠି ଲୁଚି ରହିଛି—କେତେ କ'ଣ ତା ନାମରେ ଶୁଣି ପାରୁଛି, କିଏ ଜାଣେ ତା ମନରେ କି ବିଷ ରଚିଛି—ଇଶ୍ୱର ତାକୁ କି ବୁଦ୍ଧି ଦେଇଛନ୍ତି ।

ଅତି ବିକଳରେ କାନ୍ଦ ପକାଇଲା ଅନିତା । ବୁଦ୍ଧି ତାର ହଜି ଯାଏ—ଅଜଣା ଭୟରେ ତାର ଛାତିଟା ଥରି ଉଠେ । ନିରୁପାୟ ହୋଇ କର୍ମ ଆଦରି ପଡ଼ିରହନ୍ତି । ଅରୁପ ପ୍ରାଣପଣେ ଚେଷ୍ଟାକରେ ଶରତକୁ ଖୋଜି ବାହାର କରିବାକୁ । ମନସ୍ୱୀ ଅତି ବିକଳ ହେବା ସମୟରେ ସ୍ନେହ ଶିଶୁଟିକୁ ନେଇ ଗେଲ କରନ୍ତି ସେଇ ସ୍ନେହ ପିଲାଟିଏ ହସ କାନ୍ଦ ଭିତରେ । ଦିନଗୁଡ଼ିକ ସୁଖ ଦୁଃଖରେ ବିତି ଚାଲିଯାଏ ।

ବସନ୍ତ ଆଗମେ ପ୍ରକୃତି ହସେ, ସୁଖ ପରେ ଦୁଃଖ ଘଟେଇ ଆସେ । ଚିରଦିନ କିଛି ସ୍ଥାୟୀ ହୋଇ ରହେନାହିଁ । ଅତୀତରୁ ଦୂର ଭବିଷ୍ୟତ ଯାଏ—ଏପରି ଗଡ଼ିଚାଲେ ଚଳଚିତ୍ର ରିଲ୍ ପରି ।

କଲିକତାର ମହାନଗରୀରେ ରହୁଛନ୍ତି ଶରତ । ପାଖରେ ତାର ମନମୋହିନୀ ଅଲକା । ଉଭୟରେ ରାଜ ବାହାଦୁର ହୋଇଛନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ସମସ୍ତଙ୍କ ଅଜାଣତରେ । କାହାରିକୁ ଜାଣିବାକୁ ଦେଇନାହାନ୍ତି । ଗୋଟାଏ ମୋହଜାଲ ଭିତରେ ବନ୍ଦହୋଇ ସେମାନଙ୍କର ସତ୍ତା ଲୋପ ପାଇଛି । ଶରତ ଜଣାଇ ନାହିଁ ନିଜର ଭଉଣୀ ଭିଣେଇଙ୍କୁ । ଅଲକା ଜଣାଇ ନାହିଁ ନିଜର ବାପ ମା, ବନ୍ଧୁ ବାନ୍ଧବଙ୍କୁ । ଇମିତି ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ଭାବରେ ବାନ୍ଧି ହୋଇଗଲେ ଯେ, ନିଜ ନିଜର ପରିଚୟ କେହି କାହାକୁ ପଚାରି ନାହିଁ । ଘରକୁ ଫେରି ଯିବାର ପଣ କେହି ରଖି ନାହାନ୍ତି । ଗୋଟାଏ ଅସାବଧାନତା ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ପ୍ରଣୟ ନୀଡ଼ ପାତି ଛପି ରହିଛନ୍ତି କଲିକତାରେ । ସେଇଠି ସେ ନୂଆ ଜୀବନର ସୁଖ ସ୍ୱପ୍ନ ଦେଖି ପ୍ରୀତିର ପୂଜା କରିବେ । ପ୍ରଥମ ଦିନଗୁଡ଼ା ଭଲ ଭାବରେ ଚାଲିଗଲା । ଶେଷରେ ଅଭାବର ଦୁସ୍ତ ଅନାଟନରେ ଆତୁର ହେଲେ । କଲିକତା ଲକ୍ଷ୍ମୀ ସହର କୋଟି କୋଟି ଲୋକଙ୍କର ଜୀବିକା ଚଳୁଚି—ତଥାପି ଶହ ଶହ ଲୋକେ ପେଟ ବିକଳରେ ହାହାକାର କରୁଛନ୍ତି । ରାସ୍ତାର ଫୁଟପାଥରେ ପଡ଼ି ଅତି ବିକଳ ହୋଇ ଚିତ୍କାର କରୁଛନ୍ତି । ଦୁଇଟି ନୂଆ ଯୁବକ ଯୁବତୀ, ତା ଭିତରର ସିନେମା ଥିଏଟର, ସଉକ ମଜଲିସ କରିବା, ଏପରି କେତେ ପଇସା ଲୋଡ଼ା—

ଯାହାହେଉ ବେଣୀଧର ଅଭାବରେ ସମ୍ମୁଖୀନ ହେବାକୁ ପଡିଲା ନାହିଁ । ସମ୍ଭୁନାଥ କେମିକ୍ୟାଲରେ ଚାକିରୀ କଲେ ଉଭୟେ । ସେତେବେଳେ ଓଡ଼ିଶା ଅନୁଷ୍ଠାନ ସମ୍ଭୁନାଥ କେମିକ୍ୟାଲଟି ବେଶ୍ ଚାଲୁଥାଏ । ଶରତ ଏବଂ ଅଲକା ସାଥିହୋଇ କାମ କଲେ । ମାଲିକ ମଧ୍ୟ ଖୁବ୍ ସୁନ୍ଦର ଲୋକ । ଏମାନଙ୍କର ପରିଶ୍ରମରେ ଖୁବ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ହୋଇ ଚାକିରୀଟିକୁ ସ୍ଥାୟୀ କରିଦେଲେ । ଯାହାହେଉ ଉଭୟେ ମନ ଦେଇ ମାଲିକର କାମ କରନ୍ତି—ଶିକ୍ଷିତ ସଭ୍ୟ ହୋଇ ମଧ୍ୟ ବିକାର ଘୃଣା ନଥିଲା । ବିଦେଶୀ ଲୋକଙ୍କ ପାଖରେ ସର୍ଭିସ କରିବା ଅପେକ୍ଷା ନିଜ ଜାତିଭାଇ ପାଖରେ ଅଳ୍ପ ବେତନରେ ରହିବା ବହୁତ ମୂଲ୍ୟବାନ । ଏହିସବୁ ସୁରୁଖୁରୁରେ ଦିନ ଗଡ଼ି ଚାଲିଲା—ଛୋଟ ବସା ଘରଟିରେ ଛୋଟ ସଂସାର ପାତି ବେଶ ଭଲ ଭାବରେ ଚଳି ଥାଆନ୍ତି । ଅଲକାର ସୁନ୍ଦର ରୂପ ଯୌବନକୁ ପ୍ରାୟ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଯୁବକ ଚାହିଁ ରହନ୍ତି, କାହାରିକୁ ନଜର ଦେଉଏ ନାହିଁ । ଦିନକ ପାଇଁ ଅନ୍ୟ ପୁରୁଷର ଛାୟା ତାର ମନ ଗହନକୁ ଛୁଁଏ ନାହିଁ ।

"....................."

ଅଲକା କହିକରୁ ଅସିଲା ଦିନଠାରୁ, ଗୋବର୍ଦ୍ଧନ ବାବୁଙ୍କର ମୁଣ୍ଡରେ ଅକାଳ ବଜ୍ରପାତ ହୋଇଛି । ସେ ତାଙ୍କ ଶଶୁର ଘର ପାଖରୁ ସମସ୍ତ ହାଲଚାଲ ଶୁଣି ବହୁତ ଖୋଜି ଖୋଜି ହାଲିଆ ହୋଇ ପଡ଼ିଛନ୍ତି । କୁମ୍ଭାର ଚକାପରି ମୁଣ୍ଡ ଘୂରି ଯାଉଛି । ମନେ ପଡ଼ୁଛି ଅତୀତର ସମସ୍ତ କଥାମାନ—ଇମିତି ଦିନେ ଦୂରେଇ ଯାଇଥିଲା ଅରୂପ, ସେ ଆଜିଯାଏ ଫେରିନାହିଁ, ପୁଣି ଗଲା ଝିଅ । ଆଜିର ଦୁନିଆ ପାଖରେ ଓଜନ କଲେ, ମାନଧାତା ଅମଳର ପୁରାଣ ଯୁଗକୁ—ଏ ଯୁଗ ଭାରି ହେଲା—ବିଷେଇ ଗଲା ମନ—ପୁଅ କନ୍ୟା ଶୋକରେ ବିନୋଦିନୀ ଦେବୀ କତରା ଲାଗି ହୋଇଛନ୍ତି । କାନ୍ଦ କାନ୍ଦ ଆଖିରେ

ଲକ୍ଷ ନାହିଁ । ଦୁଃଖ ବେଗଟା ଦ୍ୱିଗୁଣ ହୋଇ ବଢ଼ି ଯିବାରୁ ଏକ-ରକମରେ ଧରାଶାୟୀ ସେ ହୋଇ ପଡ଼ିଛନ୍ତି ।

ବୁଦ୍ଧି ଶୂନ୍ୟ ହୋଇଗଲା ଗୋବର୍ଦ୍ଧନ ବାବୁଙ୍କର । କାରଣ ସେ ଆସ୍ତ ଅତ୍ୟନ୍ତ ବୃଦ୍ଧ ହେଲେଣି—ପାଚିଲା ଆମ୍ବପରି ଆଉ କେଇଟା ଦିନ—ପରେ ମାଟିରେ ଲେଟି ପଡ଼ିବେ । ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କର ଏପରି ଅବସ୍ଥା—କଣ ହେବ ମାନ ଅଭିମାନ—ସମାଜ, ନିନ୍ଦା ପ୍ରଶଂସାର ମିଛଆବରଣ। ପୁଅ ଝିଅ ଜନ୍ମ କରିତ ସୁଖି ହୋଇ ପାରିଲେ ନାହିଁ, ଏପରି ଅଶାନ୍ତି ନେଇ ପୋଡା ଜୀବନ ସୁଖି ହେବ କିପରି ? ନିଜକୁ ଧିକାର କଲେ ଖୁବ—ଏସବୁ କାରଣ ପାଇଁ ନିଜେ ଦାୟୀ । ପୁଅ ହୁଏତ ଦୂର ସହରରେ ଭଲରେ ଚଳୁଥିବ କିନ୍ତୁ ସେତ ବାପ ଥରେ ହେଲେ ଲୋଡ଼ୁଛନ୍ତି ଆଜି ? ଏଇ ଯେ ଝିଅଟି ଫୁଟିଲା ଫୁଲ ତାକୁ ଏତେ ଦୂରରେ ରଖିଲେ ବୋଲି ସିନା ଆଜି ଏପରି ହେଲା, ପାଖରେ ଥିଲେ କବାଟ କଣରେ ତ ବନ୍ଦ ହୋଇ ଥାଆନ୍ତା । ଏପରି ପରିସ୍ଥିତି ଘଟନ୍ତା କାହିଁକି—ଏଥିପାଇଁ ନିଜେ ଦାୟୀ ନୁହେଁ ତ ଆଉ କିଏ ହେବ ? ଏହିପରି ଭାବନାରେ ଦୀର୍ଘନିଶ୍ୱାସ ଛାଡ଼ନ୍ତି—ଭିତରେ ଭିତରେ ଚେଷ୍ଟା କରନ୍ତି । ପୁଅ-ଝିଅଙ୍କର ସନ୍ଧାନ ନେବାକୁ ।

ଅନ୍ନପୂର୍ଣ୍ଣା କୁଟିର ବନାରସ ।

ଖୁବ୍ ସକାଳୁ ଅଜି ଅରୁପ ଆଜି ବାହାରି ଯାଉଛନ୍ତି—ଏକ ଅପରେସନ ଥିଏଟରକୁ । ଅନିତା ନିଜର ଘର ଧନ୍ଦା ସାରି ପୂଜାରକୁ

ବେପଥା ବସ୍ତ କର ପୁଅଟିକୁ କୋଳରେ ନେଇ ଶାନ୍ତା ହୋଇ ବସିଛି । ପାଖ କୋଠିର ମ୍ୟାଜିଷ୍ଟ୍ରେଟଙ୍କ ଝିଅ ମିଃ ସିହ୍ନା ସହିତ ବେଶ ବନ୍ଧୁତ୍ୱ ଅନିତାର— ମିଃ ସିହ୍ନା ପାଖରେ ବସି ରେଡ଼ିଓ ଶୁଣୁଥାଏ—ଗ୍ଲୋଟ ପିଲାଟିକୁ ନେଇ ଦୁହେଁ ହସ କଉତୁକ ହେଉଥାନ୍ତି ।

ଦୁଆର ମୁଁହରୁ ଗୁର୍ଖଟିର ଡ଼ାକ ଶୁଭିଲା—ମାଇଜୀ ବାହାରମେ ଏକ୍ ବୁଢା଼ଆଦମି, ସାହେବକା ସାଥ ମୁଲାକତ୍ କରନେକ ଚାହାତହୁଁ

—ଅଚ୍ଛା ତାଙ୍କୁ ବାହାରେ ବସିବାକୁ କୁହ ।

—ନେହିଁ ମାଇଜୀ ଓଲୋକ ଖୁବ ଜରୁର କାମ୍ ସେ ଆୟେହୁ ଅଭି ଧୂମ ଯାଏଗି—ସାହେବକା ସାଥ ମୁଲକତ ନହିଁ ହୋତ ଆପକା ସାଥ୍ କୁଛୁ ବାତଚତ୍ କରନେକେ ଚାହାତହୁଁ ।

ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହେଲା ଅନିତା । ମୋ ସାଥିରେ କେବେ ତ କୌଣସି ପୁରୁଷ କଥା ହୁଅନ୍ତି ନାହିଁ—ଏ ବୃଦ୍ଧ ଲୋକଟି କିଏ ! କଣ ଫେରାଇ ଦେବ ନା, ନା, ହୁଏତ କେଉଁ ଦୁସ୍ଥ ପରିବାର ରୋଗର ଯନ୍ତ୍ରଣାରେ ଛଟପଟ ହେଉଛି, ତାଙ୍କ ପାଖକୁ ଆସିଛି ଫେରାଇ ଦେବ କେମିତି । ଠିକଣାଟା ଅନ୍ତତ ରଖିଲେ କ୍ଷତି ତ ନାହିଁ ?

"ଅଚ୍ଛା ନାରାୟଣ ! ତୁ ବାବୁଙ୍କୁ ଭିତରକୁ ନେଇଆ ।

ମାଇଜୀଙ୍କର ହୁକୁମପାଇ ବାହାରେ ଗୁର୍ଖାଟି ଚାଲିଗଲା ବାହାରକୁ ଅନିତା ନିଜର ଲୁଗାପଟାକୁ ଟିକେ ବାଗେଇ ନେଇ ଘର ଭିତରେ ଅପେକ୍ଷା କଲା, ଆଗନ୍ତୁକ ଭଦ୍ରଲୋକଙ୍କୁ । କିଛିକ୍ଷଣ ପରେ ଜଣେ ଭଦ୍ର ବେଶଧାରି ବୃଦ୍ଧଶରୀର ଲୋକ ଆସି ଉପସ୍ଥିତ ହେଲେ—ଅନିତା ନାରୀତ୍ୱର ସହଜାତ ସରମରେ ଇଙ୍ଗିତରେ ରହି ପଠାଇଲା—ମିଃ ସିହ୍ନାଙ୍କୁ । ମିଃ ସିହ୍ନା ଭଲ ଓଡ଼ିଆ କହିଜାଣେ—ଅନିତା ପାଖରୁ ଉଠିଛି ସେ । ଘରୁ ବାହାରି ଆସି ପଚାରିଲା—

ଆପଣ କାହାକୁ ଖୋଜୁଛନ୍ତି ?

ମୁଁ—ଡାକ୍ତର ଏ. କେ. ଆଚାର୍ଯ୍ୟଙ୍କୁ ଖୋଜୁଛି—ଏଇଠି ସେ ରହୁନାହାନ୍ତି କି ?

ଆଜ୍ଞା ହଁ, ଆପଣଙ୍କର କ'ଣ କିଛି···

ହଁ ମା, ମୋର ବିଶେଷ ଦରକାର ।

କେତେ ଦୂରରୁ ଆସିଛନ୍ତି ।

ଓଡ଼ିଶାରୁ । ତୁମେ ତାଙ୍କର କ'ଣ ହୁଅ ।

ମୁଁ···କିଛି ହୁଏନି ଏଇ ପାଖ କୋଠିରେ ମୁଁ ରହେ ?

ଆଚ୍ଛା ତାଙ୍କର ପରା ସ୍ତ୍ରୀ ଅଛନ୍ତି ?

ହଁ,

ତାଙ୍କୁ କୁହନ୍ତୁ ଡାକ୍ତରଙ୍କର ବାପା ଆସିଛନ୍ତି ବୋଲି ?

ଓଁ···ଆପଣ ଡାକ୍ତର ବାବୁଙ୍କ ବାପା, ଦୟାକରି ଟିକେ ଅପେକ୍ଷା କରନ୍ତୁ, ମୁଁ ଅନିତା ଦେବୀଙ୍କୁ ଖବରଟାଏ ଦିଏ । ଚଞ୍ଚଳ ପାଦରେ ଘର ଭିତରେ ପଶିଲା ମିଃ ସିହ୍ନା । କିଛିକ୍ଷଣ ପରେ ସରୁ ଓଢ଼ଣୀଟିକୁ ଟାଣି—ଗୋବର୍ଦ୍ଧନ ବାବୁଙ୍କୁ ଭକ୍ତିଭରା ନମସ୍କାର ହେଲା ଆସି । ଭୟ ଭୟ ହୋଇ କହିଲା—ଭିତରକୁ ଆସନ୍ତୁ ବାପା, ଏଠାରେ ଠିଆ ହେଲେ କାହିଁକି ?

ଘରଭିତରେ ଚେଆର ଖଣ୍ଡିକରେ ବସିଲେ ଗୋବର୍ଦ୍ଧନ ବାବୁ । ସନ୍ଧାନି ଆଖି ତାଙ୍କର ଘୂରି ବୁଲୁଥାଏ ଅନିତା ପାଖରୁ ଘରର ସାଜ ସଜା ଉପରେ । କିଏ କହିବ ହରିଜନ ଝିଅ ବୋଲି । ରୂପରେ ସତେ ଯେପରି ଏକ ରାଜକୁମାରୀ । ଦେହରେ ସୁନ୍ଦର ପରିଚ୍ଛଦ, ମୂଲ୍ୟବାନ ଗହଣା, ମୁଣ୍ଡ ଉପରକୁ ଲମ୍ବି ଆସିଅଛି ସରୁ ଓଢ଼ଣୀଟି, କପାଳରେ ସିନ୍ଦୁର ଗୋରଚନାର ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ବିନ୍ଦୁ—ପରମା ଲକ୍ଷ୍ମୀପରି ଶୋଭା ପାଉଛି ଏଇ ମହଲଟିରେ । ଅତି ସଙ୍କୋଚରେ ଉପୁଭିତ ହୁରଣିଛି

ପରି ଠିଆ ହୋଇଛନ୍ତି ପାଖରେ । ସେ ପାଖ ଖଟରେ ଛୋଟ ପିଲାଟିଏ ଶୋଇଛି, ପାଖରେ ବସିଛନ୍ତି ମିଃ ସିହ୍ନା । ଗୃହକର୍ତ୍ତୀ ଏପାଖ ସେପାଖ ହେଉଛନ୍ତି—ମାଇଜୀ କିଛି ହୁକୁମ ଦେବେ ହୁଏତ ?

ଧୀର ନମ୍ରସ୍ୱରରେ ଗୋବର୍ଦ୍ଧନ ବାବୁ ପ୍ରଶ୍ନ କଲେ—କୋଠାଟି ନୂଆ ତୋଳାହୋଇଛି ବୋଧହୁଏ ।

ହଁ ଆଜ୍ଞା

ତୁମ ନାମ, ଅନିତା ପରି···

ହଁ ଆଜ୍ଞା । ଲଜ୍ଜା ଓ ଭୟରେ କାଲୁସି ହୋଇଯାଉଛନ୍ତି ଅନିତା ।

ତୁମର ପରି ଭାଇଟିଏ ଅଛି ?

ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ଦେଇ ପାରିଲାନି ଅନିତା, ଦାରୁଣ ବେଦନାରେ ପ୍ରାଣଟା ହଠାତ୍ ଯେପରି ତାର ଦଳିମକଚି ହୋଇଗଲା । ନିଜର ଦୁର୍ବଳତାକୁ ଗୁପି କହିଲା—ହଁ, କଟକରେ ପଢୁଥିଲା, ବିଃଏ ରେ ପାସ୍ କରି ହୋଇଥିଲା ମଧ୍ୟ—କିନ୍ତୁ ଚାରିମାସ ହେଲା ତିଲାଟାର କୌଣସି ସନ୍ଧାନ ମିଳୁନାହିଁ ?

ତାପରେ ନୀରବ ଗୋବର୍ଦ୍ଧନ ବାବୁ କେତେ କ୍ଷଣ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କେବେ ଭାବ ସ୍ଥିର କରୁଥିଲେ ବି କହିପାରୁ ନାହାନ୍ତି—ଅନିତା ମଧ୍ୟ ସେଇ ପରି ଭୀତତ୍ରସ୍ତ ହୋଇ ଠିଆ ହୋଇଥାଏ । ସିହ୍ନା କେତେବେଳୁ ଚାଲି ଗଲେଣି ଖିଆଲ ନାହିଁ । ବାବୁଲ ଛୋଟ ପିଲାଟି, ନିଦ ଭାଙ୍ଗିଗଲାରୁ, ଘରେ ଅଚିହ୍ନା ଲୋକଟିକୁ ଦେଖି କାନ୍ଦିପକାଇଲା । ନୀରବତାକୁ ଭାଙ୍ଗି ଦେଇ ତରବର ହୋଇ ପୁଅ ପାଖକୁ ଝପଟି ଆସିଲା—ଅନିତା ! ବାବୁଲକୁ କୋଳରେ ଧରି ନିମିଷକ ଭିତରେ ବରାଦ ଦେଲା ଚୂହାରିକୁ ଶ୍ୱଶୁରଙ୍କଲାଗି ଭଲକରି ଜଳଖିଆ ବନ୍ଦୋବସ୍ତ କରିବାକୁ । ତାପରେ ଟେଲିଫୋନରେ ଜଣାଇ ଦେଲା ଅରୁପକୁ, ବାପା ଆସିଛନ୍ତି ତୁମେ ଯେତେ ଶୀଘ୍ରପାର ଚାଲିଆସ '

ଗୋବର୍ଦ୍ଧନ ବାବୁ ପିଲାଟିକୁ ଦେଖି ବେଶ ଆନନ୍ଦ ହେଲେ ଠିକ ଅରୁପ ପରି ତାର ମୁଁହ ଓ ନାକ । ପାଖକୁ ଡାକିଲେ । ଅଚହ୍ନା ପାଇ ବାରୁଲ ଗଲନାହିଁ । ଅନିତା କାଖେଇ ନେଇଗଲା ପାଖକୁ— ଶିଖେଇ ଦେଲା ଅଜାଙ୍କୁ ନମସ୍କାର କଂରେ ବାବୁଲ ?

ପିଲାଟି ଖନେଇ ଖନେଇ ବୋଉକୁ ତାର ପଚାରିଲା—ଏ ବୋଉ ଅଜା କନମ । ଅନିତା ହସିଲା, ଗୋବର୍ଦ୍ଧନ ବାବୁ ମଧ୍ୟ ହସି ଉଠି ସ୍ନେହ ବିଭୋରରେ ପିଲାଟିକୁ କୋଳକୁ ଟାଣିନେଇ ତା ଗାଲରେ ସ୍ନେହକୋଳା ଚୁମା ଖାଇ କହିଲେ—ଅଜା ଗୋଟିଏ ମିଠାଇ ପରି, ତାକୁ ଖାଆନ୍ତି ପରା...। ବୁଝିପାରିଲାନି ବାବୁଲ; ବୋକାଙ୍କପରି ବୋଉ ମୁହଁକୁ ଚାହିଁଲା ।

ସ୍ମିତ ହସର ପାଖୁଡ଼ା ଅଧର କଣରେ ଖେଳାଇ ଅନିତା କହିଲା ଏଡ଼େ ହୁଣ୍ଡାଟାଏ ତୁ, ତିନିବର୍ଷ ହେଲ ଟିକିଏ ବୁଦ୍ଧି ହେଲାନାହିଁ । ଗୋବର୍ଦ୍ଧନ ବାବୁ ନାତିକୁ କୋଳରେ ବସାଇ ଯେପରି ସ୍ୱର୍ଗସୁଖ ଅନୁଭବ କରୁଥିଲେ ।

....

ବାପାଙ୍କ ଆସିବା ଖବରଶୁଣି ତରବର ହୋଇ ମଠରରେ ପଳାଇ ଆସିଲା ଅରୁପ । ସ୍ୱାମୀକୁ ଦେଖି ନାରୀ ସହଜାତ ଧର୍ମରେ ଘରୁ ପଳାଇଗଲା ଅନିତା—ଅରୁପ ବାପାଙ୍କୁ ନମସ୍କାର ହେଲା । ଦୀର୍ଘଦିନର ବିଚ୍ଛେଦ ପରେ ପୁଅକୁ ଦେଖି ଅତି ଆନନ୍ଦରେ ଗୋବର୍ଦ୍ଧନ ବାବୁଙ୍କ ଆଖିରୁ ଶ୍ରାବଣୀ ବନ୍ୟା ପରି ଲୁହ ଗଡ଼ିଲା । ଆଲିଙ୍ଗନ କରି ନେଲେ ଅରୁପକୁ । ଅରୁପ ମଧ୍ୟ ଛୋଟ ପିଲାଙ୍କପରି କାନ୍ଦ ପକାଇଲା । ଶୋକ ବିଳାପ ଭିତରେ ଅତୀତ ଭବିଷ୍ୟତ ଭାବନାର ତୁଳନାକରି ନୀରବ ହେଲେ—କାହାରି ମୁଁହରେ ଭାଷା ନଥିଲା । ପିତା ପୁତ୍ରଙ୍କର ଏଇ ଅପୂର୍ବ ମିଳନକୁ—କବାଡ଼ରେ ଥାଇ ଦେଖୁଥିଲା ଅନିତା—ମନେ

ମନେ କେତେ କଣ ରଙ୍ଗୀନ ପରିକଳ୍ପନା କରୁଥିଲା ମଧ୍ୟ । କିନ୍ତୁ ସମୟ ପରେ ଭୟ ଭୟ ହୋଇ ଅରୂପ ପଚାରିଲା—ଆପଣ କେତେ ଦିନ ହେଲା ଘରୁ ଆସିଲେଣି ବାପା ।

—ତିନିଦିନ ହେଲା । କଣ କରିବି ତୁ ବୁଢ଼ା ବାପର ସାମାନ୍ୟ କଥାରେ ତୁ ତ, ସ୍ୱାଭିମାନରେ ଲୁଚି ଛପି ରହିଲୁ । ମୁଁ ମଧ୍ୟ ଟୋଗାଏ ମିଛ କଥାରେ ତୋତେ ଦପଦପ କହୁଥିଲି—କଣ କରିବି ସମାଜ ଯେପରି—ତାହା କହିବା ମୋହର ଉପାୟ ନଥିଲା—ଆଜି ମାଟିରେ ମିଶିବାକୁ ବସିଲିଣି—ବୋଉ ତୋର ମୃତ୍ୟୁ ବିଛଣାରେ—ଚୁନି କେଉଁଠିକୁ ପଳାଇ ଯାଇଛି ତାର ସନ୍ଧାନ ନାହିଁ—ସେ ପଞ୍ଚାମୃଣ୍ଡାଇରୁ ପାସକରି ମାମୁଙ୍କ କୋଠାରେ ରହି ପଢୁଥିଲା—କଣ ଯେ ଘଟିଲା ଈଶ୍ୱର ଜାଣନ୍ତି, ଚାରିମାସ ହେଲା ତାର ସନ୍ଧାନ କେହି ପାଉନାହାନ୍ତି ?

—ଏଁ ଚୁନି ନିରୁଦ୍ଦେଶ ? ଚମକି ପଡ଼ିଲା ଅରୂପ ।

-ହଁ ବାପା, ଆମେ ବାପ ମା ଆଜି କି ଦୁଃଖ ସନ୍ତାପ ଭୋଗୁଛୁ କହି ବସିଲେ ପଥର ପଥର ଫାଟିଯିବ । ଥରେ ଭାବି ଦେଖେନି—ପୁଅ ଝିଅ ଜନମ କରି କି ହିନସ୍ତା ଆମେ ନ ହେଉଛୁ—ତୁ ତ ତୋର ଘରସଂସାର କରି ଦୂର ଦେଶରେ ଚଳିଲୁ । ଝିଅଟା ଗ୍ଲାନି କପାଳ କୁଆଡେ ଗଲା—ପଡନ୍ତ କାଳରେ କେହି ଜଣେ ନାହିଁ, ଆମ ପାଟିରେ ପାଣି ଟୋପାଏ ଦେବାକୁ । କହୁ କହୁ ଗାମୁଛାରେ ଲୁହ ପୋଛୁଲେ ଗୋବର୍ଦ୍ଧନ ବାବୁ ।

ବେଦନାହତ ହେଲା ଅରୂପ । ବାପଙ୍କ ମନରୁ ମିଚ ଧାରଣା ଉଭେଇ ଯାଇଛି, ସେ ଅନୁଭବ କରି ପାରିଛନ୍ତି ସନ୍ତାନର ଅଭାବ । ପରମ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ହେଲେ ମଧ୍ୟ ବିସ୍ମୟର ସୀମା ରହିଲା ନାହିଁ, କାରଣ ଯେଉଁ ବାପା ଭାଙ୍ଗିଯିବେ ପଛକେ ନଇଁବେ ନାହିଁ—ସେଇ ଲୋକ

ଅଜ ସନ୍ତାନ ଶୋକରେ ବିକଳହୋଇ ଛୁଟି ଆସିଛନ୍ତି ଏତେଦୂରକୁ ! ନିଜର ଭାବନାକୁ ଚାପା ଦେଇ ପଚାରିଲା—ମାମୁ କଟକରେ କେଉଁଠି ରହନ୍ତି ?

ଚାନ୍ଦନୀଚଉକରେ ।

ଚିନ୍ତାଭରା ନିଶ୍ୱାସ ନେଲା ଅରୂପ । ଅତୀତର ସମସ୍ତ କଥା ମନେ ପଡ଼ିଲା । ସ୍ନେହ ଭଉଣୀ ହେନି—କେତେ ସେ ଭଲପାଏ—ଦିନେ ନ ଦେଖିଲେ ରହିପାରେନି । ଟିକି ମନରେ ତାର ଅଫୁରନ୍ତ ସ୍ନେହ ଥିଲା । ଆଜ କାନୁ ବୟସର ସମତାଳରେ ଗଲା କେଉଁଟିକୁ । ସେତ ସେମିତ ପିଲା ନୁହେ ! ଆଉ କଣ ତା ପ୍ରତି ଅମାନୁଷିକ ଅତ୍ୟାଚାର କରି ତାକୁ କେହି……ନା, ନା, ପାପଚିନ୍ତା କାହିଁକି ? ଏପରି ଦୁର୍ବଳ ହେଲେ ଚଳିବ ନାହିଁ । ସ୍ନେହମୟୀ ଜନନୀ ଆଜ ପୁଅଟିକୁ ହରାଇ କି ମନସ୍ତାପରେ ସନ୍ତୁଳି ହେଉଥିବେ ? କାନ୍ଦି ପକାଇଲା ଅରୂପ, ଅତି ବ୍ୟଥାରେ ପ୍ରାଣଟା ତାର ଚକଟି ମକଟି ହୋଇଗଲା—ସେ ଉପଯୁକ୍ତ ସନ୍ତାନ ହୋଇ ବାପ ମାଙ୍କର କଣ କରିଛି ?

ଗୋବର୍ଦ୍ଧନ ବାବୁ ବୁଝିଲେ ପୁଅର ମନ ଦୁଃଖକୁ । ନିଜର ଅଧୈର୍ଯ୍ୟ ମନକୁ ଆୟତ୍ତ କରି—ଅତି ସ୍ନେହରେ ,ଅରୂପର କପାଳରେ ଆଶୀର୍ବାଦ କଲଭଳି ହାତବୁଲାଇ କହିଲେ—ହଉ ବାବା ପରେ କଥାହେବା, ତୁ ତ ସେଇ ସକାଳୁ ଯାଇଥିଲୁ ଟିକେ ବିଶ୍ରାମ କରିନାହୁଁ, ବଡ଼ କ୍ଳାନ୍ତ ଜଣାପଡ଼ୁଛୁ ଫିରୁଟି ଯାଇକରି ଲୁଗାପଟା ବଦଳାଇ କଣ ଖାଇପିଇ ବିଶ୍ରାମ କର । ମୁଁ ଏଇଠି ବାବୁଲକୁ ନେଇ ବସିଛୁ ।

ବାବୁଲର କଥାଶୁଣି ଅରୂପ ଚାହିଁଲା ସ୍ନେହ ପୁଅଟିକୁ । ସତେ ଯେପରି ବହୁ ଦିନର ପରିଚିତ ଲୋକପରି ବୁଢ଼ାଙ୍କ ପାଖରେ ଚୁପମାର

ବସିଛନ୍ତି ସେ—ଡର ଭୟ ଅଚିହ୍ନା ଭାବ ନାହିଁ । ଅରୁପ ଆଦରରେ ଥଟ୍ଟା କରି ପଚାରିଲା—କିରେ ବୁଢ଼ା···ତୁ କାହାପାଖରେ ବସିଛୁକି ?

ମୁଁ ପଲା ଅଜାଙ୍କ ପାଖଲେ ବଇଚ ।

ସେ କିମିତ ତୋର ଅଜା ହେଲେ ?

ବୋଉ କଇ ଦେଇଚ ପଲା·····

ସତେନା,

ଆଉ କନ ମୁଁ ମିଛଲେ କଉଚ । ଆଛୁନା ବୋଉକୁ ପଚାଲିବା ।

ଦୁଆର ମୁଁହ ଉପରେ ଠିଆହୋଇ ଥିଲା ଅନିତା । ଲାଜରେ ମୁଁହ ତାର ତଳକୁ ନୋଡ ହୋଇଗଲା । ଅନେକବେଳୁ ସ୍ୱାମୀ ଆସି ଠିଆ ହୋଇଛନ୍ତି, ଲୁଗା ଜମା ବଦଳେଇଲେ ନାହିଁ—ଏଣେ ଜଳଖିଆ ବି ପଡ଼ିରହିଛି—ଧୀରେ ଧୀରେ ଭିତରକୁ ଯାଇ ସାମାନ୍ୟ ଓଢ଼ଣାଟିକୁ ଟାଣିଦେଇ କହିଲା—

—ତମେପରା ଖାଇନା, ଆସି ସଞ୍ଜହେବାକୁ ବସିଲାଣି—ଯାଉନା ମୁଁହ ହାତ ଧୋଇ ଖାଇବ । ବାପ ତ ଅଛନ୍ତି ପରେ କଥାହେଲେ ଚଳି ହେବନି ?

ଅନିତା କଥାରେ ଗୋବର୍ଦ୍ଧନ ବାବୁ ଯୋରଦେଇ କହିଲେ—ଯାରେ ତୁ ଦିନରେ ଖାଇନୁ ! ଯା—ଆଗେ ନିଜେ ସୁସ୍ଥ ହୁଅ ପରେ ଅନ୍ୟ କଥା ହେବା ।

ବାପ ଯେ ସକାଳୁ ଆସିଛନ୍ତି—ଘରେ ଖିଆପିଆ କଲେକି ନାହିଁ ପଚାରିବାକୁ ସାହସ ହେଉ ନଥାଏ ଅରୁପର । କିମିତ ବା ପଚାରିବ ଥଙ୍ଗ ଥଙ୍ଗ ହୋଇ କହିଲା—ଆପଣ··· ?

ଦରଗଳିତ ଦାନ୍ତ ମୁକଳିତ କରି ହସି ଉଠିଲେ, ବାପା—ମୋ ଲାଗି ତତେ ଚିନ୍ତା କରିବାକୁ ହେବନାହିଁ । ମୋ ମା ଅଛନ୍ତି ପରା—ସବୁ ଖବର ବୁଢ଼ାର ନେଇଛନ୍ତି—ସତେ ଯେପରି ଗୋଟିଏ ପରମା

ଲକ୍ଷ୍ମୀପତ୍ । ବହୁତ ଝିଅଙ୍କୁ ମୁଁ ଦେଖିଛି କିନ୍ତୁ···ଅନୀପର ଏପରି ସୁଚତୁର ସରଳାମନା ପିଲା ଆଜିକାଲି ଖୁବ କମ ଅଛନ୍ତି ?

ନିଜର ପ୍ରଶଂସାରେ ଅନୀତା ଯେତିକି ଆତ୍ମଗର୍ବ ନକଲା—ତା ଅପେକ୍ଷା ଆହୁରି ଆନନ୍ଦ ହେଲା ଅରୁପ । ଯାହାହେଉ ନିଜର ସେବା, ଯତ୍ନରେ ବାପାଙ୍କର ନିଷ୍ଠୁର ମନକୁ ତରଳାଇ ପାରିଛି, ଏହାଠାରୁ ବଡ଼ ଆଉ ଅଛି କଣ ?

ଦୁଇଦିନ ଭିତରେ ଅନୀତାର ସେବାଯତ୍ନରେ ନିଜକୁ ଭୁଲି ଯାଇଛନ୍ତି ଗୋବର୍ଦ୍ଧନ ବାବୁ । ଅଜଣା ମାୟା ମମତାରେ ପ୍ରାଣ ତାଙ୍କର ଆପେ ଆପେ ଓଃଷାର ହୋଇଗଲା—ଅଜାତ ଝିଅର ପ୍ରଶ୍ନ ମଧ ତାଙ୍କ ମନକୁ ଛୁଇଁଲା ନାହିଁ

ଅରୁପ ସାଥିରେ ବହୁତ ଦୁଃଖ ସୁଖ ହେବାପରେ—କାନ୍ଦପକାଇ କହିଲେ—ସାଥିରେ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ନେଇ ଜନ୍ମଭୂଇଁକୁ ଫେରିଯିବାକୁ । ଅରୁପ କିନ୍ତୁ ରାଜି ହେଲାନି, ସେ କହିଲା ଭଉଣୀର ସନ୍ଧାନ ନପାଇବା ଯାଏ ମୁଁ ଘରକୁ ଫେରିବି ନାହିଁ । ପୁଣି ଶରତ—ମତେ ଦେଖିବାକୁ ହେବ । ତାର କିଏ ଅଛି—ବାପ ନାହିଁ, ମା ନାହିଁ । ଭଉଣୀ ତାର ସଦାବେଳେ କାନ୍ଦୁଛି । ମୁଁ ଯଦି ତାକୁ ଖୋଜି ବାହାର ନକରେ କିଏ ଦେଖିବ ? ଏଠାର ସ୍ଥଳରେ କିମିତି ଘରକୁ ଯିବ । ଆପଣ ଯାଆନ୍ତୁ ଆଗରେ—ମୁଁ ଏ ସବୁର ଗୋଟାଏ ସନ୍ଧାନ ନେଇ ଏହା ମଧ୍ୟରେ ପହଞ୍ଚିବି ?

କଣ କରିବେ ଗୋବର୍ଦ୍ଧନ ବାବୁ । ଶେଷରେ ବାଧ୍ୟ ହୋଇ ମନଦୁଃଖରେ ଘରକୁ ଫେରିଲେ । ମନଟା କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କର ପଡ଼ି ରହିଲା, ସେଇ ଦୂର ବନାରସ ସହରର ଅନ୍ନପୂର୍ଣ୍ଣା କୁଟୀରରେ । ପୁଣି ବୋହୂ ନାତି ଏମାନଙ୍କର ମାୟା ତାଙ୍କୁ ଟାଣି ଧରିଥିଲା—ଯେପରି ଆଖି ଆଗେ

ଭାସି ଯାଉଥିଲା ସେଇ ସରଳା ବଧୂଟିର ମନଭରା ମୁହଁଟି, କାନରେ ଶୁଣି ପାରୁଥିଲେ—ବାବଲର ଡାକ—ଅଜା।

ସୁଖର ସ୍ୱପ୍ନ ଢଳା ଘଡପରେ କେଉଁ ଅଜାଣତରେ ଘୋଟି ଆସିଲା ଅନ୍ଧାର ନାଷ୍ଟ। ସୁଖର ସଂସାର ଉପରେ ଘୋଟିଗଲା ଅଦାନ୍ଧା କଳାମେଘ।

ନିୟତିର ଗତିକୁ ମଣିଷର ଗୁରୁ ନଥାଏ। ସେଇଥିଲାଗି କଥାରେ ଅଛି—ଦଇବ ଦଉଡ଼ି ମଣିଷ ଗାଈ, ଯେଣିକୁ ଅଡ଼ାଏ ତେଣିକୁ ଯାଇ। ଏ ଏକ ଗାଁଉଲି କଥା ହେଲେ ମଧ୍ୟ ବେସ୍ ମାହାତ୍ମ୍ୟ ଅଛି। ମଣିଷର ଗୁରୁ କଣ, ଆମେ କେତେ ପରିକଳ୍ପନା ନ କରୁଛେ, କେତେ ସୁଖ ସ୍ୱପ୍ନ ନଦେଖୁଛେ। କିନ୍ତୁ କାର୍ଯ୍ୟକର କେଇଟା ହେଉଛି। ଓଲଟି ଯାଉଛି ସବୁ ରୂପାନ୍ତର ଘଟୁଛି, କଳ୍ପନାକୁ କାମରେ ଲଗାଇବା ଆମର କ୍ଷମତାର ବାହାରେ।

ଅନୁପ ସ୍ମିତ ବହୁ ଆଶା କରିଥିଲା—ଏତେଦିନପରେ ବାପାଙ୍କର ମନ ବଦଳିଛି ସେ ବୁଝି ପାରିଛନ୍ତି ନିଜର ଭ୍ରମକୁ। ଏଥର ସ୍ନେହ ଭଉଣିଟିର ସନ୍ଧାନ ନେଇ ପାଖକୁ ଆଣି, ଭେଣୋଇଙ୍କୁ ପାଖକୁ ଆଣି, ସେ ସ୍ୱାମୀ ସ୍ତ୍ରୀ ମିଳି ଘରେ ପରିଚରେ ବହୁଦିନ ପରେ ଜନ୍ମମାଟିରେ

ସବୁଥିଁ ଆନନ୍ଦ ଉପଲବ୍ଧି କରିବେ ଖୁବ । ବୃଦ୍ଧ ବାପ ମା, ଏକା-ସାଥିରେ ପୁଅ, ବୋହୂ ଝିଅ, ଜ୍ୱାଇଁ, ଓ ନାତିକୁ ପାଖରେ ପାଇ ଆତ୍ମଗର୍ବରେ ଫୁଲି ଉଠିବେ । ଏତେଦିନ ପରେ ଦୁଃଖର ଦିନ ଅବସାଦ ହୋଇଛି, ଭଗବାନ ଦୁଃଖ ଶୁଣିଛନ୍ତି । ଘରକୁ ଫେରିଲେ ପାଞ୍ଚ ଲୋକେ ଦେଖିବେ, ତାଙ୍କର ପାଖରୁ ଶିଖିବେ ସମସ୍ତେ । ଏହିପରି ନୀତି ଦେଖି ଏଇ ଅବୁଝା ସମାଜ ଜାତିଧୃତା ଗର୍ବରୁ ନିଜକୁ ଉଦ୍ଧାର କରିବ । ନିଜର ଭ୍ରମବୁଦ୍ଧି ଅନୁତାପ ନିଆଁରେ ପୋଡ଼ିଜଳି ହୋଇ ମରିବ ।

କିନ୍ତୁ......

ସେ ନିଷ୍ଫଳ ଭାବନାକୁ ନିୟତି ଉପହାସ କଲା । କେଇଟିଦିନ ପରେ ସେଇ ସହରରେ ଚୋର ଡକାୟତଙ୍କର ଖୁବ୍ ଆକ୍ରମଣ ହୋଇ ଚାଲିଲା । କେଉଁଠିକା ଦସ୍ୟୁଦଳମାନେ ଆସି ବଡ଼ ଲୋକମାନଙ୍କ ଉପରେ ଅମାନୁଷିକ ଅତ୍ୟାଚାର କରି ଚାଲିଲେ । କୋଟିପତିମାନେ ଦାଣ୍ଡରେ ବୁଲିଲେ । ସୁନ୍ଦରୀ ନାରୀମାନଙ୍କୁ ଅଜାଣତରେ ଚୋରି କରି ନେଇ ଚାଲିଲେ, ଏହିପରି ଭୀଷଣ ଗଣ୍ଡଗୋଳ କରି ଚାଲିଲେ ।

ଅରୂପ ତ ଦିନଯାକ ଘରେ ରହେ ନାହିଁ, ସେ ତାର କର୍ମପନ୍ଥା ନେଇ ବୁଲେ, ରାତି ହେଲେ ଫେରେ । ଘରେ ଏକୁଟିଆ ଅନିତା ଆଉ କୋଳ ଶିଶୁଟି । କେତେବେଳେ ଜମିତ ମିଃ ସିହ୍ନା ଆସେ—ବାହାରକୁ ବାହାର ଚାକରଟି । ରାସ୍ତାର ଗୋଟିଏ ଧାରକୁ ଅନୁପମା କୁଟିର କୋଠା ଖଣ୍ଡିକ । ବାହାରୁ ଲୋକ ଦେଖି ଅବାକ ହୁଅନ୍ତି, ସେ କୋଠାଖଣ୍ଡି ଇମିତ ଭାବରେ ସଜାଇ ହୋଇ ତିଆରି ହୋଇ ଥିଲା ଯେ—ଯେ କୌଣସି ଲୋକ ଦେଖିଲେ ଦଣ୍ଡେ ଠିଆ ହୋଇ ଚାହେଁ

—ଭାବେ—କେଉଁ ଏକ ଅମରପୁର ଏଠେ କେଉଁ ଦେଶରେ ତାଙ୍କ ଏଠାରେ ଛୁରିକେ ?

ଘରକୁ ଘରଣି ସୁନ୍ଦର ହସେ—ଦାଅଁ ମନ୍ଦିରକୁ ଦେବତା ଶୋଭାପାଏ । ସେଇ ସୁନ୍ଦର କୋଠିଟିକୁ ଅନୀତା ପରି ସୁନ୍ଦରୀ ଯୁବତୀ ବେଶ୍ ମାନେ—ସତେ ଯେମିତି ସ୍ୱର୍ଗର ଅପସରୀ ସ୍ୱପ୍ନପୁରର ରାଜ-କୁମାରୀ । ଲୋଭିଲା ଆଖିରେ ବାଟ ଚାଲିଲେକେ ଚାହିଁ ରହନ୍ତି—ଭଲ ଜିନିଷକୁ ସମସ୍ତିଙ୍କର ଇଚ୍ଛା ହୁଏ-ସମସ୍ତିଙ୍କର ନଜର ପଡେ ।

କେଉଁ ଏକ ଅଶୁଭ ମୁହୂର୍ତ୍ତ ଭିତରେ ସେଇ-ଦସ୍ୟୁ-ତକାପୃତ ଦଳମାନଙ୍କର ନଜର ପଡ଼ିଲା ଅନୀତା ପରେ, ସେମାନେ ଯାଇଁ ତାଙ୍କ ସର୍ଦ୍ଦାରଙ୍କୁ କହିଲେ—ଦଳପତି ଏପରି ଅପୂର୍ବ ସୁନ୍ଦରୀର କାହାଣୀ ଶୁଣି ପାଗଳ ହୋଇ ଗଲେ । ତାଙ୍କୁ ଭୋକ ଶୋଷ ଲାଗିଲାନାହିଁ, ଅନେକଥର ଗୋପନରେ ଆସି ଅନୀତାର ରୂପର ଆଲୋକକୁ ଚାହିଁ ଅନ୍ଧ ହୋଇଗଲେ ତାକୁ ପାଖରେ ପାଇବାକୁ ପାଗଳପରି ହୋଇ-ଉପାୟ ଖୋଜିବୁଲିଲେ କିମିତି, ଅନୀତାକୁ ପାଖରେ ପାଇବେ କିମିତି ଏ—ସ୍ୱର୍ଗର ଅମର ସମ୍ପଦକୁ ଲୁଟି ନେବେ—ଏହିପରି ଗୋଟାଏ ବିରାଟ ଚକ୍ରାନ୍ତ ଚାଲିଛି ବୋଲି । ଅରୂପ ଜାଣି ପାରି ନାହିଁ । ଅନୀତା ମଧ୍ୟ କିଛି ଜାଣି ପାରିଲା ନାହିଁ । କେବଳ ଟିକେ ସନ୍ଦେହ ହୋଇଥିଲା ତାର । କେଇଦିନ ହେବ-ଜଣେ-ଜଣେ ନୂଆ ଯୁବକ ତାଙ୍କ ମହଲକୁ ଆସନ୍ତି । ଅରୂପକଥା-ପଚାରନ୍ତି, ଅନୀତା ସହିତ ଅଜାଚିତ ଭାବରେ ଆଳାପ କରନ୍ତି କିନ୍ତୁ ଠିକଣା ଦିଅନ୍ତି ନାହିଁ । ପଚାରିଲେ କୁହନ୍ତି—ଡାକ୍ତରବାବୁଙ୍କ ସାଥିରେ ଜାମଥିଲ !

ଅଜଣା ସନ୍ଦେହରେ ଅନୀତା ଘୋର ସନ୍ଦେହୀ ହୁଏ ଭାବେ ଏମାନେ ସବୁ ଆସୁଛନ୍ତି ଠିକଣା ପଚାରିଲେ କହୁ ନାହାନ୍ତି କାହିଁକି । ଅମର

ସେ ଥିଲାବେଳେ ଆସୁ ନାହାନ୍ତି କାହିଁକି ? ବୁଝିପାରେନା କିଛି । ତଥାପି ଅଜଣା ଭୟରେ ଗୃହକରକୁ କହେ—ନାରାୟଣ ଭାଇ ଅଚିହ୍ନା ଲୋକଙ୍କୁ କୋଠି ଭିତରକୁ ଆଣିବୁ ନାହିଁ । ସହର ଯାଗା କେତେବେଳେ କେଉଁ କଥା ଘଟିବ । ଏମାନଙ୍କୁ ସବୁ ଦେଖି ମୋର ସନ୍ଦେହ ହେଉଛି ।

ଇମିତ ଭାବରେ କେତେଟି ଦିନ ଗଲାରୁ—ଦିନେ ଖୁବ୍ ଝଡ଼-ବରଷା ହେଲା । ଲୋକମାନେ ଘରୁ ବାହାରି ପାରୁ ନ ଥାନ୍ତି । ରାତିକେତେ ହେବ ଜଣା ନାହିଁ ; ହଠାତ୍—ଅନ୍ନପୂର୍ଣ୍ଣା କୋଠି ସାମନାରେ ଖଣ୍ଡେ ଜିପଗାଡ଼ି ଠିଆହେଲା । ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ କେତେଜଣ କଳା ପୋଷାକ ଧାରି ଲୋକ ଓହ୍ଲାଇ ପଡ଼ି କୋଠି ଦୁଆର ମୁହଁକୁ ଆଗେଇ ଆସିଲେ । ଡାକିଲେ—ଅରୁପ ଶୁଣି ମଧ୍ୟ ଉଠିଲାନାହିଁ । ତାପରେ ଜଣ ଗୋଟାଏ କାନିସର ଜୋର ଆଘାତରେ କବାଟ ଫିଟିଗଲାରୁ କେତେଟା ଲୋକ ଭିତରକୁ ପଶିଗଲେ । ଗୃହକରଟି ଉଠିଆସି ପ୍ରଥମେ ପ୍ରଥମେ ବାବୁଙ୍କୁ ଡ଼ାକିଲା—ଅରୁପ ଉଠିପଡ଼ି ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହେଲା ବୁଦ୍ଧି ବିବେକ ହଜିଗଲା ତାର । ଜଡ଼ ଭରତପରି ଠିଆ ହୋଇ ରହିଲା ସେଇଠି । କିନ୍ତୁ ଗୃହକର ବାହାରିଯାଉ ସହି ପାରିଲାନି ସେ ଗୋଟାଏ ବେଲାଟେନଇ ଛୁଟିଗଲା ଡକାଏତ ସାଥିରେ ଲଢ଼ିବାକୁ । ମହାବଳି ବନମି—ଦୁଷ୍ଟ ଦଳ ତାକୁ ଗୋଟିଏ ମାଡରେ ମାଟିରେ ଲୋଟାଇ ଦେଲେ । ସେ ଗୋଟାଏ ଆତଙ୍କ ଚିତ୍କାର କରି ଅଚେତ୍ ହୋଇଗଲା ।

ତା ପରେ ଅରୁପକୁ ଦୁଇଜଣ ଲୋକ ଘେରିଗଲେ । ସାଣଦିଆ ଛୁରୀ ଦ'ଟା ତା ଛାତିପାଖରେ 'ଦେଖାଇ କହିଲେ—ଟିକେ ହଲିଲେ ହେବତ—ଜୀବନ ଦେବାକୁ ହେବ ।'

ଭୟରେ ବରଣା ପଥରପରି ଥରିଲା ଅରୁପ । ମୁହଁରୁ ତାର କଥା ବାହାରିଲା ନାହିଁ । ତାର ସାମନାରେ ଅନିତାର ଗୋଡ ହାତକୁ ବାନ୍ଧି ପକାଇଲେ, ବନ୍ଦ କରିଦେଲେ ପାଟିକୁ । ଅନିତାର ହଲଚଲ ହେବାକୁ ଶକ୍ତିଦେଲେ ନାହିଁ--ଅରୁପ ସେପରି ନିରବ ସ୍ଥାଣୁପରି ଠିଆ ହୋଇଥାଏ ଦସ୍ୟୁମାନଙ୍କର ଏପରି ଦୁଃସାହସ ଦେଖି ସେ ପାଗଲଙ୍କପରି ଚିତ୍କାର କଲା । ବିନୟ ହୋଇ କହିଲା—ଭାଇମାନେ—ମୋର ସର୍ବସ୍ୱ ନେଇ ଚାଲିଯାଅ ପଛେ, ମୋ ସ୍ତ୍ରୀ ଉପରେ ଅତ୍ୟାଚାର କରନାହିଁ ?

ସମସ୍ତେ ହସିଲେ—ଇସ୍···କି ବଳିଷ୍ଠ ପୁରୁଷ ସେ । ଅରୁପର ସାରା ଦେହ ରକ୍ତ ତାତି ଉଠିଲା—କିନ୍ତୁ ନିରୁପାୟ ଜୀବନ ମାୟା ତୁଟାଇ ପାରିଲା ନାହିଁ—କି ଅନିତାକୁ ସେମାନଙ୍କ କବଳରୁ ରକ୍ଷି ପାରିଲା ନାହିଁ ।

ଡକାୟତମାନେ ଅରୁପକୁ ଗୋଟିଏ ଖୁଣ୍ଟରେ ବାନ୍ଧି ପକାଇଲେ । ଘରର ମୂଲ୍ୟବାନ ଜିନିଷ ସବୁ ବାନ୍ଧିନେଲେ—ଅନିତାକୁ ଘୋଷାରି ଘୋଷାରି, ଅତି ଅସହଣୀୟ ଭାବରେ ଟାଣି ନେଇଗଲେ ବାହାରକୁ ।

ସେତିକିବେଳେ, ଛୋଟ ପିଲାଟି ବାବୁଲ୍ର ତାର ନିଦ ଭାଙ୍ଗିଗଲା । ସେ କିଛି ବୁଝିପାରିଲା ନାହିଁ ! ପାଖରେ ବୋଉକୁ ନଦେଖି ଅତି ବିକଳରେ କାନ୍ଦଉଠି ଡାକପକାଇଲା—

—ବୋଉ···

ଉତ୍ତର ନାହିଁ,

ସେତେବେଳକୁ ବୋଉ ଯାଇ ଡକାୟତଙ୍କର ଜିପ୍ ଗାଡ଼ି ଉପରେ । ଆଉ ଅରୁପ, ପଥର ସ୍ତମ୍ଭରେ ବନ୍ଧା । ଏପରି ଭାବରେ ଗୋଟାଏ ଘଟଣା ଦୁଃଖରେ ସମସ୍ତ ଆସିବ ବୋଲି ! ଜାଣି ନଥିଲା ।